

Cornelius Hasselblatt

ESTNISCH

Lehrbuch

Tere õhtust, me oleme Ants,
Virve ja Peeter, kes teie olete?
Oo, tere õhtust, meie oleme
Arvo ja Sirje. Kas nemad on
Arvo Sepp ja Sirje Kull? Nad on
Arvo Kapp ja Sirje Linnamäe.
Kes teie olete? Te olete siis härra
Kapp ja proua Linnamäe? Jah,
me oleme Kapp ja Linnamäe.

Harrassowitz Verlag

Cornelius Hasselblatt

Lehrbuch des
Estnischen

1995

Harrassowitz Verlag · Wiesbaden

S 778/12 a

M

Die deutsche Bibliothek – CIP-Einheitsaufnahme

Hasselblatt, Cornelius:

Lehrbuch des Estnischen / Cornelius Hasselblatt –
Wiesbaden : Harrassowitz, 1995
ISBN 3-447-03689-3

© Otto Harrassowitz, Wiesbaden 1995

Das Werk einschließlich aller seiner Teile ist urheberrechtlich geschützt.
Jede Verwertung außerhalb der engen Grenzen des Urheberrechtsgesetzes ist
ohne Zustimmung des Verlages unzulässig und strafbar. Das gilt insbesondere
für Vervielfältigungen jeder Art, Übersetzungen, Mikroverfilmungen und
für die Einspeicherung in elektronische Systeme.
Gedruckt auf alterungsbeständigem Papier.

Druck und Verarbeitung: Hubert & Co., Göttingen
Printed in Germany

ISBN 3-447-03689-3

Inhaltsverzeichnis

Vorwort	VII
Lektion 1 <i>Alphabet, Betonung, Demonstrativpronomen, Fragesatz, Grußformen, Hilfsverb, Interrogativpronomen, Intonation, Negation, Person, Personalpronomen, Phoneminventar, Präsens</i>	1
Lektion 2 <i>Genitiv, Genus, Grundform, Interrogativpronomen, Possessivpronomen, Stamm</i>	11
Lektion 3 <i>Attribut, Komitativ, Kongruenz, Nominativ, Prädikat, Prädikativ, Subjekt</i>	19
Lektion 4 <i>Elativ, Illativ, Inessiv, Interrogativadverb, Lokalkasus, Modalpartikel, Namen, Parallelförmern</i>	26
Lektion 5 <i>da-Infinitiv, ma-Infinitiv, Stufenwechsel</i>	34
Lektion 6 <i>Ablativ, Adessiv, Allativ, habeo-Konstruktion, Temporalbestimmung</i>	43
Lektion 7 <i>Numerale, Partitiv, Qualität, Quantität, Quantitätskorrelation, Sprachnamen, Stufenwechsel</i>	52
Lektion 8 <i>Imperativ, Objekt, Zählbarkeit</i>	62
Lektion 9 <i>Adverb, Datumsangaben, Lokaladverb, Modaladverb, Numerale, Terminativ</i>	73
Lektion 10 <i>Abessiv, Konditional, Konditionalität, Konjunktion, Partikelverb, Postposition, Präposition</i>	85

Lektion 11	95
<i>nud-Partizip, Präteritum, Temporaladverb</i>	
Lektion 12	106
<i>Essiv, Komparation, Komparativ, Superlativ, Translativ</i>	
Lektion 13	116
<i>Genitiv, Pluralbildung, Postposition, Präposition</i>	
Lektion 14	126
<i>Agens, Genus verbi, Impersonal, Substantivierung</i>	
Lektion 15	135
<i>Demonstrativpronomen, Partitiv, Perfekt, Plusquamperfekt</i>	
Lektion 16	144
<i>Agens, Impersonal, Indefinitpronomen, Interrogativpronomen, Lokaladverb, Modaladverb, tud-Partizip</i>	
Lektion 17	154
<i>da-Infinitiv, Finalität, Konditional, ma-Infinitiv, Partikelverb, Partizip, Relativpronomen, Satzentsprechung</i>	
Lektion 18	164
<i>Impersonal, Modus obliquus, Rezipropronomen, Satzentsprechung</i>	
Lektion 19	171
<i>Determinativpronomen, Reflexives Verb, Reflexivpronomen</i>	
Lektion 20	176
<i>Derivation, Präfix, Zusammensetzung</i>	
Grammatischer Index	183
Wortindex	185

Vorwort

Das vorliegende Lehrbuch ist sowohl für das Selbststudium als auch für den (universitären) Unterricht gedacht. Leitgedanke bei der Erstellung war, daß es sich bei den Lernenden um eine hochgradig motivierte Zielgruppe handelt, die nicht mit didaktischen Kniffen, bunten Bildern oder abwechslungsreichen Skizzen unterhalten werden muß.

Die relativ langen Texte sollen Autodidakten genügend Lesestoff bieten, ebenso die – zugegebenermaßen unter Umständen etwas monoton wirkenden – Einsetzübungen, die rechts jeweils mit einer Lösung versehen sind. Sobald das Buch im Unterricht verwendet wird, wird die jeweilige Lehrkraft ohnehin eigene Elemente wie andere Übungen und weiteres Material einbringen. Erfahrungsgemäß folgt jede Lehrperson individuellen Maßstäben, so daß schlechterdings kein Lehrbuch denkbar ist, das allen Bedürfnissen gerecht würde.

Der Wortschatz ist in den ersten zehn Lektionen konsequent auf den estnischen Basiswortschatz beschränkt (vgl. hierzu: Wolfgang Veenker: *Minimalwörterbuch der estnischen Sprache*. Köln 1992), die weiteren Lektionen verwenden dann den Rest der 1000 Wörter des Veenkerschen Minimalwörterbuchs sowie gut 500 weitere Vokabeln. Ein "touristischer" Wortschatz fehlt jedoch weitgehend, so daß man für einen schnell verfügbaren "Reisewortschatz" zusätzlich auf die mittlerweile in einigen Verlagen vorliegenden Reisesprachführer zurückgreifen kann.

Die grammatische Beschreibung stützt sich auf meine Grammatik, deren paralleler Gebrauch für eine weitere Vertiefung sehr empfohlen wird (Cornelius Hasselblatt: *Grammatisches Wörterbuch des Estnischen*. Wiesbaden 1992). Die hier am Anfang jeder Lektion hinter dem Kürzel *GWE* vermerkten Stichworte verweisen auf die einzelnen Artikel des *Grammatischen Wörterbuchs*. Der grammatische Index am Schluß dieses Buches gibt an, in welcher Lektion ein bestimmtes grammatisches Phänomen behandelt wird.

Das estnisch-deutsche Glossar der einzelnen Lektionen ist nach Wortgruppen unterteilt, wobei neben den drei "klassischen" Gruppen (Verben, Substantive, Adjektive) als vierte Gruppe die "Kleinen Wörter" auftauchen, worunter alles andere subsumiert worden ist: Konjunktionen, Adverben, Präpositionen, Numeralia etc. Bei den Substantiven und Adjektiven sind von Beginn an vier Formen angegeben, die aufgrund der nicht immer leicht nachvollziehbaren Bildungsweise stets mitgelernt werden sollten: Nominativ, Genitiv und Partitiv im Singular sowie die gebräuchlichere Pluralform des Partitivs; bei den Verben sind es drei Formen: die beiden Infinitive und die erste Person

des Indikativs Präsens. Die in manchen estnischen Lehr- und Wörterbüchern zur phonetischen Orientierung gegebenen Längenzeichen sind hier weggelassen worden, um die Lernenden nicht übermäßig zu belasten. Ein Wort-Index am Schluß ermöglicht das Auffinden der Vokabeln aus früheren Lektionen.

Nicht zustande gekommen wäre dieses Buch ohne die muttersprachliche Hilfe von Katrin Bonde (Tartu), Mati Sirkel (Tallinn) und Viive Taro (Helsinki). Ihnen wie auch Dr. Konrad Maier, Dr. Marianne Vogel und den Studierenden am Finnisch-Ugrischen Seminar der Universität Hamburg gebührt mein herzlichster Dank für die Hilfe bei der Anfertigung des Buches. Daß auch diese zwei Dutzend Personen mich nicht von der alleinigen Verantwortung für alle Fehler des Buches entbinden, versteht sich von selbst.

Göttingen, den 1. Januar 1995

Cornelius Hasselblatt

LEKTION 1

Grammatik

GWE: Alphabet, Betonung, Demonstrativpronomen, Fragesatz, Grußformen, Hilfsverb, Interrogativpronomen, Intonation, Negation, Person, Personalpronomen, Phoneminventar, Präsens

Alphabet

Das estnische Alphabet besteht aus den folgenden Buchstaben:

a b (c) d e f g h i j k l m n o p (q) r s š z ž t u v (w) õ ä ö ü (x) (y)

Die Laute **ä**, **ö**, und **ü** haben ihre Position am Ende des Alphabets noch hinter dem **õ**. Die eingeklammerten Buchstaben tauchen nur in fremdsprachigen Wörtern und Ausdrücken auf, ihr Lautwert entspricht dem der jeweiligen Sprache. Die Bezeichnungen der Buchstaben weichen in einigen Fällen vom Deutschen ab: **š** = **šaa**, **z** = **zee**, **ž** = **žee**, **v** = **vee**, **w** = **kaksis-vee** oder **topelt-vee**, **y** = **üpsilon** oder **igrek**. Großschreibung erfolgt nur am Satzanfang sowie bei Eigennamen und bei der Anrede im Schriftverkehr, alles andere wird klein geschrieben.

Betonung

Die Betonung liegt bei genuin estnischen Wörtern fast immer auf der ersten Silbe. Eine Ausnahme bilden **aitäh** 'danke' oder die Ableitung **sõbranna** 'Freundin', die auf der zweiten Silbe betont werden. Manche zusammengesetzte Wörter haben auf der zweiten Silbe (d.h. der ersten Silbe des zweiten Bestandteils) eine deutlich stärkere Betonung wie z.B. **seesama** 'dasselbe'. Fremdwörter hingegen werden häufig betont wie in der Herkunftssprache: **etiüd**, **situatsioon**, **sümfoonia**.

Länge

Alle Vokale und Konsonanten können in *drei* Längenstufen auftreten, kurz, lang und überlang. Abgesehen von **b/p/pp**, **g/k/kk** und **d/t/tt** ist dies im Schriftbild nicht erkennbar. Während es im Deutschen nur eine eingeschränkte kurz/lang-Opposition bei den Vokalen gibt (z.B. das **i** in deutsch **Mitte** und **Miete**, wobei das **t** in beiden Fällen gleich kurz ist), gibt es im Estnischen drei Stufen: kurz, lang und überlang bzw. I., II. und III. Stufe. D.h. ein Vokal in der I. Stufe ist etwas kürzer als der deutsche kurze Vokal, in der II. Stufe in etwa so lang wie der deutsche lange Vokal und in der III. Stufe deutlich

länger als ein langer deutscher Vokal. Bei den Konsonanten ist der Unterschied zum Deutschen größer: Ein langer (und überlanger) Konsonant wird artikuliert, indem man deutlich auf dem entsprechenden Laut verweilt. Die lange und überlange Aussprache erzielt man ungefähr, wenn man z.B. die deutschen Komposita **Miettrennung** und **Pappplakat** langsam und überdeutlich ausspricht.

Aussprache der Vokale

- a Wie im deutschen **Saal**, etwas tiefere Zungenstellung: **Tallim**, **Taani** 'Dänemark'.
- e Wie im deutschen **See**: **kes** 'wer', **keel** 'Sprache, Zunge'.
- i Wie im deutschen **viel**, bleibt auch als kurzer Vokal in hoher Zungenstellung: **sina** 'du', **siin** 'hier'.
- o Kurz wie im deutschen **Sonne**: **kodu** 'Heim'; lang wie im deutschen **Sohn**, also geschlossener: **kool** 'Schule'.
- u Wie im deutschen **Hut**: **muna** 'Ei', **muusika** 'Musik'.
- õ Im Deutschen nicht vorhanden, unterscheidet sich vom ö durch den Wegfall der Lippenrundung und ist weiter hinten artikuliert, während die mittlere Zungenstellung beibehalten wird. Aussprachehilfe: Man artikuliere ein langes u und ziehe dann mit den Fingern an den Mundwinkeln den Mund breit, *ohne* die Zungenstellung oder die Luftzufuhr zu ändern: **lõpp** 'Ende', **rõõm** 'Freude'.
- ä Offener, d.h. tiefere Zungenstellung als im Deutschen. Vergleichbar der Bühnenaussprache von **Bären** (im Gegensatz zu **Beeren**) oder der deutschen Interjektion **Bäh!**: **käsi** 'Hand', **jää** 'Eis'. Ruhig ordinär!
- ü Wie im deutschen **kühl**: **ütlema** 'sagen', **püüdma** 'versuchen, sich bemühen'.
- ö Wie im deutschen **Söhne**: **kõhima** 'husten', **öö** 'Nacht'.

Aussprache der Diphthonge

Diphthonge sind Doppelvokale, im Deutschen gibt es nur drei, **au**, **ei (ai)** und **eu (oi)**, allenfalls als vierten **ui** ('hui'), im Estnischen je nach Zählweise bis zu 36. Sie werden ausgesprochen, indem die beiden Laute direkt hintereinander artikuliert werden:

laul	'Lied', wie im deutschen Baum
haige	'krank', wie im deutschen Mai , Reise
poiss	'Junge', wie im deutschen Heu
kui	'wenn, als', wie im deutschen hui

Alle anderen werden streng nach dem Lautwert der Einzelvokale ausgesprochen, **reis** 'Reise' also *nicht* wie das deutsche **Reise**, sondern etwas wie die skandinavische Grußform **hei**:

laev	'Schiff'	hea	'gut'
päev	'Tag'	ōu	'Hof'
sein	'Wand'	vōi	'oder'
koer	'Hund'		

Aussprache der Konsonanten

- b, p** Wie im deutschen **Puppe**, aber nicht aspiriert. Für den kurzen Konsonanten wird **b** geschrieben, lang **p** (überlang **pp**): **tuba** 'Zimmer', **ōpin** 'Ich lerne', **tuppa** 'ins Zimmer'. Ein stimmhaftes **b** wie im deutschen **Bär** gibt es nicht.
- d, t** Wie im deutschen **Tante**, aber nicht aspiriert. Für den kurzen Konsonanten wird **d** geschrieben, lang **t** (überlang **tt**): **ōde** 'Schwester', **mōte** 'Gedanke', **mōtte** 'des Gedanken'. Ein stimmhaftes **d** wie im deutschen **Ding** gibt es nicht.
- f** Nur in Fremdwörtern, wie im Deutschen: **film** 'Film'.
- g, k** Wie im deutschen **Kuckuck**, aber nicht aspiriert. Für den kurzen Konsonanten wird **g** geschrieben, lang **k** (überlang **kk**): **māgi** 'Berg', **aken** 'Fenster', **kukkuma** 'fallen'. Ein stimmhaftes **g** wie im deutschen **Garten** gibt es nicht.
- h** Vor Konsonanten dem deutschen **ch** in **kochen** ähnlich: **kohv** 'Kaffee', **laht** 'Bucht'; im Anlaut und zwischen Vokalen einfacher Hauch wie im deutschen **Haus**: **hoone** 'Gebäude', **homme** 'morgen', **hakkama** 'beginnen'.
- j** Wie im deutschen **ja**: **ja** 'und', **jää** 'Eis', **maja** 'Haus'.
- l** Etwas weicher und weiter vorne artikuliert als im Deutschen: **lill** 'Blume', **kollane** 'gelb'.
- m** Wie im deutschen **mein**: **maa** 'Land', **lamama** 'liegen'.
- n** Wie im deutschen **nein**: **nii** 'so', **sōna** 'Wort'.
- r** Immer ein stimmhaftes Zungenspitzen-r wie im Süddeutschen: **korralik** 'ordentlich', **ratas** 'Rad'.
- s** Auch am Wortanlaut stets stimmlos, wie im deutschen **Haus**: **siis** 'dann', **kus** 'wo', **vesi** 'Wasser'.
- š** Nur in Fremdwörtern, wie das deutsche **sch**: **dušš** 'Dusche'.
- z** Nur in Fremdwörtern, ursprünglich stimmhaftes s wie im deutschen **Rose**, das dann aber halbstimmhaft, dem s ähnlich, ausgesprochen wird: **zlott** 'Zloty' (poln. Währung).

- ž Nur in Fremdwörtern, wie im deutschen Fremdwort **Garage**, wird aber halbstimmhaft ausgesprochen: **garaaž** 'Garage'.
- v Fast immer stimmhaft wie im deutschen **Wasser**: **vabrik** 'Fabrik', **vili** 'Getreide'. Nur nach **h** im Auslaut ist es stimmlos, d.h. dem deutschen **f** ähnlich: **kohv** 'Kaffee'.

Personalpronomen

Es gibt sechs Personalpronomina, wobei zu beachten ist, daß *sie* und *er* nicht unterschieden werden:

mina / ma	ich	meie / me	wir
sina / sa	du	teie / te	ihr, Sie (höflich)
tema / ta	sie, er	nemad / nad	sie

Die Kurzform wird bei gewöhnlichem Gebrauch verwendet, die längere nur, wenn das Pronomen besonders betont werden soll (zur Unterscheidung z.B.) und das Hauptgewicht des Satzes auf ihm liegt. In der ersten und zweiten Person kann das Pronomen völlig wegfallen, da die Endung des Verbs die Person bereits eindeutig ausdrückt.

Personalendung

Es gibt sechs Personalendungen, die bei allen Verben (bis auf **olema**, s.u.) angewendet werden:

	<i>sg.</i>	<i>pl.</i>
1. Person	-n	-me
2. Person	-d	-te
3. Person	-b	-vad

Hilfsverb

➤ **olema** sein:

mina olen	ich bin	meie oleme	wir sind
sina oled	du bist	teie olete	ihr seid
tema on	sie/er ist	nemad on	sie sind

Bei der Verneinung wird die Partikel **ei** zwischen Pronomen und Verb, das jetzt nur noch im Stamm erscheint, geschoben. Das Personalpronomen darf nicht wegfallen:

mina ei ole	ich bin nicht	meie ei ole	wir sind nicht
sina ei ole	du bist nicht	teie ei ole	ihr seid nicht
tema ei ole	sie/er ist nicht	nemad ei ole	sie sind nicht

Verbalflexion

ootama

warten: ↙

mina ootan	ich warte	meie ootame	wir warten
sina ootad	du wartest	teie ootate	ihr wartet
tema ootab	sie/er wartet	nemad ootavad	sie warten

Mina ei oota.

Ich warte nicht.

Nad ei oota.

Sie warten nicht.

Fragesätze

Zur Einleitung von Entscheidungsfragesätzen wird, ohne Änderung der Wortstellung, dem Satz ein **kas** vorangestellt:

Ma olen Ants.

Ich bin Ants.

Kas ma olen Ants?

Bin ich Ants?

Text

- Tere, mina olen Ants Tamm.
- Tere hommikust, mina olen Virve Õispuu.
- Tere päevast, ma olen Peeter.
- Kes sa oled?
- Ma olen Peeter, Peeter Sepp.
- Sina oled siis Peeter Sepp, ja see on Virve Õispuu.
- Ahaa, sa oled Ants Raid ja tema on Virve Õispuu.
- Tere õhtust, me oleme Ants, Virve ja Peeter, kes teie olete?
- Oo, tere õhtust, meie oleme Arvo ja Sirje.
- Kas nemad on Arvo Sepp ja Sirje Kull?
- Nad on Arvo Kapp ja Sirje Linnamäe.
- Kes teie olete? Te olete siis härra Kapp ja proua Linnamäe?
- Jah, me oleme Kapp ja Linnamäe. Nägemiseni.
- Tervist, ma olen Mart.
- Oled sa Mati?

- Ei, ma ei ole Mati, olen Mart.
- Aga mina olen Mati Sepp.
- Sa oled Mati Sepp – ma ei saa aru.
- Kuidas?
- Ma ei saa aru!
- Miks?
- Kes on Arvo Sepp ja kes on Mati Sepp?
- Me oleme Arvo ja Mati Sepp.
- Te olete Mati ja Mart Sepp, saan aru.
- Ei, me ei ole Mati ja Mart, me oleme Mati ja Arvo, saad sa aru?
- Nüüd saan ma aru.

- Me läheme nüüd ära.
- Ma lähen ka ära.
- Head aega!
- Nägemiseni!
- Kas Virve läheb ära?
- Ei, Virve ei lähe ära, Mati läheb ära.
- Kas Mati ja Arvo lähevad ära?
- Jah, lähevad küll.
- Kas lähed ka, Sirje?
- Jah, ma lähen ära. Kohtumiseni!

- Kas sina lähed ka, Peeter?
- Ei, ma ei lähe veel ära.
- Aga sina lähed, Ants?
- Ants läheb ära.
- Jah, ta läheb ära.
- Head ööd siis!
- Sirje ja Peeter ei lähe veel.

- Sirje ja Peeter, kas te lähete nüüd ära?
- Jah, me läheme ära.
- Ei, mina ei lähe veel ära.
- Mina lähen nüüd.
- Mina ootan veel.
- Ma ei saa aru. Miks sa ootad?
- Ma ootan veel. Miks mitte?
- Noh, nägemiseni, mina lähen.

- Kas sa ootad veel, Sirje?
- Jah, ootan küll.

- Miks?
- Ma ei tea. Ma istun ja ootan.
- Sirje istub ja ootab. Aga mina lähen ära.
- Nad istuvad ja ootavad. Ma ei saa aru.
- Ma saan aru küll.

Glossar

Verben

aru saama, aru saada, saan aru	verstehen
istuma, istuda, istun	sitzen
minema, minna, lähen	gehen
olema, olla, olen	sein
ootama, oodata, ootan	warten
teadma, teada, tean	wissen

Substantive, Namen

aru, aru, aru, arusid	Verstand, Vernunft
Arvo, Arvo, Arvot	(männlicher Vorname)
Ants, Antsu, Antsu	(männlicher Vorname)
härra, härra, härrat, härrasid	Herr
Mart, Mardi, Marti	(männlicher Vorname)
Mati, Mati, Matit	(männlicher Vorname)
Peeter, Peetri, Peetrit	(männlicher Vorname)
proua, proua, prouat, prouasid	Dame, Frau (in der Anrede)
Sirje, Sirje, Sirjet	(weiblicher Vorname)
Virve, Virve, Virvet	(weiblicher Vorname)

Adjektive

hea, hea, head, häid	gut
----------------------	-----

Kleine Wörter

aga	aber
ahaa	aha
ei	nein, nicht
ja	und
jah	ja
ka	auch
kas	(Einleitung von Fragen); ob
kes, kelle, keda	wer
kohtumiseni	auf Wiedersehen

kuidas	wie; wie bitte
küll	allerdings, wohl, ja, schon, gewiß
meie / me, meie / me, meid	wir
miks	warum
mina / ma, minu / mu, mind	ich
mitte	nicht
nemad / nad, nende, neid	sie
noh	naja, nun, also dann
nägemiseni	auf Wiedersehen
nütüd	jetzt
oo	oh
see, selle, seda	diese, dieser, dies, es
siis	also; dann
sina / sa, sinu / su, sind	du
teie / te, teie / te, teid	ihr; Sie
tema / ta, tema / ta, teda	sie, er
tere	hallo, guten Tag
tervist	hallo, sei(d) begrüßt
veel	noch
ära	weg

Ausdrücke

head aega	auf Wiedersehen
head ööd	gute Nacht
miks mitte	warum nicht
tere hommikust	guten Morgen
tere päevast	guten Tag
tere õhtust	guten Abend

Übungen

1. Setzen Sie die korrekte Form des Hilfsverbs ein:

Mina (olema) Ants.	Mina olen Ants.
Tema (olema) Ants.	Tema on Ants.
Kes te (olema)?	Kes te olete?
Kas sa (olema) Virve?	Kas sa oled Virve?
Meie (olema) Ants ja Mati.	Meie oleme Ants ja Mati.
Sa (olema) siis Viivi.	Sa oled siis Viivi.
Nemad (olema) härra ja proua K.	Nemad on härra ja proua K.
Kes (olema) Mati?	Kes on Mati?
Me (olema) Kapp ja Linnamäe.	Me oleme Kapp ja Linnamäe.
Kas teie (olema) härra Sepp?	Kas teie olete härra Sepp?

Ma (olema) Peeter.
Ahaa, sina (olema) Peeter.

Ma olen Peeter.
Ahaa, sina oled Peeter.

2. Verneinen Sie die Sätze:

Mina olen Ants.
Tema on Ants.
Kas sa oled Virve?
Meie oleme Ants ja Mati.
Sa oled Viivi.
Nemad on härra ja proua K.
Me oleme Kapp ja Linnamäe.
Kas teie olete härra Sepp?
Ma olen Peeter.
Ahaa, sa oled Peeter.

Mina ei ole Ants.
Tema ei ole Ants.
Kas sa ei ole Virve?
Meie ei ole Ants ja Mati.
Sa ei ole Viivi.
Nemad ei ole härra ja proua K.
Me ei ole Kapp ja Linnamäe.
Kas teie ei ole härra Sepp?
Ma ei ole Peeter.
Ahaa, sa ei ole Peeter.

3. Setzen Sie die korrekte Form des Verbs ein:

Me (minema) nüüd ära.
Mina (minema) ka ära.
Virve (ootama).
Meie (istuma).
Sina (saama) aru.
Meie (ootama) ka.
Nad (saama) aru.
Kas sa (istuma)?
Kas teie (minema) ära?
Aga te (saama) aru küll.
Miks sa (ootama)?
Tema (teadma).
Kas ma (teadma)?
Nemad (ootama) ka.

Me läheme nüüd ära.
Mina lähen ka ära.
Virve ootab.
Meie istume.
Sina saad aru.
Meie ootame ka.
Nad saavad aru.
Kas sa istud?
Kas teie lähete ära?
Aga te saate aru küll.
Miks sa ootad?
Tema teab.
Kas ma tean?
Nemad ootavad ka.

4. Verneinen Sie die Sätze:

Me läheme ära.
Mina lähen ära.
Virve ootab.
Meie istume.
Sina saad aru.
Meie ootame.
Nad saavad aru.

Me ei lähe ära.
Mina ei lähe ära.
Virve ei oota.
Meie ei istu.
Sina ei saa aru.
Meie ei oota.
Nad ei saa aru.

Kas sa istud?
 Kas teie lähete ära?
 Te saate aru.
 Miks sa ootad?
 Tema teab.
 Kas ma tean?
 Nemad ootavad.

Kas sa ei istu?
 Kas teie ei lähe ära?
 Te ei saa aru.
 Miks sa ei oota?
 Tema ei tea.
 Kas ma ei tean?
 Nemad ei oota.

5. Setzen Sie das korrekte Personalpronomen ein:

___ lähen ära.
 Kas ___ olete Mati ja Viivi?
 ___ on Arvo ja Mart.
 ___ oled siis Virve.
 ___ oleme härra ja proua K.
 ___ on Ants Raid.
 ___ ootame veel.
 ___ istuvad.
 Kas ___ saad aru?
 Jah, ___ saan aru küll.
 Kas ___ teab?
 ___ lähete nüüd ära.

Ma lähen ära.
 Kas te olete Mati ja Viivi?
 Nad on Arvo ja Mart.
 Sa oled siis Virve.
 Me oleme härra ja proua K.
 Ta on Ants Raid.
 Me ootame veel.
 Nad istuvad.
 Kas sa saad aru?
 Jah, ma saan aru küll.
 Kas ta teab?
 Te lähete nüüd ära.

6. Bilden Sie aus den folgenden Sätzen Fragesätze:

Sa oled Ants.
 Meie läheme ära.
 Ootame.
 Ma ei lähe ära.
 Te olete härra ja proua Sepp.

Kas sa oled Ants?
 Kas meie läheme ära?
 Kas ootame?
 Kas ma ei lähe ära?
 Kas te olete härra ja proua Sepp?

7. Schreiben Sie das estnische Alphabet auf!

a b (c) d e f g h i j k l m n o p (q) r s š z ž t u v (w) õ ä ö ü (x) (y)

8. Verwenden Sie den zur Uhrzeit passenden Gruß bzw. Wunsch:

6.30 h	tere hommikust	18.50 h	tere õhtust
10.45 h	tere päevast	0.20 h	head ööd

LEKTION 2

Grammatik

GWE: Genitiv, Genus, Grundform, Interrogativpronomen, Possessivpronomen, Stamm

Genitiv (gen)

Der Genitiv ist gleichzeitig der Stamm eines Substantivs oder Adjektivs. Er endet immer auf einen Vokal, an ihn werden fast alle Suffixe für die weiteren 12 Kasus angefügt. Er sollte daher immer mitgelernt werden. Bei einsilbigen Wörtern kann jeder Vokal auftreten. Als Vokal der 2. Silbe können bei rein estnischen Wörtern nur **a**, **e**, **i**, und **u** vorkommen. Bei Fremdwörtern sind u.U. auch andere Vokale zulässig, fremdsprachige Wörter verwenden als zur Bildung weiterer Kasus notwendigen Vokal ein **i**, z.B. **Göttingen**, Genitiv **Göttingeni**.

Der Genitiv ist der die Besitzerin bzw. den Besitzer anzeigende Kasus (wie im Deutschen) und wird dann dem Beziehungswort vorangestellt, er ist ferner Objektkasus, da es morphologisch keinen Akkusativ gibt, und er ist Bezugskasus vor Postpositionen. Endet ein Wort auf einen Vokal, so ist der Nominativ häufig (keineswegs immer!) gleich dem Genitiv. Den im Genitiv zutage tretenden Vokal nennt man Stammvokal.

<i>nom</i>	<i>gen</i>	<i>Stammvokal (bzw. Änderung der Lautgestalt)</i>
suur	suure	∅ → e
Tallinn	Tallinna	∅ → a
hotell	hotelli	∅ → i
Tartu	Tartu	u → u
eestlane	eestlase	ne → se
õpetaja	õpetaja	a → a
raamat	raamatu	∅ → u
nimi	nime	i → e
tore	toreda	∅ → da

Possessivpronomen

Das Possessivpronomen ist folgerichtig nichts anderes als die Genitivform des Personalpronomens, auch hier gibt es Kurzformen:

1. Person	minu / mu	mein	meie / me	unser
2. Person	sinu / su	dein	teie / te	euer, Ihr
3. Person	tema / ta	ihr, sein	nende	ihr

Bei besonderer Hervorhebung und bei nicht-attributivem Gebrauch wird dem Possessivpronomen das Adjektiv **oma** 'eigen' nachgestellt. Dieses kann nötigenfalls auch flektiert werden:

Kelle oma see on?	Wem gehört das? (Wessen eigenes ist das?)
See on minu oma.	Das ist meins.

Ebenso wird bei Übereinstimmung von Subjekt und Besitzerin bzw. Besitzer in einem Satz statt der persönlichen Form für alle drei Personen im Singular und Plural immer nur **oma** verwendet:

Võtan oma raamatu.	Ich nehme mein Buch.
Võtan sinu raamatu.	Ich nehme dein Buch.
Võtad oma raamatu.	Du nimmst dein Buch.
Võtad minu raamatu.	Du nimmst mein Buch.
Tema võtab oma raamatu.	Sie nimmt ihr Buch; er nimmt sein Buch.
Ta võtab tema raamatu.	Er nimmt ihr Buch; sie nimmt sein Buch; er nimmt sein (eines anderen) Buch; sie nimmt ihr (einer anderen) Buch.

Im letzten Fall besagt der Gebrauch von **tema** statt **oma**, daß Subjekt und Besitzerin bzw. Besitzer nicht identisch sind, der Satz kann also auf vier verschiedene Arten übersetzt werden.

Text

- Tere, Ants.
- Tere, Mati. Kas see on sinu laud?
- Kuidas?
- See laud siin, kas see on sinu oma?
- Kuidas? Minu laud? Ei, siin on minu raamat ja see on minu koht, aga see laud ei ole minu oma.
- Kelle oma see on?
- Ma ei tea.

- Tere, Sirje!
- Tere, Ants ja Mati.
- Sirje, kas sa tead, kelle laud see on?
- See laud ... ma ei tea, aga arvan, et see on sinu raamat.
- Kelle oma?
- Sinu oma, Antsu oma.
- Ei ole, see on Mati raamat. Minu raamat on seal.
- Ja siin on ka Mardi raamat ja Peetri raamat.
- Hea küll, aga kelle laud see on?
- Oh jumal, ma tõesti ei tea!

- Tere, kuidas on sinu nimi?
- Minu nimi on Piret.
- Piret on ilus nimi.
- Jah, see on Piret, see on minu õde.
- Kelle õde?
- Piret on Mati õde.
- Piret on ka Arvo õde.
- Siis on ta meie õde.
- Jah, Arvo ja Mati, saan aru, ta on teie õde.

- Aga mis on teie venna nimi?
- Minu venna nimi on Mart.
- Meie venna nimi on Mart.
- Kas teie venna nimi on tõesti Mart?
- On küll, miks ka mitte?
- Ma ei tea, aga tema venna nimi on ka Mart.
- Pireti vend on samuti Mart.
- Kui tore, siis oleme nagu üks suur perekond!

- Piret, kas see siin on sinu ajaleht?
- Ei ole, see on nende oma.
- Kelle oma?
- See on Arvo ja Mati ajaleht.
- Kas see on tõesti teie ajaleht?
- On küll, aga mis *see* on?
- See on meie raamat, mitte teie oma.
- See on siis nende raamat, aga ajaleht on meie oma.
- Mis on selle ajalehe nimi?
- Selle nimi on "Päevaleht". Aga mis on tolle ajalehe nimi?
- Too ajaleht on "Õhtuleht".
- Ja see on paks romaan. See on romaan "Keisri hull".

- Aga too raamat, mis too on?
- See on piibel.
- Mis see seal on?
- See siin? See on foto. Jah, kui ilus pilt! See on suur maja, see on hotell.
- Kelle hotell see on? Kas see on sinu isa oma?
- Ei, see on minu ema hotell. See väike maja siin on minu isa maja.
- Kas selle hotelli nimi on "Eesti"?
- Jah, on küll. Aga selle väikese maja nimi on "Saaremaa".
- Kuidas on teie maja nimi?
- Meie pere maja nimi on... ma ei tea. See pole tähtis.
- Kuidas nii, et pole tähtis?
- Kui pole tähtis, siis pole tähtis!
- Kas Ants on õpetaja?
- Ei ole, aga Piret on õpetaja.
- Kuidas? Kas Piret on õpetaja?
- Jah, tema on õpetaja, aga Ants mitte.
- Kas Piret on teie õpetaja?
- Ei, ta on meie ja nende õpetaja.
- Kes on teie õpetaja?
- Meie õpetaja on Sirje.

Glossar

Verben

arvama, arvata, arvan

glauben, meinen

Substantive, Namen

ajaleht, ajalehe, ajalehte, ajalehti

Zeitung

Eesti, Eestis, Eestit

Estland

ema, ema, ema, emasid

Mutter

foto, foto, fotot, fotosid

Photographie

hotell, hotelli, hotelli, hotelle

Hotel

hull, hullu, hullu, hulle

Verrückte/r

isa, isa, isa, isasid

Vater

jumal, jumala, jumalat, jumalaid

Gott

keiser, keisri, keisrit, keisreid

Kaiser, Zar

koht, koha, kohta, kohti

Platz, Ort, Stelle

laud, laua, lauda, laudu

Tisch

leht, lehe, lehte, lehti

Blatt, Zeitung

maja, maja, maja, maju	Haus
nimi, nime, nime, nimesid	Name, Bezeichnung
pere, pere, peret, peresid	Familie
perekond, -konna, -konda, -kondi	Familie
piibel, piibli, piiblit, piibleid	Bibel
pilt, pildi, pilti, pilte	Bild
Piret, Pireti, Piretit	(weiblicher Vorname)
päev, päeva, päeva, päevi	Tag
raamat, raamatu, raamatut, raamatuid	Buch
romaan, romaani, romaani, romaane	Roman
Saaremaa, Saaremaa, Saaremaad	Saaremaa (größte Insel Estlands)
vend, venna, venda, vendi	Bruder
õde, õe, õde, õdesid	Schwester
õhtu, õhtu, õhtut, õhtuid	Abend
õpetaja, õpetaja, õpetajat, õpetajaid	Lehrer/in

Adjektive

hull, hullu, hullu, hulle	verrückt
ilus, ilusa, ilusat, ilusaid	schön
paks, paksu, paksu, pakse	dick
suur, suure, suurt, suuri	groß
tore, toreda, toredat, toredaid	schön, toll, fein, prächtig
tähtis, tähtsa, tähtsat, tähtsaid	wichtig
väike(ne), väik(e)se, väikest, väikseid	klein

Kleine Wörter

et	daß
kui	wie, als, wenn; was für ein
minu	mein
mis, mille, mida	was
nagu	wie, gleichsam wie, als ob
nende	ihr
nii	so, auf diese Weise
meie	unser
oh	oh, ach
oma	eigen (sowie Possessivpronomen für alle Personen)
samuti	ebenfalls
seal	dort, da
siin	hier
sinu	dein
teie	euer; Ihr
too, tolle, toda, noid	jenes, jene, jener
tõesti	wirklich, wahrhaftig
üks, ühe, üht(e)	eins; eine, einer, ein

Ausdrücke

pole

= ei ole

Übungen

1. Setzen Sie das eingeklammerte Wort in den Genitiv:

See on (Mati) raamat.

See on Mati raamat.

See on (Mart) raamat.

See on Mardi raamat.

See on (Ants) raamat.

See on Antsu raamat.

Mis on sinu (vend) nimi?

Mis on sinu venna nimi?

Kuidas on sinu (õde) nimi?

Kuidas on sinu õe nimi?

(Ajaleht) nimi on "Päevaleht".

Ajalehe nimi on "Päevaleht".

(Raamat) nimi on "Keisri hull".

Raamatu nimi on "Keisri hull".

(Perekond) nimi on Sepp.

Perekonna nimi on Sepp.

2. Setzen Sie das korrekte Possessivpronomen ein:

See on (mina) hotell.

See on minu hotell.

Too on (teie) raamat.

Too on teie raamat.

Kas (sina) nimi on Ants?

Kas sinu nimi on Ants?

(Meie) raamat on seal.

Meie raamat on seal.

(Nad) raamat on paks.

Nende raamat on paks.

Kas see on (mina) ajaleht?

Kas see on minu ajaleht?

Kas (teie) nimi on Sepp?

Kas teie nimi on Sepp?

Kas see on (tema) foto?

Kas see on tema foto?

(Sina) hotelli nimi on "Eesti".

Sinu hotelli nimi on "Eesti".

See ei ole (meie) laud.

See ei ole meie laud.

Kas (ta) nimi on Piret?

Kas ta nimi on Piret?

(Nad) perekond on suur.

Nende perekond on suur.

3. Setzen Sie die korrekte Form des Verbs ein:

Kas sinu nimi (olema) Ants?

Kas sinu nimi on Ants?

Minu nimi ei (olema) Ants.

Minu nimi ei ole Ants.

Sina (olema) Peeter.

Sina oled Peeter.

Kas sa (saama) aru?

Kas sa saad aru?

Kas sa ei (saama) aru?

Kas sa ei saa aru?

Miiks nad ei (saama) aru?

Miiks nad ei saa aru?

Me (ootama).

Me ootame.

Aga miks te ära (minema)?
 Ma ei (teadma).
 Nemad (ootama) ka.
 Aga mina (istuma) siin.
 Kas sina (arvama) nii?

Aga miks te ära lähete?
 Ma ei tea.
 Nemad ootavad ka.
 Aga mina istun siin.
 Kas sina arvad nii?

4. Verneinen Sie die folgenden Sätze:

Piret, kas see on sinu ajaleht?
 See on Antsu raamat.
 Minu raamat on seal.
 Piret on minu õde.
 Mina arvan, et see on hea.

Piret, kas see pole sinu ajaleht?
 See ei ole Antsu raamat.
 Minu raamat ei ole seal.
 Piret ei ole minu õde.
 Mina ei arva, et see on hea / Mina arvan, et see ei ole hea.

Meie teame.
 Nad teavad, et see on ilus.

Meie ei tea.
 Nad ei tea, et see on ilus / Nad teavad, et see pole ilus.

Kas sa tead, et minu nimi on Ants?

Kas sa ei tea, et minu nimi on Ants? / Kas tead, et minu nimi pole Ants?

Meie läheme nüüd tõesti ära.
 Kas teie olete proua Sepp?

Meie ei lähe nüüd tõesti ära.
 Kas teie pole proua Sepp?

5. Setzen Sie das korrekte Pronomen ein (Personal- oder Possessivpronomen):

___ tean, et (sa) nimi on Ants.
 ___ läheme nüüd ära.
 Kas ___ on (sina) vend?
 Jah, ___ olete õde ja vend.
 Aga ___ oleme perekond Sepp.
 Kas see on (sina) raamat.
 ___ arvavad, et ___ oled Ants.
 ___ ootame siin.
 Kas ___ teab?
 Aga kas ___ teame?

Ma tean, et su nimi on Ants.
 Meie läheme nüüd ära.
 Kas ta on sinu vend?
 Jah, teie olete õde ja vend.
 Aga meie oleme perekond Sepp.
 Kas see on sinu raamat?
 Nad arvavad, et sa oled Ants.
 Meie ootame siin.
 Kas ta teab?
 Aga kas meie teame?

6. Bilden Sie den Singular Genitiv zu den folgenden Wörtern:

ajaleht
 aru
 ema
 foto

ajalehe
 aru
 ema
 foto

hea	hea
hotell	hotelli
hull	hullu
härä	härä
ilus	ilusa
isa	isa
jumal	jumala
keiser	keisri
koht	koha
laud	laua
leht	lehe
maja	maja
nimi	nime
paks	paksu
perekond	perekonna
piibel	piibli
pilt	pildi
proua	proua
päev	päeva
raamat	raamatu
romaan	romaan
suur	suure
too	tolle
tore	toreda
tähtis	tähtsa
vend	venna
väike	väikese / väikse
õde	õe
õhtu	õhtu
õpetaja	õpetaja

LEKTION 3

Grammatik

GWE: Attribut, Komitativ, Kongruenz, Nominativ, Prädikat, Prädikativ, Subjekt

Nominativ (nom)

Der Nominativ ist die Grundform des Nomens. Er wird stets im Wörterbuch angegeben. Er ist suffixlos, d.h. im Nominativ kann ein Wort im Prinzip auf jeden Laut enden. Er ist in erster Linie Subjekt- und Prädikatsnomenkasus, kann aber in einigen Fällen auch Objektkasus sein.

Im Estnischen gibt es keinen Artikel, so daß der Nominativ eines Wortes stets auf dreierlei Weise übersetzt werden kann:

raamat = das Buch, ein Buch, Buch

Der Plural Nominativ hat das Suffix **-d**, das an den Stamm (= sg gen) angefügt wird.

<i>sg nom</i>	<i>sg gen</i>	<i>pl nom</i>	
asi	asja	asjad	Sachen
rong	rongi	rongid	Züge
raamat	raamatu	raamatud	Bücher
mõte	mõtte	mõtted	Gedanken
sõit	sõidu	sõidud	Fahrten
suur	suure	suured	die großen
laps	lapse	lapsed	Kinder

Komitativ (kom)

Endung **-ga**. Im Komitativ steht ein Gegenstand, mit dem etwas gemacht wird, eine Person, die einen begleitet, mit der man zusammen ist oder etwas zusammen macht. Oft übernimmt er die Funktion eines Instrumentals:

Kellega? Millega?

Mit wem? Womit?

<i>sg nom</i>	<i>sg gen</i>	<i>sg kom</i>	
raamat	raamatu	raamatuga	mit dem Buch
buss	bussi	bussiga	mit dem Bus

**probleem
valgus**

**probleemi
valguse**

**probleemiga
valgusega**

mit einem Problem
mit Licht

Attribut

Das Attribut ist eine nähere Bestimmung von nominalen Satzgliedern, die aus einem Adjektiv oder einem Substantiv in einem bestimmten Kasus bestehen kann und *vor* dem Substantiv steht. Wenn es aus einem Adjektiv besteht, steht es normalerweise im gleichen Kasus und Numerus wie das zugehörige Substantiv:

**suur laps
suure lapse
suured lapsed**

ein großes Kind
des großen Kindes
die großen Kinder

Im Komitativ kongruiert das Attribut hingegen nicht, sondern steht im Genitiv:

selle__ suure__ lapsega

mit diesem großen Kind

Text

- Tere, Ants!
- Tere, Mati! Kas see ilus raamat on sinu oma?
- Kuidas?
- Kas see raamat pole siis ilus?
- On ilus küll, aga see ei ole minu oma.
- Kelle oma ta siis on?
- Ma tõesti ei tea.
- Tere, Virve! Millega sa mängid?
- Ma mängin valgusega.
- Valgusega?
- Jah, valgusega.
- Kuidas sa mängid valgusega?
- Seal on aken, päike paistab. Valgus tuleb sisse ja sellega ma mängin.
- Aga kas pole liiga soe?
- On küll soe, aga see on väga huvitav mäng.
- Tere, Sirje! Kellega sa mängid?
- Mängin oma vennaga. Ta on alles nii noor.

- Noored vennad on kenad, eks ole?
- Ei, asi pole nii lihtne.
- Miks mitte?
- Noored õed on ka kenad!
- Jah, muidugi. Aga Epp pole enam nii väike.
- See on tõsi.

- Ants, kas sa lähed ära?
- Jah, lähen ära, nüüd aitab.
- Millega sa ära sõidad?
- Ma sõidan rongiga.
- Kas see on pikk sõit?
- Ei ole, see on üsna lühike sõit.
- Miks sa ei sõida autoga?
- Ma ei taha.
- Aga bussiga?
- Siin ei sõida buss. Ega laev ka mitte. Ja ma ei lenda ka.

- Need laevad on nii ilusad. Miks sa ei lähe laevaga?
- Ma ei saa ju! Selline on minu olukord. Rong juba ootab.
- Hästi, lähed siis rongiga, aga mina ei tule kaasa.
- Aga miks mitte? Jaam on nii lähedal.
- Hea küll, ma tulen siis kaasa.

- Kas kõik rongid on nii puhtad?
- Ei ole, mõned on ka väga mustad.
- Eriti nõukogude rongid.
- Noh, eesti omad on mõnikord ka väga mustad.
- See on tõsi.
- Küll on ilus mõte: nõukogude asjad on mustad, eesti omad on puhtad, aga päris nõnda see ka ei ole.

- Kas lapsed on ka siin?
- Ei, nad ei tule kaasa, nad on haiged.
- Kas kõik on haiged?
- Ei, mitte kõik. Ants on terve.
- Muud on haiged, nii see elu käib.
- Kui kurb! Sirje ja Epp on haiged, ainult Ants on terve.

- Küll me sõidame ilusa rongiga!
- Kus on Mati?
- Ta sõidab oma autoga.

- Kas too valge auto seal on tema oma?
- Ei, tema uus auto on sinine.
- Kas ta sõidab sinise autoga?
- Sõidab küll, miks mitte?
- Kas tõesti tolle suure sinise autoga? Mina sõidan ainult punase autoga. Minu ja minu isa autod on punased.
- Aga minu õe auto on kollane.
- See rong siin on roheline – on see alles ilus!

Glossar

Verben

aitama, aidata, aitan	helfen; ausreichen, genug sein
käima, käia, käin	gehen, im Gange sein, laufen
lendama, lennata, lendan	fliegen
mängima, mängida, mängin	spielen
paistma, paista, paistan	scheinen, leuchten, sichtbar sein
piisama, piisata, piisan	hinreichen, reichen, genügen
saama, saada, saan	können; erhalten, bekommen
sõitma, sõita, sõidan	fahren, reisen
tahtma, tahta, tahan	wollen, wünschen
tulema, tulla, tulen	kommen

Substantive, Namen

aken, akna, akent, aknaid	Fenster
asi, asja, asja, asju	Sache, Ding, Angelegenheit
auto, auto, autot, autosid	Auto
buss, bussi, bussi, busse	Omnibus
elu, elu, elu, elusid	Leben
Epp, Epu, Eppu	(weiblicher Vorname)
haige, haige, haiget, haigeid	Kranke/r, Patient/in
jaam, jaama, jaama, jaamasid	Bahnhof, Station
laev, laeva, laeva, laevu	Schiff
laps, lapse, last, lapsi	Kind
mõte, mõtte, mõtet, mõtteid	Gedanke, Idee
mäng, mängu, mängu, mängusid	Spiel
nõukogu, nõukogu, nõukogu, nõukogusid	Rat, Kollegium, Sowjet
olukord, olukorra, olukorda, olukordi	Situation, Lage, Zustand
päike(ne), päikese, päikest, päikesi	Sonne
rong, rongi, rongi, ronge	Zug
sõit, sõidu, sõitu, sõite	Reise, Fahrt
tõde, tõe, tõde, tõdesid	Wahrheit
valgus, valguse, valgust, valgusi	Licht

Adjektive

haige, haige, haiget, haigeid
 huvitav, huvitava, huvitavat, huvitavaid
 kena, kena, kena, keni
 kollane, kollase, kollast, kollaseid
 kurb, kurva, kurba, kurbi
 lihtne, lihtsa, lihtsat, lihtsaid
 lõbus, lõbusa, lõbusat, lõbusaid
 lühike(ne), lühikese, lühikest, lühikesi
 • must, musta, musta, musti
 noor, noore, noort, noori
 pikk, pika, pikka, pikki
 puhas, puhta, puhast, puhtaid
 punane, punase, punast, punaseid
 roheline, roheline, rohelist, rohelisi
 sinine, sinise, sinist, siniseid
 soe, sooja, sooja, sooje
 terve, terve, tervet, terveid
 uus, uue, uut, uusi
 valge, valge, valget, valgeid

krank
 interessant
 nett, niedlich, schön, hübsch
 gelb
 traurig, betrübt
 leicht, einfach, gewöhnlich
 lustig, vergnügt, fröhlich
 kurz
 schwarz; dreckig, schmutzig
 jung
 lang, andauernd
 sauber, rein, klar
 rot
 grün
 blau
 warm
 gesund, ganz, heil
 neu
 weiß, hell

Kleine Wörter

ainult
 alles
 ega
 enam
 eriti
 hästi
 ju
 juba
 kaasa
 kus
 kõik, kõige, kõike, kõiki
 liiga
 lähedal
 muidugi
 muu, muu, muud, muid
 mõni, mõne, mõnd(a)
 mõnikord
 need, nende, neid
 nõnda
 nõukogude
 päris
 selline, sellise, sellist, selliseid

nur
 erst, noch
 und nicht, auch nicht; (Einleitung verneinter Sätze)
 mehr
 besonders
 gut (Adverb)
 doch, ja
 schon, bereits
 mit
 wo
 alles, ganz; *pl* alle
 zu, übermäßig
 nahe, in der Nähe, nahebei
 natürlich
 andere(r/s), sonstige(r/s)
 manche, mancher, manches
 manchmal
 diese
 so
 sowjetisch
 ziemlich, ganz, völlig
 solche ein, so ein

sisse
väga
üsna

hinein, herein
sehr
ziemlich, recht, ganz

Ausdrücke

eks ole?

nicht wahr?

Übungen

1. Setzen Sie die eingeklammerten Wörter in den Komitativ:

Ma sõidan (buss).	Ma sõidan bussiga.
Ta mängib (Ants).	Ta mängib Antsuga.
Teie tulete (laev).	Teie tulete laevaga.
Me lendame (sina).	Me lendame sinuga.
Nad sõidavad (auto).	Nad sõidavad autoga.
(Mis) sa mängid?	Millega sa mängid?
(Kes) sa tuled?	Kellega sa tuled?
Kas tuled (rong)?	Kas tuled rongiga?
Nad mängivad (meie).	Nad mängivad meiega.
Oleme siin (perekond).	Oleme siin perekonnaga.
Lähen oma (laps) ära.	Lähen oma lapsega ära.
Tuleme (isa).	Tuleme isaga.

2. Setzen Sie das Prädikativ in den richtigen Numerus:

Need raamatud on (ilus).	Need raamatud on ilusad.
Minu õed on (väike).	Minu õed on väik(e)sed.
Minu ema on (suur).	Minu ema on suur.
Sinu vennad on (kena).	Sinu vennad on kenad.
Need lauad on (kollane).	Need lauad on kollased.
See leht on (must).	See leht on must.
Need majad on (punane).	Need majad on punased.

3. Setzen Sie die eingeklammerten Wörter in die korrekte Form:

Siin on (hea) raamat.	Siin on hea raamat.
Siin on ka (puhas) raamatud.	Siin on ka puhtad raamatud.
Seal on (ilus) lehed.	Seal on ilusad lehed.
Mängin (kollane auto).	Mängin kollase autoga.
Sõidan (punane rong).	Sõidan punase rongiga.
Tulen (roheline laev).	Tulen roheline laevaga.

Lähen (väike õde) ära.
 Tulen (oma noor ema).
 Kõik lapsed on (haige).
 Sirje ja Epp on (kurb).
 Need hotellid on väga (huvitav).
 Kõik (laud) on (puhas).

Lähen väik(e)se õega ära.
 Tulen oma noore emaga.
 Kõik lapsed on haiged.
 Sirje ja Epp on kurvad.
 Need hotellid on väga huvitavad.
 Kõik laudad on puhtad.

4. Bilden Sie den Plural Nominativ zu den folgenden Wörtern:

ajaleht	ajalehed
aru	arud
ema	emad
foto	fotod
hea	head
hotell	hotellid
hull	hullud
härra	härrad
ilus	ilusad
isa	isad
jumal	jumalad
keiser	keisrid
laud	laudad
leht	lehed
maja	majad
nimi	nimed
paks	paksud
perekond	perekonnad
piibel	piiblid
pilt	pildid
proua	prouad
päev	päevad
raamat	raamatud
romaan	romaanid
suur	suured
tore	toredad
tähtis	tähtsad
vend	vennad
väike	väikesed / väiksed
õde	õed
õhtu	õhtud
õpetaja	õpetajad

LEKTION 4

Grammatik

GWE: Elativ, Illativ, Inessiv, Interrogativadverb, Lokalkasus, Modalpartikel, Namen, Parallelformen

Fragewörter

Zur Frage nach lokalen Bezügen werden die folgenden Wörter benutzt:

kus	wo
kuhu	wohin
kust	woher, woraus

Elativ (ela)

Endung **-st**, innerer Lokalkasus (Trennungskasus), der eine Bewegung aus dem Inneren heraus, eine Trennung von etwas, ein Material, aus dem etwas ist, oder einen Ausgangspunkt bezeichnet:

Kust? Kellest? Millest?

Woher? Woraus? Aus wem? Wovon?

sg nom

sg gen

sg ela

raamat

raamatu

raamatust

aus dem Buch

teater

teatri

teatrist

aus dem Theater

Göttingen

Göttingeni

Göttingenist

aus Göttingen

Illativ (ill)

Endung **-sse** (oder Vokal, s.u.), innerer Lokalkasus (Richtungskasus), der eine Bewegung in das Innere, eine Befestigung an etwas oder eine Beziehung zu etwas bezeichnet:

Kuhu? Kellesse? Millesse?

Wohin? In wen? Wo hinein? In welches?

sg nom

sg gen

sg ill

raamat

raamatu

raamatusse

in das Buch

teater

teatri

teatrisse

ins Theater

Hannover

Hannoveri

Hannoverisse

nach Hannover

Abweichend von den anderen Kasus tritt der Illativ häufig auch in einer sogenannten *kurzen Form* auf:

<i>sg nom</i>	<i>sg gen</i>	<i>sg ill/ kurze Form</i>	
linn	linna	linnasse/linna	in die Stadt
hotell	hotelli	hotellisse/hotelli	ins Hotel
suur	suure	suuresse/suurde	ins große
kool	kooli	koolisse/kooli	in die Schule
kino	kino	kinosse/kinno	ins Kino
küla	küla	külasse/külla	ins Dorf
maja	maja	majasse/majja	ins Haus

Inessiv (ine)

Endung -s, innerer Lokalkasus (Ruhekasus), der bezeichnet, wo (worin) sich jemand oder etwas befindet:

Kus? Kelles? Milles?

Wo? In wem? Worin?

<i>sg nom</i>	<i>sg gen</i>	<i>sg ine</i>	
raamat	raamatu	raamatus	im Buch
teater	teatri	teatris	im Theater
Hamburg	Hamburgi	Hamburgis	in Hamburg

Aufforderung

Die 1. Person Plural (Präsens Indikativ) wird häufig als Aufforderung an sich selbst verwendet, im Deutschen tritt dann Inversion ein:

küsime! (wir fragen) Fragen wir!
läh(e)me! (wir gehen) Gehen wir!

-gi/-ki

Diese Partikel hat die Bedeutung 'auch' oder dient lediglich der Hervorhebung des entsprechenden Wortes (im Deutschen häufig durch die Betonung wiedergegeben). Sie kann an jedes Wort angefügt werden: **-gi** wird nach Vokalen und stimmhaften Konsonanten (**v, m, n, l, r, j**), **-ki** nach stimmlosen Konsonanten (**b, p, d, t, g, k, h, s**) verwendet:

Nemadki on siin.
Nemad on siingi.
Nemad ongi siin.

Auch *sie* sind hier.
 Sie sind sogar (auch) *hier*.
 Sie *sind* tatsächlich hier.

Text

- Tere hommikust, Virve!
- Tere hommikust, Mati.
- Virve, kus sa õieti elad?
- Ma elan Tallinnas, aga sina?
- Mina elan Tartus.
- Ah, sa oled hoopis Tartu elanik? Mitte Tallinna oma?
- Ei, ma elan Tartus, see on nii ilus linn.
- Aga kus Ants elab?
- Ma ei tea. Kas ta ei ela Pärnus?
- Võib-olla küll, küsime. Ants, kas sa elad Pärnus?
- Mina või? Ei, sa eksid, ma ei ela Pärnus. Elan Viljandis.
- Aga kus sa töötad?
- Olen õpetaja ja töötan koolis. Õpetan.
- Kas Viljandis?
- Ei, ühes väikeses külas, Mäekülas.
- Kus on Epp?
- Ta on veel koolis, aga ta tuleb varsti.
- Sealt ta juba saabubki.
- Epp, kust sa nüüd tuled?
- Ma tulen koolist.
- Kas tuled Mäekülast?
- Ei, minu kool ei ole Mäekülas, ma tulen praegu Tartust. Mu vanemad elavad ka Tartus.
- Jah, sa oled Tartust, see on selge.
- Miks?
- Noh, mina olen Tallinnast, aga sina oled Tartust.
- Aga Ants? Kas ta pole mitte Pärnust?
- Ei, see pole tõsi. Ta on Viljandist.
- Kas kõik siin on Eestist?
- Ei ole, mina näiteks olen Hamburgist.
- Ja mina olen Helsingist.

- Hästi, kuhu me nüüd läheme?
- Kõik koju!
- Ei, kõnnime veel natuke.
- Kuhu me siis kõnnime?
- Läheme näiteks sadamasse!
- Miks sinna? Läheme jaama! Ja pärast tuleme siia tagasi.
- Sõidame hoopis Viljandisse või Tallinna!
- Või otse Hamburgi...
- Jah, homme sõidan laevaga Tallinnast Helsingisse ja sealt edasi Hamburgi.
- Siit Tallinna ja siis Helsingisse?
- Miks mitte, see ei ole nii kallis sõit.
- Noh, aga see Hamburg on ikka üks kauge koht küll.
- Kohtun seal ühe sõbraga, pärast lahkun Hamburgist ja sõidan tagasi Tallinna.
- Kas nii lihtne see ongi?
- Kui on raha, ei ole see probleem.
- Oo, ma proovin ka: lähen jaama ja sõidan rongiga Viljandisse, sealt edasi Tallinna, Tallinnas sadamasse ja siis laevaga Helsingisse.
- Täpselt, ongi kogu lugu!
- Aga Helsingist Hamburgi on pikk sõit.
- Viljandist Tallinna on ka üsna pikk tee.
- Ma arvan, et mõlemad teed on pikad.
- Mina mõtlen ka.
- Jääme siis koju ja räägime siin ainult Hamburgist ja Tallinnast.
- Täpselt, oleme lihtsalt rõõmsad ja lõbusad inimesed!
- Kas me siis ei lähe ära?
- Ei lähe, jääme siia, siin on ilus loodus, linnud laulavad ja elu on hea! Läheme siin kinno ja teatrisse. Meie olukord pole üldse halb!

Glossar

Verben

eksima, eksida, eksin
 elama, elada, elan
 jääma, jääda, jään
 kohtuma, kohtuda, kohtun
 kõndima, kõndida, kõnnin
 küsima, küsida, küsin
 lahkuma, lahkuda, lahkun

sich irren
 wohnen, leben
 bleiben, verbleiben; werden
 sich treffen, zusammenkommen
 gehen, spazieren
 fragen
 verlassen, fortgehen, abreisen

laulma, laulda, laulan
 mõtlema, mõtelda / mõelda, mõtlen
 proovima, proovida, proovin
 rääkima, rääkida, räägin
 saabuma, saabuda, saabun
 töötama, töötada, töötan
 õpetama, õpetada, õpetan

singen
 denken
 versuchen, probieren
 reden, sprechen
 ankommen, eintreffen
 arbeiten
 lehren, unterrichten

Substantive, Namen

elanik, elaniku, elanikku, elanikke
 Helsingi, Helsingi, Helsingit
 inimene, inimese, inimest, inimesi
 kino, kino, kino, kinosid
 kool, kooli, kooli, koole
 küla, küla, küla, külasid
 lind, linnu, lindu, linde
 linn, linna, linna, linnasid
 loodus, looduse, loodust, loodusi
 lugu, loo, lugu, lugusid
 Mäeküla, Mäeküla, Mäeküla
 näide, näite, näidet, näiteid
 Pärnu, Pärnu, Pärnut
 probleem, probleemi, probleemi, probleeme
 raha, raha, raha, rahasid
 sadam, sadama, sadamat, sadamaid
 sõber, sõbra, sõpra, sõpru
 Tallinn, Tallinna, Tallinna
 Tartu, Tartu, Tartut
 teater, teatri, teatrit, teatreid
 tee, tee, teed, teid
 vanemad, vanemate, vanemaid
 Viljandi, Viljandi, Viljandit

Einwohner/in
 Helsinki (Hauptstadt Finnlands)
 Mensch
 Kino
 Schule
 Dorf
 Vogel
 Stadt
 Natur
 Geschichte, Angelegenheit
 Mäeküla (Dorf in Estland)
 Beispiel
 Pärnu (Stadt in Estland)
 Problem
 Geld
 Hafen
 Freund
 Tallinn (Hauptstadt Estlands)
 Tartu (Stadt in Estland)
 Theater
 Weg, Strecke, Straße
 Eltern
 Viljandi (Stadt in Estland)

Adjektive

halb, halva, halba, halbu
 kallis, kalli, kallist, kalleid
 kauge, kauge, kauget, kaugeid
 rõõmus, rõõmsa, rõõmsat, rõõmsaid
 selge, selge, selget, selgeid
 vana, vana, vana, vanu

schlecht
 teuer, lieb
 fern, weit, entlegen
 froh, fröhlich, lustig
 klar, deutlich
 alt

Kleine Wörter

edasi	weiter
-gi/-ki	auch, schon, sogar
homme	morgen
hoopis	ganz, ganz und gar, völlig, bedeutend, viel
ikka	immer, stets, schon, doch
-ki/-gi	auch, schon, sogar
kogu	ganz, gesamt
koju	nach Hause
kuhu	wohin
kust	woher
lihtsalt	einfach; bloß
mõlemad, mõlemate, mõlemaid	beide
natuke(ne), natukese, natukest	ein wenig, etwas, ein bißchen
näiteks	zum Beispiel
otse	direkt, gerade, geradezu
praegu	gerade, im Moment, derzeit
pärast	später
sealt	von dort
sia	hierher
siit	von hier
sinna	dorthin
tagasi	zurück
täpselt	genau, pünktlich
varsti	bald
või	oder
võib-olla	vielleicht
õieti	eigentlich, recht, richtig
üldse	überhaupt

Übungen

1. Setzen Sie die eingeklammerten Wörter in den Inessiv:

Mina elan (Pärnu).

Ma olen praegu (kool).

Sa töötad (Tallinn).

Kas elate (Hamburg)?

Meie elame (Tartu).

Rong on (jaam).

Kas laev on juba (sadam)?

Nad töötavad (Viljandi).

Istume juba (auto).

Mina elan Pärnus.

Ma olen praegu koolis.

Sa töötad Tallinnas.

Kas elate Hamburgis?

Meie elame Tartus.

Rong on jaamas.

Kas laev on juba sadamas?

Nad töötavad Viljandis.

Istume juba autos.

Ta elab (ilus maja).
 Te olete praegu (Eesti).
 Elan (see maja).

Ta elab ilusas majas.
 Te olete praegu Eestis.
 Elan selles majas.

2. Setzen Sie die eingeklammerten Wörter in den Elativ:

Sina tuled (Pärnu).
 Ma lähen (kool) ära.
 Sa oled (Tallinn).
 Kas tulete (Hamburg)?
 Meie oleme (Tartu).
 Rong sõidab (jaam) ära.
 Kas laev lahkub (sadam)?
 Nad tulevad (Viljandi).
 Lahkume (auto).
 Ta tuleb (see ilus maja).
 Te lahkute praegu (Eesti).
 Tuleme (teater) koju.

Sina tuled Pärnust.
 Ma lähen koolist ära.
 Sa oled Tallinnast.
 Kas tulete Hamburgist?
 Meie oleme Tartust.
 Rong sõidab jaamast ära.
 Kas laev lahkub sadamast?
 Nad tulevad Viljandist.
 Lahkume autost.
 Ta tuleb sellest ilusast majast.
 Te lahkute praegu Eestist.
 Tuleme teatrist koju.

3. Setzen Sie die eingeklammerten Wörter in den Illativ:

Mina sõidan (Pärnu).
 Ma lähen nüüd (kool).
 Sa lähed (Tallinn).
 Kas sõidad (Hamburg)?
 Meie tahame (Tartu).
 Rong saabub juba (jaam).
 Kas laev tuleb (sadam)?
 Nad kõnnivad (Viljandi).
 Läheme juba (auto).
 Ta läheb (maja).
 Te lendate (Eesti).
 Lähen (kino).

Mina sõidan Pärnusse.
 Ma lähen nüüd kooli.
 Sa lähed Tallinna.
 Kas sõidad Hamburgi?
 Meie tahame Tartusse.
 Rong saabub juba jaama.
 Kas laev tuleb sadamasse?
 Nad kõnnivad Viljandisse.
 Läheme juba autosse.
 Ta läheb majasse/majja.
 Te lendate Eestisse.
 Lähen kinno.

4. Setzen Sie das eingeklammerte Verb und das eingeklammerte Substantiv jeweils in die richtige Form:

Mina (istuma) praegu (rong).
 Te (minema) homme (Tallinn).
 Nad (olema) nüüd (Viljandi).
 Sa (tulema) (Tartu).

Mina istun praegu rongis.
 Te lähete homme Tallinna.
 Nad on nüüd Viljandis.
 Sa tuled Tartust.

Meie (elama) (Hamburg).
Tema (sõitma) (Pärnu).
Ta (minema) (Viljandi) ära.
Me (olema) nüüd (Tartu).
Ma (sõitma) (laev).
Me (minema) (kino).
Nad (istuma) (teater).
Rong (sõitma) (jaam) ära.
Ema (minema) (Viljandi).
Elan (see väike küla).
Tema (töötama) (suur kool).
Nad (elama) (uus maja).
Mina (sõitma) varsti (Helsingi).
Te (töötama) (üks vana maja).
Sina (kohtuma) (sõber).
Sina (kohtuma) (sõber) (Tallinn).
Mina (sõitma) (laev) (Helsingi).
(Kes) sina kohtud (Tallinn)?
Kas te (elama) (Pärnu)?

Meie elame Hamburgis.
Tema sõidab Pärnusse.
Ta läheb Viljandist ära.
Me oleme nüüd Tartus.
Ma sõidan laevaga.
Me läheme kinno.
Nad istuvad teatris.
Rong sõidab jaamast ära.
Ema läheb Viljandisse.
Elan selles väikeses külas.
Tema töötab suures koolis.
Nad elavad uues majas.
Mina sõidan varsti Helsingisse.
Te töötate ühes vanas majas.
Sina kohtud sõbraga.
Sina kohtud sõbraga Tallinnas.
Mina sõidan laevaga Helsingisse.
Kellega sina kohtud Tallinnas?
Kas te elate Pärnus?

LEKTION 5

Grammatik

GWE: da-Infinitiv, ma-Infinitiv, Stufenwechsel

da-Infinitiv

Es gibt im Estnischen zwei Infinitive im Präsens Aktiv, die nach ihren unterschiedlichen Endungen bezeichnet werden: **da-Infinitiv** und **ma-Infinitiv**. Der **da-Infinitiv** ist eine der Grundformen des Verbs, er endet auf **-da, -ta, -la, -na, -ra, -ha** oder **-pa**. Er hat deutlich substantivischen Charakter und kann verschiedene Funktionen im Satz übernehmen (Subjekt, Objekt, Adverbiale, Attribut, Prädikativ). Er steht in der Regel nach Verben (und Adjektiven), die ein Wollen, Können, Fühlen, Denken oder Streben ausdrücken:

Ma tahan laulda.

Ich will singen.

Kas nad võivad tulla?

Können sie kommen?

Ta ei saa aidata.

Sie kann nicht helfen.

ma-Infinitiv

Der **ma-Infinitiv** ist ebenfalls eine der Grundformen des Verbs und zugleich die Lexikonform. Im Gegensatz zum **da-Infinitiv** hat er nur eine Endung, nämlich bei allen Verben **-ma**. Er wird in der Regel nach Verben benutzt, die einen Beginn, eine Bewegung oder eine Verpflichtung ausdrücken. Ferner findet er Verwendung nach Adjektiven und Adverbien, die Vermögen oder Bereitschaft ausdrücken:

Me peame jooma.

Wir müssen trinken.

Ma hakkan kirjutama.

Ich fange zu schreiben an.

Me läheme sööma.

Wir gehen essen.

Nad jäävad istuma.

Sie bleiben sitzen.

Stufenwechsel bei Verben

Mit Stufenwechsel wird eine Erscheinung bezeichnet, bei der innerhalb eines Wortes infolge der Flexion lautliche Veränderungen stattfinden, ohne daß der Sinngehalt des Wortes verändert wird. Dem Stufenwechsel können Nomina, Verba und Numeralia unterliegen. Etwa ein Drittel aller flektierbaren Wörter unterliegt dem Stufenwechsel, von der Frequenz her machen sie aber mitunter bis zur Hälfte eines Textes aus.

Ein Wort, das dem Stufenwechsel unterliegt, tritt je nach Flexionsform in zwei verschiedenen Formen auf, in einer *starken* und in einer *schwachen* Stufe. Von der Art der in einem Wort vorgehenden phonologischen Veränderungen her kann man den Stufenwechsel in zwei Gruppen unterteilen, in den *quantitativen* und den *qualitativen* Wechsel.

Bei quantitativem Stufenwechsel wird eine *größere* Quantität (III. Längensstufe) die *starke* Stufe genannt, eine *kleinere* Quantität (II. Längensstufe) die *schwache* Stufe genannt. Es geht also immer um einen Wechsel von einem überlangen zu einem langen Konsonanten oder Vokal. Je nach der Silbenstruktur und der Quantität kann diese Opposition aber z.B. sowohl durch **tt – t** als auch durch **t – d** ausgedrückt werden. Bei Vokalen tritt der Quantitätswechsel ebenfalls als Wechsel vom überlangen zum langen Vokal auf, ohne daß ein graphischer Unterschied sichtbar wird. Zur Verdeutlichung ist in den folgenden Tabellen das Längenzeichen ` vor der entsprechenden Silbe eingezeichnet:

stark

ha`kkama
 räa`kima
 sōi`tma
 oo`tama
 lau`lma
 pr`oovima
 ai`tama

schwach

hakata
 ma räägin
 ma sōidan
 oodata
 ma laulan
 ma proovin
 aidata

Beim qualitativen Stufenwechsel unterscheidet man zwischen Konsonantenausfall und Konsonantenwechsel. Beim Konsonantenausfall ist das *Vorhandensein* des Konsonanten die *starke* Stufe, während ein *Ausfall* desselben die *schwache* Stufe ist. Beim Konsonantenwechsel bedeutet ein *Explosivlaut* die *starke* Stufe und ein *Nicht-Explosivlaut* die *schwache* Stufe:

stark

tea`dma
 le`ndama
 ta`htma
 kō`ndima
 u`skuma

schwach

ma tean
 lennata
 ma tahan
 ma kōnnin
 ma usun

Für Verben, die dem Stufenwechsel unterliegen, gelten die folgenden Regeln:

1. Immer in der *starken* Stufe:
ma-Infinitiv, Aktiv Indikativ Präteritum, Modus obliquus Aktiv
2. Immer in der *schwachen* Stufe:
Alle Formen des Impersonals
3. Immer in der *gleichen* Stufe:
Indikativ Präsens = Konditional Präsens = Imperativ 2. Person sg
4. Immer in *entgegengesetzter* Stufe:
da-Infinitiv ≠ Indikativ Präsens
Imperativ 2. Person sg ≠ alle anderen Imperativformen

Subjektlose Sätze

Bei Witterungs- oder Stimmungsbeschreibungen können Sätze nur aus dem Hilfsverb und einem Adjektiv bestehen, das deutsche Subjekt 'es' ist nicht vorhanden:

Varsti on pime.

Bald ist *es* dunkel.

Siin on väga soe.

Hier ist *es* sehr warm.

Text

- Tere hommikust, Mari!
- Tere, Ants.
- Mari, kas sa ei taha kaasa tulla?
- Kuhu siis?
- Me läheme Tallinna!
- Tallinna? Aga miks sinna, sinna ma tegelikult ei taha sõita.
- Kas oled kindel? Miks sa ei taha Tallinna minna?
- See on liiga tuttav linn.
- Sa ei peagi sõitma. Aga meie sõidame kindlasti.
- Kui ma ei pea sõitma, siis ma tõesti ei sõida. Tahan siia jääda.
- Tere, Mati. Me läheme Tallinna, kas tuled kaasa?
- Ma pean veel mõtlema.
- Kuid meie oleme juba valmis, hakkame varsti minema.
- Kuidas te siis lähete? Kas autoga?
- Mitte autoga, vaid bussi või rongiga.
- Bussiga ma ei taha minna, aga rongiga võib küll.
- Jah, on täiesti võimalik, et läheme rongiga.

- Siis pean kaasa tulema. Raudtee on nii ilus asi, ja see on nii tore sõit.
- See on päris tavaline, aga siiski kiire.
- Tulen kohe jaama. Kas minu naine võib ka tulla?
- Võib küll, aga rong läheb varsti, peate jooksma.
- Tuleme kindlasti, võime joosta ka.
- Ma usun, et minu mees tahab ka tulla.
- Igaüks võib oma naise või mehega tulla.
- Kui tore! Võtame siis lapsed ja koerad ja kassid ka kaasa!
- Kassid ka?
- Miks mitte, minu kass tahab ka ükskord rongiga sõita.
- Aga Ants, me peame veel sööma!
- Jah, mina tahan ka süüa.
- Aga me võime ju ka rongis süüa.
- Noh, sööme siis rongis, miks mitte, see on alati nii tore.
- Hästi, sööme ja joome siis rongis.
- Jah, minu poeg tahab alati rongis süüa ja juua!
- Ja minu tütar ka. Kas sinu tütreid samuti?
- Muidugi, poisid ja tüdrukud on sellised. Kõik lapsed on sarnased.
- Noh, hakkame liikuma.
- Varsti on pime ja kõik poed on kinni.
- Ei ole, minu vanaisa kauplus on alati lahti.
- Aga minu vanaema oma samuti!
- Kus nende kauplus asub?
- Mitte kaugel, Lehma tänavas. Läheme sinna!
- Kuhu?
- Lehma tänavasse.
- Miks mitte Hobuse tänavasse?
- Sinna me ei taha minna, kauplus on ometi Lehma tänavas.
- Noh, läheme vaatama, mis seal on.
- Nüüd olemegi juba jaamas. Siin on postkontor, aga kus kauplus on?
- Ma ei mäleta. Võib-olla seal? Või hoopis siin?
- Vaatame. Otsime.
- Ei, nüüd on hilja. Rong hakkab juba sõitma.
- Aga millal sõidab järgmine rong?
- Ei, nüüd peame minema. Muidu me ei jõua. Tallinn ei oota.
- Palun, võime veel...
- Ei. Nüüd aitab küll. Läheme rongi ja sõidame ära!

- Miks me peame juba sõitma? Ma ei taha sõita.
- Nüüd on hilja. Meie rong seisab siin.
- Istume rongis ja vaatame välja.
- Kas see pole tore? Siin on nii palju vaadata.
- Aga kõht on tühi. Tahan süüa!
- Hakkame siis sööma!
- Jah, tänan, hakkame sööma ja jooma.

Glossar

Verben

asuma, asuda, asun	sich befinden, gelegen sein
hakkama, hakata, hakkan	anfangen, sich anschicken
jooksuma, joosta, jooksen	laufen, rennen
jooma, juua, joon	trinken
jõudma, jõuda, jõuan	schaffen, können, ankommen
kirjutama, kirjutada, kirjutatan	schreiben
liikuma, liikuda, liigun	sich bewegen, in Bewegung setzen
mäletama, mäletada, mäletan	sich erinnern
otsima, otsida, otsin	suchen
paluma, paluda, palun	bitten, erbitten, einladen
pidama, pidada, pean	müssen, sollen; halten
seisma, seista, seisan	stehen
sööma, süüa, söön	essen
tänama, tänada, tänan	danken
uskuma, uskuda, usun	glauben
vaatama, vaadata, vaatan	schauen, gucken
võima, võida, võin	können, vermögen, dürfen
võtma, võtta, võtan	nehmen

Substantive, Namen

hobune, hobuse, hobust, hobuseid	Pferd
kass, kassi, kassi, kasse	Katze
kauplus, kaupluse, kauplust, kauplusi	Geschäft, Handlung, Laden
koer, koera, koera, koeri	Hund
kõht, kõhu, kõhtu, kõhte	Bauch, Magen
lehm, lehma, lehma, lehmi	Kuh
Mari, Mari, Marit	(weiblicher Vorname)
mees, mehe, meest, mehi	Mann
naine, naise, naist, naisi	Frau
poeg, poja, poega, poegi	Sohn
poiss, poisi, poissi, poisse	Junge
pood, poe, poodi, poode	Laden, Geschäft

postkontor, -kontori, -kontorit, -kontoreid	Post, Postamt
raud, raua, rauda, raudu	Eisen
raudtee, -tee, -teed, -teid	Eisenbahn
tuttav, tutvava, tutvavat, tutvavaid	Bekannte/r
tänav, tänava, tänavat, tänavaid	Straße
tüdruk, tüdruku, tüdrukut, tüdrukuid	Mädchen
tütar, tütre, tütart, tütreid	Tochter
vanaema, vanaema, vanaema, vanaemasid	Großmutter
vanaisa, vanaisa, vanaisa, vanaisasid	Großvater

Adjektive

järgmine, järgmise, järgmist, järgmisi	folgend, kommend, nächst
kiire, kiire, kiiret, kiireid	schnell, geschwind
kindel, kindla, kindlat, kindlaid	sicher
pime, pimedat, pimedat, pimedaid	dunkel; blind
sarnane, sarnase, sarnast, sarnaseid	gleich, ähnlich
tavaline, tavalise, tavalist, tavalisi	gewöhnlich, normal
tuttav, tutvava, tutvavat, tutvavaid	bekannt, vertraut
tühi, tühja, tühja, tühje	leer
võimalik, -liku, -likku, -likke	möglich

Kleine Wörter

alati	immer
hilja	spät
igauks, igatühe, igauht	jede, jeder, jedes, jedermann
kaugel	weit weg, entfernt, fern
kindlasti	sicherlich, bestimmt, gewiß
kinni	geschlossen, zu, fest
kohe	sofort, gleich, sogleich
kuid	aber
lahti	offen, geöffnet, auf, frei
millal	wann
muidu	sonst, andernfalls
ometi	doch
palju, palju, paljut, paljusid	viel, viele
palun	bitte
siiski	dennoch, trotzdem, doch
tegelikult	wirklich, eigentlich, in der Tat
täiesti	völlig, vollkommen
vaid	sondern, aber
valmis	fertig, bereit
välja	hinaus, heraus
ükskord	einmal

Übungen

1. Setzen Sie den korrekten Infinitiv ein:

Ma ei taha Tallinna (sõitma).
 Aga sa pead siiski sinna (sõitma).
 Miks ma pean (jooma)?
 Hakkan varsti ära (minema).
 Kas siin võib (sõitma)?
 Siin võib (sõitma) küll.
 Kas pead juba (minema)?
 Ma tahan (minema).
 Läheme nüüd (sööma).
 Kas võime (jooma) ka?
 Te peate (jooma).
 Nüüd pead (jooksma).
 Ma ei taha (jooksma).
 Kas sa võid (aitama)?
 Sa pead (aitama).

Ma ei taha Tallinna sõita.
 Aga sa pead siiski sinna sõitma.
 Miks ma pean jooma?
 Hakkan varsti ära minema.
 Kas siin võib sõita?
 Siin võib sõita küll.
 Kas pead juba minema?
 Ma tahan minna.
 Läheme nüüd sööma.
 Kas võime juua ka?
 Te peate jooma.
 Nüüd pead jooksma.
 Ma ei taha joosta.
 Kas sa võid aidata?
 Sa pead aitama.

2. Setzen Sie die eingeklammerten Wörter in den korrekten Kasus:

Millega sõidame? Kas (auto)?
 Sõidame nüüd (Tallinn).
 Kas läheme veel (kauplus)?
 Kas sa elad (Tartu)?
 Ei, olen (Tallinn) elanik.
 See rong sõidab (Viljandi).
 Hakkan (Tartu) ära minema.
 Istume nüüd juba (rong).
 Aga varsti läheme (kino).
 Mina ootan (Pärnu).
 Elan (see ilus maja).
 Tahan (Tallinn) sõita.
 Hakkame (Pärnu) ära minema.
 Sõidan (väike küla).

Millega sõidame? Kas autoga?
 Sõidame nüüd Tallinna.
 Kas läheme veel kauplusse?
 Kas sa elad Tartus?
 Ei, olen Tallinna elanik.
 See rong sõidab Viljandisse.
 Hakkan Tartust ära minema.
 Istume nüüd juba rongis.
 Aga varsti läheme kinno.
 Mina ootan Pärnus.
 Elan selles ilusas majas.
 Tahan Tallinna sõita.
 Hakkame Pärnust ära minema.
 Sõidan väiksesse külasse.

3. Bilden Sie Sätze aus den angegebenen Wörtern:

rong - ma - Tartu - sõitma
 elama - väike maja - te
 me - tulema - Tallinn

Ma sõidan rongiga Tartusse.
 Te elate väik(e)ses majas.
 Me tuleme Tallinnast.

võima - me - minema - hakkama
 ta - sööma - tahtma
 nemad - pidama - jooma
 hakkama - meie - minema - nüüd
 Viljandi - sõitma - varsti - ma
 võima - minema - me
 sa - minema - sööma - nüüd
 hakkama - me - tahtma - jooma

Me võime minema hakata.
 Ta tahab süüa.
 Nemad peavad jooma.
 Meie hakkame nüüd minema.
 Ma sõidan varsti Viljandisse.
 Me võime minna.
 Sa lähed nüüd sööma.
 Me tahame jooma hakata.

4. Bilden Sie den **da**-Infinitiv und die 1. Person Sg. zum **ma**-Infinitiv (und umgekehrt: beide Infinitive zur 1. Person Sg.):

aitama	aidata	aitan
arvama	arvata	arvan
asuma	asuda	asun
eksima	eksida	eksin
elama	elada	elan
hakkama	hakata	hakkan
jooksma	joosta	jooksen
jooma	juua	joon
jõudma	jõuda	jõuan
jääma	jääda	jään
kirjutama	kirjutada	kirjutan
kohtuma	kohtuda	kohtun
kõndima	kõndida	kõnnin
käima	käia	käin
küsima	küsida	küsin
lahkuma	lahkuda	lahkun
laulma	laulda	laulan
lendama	lennata	lendan
liikuma	liikuda	liigun
minema	minna	lähen
mõtlema	mõtelda / mõelda	mõtlen
mängima	mängida	mängin
ootama	oodata	ootan
otsima	otsida	otsin
paistma	paista	paistan
paluma	paluda	palun
pidama	pidada	pean
piisama	piisata	piisan

proovima	proovida	proovin
rääkima	rääkida	räägin
saabuma	saabuda	saabun
saama	saada	saan
seisma	seista	seisan
sõitma	sõita	sõidan
sööma	süüa	sõön
tahtma	tahta	tahan
teadma	teada	tean
tulema	tulla	tulen
tänama	tänada	tänan
töötama	töötada	töötan
uskuma	uskuda	usun
vaatama	vaadata	vaatan
võima	võida	võin
võtma	võtta	võtan
õpetama	õpetada	õpetan

LEKTION 6

Grammatik

GWE: Ablativ, Adessiv, Allativ, habeo-Konstruktion, Temporalbestimmung

Ablativ (abl)

Endung **-lt**, äußerer Lokalkasus (Trennungskasus), der die Entfernung von etwas weg bezeichnet:

Kellelt? Millelt? Kust?

Von wem? Wovon? Woher?

sg nom

sg gen

sg abl

laud

laua

laualt

vom Tisch

maa

maa

maalt

vom Lande

mina

minu

minult

von mir

Adessiv (ade)

Endung **-l**, äußerer Lokalkasus (Ruhekasus), der die Befindlichkeit an bzw. auf einem Ort bezeichnet:

Kellel? Millel? Kus?

Bei wem? Woran? Wo?

sg nom

sg gen

sg ade

laud

laua

laual

auf dem Tisch

maa

maa

maal

auf dem Lande

mina

minu

minul

bei mir

Das Estnische kennt kein Verb für das deutsche *haben*. Dies wird in der sogenannten habeo-Konstruktion mit dem Seinsverb und der Adessiv-Form des logischen Subjekts umschrieben:

Mul on raamat. Ich habe ein Buch ('Bei mir ist ein Buch').

Temal on suur koer. Sie hat einen großen Hund.

Neil ei ole raha. Sie haben kein Geld.

Allativ (all)

Endung **-le**, äußerer Lokalkasus (Richtungskasus), der eine Bewegung auf etwas oder auf eine Oberfläche bezeichnet:

Kellele? Millele? Kuhu?

Zu wem? Wem? Woran? Wohin?

<i>sg nom</i>	<i>sg gen</i>	<i>sg all</i>	
raamat	raamatu	raamatule	auf das Buch
laud	laua	lauale	auf den Tisch
maa	maa	maale	aufs Land

Da es keinen Dativ gibt, übernimmt der Allativ dessen Funktion:

Ma annan raamatu sulle.

Ich gebe dir das Buch.

See meeldib mulle.

Das gefällt mir.

Ma ütlen Annele.

Ich sage (das) Anne.

Für die gewöhnlichen Ortsangaben werden je nach Worttyp entweder die inneren oder die äußeren Lokalkasus gebraucht, wobei nicht immer vorhersagbar ist, welche Reihe benutzt wird. Wörter auf **-maa** ('Land') werden zum Beispiel immer mit den I-Kasus gebraucht, einige estnische Städte (wie **Tapa**) ebenfalls:

Tallinnas	in Tallinn
Tapal	in Tapa
Eestis	in Estland
Saksamaal	in Deutschland

Text

- Millal me saabume Tallinna? Kas veel täna õhtul või alles homme hommikul?
- Ega sõit nii kaua kesta. Õhtul oleme kindlasti Tallinnas.
- Arvan, et oleme juba lõunal kohal.
- Aga kus me praegu oleme?
- Kas sa ei näe? Oleme Tapal.
- Rong seisab siin kaua.
- Tapa on tähtis jaam, siin tulevad paljud inimesed peale.
- Jah, ma näen, kõik rongi uksed on lahti ja inimesed astuvad välja ja sisse.

- Kas sinu sõbranna Helvi elab Tapal?
- Elab küll, aga suvel on ta alati maal.
- Kus kohal?
- Minu meelest Saaremaal, kuid ma pole kindel. Kas sina ei tea?
- Mina tõepoolest ei tea, võib-olla on ta ka Hiiumaal.
- Tähendab, ta elab ainult talvel Tapal?
- Missugune küsimus! Sügisel ja kevadel ka! Ta peab ju kodus olema ja töötama. Sellepärast võib ta ainult mõnel nädalalõpul maale sõita.
- Tähendab, laupäeval või pühapäeval?
- Täpselt, aga mõnikord juba reedel.

- Kuhu ta siis sõidab?
- Juba jälle sa küsid! Mulle tundub, et sa õieti ei kuulagi! Ta sõidab Saaremaale või Hiiumaale.
- Kas mitte Naissaarele?
- Võib-olla sinna ka. Igal juhul mingile saarele ta ikka sõidab. Inimene peab ju ükskord puhkama!
- See mõte meeldib mulle väga. Tahan ka puhata. Varsti jään magama, uni tuleb peale.
- Kas kuuled? Juba ta magab, kõik on vaikne.

- Ma ütlen sulle: kui ta magab, on ta väga ilus laps.
- Kuid kardan, et ta ei maga üldse. Kohe hakkab ta karjuma ja tahab süüa või juua. See sobib talle.
- Arvatavasti on sul õigus. Mul on siin üks pudel, ma teen selle lahti ja ootan, mis juhtub.
- Näed, kui imelik, ta magab edasi.
- Jah, kui ta ükskord magama jääb, on tal väga raske uni. Kõva pea ja raske uni!

- Rong hakkab liikuma, lõpuks lahkume Tapalt.
- Ilus linn küll, aga nüüd tahan Tallinna. Tuleme esmaspäeval või teisipäeval Tapale tagasi.
- Kui kaua kestab sõit Tapalt Tallinna?
- Ma ei tea!
- Aga kui kaua kestab sõit Saaremaalt Tallinna?
- Ma ka ei tea.
- Aga Hiiumaalt Saaremaale ja tagasi?
- Kurat, ma tõesti ei tea, sa pead mu sõbranna käest küsima!

- Kellelt?
- Mu sõbrannalt. Ta elab ju Tapal ja sõidab alati Saaremaalt Tapale, Tapalt Hiiumaale, Hiiumaalt Saaremaale ja nii edasi. Tema võib sulle vastata. Tal on neljapäeval vaba päev, võib-olla tuleb ta meile. Siis võid temalt küsida.
- Aga mul pole vaba päev. Tulen alles kolmapäeval Saaremaalt tagasi.
- Sul on siis kesknädal vaba päev? Või kuidas?
- Täpselt! Seepärast tulen alles õhtul koju.
- Aga võib-olla sobib teile järgmisel nädalal? Näiteks reedel?
- Noh, vaatame. Nüüd mul on nälg ja tahan süüa. Annan sulle ka ühe õuna.
- Need õunad on magusad. Kust nad tulevad? Kas Tartumaalt?
- Ei, need on hoopis Saksamaalt või Prantsusmaalt või Inglismaalt, ma ei mäleta. Aga need munad saan alati maalt, vanaemalt, ja see leib siin on samuti hea. Mul on kodus hea kauplus õige lähedal.
- Nüüd puudub ainult õlu. Alles siis olen päris õnnelik.
- Siin ta on!
- Oh, sul on tõesti kõik! Aitäh, nüüd on minu õnn täielik!
- Väga hea, minu oma ka!

Glossar

Verben

andma, anda, annan	geben
astuma, astuda, astun	schreiten, steigen
edasi magama	weilerschlafen
juhtuma, juhtuda, juhtun	geschehen, vorkommen
karjuma, karjuda, karjun	schreien
kartma, karta, kardan	fürchten
kestma, kesta, kestan	dauern, bestehen
kuulama, kuulata, kuulan	zuhören
kuulma, kuulda, kuulen	hören
lahti tegema	aufmachen, öffnen
magama, magada, magan	schlafen
magama jääma	einschlafen
meeldima, meeldida, meeldin	gefallen, zusagen
nägema, näha, näen	sehen
peale tulema	einsteigen; überkommen
puhkama, puhata, puhkan	ausruhen, sich erholen
puuduma, puududa, puudun	fehlen, entbehren
sobima, sobida, sobin	passen, sich eignen
tegema, teha, teen	tun, machen
tunduma, tunduda, tundub	sich anfühlen, scheinen

tähendama, tähendada, tähendan
 vastama, vastata, vastan
 ütleva, ütelda (õelda), ütlen

bedeuten, bemerken
 antworten, entsprechen
 sagen

Substantive, Namen

esmaspäev, -päeva, -päeva
 Hiiumaa, Hiiumaa, Hiiumaad
 hommik, hommiku, hommikut, hommikuid
 Inglismaa, Inglismaa, Inglismaad
 juht, juhu, juhtu, juhte
 kesknädal, kesknädala, kesknädalat
 kevad, kevade, kevadet, kevadeid
 kleit, kleidi, kleiti, kleite
 kodu, kodu, kodu, kodusid
 kolmapäev, kolmapäeva, kolmapäeva
 kurat, kuradi, kuradit, kuradeid
 küsimus, küsimuse, küsimust, küsimusi
 laupäev, -päeva, -päeva
 leib, leiva, leiba, leibu
 lõpp, lõpu, lõppu, lõppe
 lõuna, lõuna, lõunat, lõunaid
 maa, maa, maad, maid
 meel, meele, meelt, meeli
 muna, muna, muna, mune
 Naissaar, Naissaare, Naissaart
 neljapäev, -päeva, -päeva
 nädal, nädala, nädalat, nädalaid
 nädalalõpp, -lõpu, -lõppu, -lõppe
 nälg, nälja, näлга, näлgi
 pea, pea, pead, päid
 Prantsusmaa, Prantsusmaa, Prantsusmaad
 pudel, pudeli, pudelit, pudeleid
 püha, püha, püha, pühi
 pühapäev, -päeva, -päeva
 reede, reede, reedet
 saar, saare, saart, saari
 Saksamaa, Saksamaa, Saksamaad
 sõbranna, -nna, -nnat, -nna
 suvi, suve, suve, suvesid
 sügis, sügise, sügist, sügiseid
 talv, talve, talve, talvi
 Tapa, Tapa, Tapat
 teisipäev, -päeva, -päeva
 uks, ukse, ust, uksti
 uni, une, und, unesid
 õigus, õiguse, õigust, õigusi

Montag
 Hiiumaa (estnische Insel)
 Morgen
 England
 Fall
 Mittwoch
 Frühling
 Kleid
 Haus, Heim
 Mittwoch
 Teufel
 Frage
 Sonnabend, Samstag
 Brot
 Ende
 Süden; Mittag; Mittagessen
 Land, Erde, Staat
 Sinn, Gemüt, Ansicht, Meinung
 Ei
 Naissaar (estnische Insel)
 Donnerstag
 Woche
 Wochenende
 Hunger
 Kopf
 Frankreich
 Flasche
 heilig; Feiertag
 Sonntag
 Freitag
 Insel
 Deutschland
 Freundin
 Sommer
 Herbst
 Winter
 Tapa (Stadt in Estland)
 Dienstag
 Tür
 Schlaf; Traum
 Recht

õlu, õlle, õlut, õllesid
 õnn, õnne, õnne, õnni
 õun, õuna, õuna, õunu

Bier
 Glück
 Apfel

Adjektive

imelik, imeliku, imelikku, imelikke
 kõva, kõva, kõva, kõvu
 magus, magusa, magusat, magusaid
 püha, püha, püha, pühi
 raske, raske, rasket, raskeid
 täielik, täieliku, täielikku, täielikke
 vaba, vaba, vaba, vabu
 vaikne, vaikse, vaikset, vaikseid
 õnnelik, õnneliku, õnnelikku, õnnelikke

sonderbar, merkwürdig
 hart, fest, stark
 süß
 heilig
 schwer, schwierig
 vollkommen, vollständig
 frei
 ruhig, still
 glücklich

Kleine Wörter

aitäh
 arvatavasti
 iga, iga, iga (igat)
 jälle
 kaua
 kaugele
 kaugelt
 kodus
 kohal
 käest
 lõpuks
 mingi, mingi, mingit, mingeid
 missugune, -suguse, -sugust, -suguseid
 peale
 seepärast
 sellepärast
 tõepoolest
 tähendab
 täna
 õhtul
 õige

danke
 wahrscheinlich
 jeder, jeglicher
 wieder
 lange
 in die Ferne, weit weg
 aus der Ferne, von weither
 zu Hause
 dort, da, anwesend, zur Stelle
 von
 endlich, schließlich
 irgendein
 was für ein, welch
 auf, an
 deswegen
 deswegen
 wirklich, wahrhaftig
 das heißt
 heute
 am Abend
 recht, ziemlich

Ausdrücke

minu meelest
 sinu meelest
 ...

meiner Meinung nach
 deiner Meinung nach
 ...

Übungen

1. Setzen Sie das eingeklammerte Wort in den Adessiv:

Ma elan (Saaremaa).

Kas elate (Saksamaa)?

Raamat on (laud).

(Nemad) ei ole raha.

(Tapa) on suur jaam.

(Sa) on õigus.

(See saar) on ilus maja.

Tulen (esmaspäev) tagasi.

(Vanaema) on uus kleit.

(Meie) on väike koer.

Ma elan Saaremaal.

Kas elate Saksamaal?

Raamat on laual.

Nendel ei ole raha.

Tapal on suur jaam.

Sul on õigus.

Sel saarel on ilus maja.

Tulen esmaspäeval tagasi.

Vanaemal on uus kleit.

Meil on väike koer.

2. Setzen Sie das eingeklammerte Wort in den Ablativ:

Tema tuleb (Saaremaa).

Võtame raamatud (laud).

Nad küsivad (Sirje).

Võite (meie) küsida.

Kas lahkud (Saksamaa)?

Tema sõidab (Hiiumaa) koju.

Ma saan (nad) uue raamatu.

Tuleme (maa) tagasi.

Küsin (see proua).

Saan (tema) varsti kollase muna.

Tema tuleb Saaremaalt.

Võtame raamatud laualt.

Nad küsivad Sirjelt.

Võite meilt küsida.

Kas lahkud Saksamaalt?

Tema sõidab Hiiumalt koju.

Ma saan neilt uue raamatu.

Tuleme maalt tagasi.

Küsin sellelt proualt.

Saan temalt varsti kollase muna.

3. Setzen Sie das eingeklammerte Wort in den Allativ:

Kas sõidad tõesti (Hiiumaa)?

Ma ütlen (ta) edasi.

See raamat meeldib (mina) väga.

Ma annan raamatu (sa).

Miks sa ei sõida (Saaremaa)?

Kas (te) meeldib see lehm?

Nad annavad kõik (vanaema).

Ma kirjutan (ta).

Vastan (sa) kohe.

Ostan (nad) maja.

Kas sõidad tõesti Hiiumaale?

Ma ütlen talle edasi.

See raamat meeldib mulle väga.

Ma annan raamatu sulle.

Miks sa ei sõida Saaremaale?

Kas teile meeldib see lehm?

Nad annavad kõik vanaemale.

Ma kirjutan talle.

Vastan sulle kohe.

Ostan neile maja.

4. Setzen Sie das eingeklammerte Wort in den korrekten Kasus (äußere Lokalkasus: Adessiv, Ablativ oder Allativ):

Vastan (sa) kohe.
 Kas elate (Saksamaa)?
 See laev tuleb (kauge).
 (Sa) on õigus.
 Tema tuleb (Saaremaa).
 Kas sõidad tõesti (Hiiumaa)?
 Tulen (esmaspäev) tagasi.
 (Vanaema) on uus kleit.
 Ma annan raamatu (sa).
 Võtame raamatud (laud).
 (Meie) on väike koer.
 Ma ütlen (ta) edasi.
 Nad küsivad (Sirje).
 See laev sõidab (kauge).
 Võite (meie) küsida.
 Ma kirjutan (ta).
 See raamat meeldib (mina) väga.
 Tema sõidab (Hiiumaa) koju.
 Kas (nemad) on suur maja?
 Tuleme (maa) tagasi.

Vastan sulle kohe.
 Kas elate Saksamaal?
 See laev tuleb kaugelt.
 Sul on õigus.
 Tema tuleb Saaremaalt / Saaremaale.
 Kas sõidad tõesti Hiiumaale?
 Tulen esmaspäeval tagasi.
 Vanaemal on uus kleit.
 Ma annan raamatu sulle.
 Võtame raamatud laualt.
 Meil on väike koer.
 Ma ütlen talle edasi.
 Nad küsivad Sirjelt.
 See laev sõidab kaugele.
 Võite meilt küsida.
 Ma kirjutan talle.
 See raamat meeldib mulle väga.
 Tema sõidab Hiiumaalt koju.
 Kas nendel on suur maja?
 Tuleme maalt tagasi.

5. Setzen Sie das eingeklammerte Wort in den korrekten Kasus (innere und äußere Lokalkasus):

Homme sõidan (Tallinn).
 Laev saabub (Saaremaa).
 Elan (see väike maja).
 See maja asub (Tapa).
 Te sõidate (Eesti).
 Elame kõik (Saksamaa).
 Lahkun homme (Tartu).
 Lähen homme (kino).
 Tuleme (teater) koju.
 Jõuame (sadam) alles homme.
 Kas tuled (kauge)?
 Mu vanaisa elab (Tartu).
 Kohtun sinuga (Pärnu).

Homme sõidan Tallinna.
 Laev saabub Saaremaalt / Saaremaale.
 Elan selles väik(e)ses majas.
 See maja asub Tapal.
 Te sõidate Eestisse.
 Elame kõik Saksamaal.
 Lahkun homme Tartust.
 Lähen homme kinno.
 Tuleme teatrast koju.
 Jõuame sadamasse alles homme.
 Kas tuled kaugelt?
 Mu vanaisa elab Tartus.
 Kohtun sinuga Pärnus.

Lendan esmaspäeval (Frankfurt).
Kas lahkud (Saksamaa)?
Magan (rong).
(Tema) meeldib see raamat.
Läheme (siin) ära.
Ma saan (nad) uue raamatu.
Nad kõnnivad (Viljandi).
Ma olen praegu (kool).
Mõtlen (sa) alati.
Ma lähen (kool) ära.
Kas (te) on poeg?
Rong sõidab (jaam) ära.
Ei, (me) on tütar.
Ta läheb (maja).
(Ma) tundub, et see on hea.
Peame (tema) küsima.
Sõidan laevaga (Saaremaa).

Lendan esmaspäeval Frankfurti(sse).
Kas lahkud Saksamaalt?
Magan rongis.
Temale meeldib see raamat.
Läheme siit ära.
Ma saan neilt uue raamatu.
Nad kõnnivad Viljandisse.
Ma olen praegu koolis.
Mõtlen sinule alati.
Ma lähen koolist ära.
Kas teil on poeg?
Rong sõidab jaamast ära.
Ei, meil on tütar.
Ta läheb majja.
Mulle tundub, et see on hea.
Peame temalt küsima.
Sõidan laevaga Saaremaale.

LEKTION 7

Grammatik

GWE: Numerale, Partitiv, Qualität, Quantität, Quantitätskorrelation, Sprachnamen, Stufenwechsel

Partitiv (par)

Endung **-d**, **-t** oder Stammvokal. Der Partitiv ist ein im Deutschen nicht vorhandener Kasus, er beantwortet die Frage:

Keda? Mida?

Wen? Wer? Was?

Er fungiert häufig als Objektkasus (Partialobjekt, Teilobjekt, verneintes Objekt), als genereller Rektionskasus bei einer Reihe von Verben, als Kasus für unbestimmte Mengenangaben, als Kasus nach den Zahlwörtern oder als Subjektkasus. Er ist neben dem Illativ der einzige Kasus, der nicht immer vom Genitiv gebildet werden kann. Da die Formen des Partitivs nicht unbedingt eindeutig vorhersagbar sind und zudem außerordentlich häufig auftreten, sollte der Partitiv mitgelernt werden.

Partitivendung -d (einsilbige Wörter auf Vokal oder Diphthong, einige zweisilbige Wörter):

<i>nom</i>	<i>gen</i>	<i>par</i>	
hea	hea	head	gut
maa	maa	maad	Land
uni	une	und	Schlaf

Partitivendung -t (die meisten Wörter, die im Singular gen zweisilbig sind, im Singular gen dreisilbige Wörter, auf **-ne** und **-s** endende Wörter):

<i>nom</i>	<i>gen</i>	<i>par</i>	
raamat	raamatu	raamatut	Buch
valge	valge	valget	weiß
pere	pere	peret	Familie
number	numbri	numbrit	Nummer
esimene	esimese	esimest	erster
küsimus	küsimuse	küsimust	Frage

noor	noore	noort	jung
keel	keele	keelt	Sprache/Zunge

Partitivendung auf Stammvokal (endungsloser Partitiv; bei im Singular gen zweisilbigen Wörtern, wenn die Form *nicht* die III. Quantitätsstufe hat, sehr häufig in Verbindung mit Stufenwechsel):

<i>nom</i>	<i>gen</i>	<i>par</i>	
arst [III]	arsti [II]	arsti [III]	Ärztin, Arzt
päev [III]	päeva [II]	päeva [III]	Tag
hotell [III]	hotelli [II]	hotelli [III]	Hotel
kino	kino	kino	Kino
sõna	sõna	sõna	Wort

(Bei den letzten beiden Beispielen sind alle drei Formen identisch.)

Partitiv der Personalpronomen

	<i>sg</i>	<i>pl</i>
1. Person	mind	meid
2. Person	sind	teid
3. Person	teda	neid

Stufenwechsel bei Nomina

Für den Stufenwechsel gelten bei den Nomina die gleichen Grundregeln wie bei den Verben (vgl. Lektion 5).

Quantitativer Stufenwechsel, sichtbar:

<i>stark (III. Stufe)</i>	<i>schwach (II. Stufe)</i>	
klei`ti (par)	kleidi (gen)	Kleid
lõ`ppu (par)	lõpu (gen)	Ende
mõ`tte (gen)	mõte (nom)	Gedanke
poi`ssi (par)	poisi (gen)	Junge
sõ`pra (par)	sõbra (gen)	Freund

Quantitativer Stufenwechsel, unsichtbar:

<i>stark (III. Stufe)</i>	<i>schwach (II. Stufe)</i>	
he`tkē (par)	hetke (gen)	Moment
ke`lla (par)	kella (gen)	Uhr, Glocke
s`aar (nom)	saare (gen)	Insel
k`ooli (par, ill)	kooli (gen)	Schule

Qualitativer Stufenwechsel:

<i>stark</i>	<i>schwach</i>	
l`auda (par)	laua (gen)	Tisch
l`eiba (par)	leiva (gen)	Brot
h`inda (par)	hinna (gen)	Preis
le`hte (par)	lehe (gen)	Blatt

Zahlwörter (I)

- 0 null, nulli, nulli
- 1 üks, ühe, üht(e)
- 2 kaks, kahe, kaht(e)
- 3 kolm, kolme, kolme
- 4 neli, nelja, nelja
- 5 viis, viie, viit
- 6 kuus, kuue, kuut
- 7 seitse, seitsme, seitset
- 8 kaheksa, kaheksa, kaheksat
- 9 üheksa, üheksa, üheksat
- 10 kümme, kümne, kümnet

Die Zahlen von 11 bis 19 werden gebildet, indem der Ziffer das Glied **-teist** oder **-teistkümmend** nachgestellt wird. Im Nominativ wird der Bestandteil **-kümmend** in der Regel nicht benutzt, in den weiteren Kasus muß er hinzuge-setzt werden. Nur dieser Bestandteil wird dann flektiert, **-teist** bleibt unverändert, und der erste Bestandteil (die Ziffer) steht ab dem Illativ im Genitiv (d.h. er wird im Partitiv noch mitflektiert):

- 11 ükssteist(kümmend), üheteistkümne, üht(e)teistkümmend
- 12 kaksteist(kümmend), kaheteistkümne, kaht(e)teistkümmend
- 13 kolmteist(kümmend), kolmeteistkümne, kolmeteistkümmend

...

Die Zehner von 20 bis 90 werden gebildet, indem der Ziffer das Glied **-kümmend** nachgestellt wird. Die Einer von 21 bis 99 erhalten zusätzlich als separates Wort danach wieder die Ziffer. Für die Flektion gelten die gleichen Regeln wie oben für die Zahlen von 11-19:

- 20 **kakskümmend, kahekümne, kaht(e)kümmend**
 21 **kakskümmend üks, kahekümne ühe, kaht(e)kümmend üht(e)**
 22 **kakskümmend kaks, kahekümne kahe, kaht(e)kümmend kaht(e)**
 30 **kolmkümmend, kolmekümne, kolmekümmend**

...

Text

- Ants, kas sul on aega?
- Mis siis? Milleks?
- No, ma lihtsalt küsin, kas sul on aega. Kui aega pole, siis pole mõtet edasi küsida.
- Mida sa mõtled?
- Ma mõtlen seda, kas sul on aega.
- Ma vist ei mõista sind. Kas sa võid ometi ütelda, mida sa tahad?
- Asjaolu on pisut keeruline.
- Mis sul plaanis on? Mida sa vajad?
- Tahan üht raamatut osta.
- Väga hea idee! Milles on küsimus?
- Mul pole raha. Kas annad mulle natuke?
- Kui palju? Ühe krooni, kaks krooni?
- Raamatud pole nii odavad. Nad on päris kallid.
- Ma tean seda. Aga rohkem kui kolm krooni ma ei saa sulle pakkuda.
- Aga see raamat maksab hoopis kümme krooni. Siis puudub veel seitse krooni.
- Ma tean, kuid ma ei oska enam aidata.
- Sirje, kas armastad lugeda?
- Muidugi, loen väga sageli.
- Siis mõistad mind kindlasti. Vajan üht raamatut. Ma näitan sulle. Õpin saksa keelt ja vajan üht raamatut, saksa kirjandusest. See on väga hea ja tuntud kirjanik. Kindlasti tunnend teda ka.
- See mind ei huvita. Mida sa õieti tahad sellega ütelda? Mida sa soovid?
- See raamat on õige kallis ja mul on raha otsas.

- Ah, sa õnnetu inimesel! Raha tuled paluma!?
- Täpselt, nõnda see asi on. Kas võid mulle neli krooni anda?
- Võin küll, aga ei anna. Sest siis puudub sul ikka veel kuus!
- Ei! Ma saan nimelt Antsult ka kolm krooni, see teeb kokku juba seitse.
- Hästi, kes annab veel?
- Ma ei tea, pean veel ühe sõbra leidma.
- Tere, kas müüte saksa kirjandust?
- Muidugi. Mida te soovite?
- Kui palju see väike pruun raamat maksab?
- Kaheksa krooni.
- Aga see hall seal?
- Üheksa krooni.
- Ja too väike esimeses reas?
- Sel on sama hind, ka üheksa krooni.
- Seda raamatut ma ei osta, aga võib-olla ostan selle. Teil on väga huvitavad raamatud, aga ma pole nii rikas. Kas võite oodata? Ma tulen kohe tagasi, ainult üks hetk.
- Ants, kui annad veel viis krooni, olen õnnelik inimene.
- Taas tuled raha küsima! Ma võin sulle anda, aga mul on üks soov: homme tahan selle tagasi saada.
- Ma luban, et ma toon sulle homme. Kindlasti!
- Kas võid sõna pidada? Ma loodan väga!
- Ma ei unusta, saame homme kell viis kokku, siis annan tagasi.
- Mis kell praegu on?
- Pool neli, meil on aega veel üks tund. Isegi rohkem, üks tund ja kümme minutit.
- Mida me teeme? Ühe tunniga võib palju peale hakata.
- Näiteks?
- Näiteks üht raamatut lugeda...
- ...või üheksa raamatut osta. Ma tunnen sind. Sa pead tööd tegema, siis võid mulle raha tagasi maksta.
- Võid rahulik olla, töötan palju. Õpin saksa ja soome keelt, loen palju.
- Mina ka, mul on inglise ja prantsuse keele tunnid. Ja vene keelt tahan ka õppida. Aga sellest ju raha ei tule.
- Praegu veel mitte, aga võib-olla hiljem!
- Tõnu, kas oskad prantsuse keelt?
- Mina? Prantsuse keelt? Ei, ma õpin alles inglise keelt. Tähtsad raamatud on tihti inglise keeles, seda keelt peab oskama.

- Aga kuidas on lood soome keelega?
- Soome keelest saan aru küll, samuti saksa keelest. Mul on häda ainult vene keelega. Saan natuke aru, aga ma ei räägi seda keelt. Ent sina?
- Mul on ainus häda selles, et ma ei saa saksa keelest üldse aru. Muidu saan hakkama. Isegi soome ja rootsi keelega. Muide, kas sa rootsi keelt oskad?
- Ei oska. Kuulan rootsi muusikat, see on kõik.

Glossar

Verben

armastama, armastada, armastan	lieben
hakkama saama	zurechtkommen
huvitama, huvitada, huvitan	interessieren
kokku saama	sich treffen
leidma, leida, leian	finden
lootma, loota, loodan	hoffen
lubama, lubada, luban	versprechen; erlauben
lugema, lugeda, loen	lesen
maksma, maksta, maksan	kosten; bezahlen
mõistma, mõista, mõistan	begreifen; verstehen
müüma, müüa, müün	verkaufen
näitama, näidata, näitan	zeigen
oskama, osata, oskan	können, vermögen, imstande sein
ostma, osta, ostan	kaufen
pakkuma, pakkuda, pakun	anbieten
peale hakkama	anfängen
soovima, soovida, soovin	wünschen, wollen
tooma, tuua, toon	bringen
tundma, tunda, tunnen	kennen; fühlen
tööd tegema	arbeiten
unustama, unustada, unustan	vergessen
vajama, vajada, vajan	benötigen, brauchen
õppima, õppida, õpin	lernen

Substantive, Namen

aeg, aja, aega, aegu	Zeit
asjaolu, asjaolu, asjaolu, asjaolusid	Zustand, Sachverhalt, Sachlage
hetk, hetke, hetke, hetki	Moment, Augenblick
hind, hinna, hinda, hindu	Preis, Wert
häda, häda, häda, hädasid	Not, Mühe, Elend
idee, idee, ideed, ideid	Idee, Einfall, Gedanke
keel, keele, keelt, keeli	Sprache; Zunge

kell, kella, kella, kelli	Glocke, Uhr
kirjandus, -duse, -dust, -dusi	Literatur
kirjanik, kirjaniku, kirjanikku, kirjanikke	Schriftsteller/in
kroon, krooni, krooni, kroone	Krone
minut, minuti, minutit, minuteid	Minute
muusika, muusika, muusikat	Musik
plaan, plaani, plaani, plaane	Plan
pool, poole, poolt, pooli	Hälfte, Seite; halb
rida, rea, rida, ridu	Reihe
soov, soovi, soovi, soove	Wunsch
sõna, sõna, sõna, sõnu	Wort
tund, tunni, tundi, tunde	Stunde
Tõnu, Tõnu, Tõnut	(männlicher Vorname)
töö, töö, tööd, töid	Arbeit

Adjektive

ainus, ainsa, ainsat (ainust), ainsaid	einzig
hall, halli, halli, halle	grau
keeruline, -lise, -list, -lisi	kompliziert, verzwickt, verwickelt
odav, odava, odavat, odavaid	billig, preiswert
pruun, pruuni, pruuni, pruune	braun
rahulik, rahuliku, rahulikku, rahulikke	ruhig, gelassen, friedlich
rikas, rikka, rikast, rikkaid	reich
õnnetu, õnnetu, õnnetut, õnnetuid	unglücklich

Kleine Wörter

ent	aber, doch, jedoch
esimene, esimese, esimest, esimesi	erste, erster
hiljem	später
inglise	englisch
isegi	sogar
kaheksa, kaheksa, kaheksat	acht
kaks, kahe, kaht(e)	zwei
kokku	zusammen
kolm, kolme, kolme	drei
kuus, kuue, kuut	sechs
kümme, kümne, kümmet	zehn
milleks	wozu, weshalb
muide	unter anderem, übrigens
neli, nelja, nelja	vier
nimelt	nämlich
null, nulli, nulli	null
nõnda	so
otsas	zu Ende, aus
pisut	ein wenig

prantsuse
 rohkem
 rootsi
 sageli
 saksa
 sama, sama, sama
 seitse, seitsme, seitset
 sest
 soome
 taas
 teine, teise, teist, teisi
 tihti
 tuntud
 vene
 viis, viie, viit
 üheksa, üheksa, üheksat

französisch
 mehr
 schwedisch
 oft, häufig
 deutsch
 dieselbe, derselbe, dasselbe
 sieben
 denn
 finnisch
 wieder, erneut
 zweite(r), andere(r)
 oft, häufig
 bekannt, berühmt
 russisch
 fünf
 neun

Übungen

1. Setzen Sie das eingeklammerte Wort in den Partitiv:

Homme mul ei ole (aeg).
 Siin seisab viis (inimene).
 Kas sul on palju (raha)?
 Ma ei oska saksa (keel).
 Ostan viis (raamat).
 Seal on kaks (noor inimene).
 Ma tunnen (sina) hästi.
 Kas oskad inglise (keel)?
 (See naine) ma ei tunne.
 Majal on seitse (aken).
 Ostan kaks (ajaleht).
 Armastan (sina).
 Siit sõidab kolm (buss).
 Linnas on kaheksa (hotell).
 Mul on kolm (hea idee).
 See jutt (mina) ei huvita.
 Ta vaatab tihti (kell).
 (Kes) sa ootad?
 Kuulan eesti (muusika).
 Seal on viis (lehm).

Homme mul ei ole aega.
 Siin seisab viis inimest.
 Kas sul on palju raha?
 Ma ei oska saksa keelt.
 Ostan viis raamatut.
 Seal on kaks noort inimest.
 Ma tunnen sind hästi.
 Kas oskad inglise keelt?
 Seda naist ma ei tunne.
 Majal on seitse akent.
 Ostan kaks ajalehte.
 Armastan sind.
 Siit sõidab kolm bussi.
 Linnas on kaheksa hotelli.
 Mul on kolm head ideed.
 See jutt mind ei huvita.
 Ta vaatab tihti kella.
 Keda sa ootad?
 Kuulan eesti muusikat.
 Seal on viis lehma.

2. Schreiben Sie in den folgenden Sätzen die Zahlen aus:

Majas elab 6 inimest.
 Kas raamat maksab 4 või 5 krooni?
 Seal seisab 1 rong.
 Ostan 9 raamatut.
 7 on rohkem kui 5.
 Meil on 3 tüdrukut.
 Kas teil on 2 või 3 poega?
 Kell on juba 8.
 Nädalas on 7 päeva.
 Tänaval on 4 või 5 meest.
 Tulen homme kell 4.
 Neil on 6 last.
 Siin istub 4 ja seal 10 last.

Majas elab kuus inimest.
 Kas raamat maksab neli või viis krooni?
 Seal seisab üks rong.
 Ostan üheksa raamatut.
 Seitse on rohkem kui viis.
 Meil on kolm tüdrukut.
 Kas teil on kaks või kolm poega?
 Kell on juba kaheksa.
 Nädalas on seitse päeva.
 Tänaval on neli või viis meest.
 Tulen homme kell neli.
 Neil on kuus last.
 Siin istub neli ja seal kümme last.

3. Fügen Sie die Lösungen der folgenden Rechenaufgaben ein:

8-7+4	= viis
7-4	= kolm
6-3-2+9-6	= neli
10+4-7-6	= üks
2+6+1-2	= seitse
9-3	= kuus
10-3+2-4+3	= kaheksa
9+1-5+4	= üheksa
8-4-3+1	= kaks
5-4+9	= kümme

4. Schreiben Sie die folgenden (Telefon-)Nummern in Ziffern aus:

0551-706880	null-viis-viis-üks-seitse-null-kuus-kaheksa-kaheksa-null
040-8991474	null-neli-null-kaheksa-üheksa-üheksa-üks-neli-seitse-neli
00372-2-446832	null-null-kolm-seitse-kaks-kaks-neli-neli-kuus-kaheksa-kolm-kaks
00358-0-5091515	null-null-kolm-viis-kaheksa-null-viis-null-üheksa-üks-viis-üks-viis
069-586910	null-kuus-üheksa-viis-kaheksa-kuus-üheksa-kümme (üks-null)

5. Setzen Sie das eingeklammerte Wort in den richtigen Kasus (Nominativ oder Partitiv):

Kas ootad (mina)?	Kas ootad mind?
Siin on (üks hea raamat).	Siin on üks hea raamat.
Ostan viis (raamat).	Ostan viis raamatut.
Homme mul ei ole (aeg).	Homme mul ei ole aega.
Mul on üks (poeg) ja kaks (tütar).	Mul on üks poeg ja kaks tütart.
Siin seisab viis (inimene).	Siin seisab viis inimest.
Kas sul on palju (raha)?	Kas sul on palju raha?
Ma ei oska saksa (keel).	Ma ei oska saksa keelt.
Seal on kaks (noor inimene).	Seal on kaks noort inimest.
Aga siin seisab ainult üks (poiss).	Aga siin seisab ainult üks poiss.
Ma tunnen (sina) hästi.	Ma tunnen sind hästi.
(Vene keel) talle ei meeldi.	Vene keel talle ei meeldi.
Mulle meeldib (see suur maja).	Mulle meeldib see suur maja.
Kas see raamat huvitab (sina)?	Kas see raamat huvitab sind?
Kas oskad inglise (keel)?	Kas oskad inglise keelt?
Eesti (keel) on väga ilus keel.	Eesti keel on väga ilus keel.
Kas tunned (see mees)?	Kas tunned seda meest?
Eestlased oskavad (eesti keel).	Eestlased oskavad eesti keelt.
(See mees) on mulle väga tuttav.	See mees on mulle väga tuttav.
(See naine) ma ei tunne.	Seda naist ma ei tunne.
Majal on seitse (aken).	Majal on seitse akent.
Ta vaatab tihti (kell).	Ta vaatab tihti kella.
Mul on (uus kell).	Mul on uus kell.
Ostan kaks (ajaleht).	Ostan kaks ajalehte.
Armastan (sina).	Armastan sind.
Kas (sina) armastad mind?	Kas sina armastad mind?
Linnas on kaheksa (hotell).	Linnas on kaheksa hotelli.
(See hotell) mulle ei meeldi.	See hotell mulle ei meeldi.
Mul on kolm (hea idee).	Mul on kolm head ideed.
Mul on ainult üks (hea idee).	Mul on ainult üks hea idee.
See jutt (mina) ei huvita.	See jutt mind ei huvita.
(Kes) sa ootad?	Keda sa ootad?
Kuulan eesti (muusika).	Kuulan eesti muusikat.
Seal on viis (lehm).	Seal on viis lehma.
Siit sõidab kolm (buss).	Siit sõidab kolm bussi.

LEKTION 8

Grammatik

GWE: Imperativ, Objekt, Zählbarkeit

Imperativ

Der Imperativ kann in zwei Tempora, Präsens und Perfekt, auftreten. Der Wesenszug dieses Modus ist nicht in allen Personen gleich: In der ersten Person (nur im Plural vorhanden) dient er einer allgemeinen Aufforderung an sich selbst, in der zweiten Person ist es ein direkter Befehl, in der dritten Person handelt es sich um einen indirekten Befehl oder auch um einen Wunsch. Die zweite Person Singular ist endungslos (Bildung von der ersten Person Singular Präsens durch Wegstreichen des **-n**), die anderen Formen haben eigene Suffixe und werden vom **da**-Infinitiv ausgehend gebildet (Wenn dieser auf **-da** endet, wird der Imperativ mit **g** gebildet, endet er auf **-ta** wird er mit **k** gebildet. Endet der **da**-Infinitiv auf keine der beiden Endungen, gibt es einige Ausnahmen):

	kirjutama, kirjutada, kirjutan	schreiben:
2.sg.	kirjuta!	schreib!
3.sg.	kirjutagu!	schreibe sie/er! Soll sie/er schreiben!
1.pl.	kirjutagem!	laßt uns schreiben!
2.pl.	kirjutage!	schreibt, schreiben Sie!
3.pl.	kirjutagu!	schreiben sie (doch)!
	ootama, oodata, ootan	warten:
2.sg.	oota!	warte!
3.sg.	oodaku!	warte sie/er!
1.pl.	oodakem!	laßt uns warten!
2.pl.	oodake!	wartet, warten Sie!
3.pl.	oodaku!	sollen sie warten!
	lugema, lugeda, loen	lesen:
2.sg.	loe!	lies!
3.sg.	lugegu!	lese sie/er!

<i>1. pl.</i>	lugegem!	laßt uns lesen!
<i>2. pl.</i>	lugege!	lest, lesen Sie!
<i>3. pl.</i>	lugegu!	mögen sie lesen!

olema, olla, olen

sein:

<i>2. sg.</i>	ole!	sei!
<i>3. sg.</i>	olgu!	sei sie/er!
<i>1. pl.</i>	olgem!	laßt uns sein!
<i>2. pl.</i>	olge!	seid, seien Sie!
<i>3. pl.</i>	olgu!	seien sie, mögen sie sein!

Die Verneinung des Imperativs (=Verbot) erfolgt mit einem besonderen Verneinungsverb, es wird der mit der Personalendung versehenen Imperativform vorangestellt:

<i>2. sg.</i>	ära loe!	lies nicht!
<i>3. sg.</i>	ärgu lugegu!	lese sie/er nicht!
<i>1. pl.</i>	ärgem lugegem!	laßt uns nicht lesen!
<i>2. pl.</i>	ärke lugege!	lest, lesen Sie, nicht!
<i>3. pl.</i>	ärgu lugegu!	mögen sie nicht lesen!

Objekt

Der Objektkasus ist im Singular der Genitiv und im Plural der Nominativ, aber das direkte Objekt kann in Abhängigkeit von der entsprechenden Verbform auch im Partitiv auftreten. Man spricht im Estnischen von Totalobjekt und Partialobjekt, um den verschiedenen Kasus des Objekts Rechnung zu tragen. Das Totalobjekt steht im Genitiv oder – von bestimmten Formen des Prädikats gefordert sowie im Plural – im Nominativ. Das Partialobjekt steht im Partitiv. Es gibt aber auch Verben (des Gefühls oder der Sinneswahrnehmung beispielsweise), bei denen das Objekt prinzipiell im Partitiv steht. Bei den übrigen Verben gilt für die Wahl des richtigen Objektkasus die folgende Reihenfolge: Bei Negation steht das Objekt im Partitiv. Bei nicht negierten Sätzen, die eine andauernde Handlung ohne Ergebnis bezeichnen, steht es ebenfalls im Partitiv. Wenn es sich um ein "Teilobjekt" handelt, d.h. eine unzählbare und nicht näher definierte Stoffmenge o.ä., steht gleichfalls der Partitiv. Trifft keine dieser drei Voraussetzungen zu, muß der Genitiv stehen. Unabhängig davon nimmt dieser Genitiv immer die Gestalt des Nominativs an, wenn es sich um einen Imperativ-Satz, einen Impersonal-Satz oder ein Objekt zu einem **da**-Infinitiv handelt:

Ma ostan raamatu. (<i>gen</i>)	Ich kaufe ein Buch.
Ma ei osta raamatut. (<i>par</i>)	Ich kaufe kein Buch.
Ostke see raamat! (<i>nom</i>)	Kauft dieses Buch!
On vaja osta see raamat. (<i>nom</i>)	Es ist nötig, dieses Buch zu kaufen.
Pole vaja osta seda raamatut. (<i>par</i>)	Es ist nicht nötig, dieses Buch zu kaufen.

Text

- Kuule, Jaan, kas annad nüüd raha tagasi või mitte?
- Kas sa tõesti ei saa enam oodata? Kas sul on nii kiire?
- Ma lihtsalt ei taha enam oodata. Anna mulle need kolm krooni tagasi, ole nii hea!
- Miks?
- Kurat, julged veel küsida?! See on ju minu oma, see kuulub mulle. Saad sa aru?
- Vaata, kulla mees, asi pole nii lihtne. Sinu raha on mulle väga kasulik, töötan sellega, tähendab...
- Lõpeta nüüd. Ma seletan sulle üht asja: kui sa usud, et võid...
- Aga oota veel kaks päeva. Siis on kõik korras!
- Suu kinni! Ma ei kuula sind enam. Kao ära! Lase jalga! Ma tulen homme uuesti, ja sina, sina tule ka, aga koos rahaga!

- Ants, mis valu sul on? Mis häda?
- Häda? Kuidas nii?
- Näed nii kurb välja. Mis on lahti? Räägi mulle! Kas süda? Köht? Pea? Kas hakkad surema või?
- Ei, nii paha asi siiski pole. Aga kuule: Jaan ei maksa mulle mu raha tagasi ja ütleb, pane tähele, et ta töötab minu rahaga. Ma ei tea, kas naerda või nutta!
- Ära räägi, see on tõesti päris imelik lugu. Miks ta nõnda teeb?
- Ära küsi, ma ei tea. Võib-olla on tal arsti vaja, kes teab. Tõesti, ta muutub kogu aeg, ta pilk, ta silmad, ta pikad kõrvad...
- Ära ütle nii, tal pole viga midagi, ainuke häda on, et ta on nii vaene ja sina nii rikas.

- Noh vaadake, Ants ja Sirje! Jutustage meile, kust te nüüd tulete!
- Kuidas nii? Tuleme metsast.
- Metsast? Siis sinna saatus teid juhatab... Ajame natuke juttu saatuses ja armastuses! Jagage oma metsa-kogemust meiega!

- Täpselt! Rääkige, kõik huvitab meid.
- Ärge seda oodake! Minge ise metsa ja vaadake, kas oskate teed välja leida. Kuid ärge kukkuge merre! Või järve! Või jõkke!
- Oodake, teie naer lõpeb varsti.
- Ära ole nii kindel, seda sa ei või teada. Oota veel natuke aega, siis näed, kuidas lood on.

- Näeme küll. Ärgem kaotagem lootust! Varsti on kõik selge.
- Mis mõttes?
- Selles mõttes, et nad algavad.
- Millega?
- Oma jutuga. Olgem rahulikud. Algul peab alati ootama, pärast on kõik selge. Nii et meie ootame.
- Olgu, ma võin alustada, ja lõpetada ka: ma vajan raha. See on kõik. Arutage nüüd! Ma lähen ära.
- Võta Jaani käest raha tagasi! Või võta oma sõbranna käest! Meilt küsida pole mõtet!

- Jah, ta läheb tõesti ära, rumal inimene, mida me nüüd teeme?
- Sööme ja joome. Jah, unustame selle loo, söögem ja joogem hästi.
- Aga mida?
- Tahan õlut juua ja kala süüa.
- Kala? Kala ma siin küll ei näe.

- Aga kohvi võite juua. Seda on väga palju. Ja leiba ka. Isegi kartulit on.
- Kohutav! Kohvi ja leiba ja piima... Võin kohe vett juua. Kas tõesti kala pole? Või vähemalt liha?
- Oodake, siin on küll midagi. Ei tea, kas see on lind või loom või...
- Ära sellest võta, see on halb. Mine metsa, võta sealt, seal on kõik.
- Kas tahad, et hakkam puud sööma? Söögu teised seda, mina otsin muud.

- Loodan, et ta merre ei lähe.
- Või äkki kukub ta jõkke. On nii pime ja ta on päris üksik.
- Ega ta nii rumal ka ei ole. Ta on vana ja tark inimene.
- Las ta läheb. Ma valmistan toitu. Meie vähemalt hakkame sööma, eks ole?
- Muidugi, hakkame sööma, enne kui on liiga hilja. Õo saabub ja kuu juba tõuseb.
- Kuulge, ta tuleb juba tagasi.
- Ei tule, see on tuul.
- Aga seal ta liigub, näen üht väikest tuld.

- Ära ole rumal. Õhk liigub, sellisel õhtul on see tavaline.
- Kas oled selles kindel?
- Olen täiesti kindel. Viska kiviga ja vaata, kas ta karjub. Siis tead.
- Ma ei julge.
- Ära siis viska, aga ära karda!
- Olgu, ma usun. Kuigi mul on ikkagi hirm. Ja päris jahe on ka.
- Nüüd aitab. Läheme kohe koju, lõpetame selle jutu ära ja siis kohe magama!

Glossar

Verben

algama, alata, algan	beginnen, seinen Anfang nehmen
alustama, alustada, alustan	beginnen, in Angriff nehmen
arutama, arutada, arutan	beratschlagen, erörtern
jagama, jagada, jagan	teilen
juhatama, juhatada, juhatan	leiten, führen
julgema, julgeda, julgen	wagen, sich trauen
jutustama, jutustada, jutustan	erzählen, berichten
kaduma, kaduda, kaon	verschwinden, verlorengehen
kaotama, kaotada, kaotan	verlieren
kukkuma, kukkuda, kukun	fallen, stürzen
kuuluma, kuuluda, kuulun	gehören, angehören, zugehören
laskma, lasta, lasen	lassen; schießen
lõpetama, lõpetada, lõpetan	aufhören, Schluß machen
lõppema, lõppeda, lõpen	enden, zu Ende gehen
muutuma, muutuda, muutun	sich verändern
naerma, naerda, naeran	lachen
nutma, nutta, nutan	weinen
panema, panna, panen	legen, stellen, setzen
seletama, seletada, seletan	erklären
surema, surra, suren	sterben
tõusma, tõusta, tõusen	steigen, heraufsteigen
tähele panema	beachten, Obacht geben, bemerken
valmistama, valmistada, valmistan	zubereiten, anfertigen
viskama, visata, viskan	werfen

Substantive, Namen

algus, alguse, algust, algusi	Anfang, Beginn, Ursprung
armastus, armastuse, armastust, armastusi	Liebe
arst, arsti, arsti, arste	Arzt, Ärztin
hirm, hirmu, hirmu, hirme	Furcht, Angst

Jaani, Jaani, Jaani	(männlicher Vorname)
jutt, jutu, juttu, jutte	Rede, Erzählung, Gespräch
jalg, jala, jalga, jalgu	Fuß, Bein
jõgi, jõe, jõge, jõgesid	Fluß
järv, järve, järve, järvi	der See
kala, kala, kala, kalu	Fisch
kartul, kartuli, kartulit, kartuleid	Kartoffel
kivi, kivi, kivi, kive	Stein
kohv, kohvi, kohvi	Kaffee
kogemus, kogemuse, kogemust, kogemusi	Erfahrung
kord, korra, korda, kordi	Ordnung, Reihenfolge; Mal
kuld, kulla, kulda	Gold
kuu, kuu, kuud, kuid	Mond; Monat
kõrv, kõrva, kõrva, kõrvu	Ohr
liha, liha, liha	Fleisch
loom, looma, looma, loomi	Tier, Rind, Vieh
lootus, lootuse, lootust, lootusi	Hoffnung
meri, mere, merd, meresid	Meer, die See
mets, metsa, metsa, metsi	Wald
naer, naeru, naeru, naerusid	Gelächter, Lachen
piim, piima, piima	Milch
pilk, pilgu, pilku, pilke	Blick
puu, puu, puud, puid	Baum; Holz
saatus, saatuse, saatust, saatusi	Schicksal
silm, silma, silma, silmi	Auge
suu, suu, suud, suid	Mund
süda, südame, südant, südameid	Herz
toit, toidu, toitu, toite	Speise, Essen
tuli, tule, tuld, tulesid	Feuer, Licht
tuul, tuule, tuult, tuuli	Wind
täht, tähe, tähte, tähti	Stern; Zeichen; Buchstabe
valu, valu, valu, valusid	Schmerz
vesi, vee, vett	Wasser
viga, vea, viga, vigu	Fehler, Schaden, Defekt
õhk, õhu, õhku	Luft
öö, öö, ööd, öid	Nacht

Adjektive

ainuke(ne), -kese, -kest, -kesi	einzig
jahe, jaheda, jahedat, jahedaid	kühl
kasulik, kasuliku, kasulikku, kasulikke	nützlich
kohutav, kohutava, kohutavat, kohutavaid	schrecklich, furchtbar
paha, paha, paha, pahu	übel, schlimm, schlecht
rumal, rumala, rumalat, rumalaid	dumm, dämlich
tark, targa, tarka, tarku	klug, schlau
vaene, vaese, vaest, vaeseid	arm

Kleine Wörter

algul	anfangs, am Anfang
eks	nicht, nicht wahr? (Auch Frageeinleitung bei verneinten, teils rhetorischen Fragen)
enne	vorher, früher
enne kui	bevor
ikkagi	trotzdem
ise, enese/enda, ennast/end	selbst
koos	zusammen mit, mit
korras	in Ordnung
kuigi	obwohl
läbi	durch; vorbei
miski, millegi, midagi	etwas, irgendetwas
uuesti	erneut, wieder, von neuem
vaja	nötig
vähemalt	wenigstens
äkki	plötzlich
ära	nicht (beim Imperativ)
üksi	allein

Ausdrücke

Kao ära!	Verschwinde!
Kulla mees / inimene!	Guter Mann / Mensch! Mein Bester!
Lase jalga!	Hau ab!
Pole mõtet!	(Hat) keinen Sinn!

Übungen

1. Setzen Sie das eingeklammerte Verb in den Singular der 2. Person Imperativ:

(Vaatama) aknast välja!	Vaata aknast välja!
(Ootama) mind!	Oota mind!
(Andma) mulle kõik!	Anna mulle kõik!
(Võtma) mind kaasa!	Võta mind kaasa!
(Küsima) Sirje käest!	Küsi Sirje käest!
(Armastama) teda ometi!	Armasta teda ometi!
(Pakkuma) mulle üks õun!	Paku mulle üks õun!
(Olema) nii hea!	Ole nii hea!
(Unustama) see asi!	Unusta see asi!
(Jooma) piim ära!	Joo piim ära!

(Istuma) siia!
 (Vastama) mulle!
 (Mõistma) teda!
 (Jääma) siia!
 (Sõitma) nüüd Tallinna!
 (Hakkama) nüüd sööma, laps!
 (Viskama) kivi vette!
 (Aitama) mind!
 (Magama) hästi!
 (Panema) raamat lauale!
 (Kuulama) mind ometi!
 (Laskma) ta läheb!
 (Kirjutama) mulle varsti!
 (Kaduma) ära!
 (Pidama) suu kinni!
 (Lubama) mul siin olla!
 (Tulema) siia!
 (Lugema) see raamat läbi!
 (Jooksmata) koju!
 (Alustama) nüüd!

Istu siia!
 Vasta mulle!
 Mõista teda!
 Jää siia!
 Sõida nüüd Tallinna!
 Hakka nüüd sööma, laps!
 Viska kivi vette!
 Aita mind!
 Maga hästi!
 Pane raamat lauale!
 Kuula mind ometi!
 Las ta läheb!
 Kirjuta mulle varsti!
 Kao ära!
 Pea suu kinni!
 Luba mul siin olla!
 Tule siia!
 Loe see raamat läbi!
 Jookse koju!
 Alusta nüüd!

2. Setzen Sie das eingeklammerte Verb in den Plural der 2. Person Imperativ:

(Mõtlemata) uuesti!
 (Jutustama) rohkem oma elust!
 (Arutama) nüüd asja!
 (Naerma) ometi ükskord!
 (Seletama) mulle uuesti!
 (Vastama) mulle!
 (Sõitma) nüüd Tallinna!
 (Maksma) mulle!
 (Lõpetama) ometi see jutt!
 (Pakkuma) mulle üks õun!
 (Mängima) rongiga!
 (Küsimata) minu käest!
 (Mäletama) mind!
 (Minema) teatrisse!
 (Õppima) eesti keelt!
 (Pidama) suu kinni!
 (Liikuma) nüüd!
 (Tulema) Tartusse!

Mõtlege (mõelge) uuesti!
 Jutustage rohkem oma elust!
 Arutage nüüd asja!
 Naerge ometi ükskord!
 Seletage mulle uuesti!
 Vastake mulle!
 Sõitke nüüd Tallinna!
 Makske mulle!
 Lõpetage ometi see jutt!
 Pakkuge mulle üks õun!
 Mängige rongiga!
 Küsige minu käest!
 Mäletage mind!
 Minge teatrisse!
 Õppige eesti keelt!
 Pidage suu kinni!
 Liikuge nüüd!
 Tulge Tartusse!

(Jagama) seda leiba!
 (Andma) mulle need raamatud!
 (Lugema) see raamat läbi!
 (Kõndima) edasi!
 (Müüma) mulle see raamat!
 (Arvama) ära!
 (Proovima) seda kohvi!
 (Lahkuma), palun, nüüd!
 (Kuulama) muusikat!
 (Kaduma) ära!
 (Juhatama) meid koju!

Jagage seda leiba!
 Andke mulle need raamatud!
 Lugege see raamat läbi!
 Kõndige edasi!
 Müüge mulle see raamat!
 Arvake ära!
 Proovige seda kohvi!
 Lahkuge, palun, nüüd!
 Kuulake muusikat!
 Kaduge ära!
 Juhatage meid koju!

3. Setzen Sie das eingeklammerte Verb verneint in den Singular der 2. Person Imperativ:

(Kukkuma) vette!
 (Eksima) metsa!
 (Ütlema) seda!
 (Ootama) siin!
 (Õppima) seda rumalat keelt!
 (Tegema) seda!
 (Proovima) seda kohvi!
 (Unustama) seda!
 (Lugema) seda raamatut!
 (Vastama) talle!
 (Minema) kinno!
 (Kartma) mind!
 (Kaduma) metsa!
 (Otsima) siit leiba!
 (Nutma) nii palju!

Ära kuku vette!
 Ära eksi metsa!
 Ära ütle seda!
 Ära oota siin!
 Ära õpi seda rumalat keelt!
 Ära tee seda!
 Ära proovi seda kohvi!
 Ära unusta seda!
 Ära loe seda raamatut!
 Ära vasta talle!
 Ära mine kinno!
 Ära karda mind!
 Ära kao metsa!
 Ära otsi siit leiba!
 Ära nuta nii palju!

4. Setzen Sie das eingeklammerte Verb verneint in den Plural der 2. Person Imperativ:

(Kukkuma) vette!
 (Lahkuma) veel, palun!
 (Andma) raha!
 (Ootama) enam!
 (Sööma) kõike!
 (Tegema) seda!

Ärge kukkuge vette!
 Ärge lahkuge veel, palun!
 Ärge andke raha!
 Ärge oodake enam!
 Ärge sööge kõike!
 Ärge tehke seda!

(Nutma) nii palju!
 (Töötama) nii palju!
 (Minema) koju!
 (Ütlema) seda!
 (Vastama) talle!
 (Proovima) seda kohvi!
 (Ostma) seda temalt!
 (Lugema) seda raamatut!
 (Panema) tähele!

Ärge nutke nii palju!
 Ärge töötage nii palju!
 Ärge minge koju!
 Ärge ütelge (öelge) seda!
 Ärge vastake talle!
 Ärge proovige seda kohvi!
 Ärge ostke seda temalt!
 Ärge lugege seda raamatut!
 Ärge pange tähele!

5. Setzen Sie die eingeklammerten Wörter in den richtigen Kasus (Nominativ, Genitiv oder Partitiv):

Homme ostan kaks (raamat).
 Ära (selline raamat) osta!
 Tahan (sina) näha.
 Võtan (raamat) kaasa.
 Sulle ma ei müü (see raamat).
 On teil kaks või kolm (laps)?
 Annan sulle (see foto).
 Ostan kaks (pudel piima).
 Ostad ainult (üks pudel piima).
 Kas sul on (aeg)?
 Oodake veel kolm (minut)!
 Võta (koer) kaasa!
 Ma ei taha (see pilt).
 Mina ei oska prantsuse (keel).
 Ärge ütelge (see sõna)!
 Selles kaupluses on palju (leib).
 Ma ei taha (see) kuulda.
 Kas kuuled (mina)?
 Panen (raamat) lauale.
 Pane (uks) kinni!
 (See asi) ma ei mõista.
 Mina vajan (tema).
 Siin on kolm (inimene).
 Lõpetan (see lugu).
 Näen (sina).
 Ma armastan (see suur maja).
 Kas räägite saksa (keel)?

Homme ostan kaks raamatut.
 Ära sellist raamatut osta!
 Tahan sind näha.
 Võtan raamatu kaasa.
 Sulle ma ei müü seda raamatut.
 On teil kaks või kolm last?
 Annan sulle selle foto.
 Ostan kaks pudelit piima.
 Ostad ainult ühe pudeli piima.
 Kas sul on aega?
 Oodake veel kolm minutit!
 Võta koer kaasa!
 Ma ei taha seda pilti.
 Mina ei oska prantsuse keelt.
 Ärge ütelge seda sõna!
 Selles kaupluses on palju leiba.
 Ma ei taha seda kuulda.
 Kas kuuled mind?
 Panen raamatu lauale.
 Pane uks kinni!
 Seda asja ma ei mõista.
 Mina vajan teda.
 Siin on kolm inimest.
 Lõpetan selle loo.
 Näen sind.
 Ma armastan seda suurt maja.
 Kas räägite saksa keelt?

(Missugune mäng) mängite?
Kas teil on (soe vesi)?
Meil on (väike tütar).

Missugust mängu mängite?
Kas teil on sooja vett?
Meil on väike tütar.

LEKTION 9

Grammatik

GWE: Adverb, Datumsangaben, Lokaladverb, Modaladverb, Numerale, Terminativ

Adverb (adv)

Das Adverb dient der semantischen Modifizierung von Verben und Adjektiven bzw. Adverbialbestimmungen. Die meisten Adjektive können durch Suffigierung regelmäßig zu Adverbien werden:

Suffix **-sti**, meist bei ein- und zweisilbigen Wörtern, wird an den Stamm des Adjektivs (= sg gen) angefügt:

<i>adj</i>	<i>sg gen</i>	<i>adv</i>	
kōva	kōva	kōvasti	hart
ilus	ilusa	ilusasti (ilusti)	schön
halb	halva	halvasti	schlecht
kiire	kiire	kiiresti	eilig, schnell

Suffix **-lt**, entspricht dem Ablativ und wird meist bei mehrsilbigen Wörtern und Fremdwörtern verwendet:

<i>adj</i>	<i>sg gen</i>	<i>sg abl = adv</i>	
lōbus	lōbusa	lōbusalt	lustig
harilik	hariliku	harilikult	gewöhnlich
vaikne	vaikse	vaikselt	still
täpne	täpse	täpselt	genau
intensiivne	intensiivse	intensiivselt	intensiv

Terminativ (ter)

Endung **-ni**, bezeichnet die Grenze und das räumliche oder zeitliche Ende eines Abschnitts:

Kelleni? Milleni? Kui kaua? Bis zu wem? Bis wohin? Wie lange?

<i>sg nom</i>	<i>sg gen</i>	<i>sg ter</i>	
lōpp	lōpu	lōpuni	bis zum Ende

õhtu	õhtu	õhtuni	bis zum Abend
reede	reede	reedeni	bis Freitag
uks	ukse	ukseni	bis zur Tür

Im Terminativ kongruiert das Attribut nicht, sondern steht im Genitiv:

selle__ suure__ puuni bis zu diesem großen Baum

Zahlwörter (II.)

100	sada, saja, sada
101	sada üks, saja ühe, sada üht
102	sada kaks, saja kahe, sada kaht
117	sada seitseteist, saja seitsmeteistkümmne, sada seitsetteistkümmend
148	sada nelikümmend kaheksa, saja neljakümmne kaheksa, sada neljakümmend kaheksat
200	kakssada, kahesaja, kaht(e)sada
999	üheksasada üheksakümmend üheksa, üheksasaja üheksakümne üheksa, üheksatsadat üheksakümmend üheksat
1000	tuhat, tuhande, tuhandet/tuhat (die zweite Form als zweiter Bestandteil zusammengesetzter Zahlen)
1001	tuhat üks, tuhande ühe, tuhandet üht(e)
1689	tuhat kuussada kaheksakümmend üheksa, tuhande kuuesaja kaheksa kümne üheksa, tuhandet kuutsada kaheksakümmend üheksat
2000	kaks tuhat, kahe tuhande, kaht tuhat
3562	kolm tuhat viissada kuuskümmend kaks, kolme tuhande viiesaja kuuekümne kahe, kolme tuhat viitsada kuutkümmend kaht(e)

Die Ordnungszahlen werden gebildet, indem an den Genitiv der Grundzahl ein -s angefügt wird. Bei einigen wenigen Formen kommen Vokalveränderungen vor (z.B. 3.), für 1. und 2. gibt es eigene Stämme. Auch sie werden flektiert:

1. **esimene, esimese, esimest**
2. **teine, teise, teist**
3. **kolmas, kolmanda, kolmandat/kolmat**
4. **neljas, neljanda, neljandat**
5. **viies, viienda, viiendat**
6. **kuues, kuuenda, kuuendat**
7. **seitsmes, seitsmenda, seitsmendat**

8. **kaheksas, kaheksanda, kaheksandat**
9. **üheksas, üheksanda, üheksandat**
10. **kümnnes, kümnenda, kümnendat**

Bei allen zusammengesetzten Zahlen erhält jeweils nur der letzte Bestandteil das Suffix für die Ordnungszahl, während alle anderen Bestandteile im Singular Genitiv der Grundzahl stehen:

11. **üheteistkümnnes, üheteistkümnenda, üheteistkümnendat**
12. **kaheteistkümnnes, kaheteistkümnenda, kaheteistkümnendat**
- ...
20. **kahekümnnes, kahekümnenda, kahekümnendat**
21. **kahekümne esimene, kahekümne esimese, kahekümne esimest**
25. **kahekümne viies, kahekümne viienda, kahekümne viiendat**
30. **kolmekümnnes**
- ...
100. **sajas, sajanda, sajandat**
1000. **tuhandes, tuhandenda, tuhandendat**

Text

- Eeva, mitmes täna on?
- Täna või? Kas mitte seitsmes? Ei, vist on kaheksas. Jah, kaheksas detsember.
- Millal Jaan tagasi tuleb ?
- Missugune Jaan?
- Noh, see sinu naaber, see imelik inimene. Ta elab ju sinuga samas toas või korteris või vähemalt samal korrusel? Korter number seitseteist?
- Samas toas kindlasti mitte! Ja samas korteris ka mitte. Mul on nimelt number üheksateist.
- Ükskõik. See on tõesti täiesti ükskõik. Ta peab mulle igal juhul raha tagasi andma. Homme, üheksandal, on viimane päev! Vajan seda kiiresti.
- Vaene inimene! Vaevalt sa oma raha sel aastal veel tagasi saad. See armas noormees on ju reisil, ta on Venemaal ja jääb kuni järgmise aastani ära. Ta tuleb alles jaanuaris või isegi alles veebruaris kodumaale tagasi. Aga sa võid talle kirja saata!
- Kuhu ma talle kirjutan? Muide – ma ei tea, kas ta nii armas ongi.
- Loomulikult on ta väga armas poiss, ainult et ta unustab kergesti. Ning mõnikord on ta pisut aeglane. Vestlus temaga on alati hirmus! Tema

vastused tulevad nii aeglaselt: kui küsid temalt aprillis, mida ta arvab kevadest, möödub harilikult terve maikuu, enne kui ta juunis mõtlema hakkab; siis alustab ta lauset juulis ning kõneleb nii aeglaselt, et oled õnnelik, kui ta augustis katsub juttu lõpetada. Siiski on ta minu meelest väga meeldiv inimene.

- Olgu. See mind ei huvita. Mul on niisugune tunne, nagu tahad teda kaitsta ja mitte temast halvasti rääkida. Kuid see ei muuda asja: mul on seda raha hirmsasti vaja!
- Kui palju sa siis nõuad? Mina võin sulle viisteist või kaksikümmend krooni anda, homseni. Või ütleme, et sa pead kümnendal või üheteistkümnendal tagasi maksma.
- Aitäh, see on sust väga kena. Aga sellest pole mul kasu, seda on kahjuks liiga vähe. Vajan kümme korda rohkem, sada viiskümmend. Kellelt ma võin veel küsida?
- Sa oled küll üks eriline isik. Julged niisama küsida sada viiskümmend krooni! Miks mitte kohe tuhat krooni? Või koguni miljon?
- Ära räägi nii rumalasti! Saad raha kohe tagasi. Pead ainult järgmise esmaspäevani ootama. Viieteistkümnendani. Oled nõus? Palun...
- Olgu, siin taskus on mul umbes kaheksakümmend, siis võtame siit veel kaksikümmend viis, teeb sada viis, ja mida siin veel on? Võtmed, paberit, mingi vana arve, vaata, möödunud aastast, märtsist, ilus mälestus, ja veidi raha leidub siin ka, eks ole? Näe, panen veel kolmkümmend, nelikümmend, nelikümmend viis juurde. Kas jääd sellega rahule?
- Oh, aitäh! Mind rõõmustab, et sul on nii hea süda.
- Asta, tule kaasa, nüüd läheme poodi, mul on natuke raha.
- Mida sa tahad osta?
- Kingad muidugi. Kas sa ei mäleta? September, oktoober, november – terve sügis on möödas, ja mul on ikka veel ainult need vanad kingad. Nüüd on nende aeg läbi.
- Vaata, seal teises reas. Näed? Need on väga ilusad.
- Need mustad või?
- Ei, need on ju esimeses reas. Vaata vasakule.
- Ah soo, need pruunid, saan aru, need on kindlasti väga kallid.
- Ei, nüüd jälle pisut paremale, tee ometi silmad lahti!
- Mis numbrit te kannate?
- Ma ei tea, umbes kuuskümmend või kuuskümmend viis.
- Mis arvud need on? Ma räägin kinganumbrist!

- Oo, mina arvatavasti mitte. Vabandust. Kinga number... Võib-olla kolmkümmend, kolmkümmend kaks.
- Kuulge, te ilmselt ei tea, kui suur jalg teil on. Oodake, ma vaatan. Näete, kolmkümmend kaheksa või kolmkümmend üheksa. Selge. Valige siit välja. Ja pärast vaatame, kas nad sobivad.
- Aitäh, me vaatame veel ringi ja otsustame siis, mida ostame.

- Kui palju nad maksavad?
- Need punased siin maksavad kaheksakümmend kaheksa ning need kollased seitsekümmend viis krooni. Aga siin on meil veel need mustad, need maksavad ainult nelikümmend viis viiskümmend. Väga odavad, kuid väga tugevad kingad.
- Ent nood rohelised. Kas need on sama odavad?
- Peaaegu, nad maksavad viiskümmend kaks, kuid nad pole üldse sama tugevad. Vaadake ise: väljas on nii külm, praegu sajab vihma või isegi lund või mis ta ongi. Sellise ilmaga peavad inimesel head kingad olema.
- Olen samal arvamusel. Kas ostame need? Või nood? Või hoopis mõlemad?
- Osta mõlemad, kui sul ometi ükskord raha on.
- Seda on küll, aga ma ei tea, kas küllalt palju.

- Näete, siin on mul sada kuuskümmend, kuid vaja on kakssada viis.
- Mis teha? Kiiresti ära joosta on üks võimalus, kuid mitte eriti hea.
- Seda arvan mina ka. Küsime parem, kas võime ka hiljem maksta. Näiteks teisel või kolmandal jaanuaril.
- Või neljandal märtsil või kuuteistkümnendal augustil? Mida te õieti arvate? Ärge tulge kauplusse, kui raha pole! Kuni viiendani võin oodata, mitte rohkem.
- Ärge kartke. Me võime kõik kohe ära maksta. Vaadake: sada, sada kakskümmend viis, sada viiskümmend, sada seitsekümmend viis, kakssada, ja veel viis. Ongi kõik.
- Tänan väga ja nägemist.
- Nägemiseni.

- Asta, enne kui sa koju lähed, ütle mulle oma telefoninumber!
- Miks?
- Mul pole seda!
- 706-880.
- Kuidas?

- 70-68-80. Ja mu isa oma on 43-25-45, mu ema oma aga 19-00-37. Kirjuta kõik need numbrid üles.
- Oota, ära räägi nii kiiresti. Ütle veel ükskord aeglaselt.
- Aga kuula nüüd hoolega: 70-68-80, see on minu oma, 43-25-45 on mu isa number, ja lõpuks 19-00-37, seal elab minu ema. Selge?
- Selge. Jooksen nüüd koju, homseni.
- Ei, homme ma ei tule, ei jõua, alles neljapäeval võin tulla!
- Noh, siis neljapäevani, eks ju?
- Mitmes see on? Kuueteistkümnes? Ei tea, kas mul sel neljapäeval aega on. Eks näeb. Aga reedel näeme kindlasti. Niisiis seitsmeteistkümnendani!

Glossar

Verben

kaitsma, kaitsta, kaitsen	verteidigen
kandma, kanda, kannan	tragen
katsuma, katsuda, katsun	versuchen, probieren
kõnelema, kõnelda, kõnelen	reden, sprechen
leiduma, leiduda, leidub	sich finden, vorhanden sein
muutma, muuta, muudan	ändern, verändern, abändern
mööduma, mööduda, möödun	vorbeigehen, verstreichen
nõudma, nõuda, nõuan	fordern, verlangen
nõus olema	einverstanden sein
otsustama, otsustada, otsustan	entscheiden, beschließen
rahule jääma	sich zufrieden geben
rõõmustama, rõõmustada, rõõmustan	erfreuen, erheitern
saatma, saata, saadan	schicken
sadama, sadada, sajab	(nur im Zusammenhang mit einer Niederschlagsart:) regnen, schneien, hageln
valima, valida, valin	wählen, auswählen
välja valima	auswählen
üles kirjutama	aufschreiben

Substantive, Namen

aasta, aasta, aastat, aastaid	Jahr
aprill, aprilli, aprilli	April
arv, arvu, arvu, arve	Zahl, Anzahl, Menge
arvamus, arvamuse, arvamust, arvamusi	Meinung, Auffassung
arve, arve, arvet, arveid	Rechnung
Asta, Asta, Astat	(weiblicher Vorname)
august, augusti, augustit	August

detsember, detsembri, detsembrit	Dezember
Eeva, Eeva, Eevat	(weiblicher Vorname)
hool, hoole, hoolt, hooli	Sorge, Sorgfalt
ilm, ilma, ilma, ilmu	Wetter, Witterung; Welt
isik, isiku, isikut, isikuid	Person
jaanuar, jaanuari, jaanuari	Januar
juuli, juuli, juulit	Juli
juuni, juuni, juunit	Juni
kasu, kasu, kasu, kasusid	Nutzen, Vorteil, Gewinn
kilomeeter, -meetri, -meetrit, -meetreid	Kilometer
king, kinga, kinga, kingi	Schuh
kiri, kirja, kirja, kirju	Brief, Schreiben, Schrift
kodumaa, kodumaa, kodumaad, kodumaid	Heimat, Heimatland, Vaterland
korrus, korruse, korrust, korruseid	Stockwerk, Etage
korter, korteri, korterit, kortereid	Wohnung
lause, lause, lauset, lauseid	Satz
lumi, lume, lund	Schnee
mai, mai, maid	Mai
meeter, meetri, meetrit, meetreid	Meter
mälestus, mälestuse, mälestust, mälestusi	Erinnerung, Andenken
märts, märtsi, märtsi	März
naaber, naabri, naabrit, naabreid	Nachbar/in
noormees, -mehe, -meest, -mehi	junger Mann, Jüngling, Bursche
november, novembri, novembrit	November
number, numbri, numbrit, numbreid	Nummer, Zahl, Ziffer
nõu, nõu, nõu	Rat, Ratschlag
oktoober, oktoobri, oktoobrit	Oktober
paber, paberi, paberit, pabereid	Papier
rahu, rahu, rahu	Frieden, Ruhe, Stille
reis, reisi, reisi, reise	Reise
september, septembri, septembrit	September
tasku, tasku, taskut, taskuid	(Hosen-)Tasche
telefon, telefoni, telefoni, telefone	Telefon
telefoninumber	Telefonnummer
tuba, toa, tuba, tube	Zimmer, Stube
tunne, tunde, tunnet, tundeid	Gefühl
vabandus, -duse, -dust, -dusi	Entschuldigung
vastus, vastuse, vastust, vastuseid	Antwort
vebruar, veebruari, veebruari	Februar
Venemaa, Venemaa, Venemaad	Rußland
vestlus, vestluse, vestlust, vestlusi	Gespräch, Unterhaltung
vihm, vihma, vihma	Regen
võimalus, võimaluse, võimalust, võimalusi	Möglichkeit
võti, võtme, võtit, võtmeid	Schlüssel

Adjektive

aeglane, aeglase, aeglast, aeglasi	langsam
armas, armsa, armsat/armast, armsaid	lieb, teuer
eriline, erilise, erilist, erilisi	eigenartig, speziell, besonders
harilik, hariliku, harilikku, harilikke	gewöhnlich, normal, üblich
hirmus, hirmsa, hirmsat, hirmsaid	schrecklich, furchtbar, grausig
kerge, kerge, kerget, kergeid	leicht, einfach, mühelos
külm, külma, külma, külmi	kalt
loomulik, loomuliku, loomulikku, loomulikke	natürlich
meeldiv, meeldiva, meeldivat, meeldivaid	angenehm, sympathisch
möödunud	vergangen, verflossen, letzt
parem, parema, paremat, paremaid	recht(s)
tugev, tugeva, tugevat, tugevaid	stark, kräftig, haltbar
vasak, vasaku, vasakut, vasakuid	link(s)
viimane, viimase, viimast, viimaseid	letzte(r/s)

Kleine Wörter

ah soo	achso
hoolega	sorgfältig
ilmselt	offenbar
juurde	hinzu, dazu, zu
kahjuks	leider, bedauerlicherweise
kord	mal, einmal
kui palju	wieviel
koguni	ganz, sogar, selbst
kuni	bis
küllalt	genügend, genug
miljon, miljoni, miljonit, miljoneid	Million
mitmes, mitmenda, mitmendat	die/der/das wievielte
mitu, mitme, mitut	mehrere, viele; wieviel
möödas	vorbei
niisama	ebenso, einfach so, nur so
niisiis	also
niisugune, -suguse, -sugust, -suguseid	so eine(r/s), ein(e) solche(r/s)
peaaegu	beinahe, fast
ning	und, sowie, wie auch
ringi	umher, herum
sada, saja, sada/sadat, sadu	hundert
sama	ebenso
tuhat, tuhande, tuhat/tuhandet, tuhandeid	tausend
täis	voll
umbes	ungefähr, ca.
vabandust!	Entschuldigung! Verzeihung!
vaevalt	kaum
veidi	ein bißchen, ein wenig

vist
våhe
våljas
ükskõik
üles

vielleicht, wohl
wenig, gering
draußen
egal, einerlei
hinauf, herauf, auf-

Übungen

1. Bilden Sie das Adverb:

See rong sõidab väga (aeglane).
Mõnikord sõidab ta aga väga (kiire).

(Harilik) teen ma seda nõnda.

Miks sa räägid nii (rumal)?

Tema laulab väga (ilus).

Kas kõneleme liiga (lõbus)?

Peame (kõva) mõtlema.

Ela (hea)!

Seda teed sa väga (tore).

Miks sa ütled seda nii (kurb)?

Sa mängid nii (kena).

Ära räägi nii (pikk)!

Kas tahad (tõsi) kaasa tulla?

Meie töötame praegu (halb).

Vasta, palun, (selge)!

Mina tulen (kindel) esmaspäeval.

Ta naerab väga (imelik).

Müün need raamatud väga (odav).

Teen (rahulik) oma tööd.

Peame (hirmus) tööd tegema.

See rong sõidab väga aeglaselt.

Mõnikord sõidab ta aga väga kiiresti.

Harilikult teen ma seda nõnda.

Miks sa räägid nii rumalasti?

Tema laulab väga ilusasti / ilusti.

Kas kõneleme liiga lõbusalt?

Peame kõvasti mõtlema.

Ela hästi!

Seda teed sa väga toredalt/toredasti.

Miks sa ütled seda nii kurvalt?

Sa mängid nii kenasti.

Ära räägi nii pikalt!

Kas tahad tõesti kaasa tulla?

Meie töötame praegu halvasti.

Vasta, palun, selgesti/selgelt!

Mina tulen kindlasti esmaspäeval.

Ta naerab väga imelikult.

Müün need raamatud väga odavalt.

Teen rahulikult oma tööd.

Peame hirmsasti tööd tegema.

2. Setzen Sie das Adjektiv in die korrekte Form (Attribut oder Adverb):

Need autod on väga (kiire).

Kuid see buss sõidab ka (kiire).

Kas sul on (rahulik) töö?

Mulle meeldivad (tark) koerad.

Võin väga (rahulikult) töötada.

Tema mõtleb tõesti (aeglane).

Minu vanaisa on peaaegu (pime).

Need autod on väga kiired.

Kuid see buss sõidab ka kiiresti.

Kas sul on rahulik töö?

Mulle meeldivad targad koerad.

Võin väga rahulikult töötada.

Tema mõtleb tõesti aeglaselt.

Minu vanaisa on peaaegu pime.

Minu vanaemad on mõlemad (pime).	Minu vanaemad on mõlemad pimedad.
Ta räägib väga (puhas).	Ta räägib väga puhtalt.
Aga ta õpetab (halb).	Aga ta õpetab halvasti.
Ta ei ole (hea) õpetaja.	Ta ei ole hea õpetaja.
Need õunad on väga (magus).	Need õunad on väga magusad.
(Tavaline) on nad kõik (magus).	Tavaliselt on nad kõik magusad.
Miks ta kõneleb nii (vaikne)?	Miks ta kõneleb nii vaikselt?
Tal on väga (rikas) vanaisa.	Tal on väga rikas vanaisa.

3. Schreiben Sie die folgenden Datumsangaben aus (Ordinalzahl im Nominativ oder Adessiv und Monatsname):

Täna on 8.12.	Täna on kaheksas detsember.
Sõidan koju 15.1.	Sõidan koju viieteistkümnendal jaanuaril.
Homme on 7.4.	Homme on seitsmes aprill.
Järgmine esmaspäev on 4.3.	Järgmine esmaspäev on neljas märts.
Kas tuled tagasi 2.8.?	Kas tuled tagasi teisel augustil?
Ei, ma tulen alles 3.9.	Ei, ma tulen alles kolmandal septembril.
Kas täna on tõesti 24.6.?	Kas täna on tõesti kahekümne neljas juuni?
Kas tuled 5. või 6.2.?	Kas tuled viiendal või kuuendal veebruaril?
Vist tulen alles 10.5.	Vist tulen alles kümnendal mail.
Aga homme on juba 9.11.	Aga homme on juba üheksas november.
14.7. on tähtis päev.	Neljateistkümnnes juuli on tähtis päev.
Kas homme on juba 31.10.?	Kas homme on juba kolmekümne esimene oktoober?
Ei, homme on alles 29.10.	Ei, homme on alles kahekümne üheksas oktoober.
Mida sa teed 17.6.?	Mida sa teed seitsmeteistkümnendal juunil?
Ma saan selle raamatu alles 19.7.	Ma saan selle raamatu alles üheksateistkümnendal juulil.

4. Bilden Sie Sätze aus den folgenden Wörtern:

käima - sageli - te - kino
 üksi - ei - mina - rong - sõitma
 jutustama - hoolega - tema - lugu
 mina - teadma - ei - see - vähemalt
 natuke - vaatama - ma - ringi
 peaaegu - möödas - olema - talv
 koju - minema - sa - pigem
 äkki - olema - nii - tuul - jahe
 öö - külm - ikkagi - olema - eks
 pime - vist - olema - väljas - väga
 ma - maa - siis - algul - Tartu - sõitma

oskama - keel - hea - prantsuse - sa
 minema - pidama - kiire - välja - me
 olema - tõesti - korras - kõik - siin
 see - teadma - tema - vaevalt.

Te käite sageli kinos.
 Mina ei sõida üksi rongiga.
 Ta jutustab lugu hoolega.
 Vähemalt mina seda ei tea.
 Ma vaatan natuke ringi.
 Talv on peaaegu möödas.
 Sa lähed pigem koju.
 Äkki on tuul nii jahe.
 Eks öö ole ikkagi külm?
 Väljas on vist väga pime.
 Algul sõidan ma Tartusse, siis maa-
 le.
 Sa oskad hästi prantsuse keelt.
 Me peame kiiresti välja minema.
 Siin on tõesti kõik korras.
 Tema seda vaevalt teab.

5. Lösen Sie die folgenden Rechenaufgaben und schreiben Sie die Lösung aus:

5 + 8 =	kolmteist
17 + 21 =	kolmkümmend kaheksa
123 - 17 =	sada kuus
235 + 116 =	kolmsada viiskümmend üks
58 + 31 =	kaheksakümmend üheksa
58 + 68 =	sada kakskümmend kuus
174 - 30 =	sada nelikümmend neli
667 - 368 =	kakssada üheksakümmend üheksa
18 + 19 =	kolmkümmend seitse
178 - 80 =	üheksakümmend kaheksa
216 + 418 =	kuussada kolmkümmend neli
71 + 96 =	sada kuuskümmend seitse
567 + 791 =	tuhat kolmsada viiskümmend kaheksa
880 + 880 =	tuhat seitsesada kuuskümmend
999 + 1003 =	kaks tuhat kaks

6. Setzen Sie den Terminativ ein:

Jään (hommik) siia.
 Oodake kuni (järgmine esmaspäev).
 Võin kella (viis) oodata.
 Kas võid kuni (kaheksas) oodata?
 Sõidan ainult (see maja).
 Siit (see suur puu) on kilomeeter.
 Kuni (sadam) on veel kaks tundi.
 (August) pole mul vaba aega.
 Töötan sageli (õhtu).
 (Linn) on veel tund aega sõita.

Jään hommikuni siia.
 Oodake kuni järgmise esmaspäevani.
 Võin kella viieni oodata.
 Kas võid kuni kaheksandani oodata?
 Sõidan ainult selle majani.
 Siit selle suure puuni on kilomeeter.
 Kuni sadamani on veel kaks tundi.
 Mul pole augustini vaba aega.
 Töötan sageli õhtuni.
 Linnani on veel tund aega sõita.

7. Setzen Sie den korrekten Kasus ein:

Tulen kell (viis) koju.
 Tulen koju (viies oktoober).
 Jään Tartusse (viis) (kuus).
 (Mitmes) sa ära sõidad ?
 (Detsember) olen sageli Tallinnas.
 (Reede) lähen sinuga kinno.
 (Hommik) lähen tööle.
 Jään sinna (õhtu).
 Kas sul on (esmaspäev) aega?
 Võib-olla jään kuni (pühapäev) koju.

Tulen kell viis koju.
 Tulen koju viiendal oktoobril.
 Jään Tartusse viiest kuueni.
 Mitmendal sa ära sõidad?
 Detsembris olen sageli Tallinnas.
 Reedel lähen sinuga kinno.
 Hommikul lähen tööle.
 Jään sinna õhtuni.
 Kas sul on esmaspäeval aega?
 Võib-olla jään kuni pühapäevani
 koju.

LEKTION 10

Grammatik

GWE: Abessiv, Konditional, Konditionalität, Konjunktion, Partikelverb, Postposition, Präposition

Abessiv (abe)

Endung **-ta**, bezeichnet das Nichtvorhandensein oder Fehlen einer Sache oder einer Person:

Kelleta? Milleta?

Ohne wen? Ohne was?

sg nom

sg gen

sg abe

raha	raha	rahata	ohne Geld
lootus	lootuse	lootusesta	ohne Hoffnung
probleem	probleemi	probleemita	ohne Problem

Im Abessiv kongruiert das Attribut nicht, sondern steht im Genitiv:

selle__suure__puuta

ohne diesen großen Baum

Konditional

Der Konditional hat im Präsens das Kennzeichen **-ks(i-)**, das an den Stamm des Indikativ Präsens angefügt wird, indem die Personalendung **-n** der ersten Person Singular ersetzt wird. Hinter das Suffix für den Konditional treten dann wieder die Personalendungen (Ausnahmen in der 3. Person!):

olema, olla, olen

sein

ma oleksin	ich wäre	me oleksime	wir wären
sa oleksid	du wärst	te oleksite	ihr wäret
ta oleks	sie/er wäre	nad oleksid	sie wären

lugema, lugeda, loen

lesen

ma loeksin	ich läse, ich würde lesen
sa loeksid	du läsest, du würdest lesen
ta loeks	er läse, sie würde lesen

me loeksime	wir läsen, wir würden lesen
te loeksite	ihr läset, Sie würden lesen
nad loeksid	sie läsen, sie würden lesen

Umgangssprachlich wird bei allen Verben für alle Personen die Kurzform ohne Personalendung benutzt: **ma oleks, te loeks**.

Bei der *Verneinung* tritt die Verneinungspartikel **ei** vor das Verb, bei dem die Personalendung dann wegfällt:

ma ei oleks	ich wäre nicht
sa ei oleks	du wärest nicht
ta ei oleks	sie/er wäre nicht
me ei oleks	wir wären nicht
te ei oleks	ihr wäret nicht
nad ei oleks	sie wären nicht

ma ei loeks	ich läse nicht, ich würde nicht lesen
sa ei loeks	du läsest nicht, du würdest nicht lesen
ta ei loeks	er läse nicht, sie würde nicht lesen
me ei loeks	wir läsen nicht, wir würden nicht lesen
te ei loeks	ihr läset nicht, Sie würden nicht lesen
nad ei loeks	sie läsen nicht, sie würden nicht lesen

Postpositionen, Präpositionen

Obwohl viele Bezüge durch die verschiedenen Kasus ausgedrückt werden, gibt es auch Postpositionen und Präpositionen. Die Postpositionen sind meistens entstanden aus flektierten Substantiven bzw. Lokaladverbien, daher gibt es vielfach Dreiergruppen für die drei verschiedenen Lokalkasus (Ruhe, Richtung, Trennung):

Ta istub laua all. (<i>Ruhe</i>)	Er sitzt unter dem Tisch
Ta läks laua alla. (<i>Richtung</i>)	Er ging unter den Tisch.
Ta tuleb laua alt. (<i>Trennung</i>)	Er kommt unter dem Tisch hervor.

Der Großteil der Postpositionen steht mit dem Genitiv, die meisten Präpositionen mit dem Partitiv, bei beiden Gruppen gibt es aber eine Reihe von Ausnahmen.

Text

- Kuule, Eeva, kas oled nüüd rahul?
- Miks ma ei peaks olema? Loomulikult olen. Kõik on korras, nagu peabki olema.
- Kas tõesti?
- Jah.
- Võiksid küll natuke rohkem jutustada. Tahaksin ometi teada, miks sa äkki nii rõõmus oled.
- See on isiklik asi. Pole mõtet kõike kohe ära rääkida. Oota natuke aega, siis saad teada. Praegu ma veel ei taha, et igaüks seda teaks.
- Mida?
- Noh, ära küsi. Jäta nüüd järele, hakkad juba häirima.
- Ants, kas sina tead, mis Eevaga lahti on?
- Kust mina peaksin teadma? On ta haige?
- Ei, vastupidi, ta näeb nii võõras ning samuti rõõmus välja, nagu oleks ta tõesti väga õnnelik. Mina tahaksin heameelega teada, mis temaga lahti on.
- Võiksime ju ta käest küsida, eks ole?
- Ma küsiks alles homme, praegu on veel vara, mulle tundub, et ta praegu ei vastaks. Teisest küljest – minu poolest võid juba tänagi küsida, tahan ainult, et sa liiga palju ei ootaks. Tuleksin isegi kaasa.
- Võib-olla on tema juures külalised. Siis ei sobiks üldse küsida.
- Seda näeme siis, kui oleme kohal. Aja jooksul saame kõik teada, hoolimata sellest, kas ta tahab meile seda jutustada või ei taha. Ma tunnen teda, sellised inimesed lihtsalt ei suuda oma suud kinni hoida. Teisiti ei saa. Varem või hiljem hakkavad nad rääkima. Nad nagu teaksid, et me ei lähe ära ilma selle teateta!
- Ja sina arvad, et võiksime praegu niisama sinna minna. Mulle meeldiks rohkem, kui ta ise tuleks meile ütlema, mis temaga lahti on.
- Saan aru, sest siis ta ei märkakski, kui kangesti sina kõike teada tahaksid!
- Kas sa mäletad, kus ta elab?
- Ei mäleta. Sina ka mitte? Aga kes ta sõbranna on? Sina peaksid seda tingimata teadma, seda küll ei tohiks unustada. Mõtlen ometi järele!
- Mõtlen juba kogu aeg, aga ikka ei tule meelde. Oota, kui läheksime siit vasakule, läbi metsa, pääseksime vist sinna suurele maanteele, ei, see pole hea tee, pigem paremale, siis, ei, see oleks väga rumal tegu, niisiis... võib-olla läheme jõe äärde. Aga ei, seal pole silda. Ning jõgi, olgugi et madal, ilma sillata on nagu leib ilma soolata, nii et...
- Mis sa räägid? On sul paha olla?

- Ei, mõtlen ainult järele, katsun meenutada, kus ta elab.
- Noh ja siis? Tulemusega või tulemuseta?
- Kardan küll, et ilma tulemuseta. Kui siin poleks nii pime, siis võiks ju midagi näha. Aga selline kuuta öö...

- Mis sa arvad, kui läheksime tagasi ja lükkaksime oma plaani pisut edasi? Homme võiks ju ka tulla, eks ole. Selle asemel, et siin pimedas ringi otsida, võiksime ka kuskil sees istuda ja õlut juua.
- Seda küll, ainult ma ei tea, kuidas ma siit tagasitee leiaksin...
- Armas taevas! Ilma minuta sa ei teaks sedagi, kus su voodi on. Tule nüüd, juhatan sind metsast välja ja siis vaatame, mis teha.

- Näed, nüüd oleme kodus ja kõik on korras, eks ole. Või kas pole? Sooviksid sa veel midagi?
- Ei, ma tänan sind, sa oled väga kena.
- Kas tahaksid midagi juua? Õlut?
- Ei, aitäh, ma ei suuda enam. Võib-olla võtaksin teed või kohvi või midagi niisugust. Heameelega võtaksin teed, kui sul suhkrut ka oleks?
- Suhkrut mul siin praegu pole, mu naaber viib alati ära. Ei tea miks, tema jaoks peab mul alati siin mõni tükk suhkrut olema. Ta tuleb igal teisipäeval, täna ka, selle tõttu polegi mul praegu suhkrut. Soola on küll, aga see vist eriti ei sobi.

- Mida su naaber selle suhkruga teeb?
- Ma ei tea, vist sööb ära. Niisama. Tal on niisugune komme.
- Kes ta on? Millega ta tegeleb? Missugust ametit ta peab? Kas võiksid mulle seda ütelda?
- Kui ma seda teaksin. Istub terve päev köögis ja vahib aknast välja. Laua all lamab tema koer, laua peal tema pisikene kass. Vahel hüüab ta kurva häälega midagi ning kass hüppab laua pealt alla ja koer laua alt laua peale. Või vastupidi, ma ei mäleta.
- Väga huvitav, kuid see ei seleta, miks su naaber suhkrut sööb. Kuidas ta välja näeb?
- Tal on pikad tumedad juuksed, paksud huuled ja alati kurb nägu. Ta nina on väga peen, aga selg ja kael on üsna tugevad.

- Kas arvad, et see ütleb midagi tema iseloomu kohta?
- Ei arva, aga rohkem ma ei tea. Peaks tema juures käima, tema kõrval istuma ja vaatama, mida ta teeb.
- Ma ei tea, kas sellest olekski kasu. Mida sa teeksid, kui sa tema vastas

istuksid? Koer ajaks kassi ümber laua taga, või kass koera, ükskõik, ja sina istuksid seal, naerataksid ega teaks, mida teha või küsida.

- Sul on õigus, enne seda peaks teadma, millega ta üldse tegeleb. Pärast võiks siis tema ametist rääkida.
- Olgu peale, lähme nüüd magama selle asemel, et järele mõtelda, mida su naaber teeb. Söögu sinu suhkrut. Kui see on tema õnn... Meil sünnib teed juua ka ilma suhkruta.
- Jah, see on tõsi, jätame ta rahule. Võtame püksid jalast ja heidamemagama. Kas sul on ka minu jaoks voodi? Jääksin heameelega siia, ei tahaks praegu koju minna.
- Panen sind siia põrandale, siin saab kindlasti hästi magada.
- Kui ma sind ei sega, jään tõesti siia, aitäh.
- Palun, maga hästi.
- Head ööd.

Glossar

Verben

ajama, ajada, ajan	treiben, jagen
taga ajama	verfolgen, nachjagen
heitma, heita, heidan	werfen, schmeißen
hoidma, hoida, hoian	halten, aufbewahren, beschützen
kinni hoidma	zuhalten, dichthalten, festhalten
häirima, häirida, häirin	stören, beunruhigen
hüppama, hüpata, hüppan	springen, hüpfen
hüüdma, hüüda, hüütan	rufen, schreien, nennen
jätma, jätta, jätan	lassen
järele jätma	aufhören, nachlassen
lamama, lamada, laman	liegen
lükkama, lükata, lükkan	schieben, stoßen
edasi lükkama	verschieben
meenutama, meenutada, meenutan	in Erinnerung rufen
märkama, märgata, märkan	bemerkend, erblickend, wahrnehmend
naeratama, naeratada, naeratan	lächeln
pääsema, pääseda, pääsen	gelangen, entkommen
segama, segada, segan	mischen, stören, verwirren
suutma, suuta, suudan	können, imstande sein, vermögen
sündima, sündida, sünnin	geboren werden, entstehen, sich ereignen;
	passen
tegelema, tegelda, tegelen	sich mit etwas beschäftigen, betreiben
tohtima, tohtida, tohin	dürfen

vahtima, vahtida, vahin
viima, viia, viin
välja nägema
ära rääkima

(an)starren, schauen, gucken
bringen, wegbringen, wegtragen
aussehen
ausplaudern

Substantive, Namen

amet, ameti, ametit, ameteid
huul, huule, huult, huuli
hääil, hääle, häält, hääli
iseloom, iseloomu, iseloomu, iseloomu
juus, juukse, juust, juukseid
(gewöhnlich Plural: juuksed)
kael, kaela, kaela, kaelu
komme, kombe, kommet, kombeid
kõök, kõögi, kõöki, kõöke
külaline, külalise, külalist, külalisi
külg, külje, külge, külgi
maantee, maantee, maanteed, maanteid
nina, nina, nina, ninasid
nägu, näo, nägu, nägusid
põrand, põranda, põrandat, põrandaid
püksid, pükste, pükse
selg, selja, selga, selgi
sild, silla, silda, sildu
sool, soola, soola
suhkur, suhkru, suhkru
taevas, taeva, taevast, taevaid
tagasitee, -tee, -teed, -teid
teade, teate, teadet, teateid
tegu, teo, tegu, tegusid
tool, tooli, tooli, toole
tulemus, tulemuse, tulemust, tulemusi
tükk, tüki, tükki, tükke
voodi, voodi, voodit, voodeid
võõras, võõra, võõrast, võõraid

Amt, Beruf, Gewerbe
Lippe
Stimme
Charakter
Haar
Haare)
Hals
Sitte, Art und Weise, Brauch
Küche
Besucher/in, Gast
Seite
Landstraße, Chaussee
Nase
Gesicht, Aussehen
Fußboden
Hose(n)
Rücken
Brücke
Salz
Zucker
Himmel
Rückweg
Information, Mitteilung
Tat, Handlung
Stuhl
Ergebnis, Resultat
Stück
Bett
Fremde/r, Gast

Adjektive

isiklik, isikliku, isiklikku, isiklikke
kange, kange, kanget, kangeid
madal, madala, madalat, madalaid
peen, peene, peent, peeni
pisike(ne), pisikese, pisikest, pisikesi
tume, tumeda, tumedat, tumedaid
võõras, võõra, võõrast, võõraid

persönlich
starr, steif, heftig, stark
niedrig, flach
klein, fein
klein, winzig
dunkel
fremd, seltsam, merkwürdig

Kleine Wörter

all	unter, unten
alla	nach unten, unter
alt	von unter...her, unter...heraus
asemel	statt, anstelle
ees	vor
eest	von...weg, von vorne; anstatt, für
enne	vor
enne seda	vorher
ette	vor, nach vorne
heameelega	gerne
hoolimata	zum Trotz, ungeachtet
ilma	ohne
jaoks	für
jooksul	während, im Laufe von, binnen
juures	bei
järele	nach
kohal	dort, da, anwesend, zur Stelle
kohta	hinsichtlich, über, bezüglich
kuskil	irgendwo
kõrval	neben, bei, an
kõrvale	beiseite, zur Seite
maha	nieder, auf den Boden, herunter
olgu peale	sei's drum, egal, o.k., einerlei
peal	auf, oben
pealt	von, von...herab
pigem	lieber, eher
poolest	von, von seiten, hinsichtlich
sees	drinnen
sellest hoolimata	trotzdem, desungeachtet
taga	hinter, nach
tagant	von hinten, hinter...hervor
taha	nach hinten, hinter
teisest küljest	andererseits
teisiti	auf andere Art, anders
tõttu	wegen
vahel	dazwischen; manchmal
vara	früh
varem	früher
varem või hiljem	früher oder später
vastas	gegenüber
vastu	gegen, gegenüber, entgegen
vastupidi	im Gegenteil, umgekehrt, im Gegensatz
äärde	zu, an, nach, an den Rande
ääres	an, bei, am Rande
üle	über
ümber	um...herum

Übungen

1. Setzen Sie die Verbform in die korrekte Form des Konditionals:

Lähen nüüd parem ära.	Läheksin nüüd parem ära.
Tahan tagasi tulla.	Tahaksin tagasi tulla.
Miks sa seda ei söö?	Miks sa seda ei sööks?
Kas sa võid selle ära juua?	Kas sa võiksid selle ära juua?
Miks sa mulle ei kirjuta?	Miks sa mulle ei kirjutaks?
Nad naeratavad rõõmsalt.	Nad naerataksid rõõmsalt.
Me vajame rohkem suhkrut.	Me vajaksime rohkem suhkrut.
Kas teie teate seda?	Kas teie teaksite seda?
Ta hüüab väga kõva häälega.	Ta hüüaks väga kõva häälega.
Mina jätan selle ära.	Mina jätaksin selle ära.
Nad tahavad kõike.	Nad tahaksid kõike.
Tema tuleb alles homme.	Tema tuleks alles homme.
Meie saame ka siia jääda.	Meie saaksime ka siia jääda.
Kas sind huvitab see raamat?	Kas sind huvitaks see raamat?
Muusika mind küll ei sega.	Muusika mind küll ei segaks.
Nad tegelevad sellega heameelega.	Nad tegeleksid sellega heameelega.
Ma aitan, kui saan.	Ma aitaksin, kui saaksin.
Seda ei tohi teha.	Seda ei tohiks teha.
Kas sa viid selle kirja ära?	Kas sa viiksid selle kirja ära?
Kõnelen heameelega sellest asjast.	Kõneleksin heameelega sellest asjast.
Valin ilusad kingad välja.	Valiksin ilusad kingad välja.
Varem või hiljem ta otsustab.	Varem või hiljem ta otsustaks.
Magame heameelega koos.	Magaksime heameelega koos.
Kas peame seda veel arutama?	Kas peaksime seda veel arutama?
Arutan seda koos oma õega.	Arutaksin seda koos oma õega.
Kas loed seda raamatut?	Kas loeksid seda raamatut?
Miks ma ei loe?	Miks ma ei loeks?
Seda näen heameelega.	Seda näeksin heameelega.
Sa võid mind kuulata.	Sa võiksid mind kuulata.
Kuulan, kui saan.	Kuulaksin, kui saaksin.

2. Setzen Sie den Abessiv korrekt ein:

Ilma (see raamat) oleks elu kurb.	Ilma selle raamatuta oleks elu kurb.
Joon teed ilma (suhkur).	Joon teed ilma suhkruta.
See korter on ilma (kööök).	See korter on ilma köögitä.
Kas see tuba on ilma (aken)?	Kas see tuba on ilma aknata?

Kardan, et ta tuleb ilma (sõber).

Ta lahkub ilma (hea mälestus).

Ta sõidab ilma (tema) ära.

Ta on (iseloom) inimene.

Täna on (kuu) öö.

Ta tuleb ilma (ema ja isa).

Nad otsustavad selle üle ilma (mina).

Teen seda ka ilma (huvitav tulemus).

Kas sul on (telefon) korter?

See on linn ilma (teater ja kino).

Täna on kurb hommik ilma (kohv).

Kardan, et ta tuleb ilma sõbrata.

Ta lahkub ilma hea mälestuse-
ta.

Ta sõidab ilma temata ära.

Ta on iseloomuta inimene.

Täna on kuuta öö.

Ta tuleb ilma ema ja isata.

Nad otsustavad selle üle ilma
minuta.

Teen seda ka ilma huvitava tu-
lemuseta.

Kas sul on telefonita korter?

See on linn ilma teatri ja ki-
nota.

Täna on kurb hommik ilma
kohvita.

3. Verwenden Sie die korrekte der eingeklammerten Post- oder Präpositionen:

Kass hüppab laua (peale, pealt, peal) maha.

Koer lamab laua (alla, alt, all).

Tool seisab laua (kõrvale, kõrvalt, kõrval)

Laua (peale, pealt, peal) istub kass.

Koer läheb laua (alla, alt, all).

Koer tuleb laua (alla, alt, all) välja.

Lähen siit uksest (sisse, seest, sees).

Tulen teisest uksest (välja, väljast, väljas)

Poiss läheb (üle, läbi, peale) silla.

Auto seisab maja (ette, eest, ees).

Auto sõidab maja (ette, eest, ees).

Auto tuleb maja (taha, tagant, taga).

Koer hüppab laua (alla, alt, all) toolile.

Koer tuleb auto (taha, tagant, taga) välja.

Ema istub minu (kõrvale, kõrvalt, kõrval)

Võtan piima kohvi (juurde, juurest, juures).

Oleme oma sõbranna (juurde, juurest, juures).

Raamatu (sisse, seest, sees) on ilusad pildid.

Tule ja istu minu (kõrvale, kõrvalt, kõrval)!

Kass hüppab laua pealt maha.

Koer lamab laua all.

Tool seisab laua kõrval.

Laua peal istub kass.

Koer läheb laua alla.

Koer tuleb laua alt välja.

Lähen siit uksest sisse.

Tulen teisest uksest välja.

Poiss läheb üle silla.

Auto seisab maja ees.

Auto sõidab maja ette.

Auto tuleb maja tagant.

Koer hüppab laua alt toolile.

Koer tuleb auto tagant välja.

Ema istub minu kõrval(e).

Võtan piima kohvi juurde.

Oleme oma sõbranna juures.

Raamatu sees on ilusad pildid.

Tule ja istu minu kõrvale!

4. Bilden Sie Sätze aus den folgenden Wörtern:

ma - istuma - kõrval - tool - sina

ees - maja - mängima - Ants

taga - maja - ootama - Ants

auto - kõrval - seisma - sina

laud - kass - hüppama - peale

väike - mets - sees - olema - maja

koer - alt - tulema - laud - välja

taga - maja - mets - olema

tagant - auto - Ants - välja - tulema

ees - mängima - Piret - maja - Ants

kõrval - isa - istuma - lapsed

tool - peale - koer - hüppama

raamat - võtma - pealt - laud - sa

panema - asjad - peale - laud

taha - sõitma - auto - maja

üle - laev - sõitma - meri

ees - lamama - voodi - koer

ette - maja - auto - sõitma

välja - maja - jooksuma - kass

Ma istun sinu kõrval toolil.

Ants mängib maja ees.

Ants ootab maja taga.

Sina seisad auto kõrval.

Kass hüppab laua peale.

Metsa sees on väike maja.

Koer tuleb laua alt välja.

Maja taga on mets.

Auto tagant tuleb välja Ants.

Ants mängib Pireti maja ees.

Lapsed istuvad isa kõrval.

Koer hüppab tooli peale.

Sa võtad laua pealt raamatu.

Pane asjad laua peale!

Auto sõidab maja taha.

Laev sõidab üle mere.

Voodi ees lamab koer.

Auto sõidab maja ette.

Kass jookseb majast välja.

LEKTION 11

Grammatik

GWE: *nud-Partizip, Präteritum, Temporaladverb*

Präteritum

Das Suffix der ersten Vergangenheitsform ist bis auf einige Ausnahmen **-si-** (-s, -is), das an den Stamm des **ma**-Infinitivs angefügt wird. Demzufolge steht das Präteritum bei Verben, die dem Stufenwechsel unterliegen, immer in der starken Stufe. Die 3. Person sg ist endungslos und endet auf -s oder, wenn der Stamm auf einen Konsonanten endet, auf -is. Die 3. Person pl endet – formgleich mit der 2. Person sg – stets auf -d (*nicht* auf -vad).

Präteritum mit dem Suffix **-si-**:

kirjutama, kirjutada, kirjutan schreiben:

ma kirjutasin	ich schrieb	me kirjutasime	wir schrieben
sa kirjutasid	du schriebst	te kirjutasite	ihr schrieht
ta kirjutas	sie/er schrieb	nad kirjutasid	sie schrieben

lugema, lugeda, loen lesen:

ma lugesin	ich las	me lugesime	wir lasen
sa lugesid	du last	te lugesite	ihr laset
ta luges	sie/er las	nad lugesid	sie lasen

andma, anda, annan geben:

ma andsin	ich gab	me andsime	wir gaben
sa andsid	du gabst	te andsite	ihr gabt
ta andis	sie/er gab	nad andsid	sie gaben

Präteritum mit dem Suffix **-i-**:

Eine kleine, aber sehr häufig vorkommende Gruppe von Verben, deren Stamm einsilbig ist und auf langen Vokal endet (außer **-ii** und **-üü**), sowie einige wenige mehrsilbige Verben haben das Suffix **-i**. Ein langer Vokal wird dabei gekürzt. Bei **oo** und **öö** tritt zusätzlich eine Vokalveränderung zu **õ** ein:

saama, saada, saan

bekommen:

ma sain	ich bekam	me saime	wir bekamen
sa said	du bekamst	te saite	ihr bekommt
ta sai	sie/er bekam	nad said	sie bekamen

jooma, juua, joon

trinken:

ma jõin	ich trank	me jõime	wir tranken
sa jõid	du trankst	te jõite	ihr trankt
ta jõi	sie/er trank	nad jõid	sie tranken

tulema, tulla, tulen

kommen:

ma tulin	ich kam	me tulime	wir kamen
sa tulid	du kamst	te tulite	ihr kamt
ta tuli	sie/er kam	nad tulid	sie kamen

Das Verb **minema** 'gehen' hat einen eigenen Stamm im Präteritum:

minema, minna, lähen

gehen:

ma läksin	ich ging	me läksime	wir gingen
sa läksid	du gingst	te läksite	ihr gingt
ta läks	sie/er ging	nad läksid	sie gingen

nud-Partizip

Für die Verneinung des Präteritums (sowie für andere Formen) wird das Partizip Perfekt Aktiv verwendet. Es wird gewöhnlich vom **da-Infinitiv** ausgehend gebildet, indem die Infinitivendung (**-da, -ta, -la, -pa, -ra, -na**) durch **-nud** ersetzt wird:

*ma-Infinitiv**da-Infinitiv**nud-Partizip*

hakkama	hakata	hakanud	angefangen (habend)
lugema	lugeda	lugenud	gelesen
olema	olla	olnud	gewesen
oskama	osata	osanud	gekonnt
algama	alata	alanud	begonnen
panema	panna	pannud	gesetzt
kirjutama	kirjutada	kirjutanud	geschrieben

Bei einigen Verbgruppen gibt es Ausnahmen:

<i>ma-Infinitiv</i>	<i>da-Infinitiv</i>	<i>nud-Partizip</i>	
tooma	tuua	toonud	gebracht
sööma	süüa	söönud	gegessen
andma	anda	andnud	gegeben
teadma	teada	teadnud	gewußt
tundma	tunda	tundnud	geföhlt, gekannt
tege ^{ma}	teha	teinud	getan
näge ^{ma}	näha	näinud	gesehen
minema	minna	läinud	gegangen
laskma	lasta	lasknud	gelassen; geschossen

Verneinung des Präteritums

Die Verneinung erfolgt, indem der Partikel **ei** das **nud-Partizip** nachgestellt wird:

Ma ei hakanud.	Ich fing nicht an.
Ta ei joonud.	Sie trank nicht.
Meie ei läinud.	Wir gingen nicht.

Text

- Tere, Eeva! Kus sa olid eile õhtul?
- Eile õhtul? Vist olin kogu aeg kodus. Ei, ma tulin alles kell seitse või pool kaheksa. Miks sa küsid?
- Noh, tahaks teada, mida sa tegid. Ma nägin sind nimelt päraslõunal tänaval. Ants ja Jaan olid sinuga, te seisite raamatupoe akna ees. Mida te seal tegite?
- Ma ei mäleta, arvatavasti nägime üht huvitavat raamatut, mida muud võiks raamatupoe aknal märgata? Jah, tuligi meelde, nägin seda juba teist korda ning pidin seda nüüd ka neile näitama.
- Mis raamat see oli?
- See oli uus romaan, "Üleeile suri vanaema", vist tõlge prantsuse keelest, üks väga hea raamat.
- Aga kuule nüüd, see ei ole veel vastus mu küsimusele, kus sa eile õhtul olid. Ma tean nüüd, mida sa päraslõunal tegid, aga õhtust pole mul veel aimugi!

- Kas sul on vaja seda teada?
- Vajadusest võib-olla pole mõttekas rääkida, aga ma tahtsin teada, kas sa vaatasid televiisorit või mitte. Sealt tuli üks põnev saade.
- Vaatasin küll, sest ma teadsin sellest saatest. Sa ju mõtlesid seda "Surm käis meie majas", eks ole?
- Ei, ma vaatasin hoopis "Surm ootas naabri aias"!
- Kuidas? Samal õhtul nad näitasid kahte samasugust filmi? Kuidas on see võimalik?
- Kui sul on kuusteist erinevat programmi, siis on kõik võimalik...

- Muide, kas sa ostsid selle raamatu ära? Kui palju see maksis?
- Ma tahtsin osta küll, kuid siis panin tähele, et mul polnud piisavalt raha kaasas. Läksin siis koju raha otsima, otsisin terve pärastlõuna ning lõpuks leidsingi midagi. Kakskümmend viis, sellest aitas, ja jooksin või lausa lendasin raamatupoodi tagasi. Aga see oli juba kinni...
- Seda ma arvasin, sest kell oli vist juba üle seitsme.
- Nii oligi. See rikkus mu tuju täiesti ära, olin hirmus vihane kogu maailma peale, kuigi ma teadsin, et olin ise süüdi. Niisiis, mis teha, lõin käega ning läksin koju ja istusin televiisori ette.

- Tähendab, sa ei ostnudki seda prantsuse romaani?
- Ei, nagu ma ütlesin, ei jõudnud ma enam õigel ajal poodi. Selle asemel sattusin televiisori ette, mida ma tõesti ei tahtnud! See on alati nii igav...
- Miks? Kas polnud sellest siiski kasu? Kas sa jäid magama?
- Ei jäänud, aga...
- No näed, kui sa magama ei jäänud, siis see ju tähendab, et filmi tasus vaadata, eks ole?! Selles mõttes sa kasutasid aega väga hästi.
- Noh, ma ei tea, kahtlen natuke. Aga ühest asjast ei saanud ma tõesti aru: miks nad selles filmis inglise keelt ei rääkinud? See oli ju ameerika film, seda oli selgesti näha, ja siis äkki toimus kogu tegevus saksa keeles! See mõjus ühtlasi naljakalt ja kummaliselt.
- Tead, sakslased on niisugused, nad tõlgivad rõõmuga kõik ära. See on muidugi rumalus, sest sel viisil nad katavad teise keele, teise kultuuri mõju, aga las nad olla nagu nad on. Mind see enam ei üllata. Ma mõtlesin, et sa teadsid seda, ma ei teadnudki, et sa ei teadnud!

- Ants, kas sa käisid eile kinos?
- Ei käinud, olin kontserdil. Miks sina seal ei olnud? Kas sa olid näitusel? Vaatasit seda moodsa kunsti näitust?
- Ei näinud.

- Kus sa siis olid, kas läksid kinno?
- Ei läinud, tegelikult tahtsin teatrisse minna, kuid Asta ei tahtnud. Jäime siis esialgu koju, kuulasime raadiot. Pärast läksime veel kohvikusse. Seal kohtasime Peetrit ja Eppu ning õhtu jätkus kõrtsis.
- Kõrtsis? Missuguses? Meie olime samuti terve õhtu ja pool ööd kõrtsis. See oli kusagil vanalinnas, mingis keldris, nime ma praegu ei mäleta.
- Ükskõik, peaasi, et õlu maitses!

- Seda küll, kuid ma ei tea, kas minu kõrtsis õlu maitses või ei maitsnud.
- Kuidas nii, kas sa ei proovinud?
- Ei, ma ei proovinud.
- Miks?
- Ma ei joonud õlut, ma ei tahtnudki.
- Mida sa siis jõid?
- Tellisin süüa ning jõin kuiva veini.
- Sõid ka? Kas sul oli nii palju raha?
- Küsimus polnud rahas, mul oli lihtsalt kõht tühi. Püüdsin seda mitte tähele panna, kuid ei saanud, ma pidin midagi sööma.

- Aga miks sa just kuiva veini tellisid?
- Mida sina siis telliksid? Ah, ma tean, sa vist läheksid restorani ning telliksid hoopis märga veini, kuna sa kardaksid, et kuiv vein ajab sind kõhima...
- Ega ma nii loll ka ei ole!
- Noh, miks sa siis nii rumalasti küsisid?
- Ma ei küsinud sugugi rumalasti. Ma tahtsin ainult teada, miks sa ei tellinud näiteks valget viina või konjakit või mahla või piima...
- Ei, mine nüüd! Viin pole minu kõhu jaoks. See põleb nii kõvasti sees, et on tunne, otsekui põletaks see su terve kõhu. Pealegi teadsin, et neil on tänavu väga head veinid. Mullu ei olnud nende veinid sama head.

- Millal? Mullu?
- Täpselt, möödunud aastal, kui see sulle rohkem ütleb. Tookord käisin samuti selles restoranis, kuid nad pakkusid nii magusat veini, et ma ei suutnud seda juua.
- See pole mingi ime, oli ju nii kuum sügis.
- Millal?
- Kaks aastat tagasi, kui nad seda veini tegid.
- Ära räägi, see oli kolm aastat tagasi!
- Ei olnud! Tookord kuivas kõik ära ja mu isal polnudki veini.

- Kuidas nii? Kas tal on siis veinimägi?
- Muidugi, ta elab ju lõunas, Lõuna-Saksamaal. Seal on need mäed, kus kasvavad viinamarjad. Meil siin põhjas nad ei kasva, aga läänes, näiteks Prantsusmaal ja Hispaanias ja Itaalias.
- Oota, kas Itaalia on sinu meelest läänes?
- Seda ma ei ütelnud, aga päris idas ta ju ka ei ole. Kuid ütleme parem, et ta on lõunas, sul on õigus.
- Õigus või mitte õigus, see on mulle tegelikult ükskõik. Anna nüüd üks klaas, see on peasi, siis joome ja mõtleme sügavalt järele. Eks sa seda soovinudki?
- Olgu peale, sul on jälle õigus.

Glossar

Verben

jätkuma, jätkuda, jätkun
 kahtlema, kahelda, kahtlen
 kasutama, kasutada, kasutan
 kasvama, kasvada, kasvan
 katma, katta, katan
 kohtama, kohata, kohtan
 kuivama, kuivada, kuivan
 kõhima, kõhida, kõhin
 lööma, lüüa, löön
 maitsuma, maitsta, maitsen
 mõjuma, mõjuda, mõjun
 põlema, põleda, põlen
 põletama, põletada, põletan
 püüdma, püüda, püüan
 rikkuma, rikkuda, rikun
 sattuma, sattuda, satun
 tasuma, tasuda, tasun
 tellima, tellida, tellin
 toimuma, toimuda, toimun
 tõlkima, tõlkida, tõlgin
 üllatama, üllatada, üllatan

dauern, sich fortsetzen, andauern
 zweifeln, bezweifeln
 gebrauchen, benutzen
 wachsen
 bedecken, verdecken
 treffen, begegnen
 trocknen, vertrocknen
 husten
 schlagen, hauen
 schmecken, probieren
 wirken, sich auswirken
 brennen (itr.)
 verbrennen (tr.)
 sich bemühen, sich anstrengen
 verderben, zerstören
 geraten, treffen
 bezahlen, sich lohnen, sich rächen
 bestellen
 stattfinden, sich ereignen, geschehen
 übersetzen
 überraschen

Substantive, Namen

aed, aia, aeda, aedu
 film, filmi, filmi, filme
 Hispaania, Hispaania, Hispaaniat

Garten
 Film
 Spanien

ida, ida, ida
ime, ime, imet, imesid
Itaalia, Itaalia, Itaaliat
kelder, keldri, keldrit, keldreid
klaas, klaasi, klaasi, klaase
kohvik, kohviku, kohvikut, kohvikuid
konjak, konjaki, konjakit
kontsert, kontserdi, kontserti, kontserte
kultuur, kultuuri, kultuuri
kunst, kunsti, kunsti
kuum, kuuma, kuuma, kuumi
kõrts, kõrtsi, kõrtsi, kõrtse
loll, lolli, lolli, lolle
lääs, lääne, läänt
maailm, maailma, maailma
mahl, mahla, mahla, mahlu
mõju, mõju, mõju, mõjusid
mägi, mäe, mäge, mägesid
näitus, näituse, näitust, näitusi
peaasi, peaasja, peaasja, peaasju
programm, -grammi, -grammi, -gramme
põhi, põhja, põhja
raadio, raadio, raadiot, raadiosid
restoran, restorani, restorani, restorane
rumalus, rumaluse, rumalust, rumalusi
rõõm, rõõmu, rõõmu, rõõme
saade, saate, saadet, saateid
sakslane, sakslase, sakslast, sakslasi
surm, surma, surma, surmi
tegevus, tegevuse, tegevust, tegevusi
televiisor, -viisori, -viisorit, -viisoreid
tuju, tuju, tuju, tujusid
tõlge, tõlke, tõlget, tõlkeid
vajadus, vajaduse, vajadust, vajadusi
vanalinn, -linna, -linna, -linnasid
vein, veini, veini, veine
viin, viina, viina, viinasid
viinamari, -marja, -marja, -marju
viis, viisi, viisi, viise

Osten
Wunder
Italien
Keller
Glas, Trinkglas, Fensterglas
Café
Cognac
Konzert
Kultur
Kunst
Hitze
Kneipe, Wirtshaus
Dummkopf, Idiot, Tölpel
Westen
Welt, Erde
Saft
Wirkung, Einfluß
Berg
Ausstellung
Hauptsache
Programm
Norden
Radio, Rundfunk
Restaurant
Dummheit
Freude
Sendung; Begleitung
Deutsche/r
Tod
Handlung, Tätigkeit
Fernseher
Laune, Stimmung
Übersetzung
Notwendigkeit
Altstadt
Wein
Schnaps
Weintraube, Weinbeere
Art, Weise; Melodie

Adjektive

erinev, erineva, erinevat, erinevaid
igav, igava, igavat, igavaid
kuiv, kuiva, kuiva, kuivi
kummaline, -lise, -list, -lisi
kuum, kuuma, kuuma, kuumi

verschieden
langweilig
trocken
merkwürdig, komisch
heiß, glühend

loll, lolli, lolli, lolle
 moodne, moodsa, moodsat, moodsaid
 mõttekas, mõtteka, mõttekat, mõttekaid
 märg, märja, märga, märgi
 naljakas, naljaka, naljakat, naljakaid
 põnev, põneva, põnevat, põnevid
 samasugune, -suguse, -sugust, -suguseid
 sügav, sügava, sügavat, sügavaid
 vihane, vihase, vihast, vihaseid

dämlich, verrückt, idiotisch
 modern
 sinnvoll
 naß
 lustig, spaßig, albern
 spannend
 gleichartig
 tief
 wütend, böse

Kleine Wörter

eile
 esialgu
 just
 kusagil
 lausa
 mullu
 otsekui
 pealegi
 pärastlõunal
 seest
 sugugi
 süüdi
 tookord
 tänavu
 ühtlasi
 üleeele

gestern
 erstmal, anfangs, vorerst
 just, gerade, eben
 irgendwo
 geradezu, direkt
 voriges Jahr
 als ob
 zudem, außerdem
 nachmittags
 von innen, innen
 überhaupt
 schuldig, schuld
 damals
 dieses Jahr
 gleichzeitig, zugleich
 vorgestern

Übungen

1. Setzen Sie die Verbform in das Präteritum:

Millal sa koju lähed?
 Kas sa saad sellest üldse aru?
 Me istume rongis.
 Nad ootavad kaua.
 Mina tean seda hästi.
 Mida teie sellest arvate?
 Kas lapsed käivad koolis?
 Esmaspäeval lendan Hamburgi.
 Millega nad mängivad?
 Päike paistab.
 Kuhu nad sõidavad?

Millal sa koju läksid?
 Kas sa said sellest üldse aru?
 Me istusime rongis.
 Nad ootasid kaua.
 Mina teadsin seda hästi.
 Mida teie sellest arvasite?
 Kas lapsed käisid koolis?
 Esmaspäeval lendasin Hamburgi.
 Millega nad mängisid?
 Päike paistis.
 Kuhu nad sõitsid?

Nad tulevad vist Tallinnast.
 Kas sa tahad koju sõita?
 Kus te elate?
 Me jääme siia.
 Kellega te reedel kohtute?
 Mida sa õieti mõtled?
 Räägin nendele selle jutu ära.
 Millal ta saabub?
 Ma töotan palju.
 Kus see küla asub?
 Nad hakkavad kohe naerma.
 Ma jooksen koju.
 Kas te mäletate seda?
 Ma palun abi.
 Te sööte liiga palju suhkrut.
 Me täname.
 Nad usuvad kõike.
 Võtan ta kaasa.
 Millal sa talle raha annad?
 Juhtub seda ja teist.
 Nad kardavad väga.
 Kuulame terve päeva muusikat.
 Kas nad teevad ukse lahti?
 See sobib talle hästi.
 Mulle tundub, et see on hea.
 Mida sa ütled?
 Miks sa mind armastad?
 See huvitab mind.
 Kas sa loed selle raamatu läbi?
 Ma pean seda tegema.
 Me unustame kõik ära.
 Aga midagi te siiski õpite.
 Ma lasen sul alustada.
 Te panete raamatud lauale.
 Viskan selle ära.
 Te kõnelete Matiga.
 Kas jätad juba järele?
 Ta lööb mind.

Nad tulid vist Tallinnast.
 Kas sa tahtsid koju sõita?
 Kus te elasite?
 Me jäime siia.
 Kellega te reedel kohtusite?
 Mida sa õieti mõtlesid?
 Rääkisin nendele selle jutu ära.
 Millal ta saabub?
 Ma töötasin palju.
 Kus see küla asus?
 Nad hakkasid kohe naerma.
 Ma jooksin koju.
 Kas te mäletasite seda?
 Ma palusin abi.
 Te sõite liiga palju suhkrut.
 Me tänasime.
 Nad uskusid kõike.
 Võtsin ta kaasa.
 Millal sa talle raha andsid?
 Juhtus seda ja teist.
 Nad kartsid väga.
 Kuulasime terve päeva muusikat.
 Kas nad tegid ukse lahti?
 See sobis talle hästi.
 Mulle tundus, et see oli hea.
 Mida sa ütlesid?
 Miks sa mind armastasid?
 See huvitas mind.
 Kas sa lugesid selle raamatu läbi?
 Ma pidin seda tegema.
 Me unustasime kõik ära.
 Aga midagi te siiski õppisite.
 Ma lasin sul alustada.
 Te panite raamatud lauale.
 Viskasin selle ära.
 Te kõnelesite Matiga.
 Kas jätsid juba järele?
 Ta lõi mind.

2. Verneinen Sie die Sätze (achten Sie ggf. auf das Objekt!):

Miks sa koju läksid?
 Nad said sellest aru.
 Me istusime rongis.
 Nad ootasid kaua.
 Mina teadsin seda täpselt.
 Kas lapsed käisid koolis?
 Esmaspäeval lendasin Hamburgi.

Meie mängisime palju.
 Päike paistis.
 Miks nad sõitsid?
 Nad tulid Tallinnast.
 Kas sa tahtsid koju sõita?
 Elasime Pärnus.
 Me jäime siia.
 Nad kohtusid laupäeval.
 Mõtlesin sinule.
 Rääkisin eesti keelt.
 Ta saabus reedel.
 Ma töötasin palju.
 Nad hakkasid jooma.
 Ma jooksin koju.
 Kas te seda mäletasite?
 Ma palusin abi.
 Te sõite liiga palju suhkrut.
 Me tänasime.
 Nad uskusid kõike.
 Võtsin ta kaasa.
 Andsin talle raha.
 Nad kartsid väga.
 Kuulasime muusikat.
 Nad tegid ukse lahti.
 See sobis talle hästi.
 See oli hea asi.
 Mina ütlesin seda.
 Miks sa armastasid mind?
 See huvitas mind.
 Ma pidin seda tegema.
 Me unustasime selle.

Miks sa koju ei läinud?
 Nad ei saanud sellest aru.
 Me ei istunud rongis.
 Nad ei oodanud kaua.
 Mina ei teadnud seda täpselt.
 Kas lapsed ei käinud koolis?
 Esmaspäeval ma ei lennanud Hamburgi.
 Meie ei mänginud palju.
 Päike ei paistnud.
 Miks nad ei sõitnud?
 Nad ei tulnud Tallinnast.
 Kas sa ei tahtnud koju sõita?
 Me ei elanud Pärnus.
 Me ei jäänud siia.
 Nad ei kohtunud laupäeval.
 Ma ei mõelnud sinule.
 Ma ei rääkinud eesti keelt.
 Ta ei saabunud reedel.
 Ma ei töötanud palju.
 Nad ei hakanud jooma.
 Ma ei jooksnud koju.
 Kas te seda ei mäletanud?
 Ma ei palunud abi.
 Te ei sõõnud liiga palju suhkrut.
 Me ei tänanud.
 Nad ei uskunud kõike.
 Ma ei võtnud teda kaasa.
 Ma ei andnud talle raha.
 Nad ei kartnud väga.
 Me ei kuulunud muusikat.
 Nad ei teinud ust lahti.
 See ei sobinud talle hästi.
 See polnud hea asi.
 Mina ei ütelnud seda.
 Miks sa ei armastanud mind?
 See ei huvitanud mind.
 Ma ei pidanud seda tegema.
 Me ei unustanud seda.

Nad õppisid inglise keelt.
Ma lasin sul alustada.
Te panite raamatu lauale.
Viskasin selle ära.
Te kõnelesite Matiga.
Kas jätsid järele?
Ta lõi mind.
Maja põles maha.
Nad tõlkisid seda teksti.
See üllatas mind väga.
Ta hüppas voodisse.
Ta suutis seda teha.
Ma olin nõus.
Nad alustasid.

Nad ei õppinud inglise keelt.
Ma ei lasknud sul alustada.
Te ei pannud raamatut lauale.
Ma ei visanud seda ära.
Te ei kõnelnud Matiga.
Kas sa ei jätnud järele?
Ta ei löönud mind.
Maja ei põlenud maha.
Nad ei tõlkinud seda teksti.
See ei üllatanud mind väga.
Ta ei hüpanud voodisse.
Ta ei suutnud seda teha.
Ma ei olnud nõus.
Nad ei alustanud.

LEKTION 12

Grammatik

GWE: *Essiv, Komparation, Komparativ, Superlativ, Translativ*

Essiv (ess)

Endung **-na**, bezeichnet den dauernden Zustand, in dem sich etwas befindet und in dem Handlungen ausgeführt werden:

Kellena? Millena?

Als wer? Als was?

<i>sg nom</i>	<i>sg gen</i>	<i>sg ess</i>	
isa	isa	isana	als Vater
poiss	poisi	poisina	als Junge
arst	arsti	arstina	als Arzt/Ärztin

Translativ (tra)

Endung **-ks**, bezeichnet die Umwandlung, den Übergang in einen anderen Zustand oder das Werden zu etwas:

Kelleks? Milleks?

Zu wem? Wozu? Als was?

<i>sg nom</i>	<i>sg gen</i>	<i>sg tra</i>	
isa	isa	isaks (saama)	(zum) Vater (werden)
suur	suure	suureks (kasvama)	groß (werden/'wachsen')

Komparativ (cmp)

Die erste Steigerungsform des Adjektivs wird gebildet, indem das Kennzeichen **-m** an den Stamm (= *sg gen*) des Adjektivs (im Positiv – *pos*) angefügt wird:

<i>nom pos</i>	<i>gen pos</i>	<i>nom cmp</i>	
ilus	ilusa	ilusam	schöner
suur	suure	suurem	größer
uus	uue	uuem	neuer
tore	toreda	toredam	toller, herrlicher

Einige im Genitiv zweisilbige Adjektive, die auf **a** oder **u** enden, verändern ihren zweiten Vokal zu **e**:

<i>nom pos</i>	<i>gen pos</i>	<i>nom cmp</i>	
vana	vana	vanem	älter
halb	halva	halvem	schlechter
paks	paksu	paksem	dicker

Einige Adjektive haben unregelmäßige Komparativformen:

<i>pos</i>	<i>cmp</i>	
hea	parem	besser
lähedane	lähem	näher
lühike	lühem	kürzer
palju	enam	mehr
pisike	pisem	kleiner
õhuke	õhem	dünnere

Superlativ (*sup*)

Die zweite Steigerungsform des Adjektivs wird gebildet, indem der Komparativform die Partikel **kõige** vorangestellt wird:

<i>pos</i>	<i>cmp</i>	<i>sup</i>	
ilus	ilusam	kõige ilusam	(die/der/das) schönste
uus	uuem	kõige uuem	neuste
suur	suurem	kõige suurem	größte
pime	pimedam	kõige pimedam	dunkelste
vana	vanem	kõige vanem	älteste
halb	halvem	kõige halvem	schlechteste
paks	paksem	kõige paksem	dickste

Bei einigen Adjektiven kann der Superlativ zusätzlich mit dem Suffix **-i** gebildet werden, das der Komparativendung **-m** vorausgeht:

<i>nom</i>	<i>sup</i>	
pime	pimedaim (= kõige pimedam)	dunkelste
tähtis	tähtsaim (= kõige tähtsam)	wichtigste
kena	kenim (= kõige kenam)	nettste

uus	uusim (= kõige uuem)	neueste
suur	suurim (= kõige suurem)	größte
vana	vanim (= kõige vanem)	älteste
halb	halvim (= kõige halvem)	schlechteste
paks	paksim (= kõige paksem)	dickste

Text

- Peeter, tule nüüd siia ja seleta mulle üks asi ära: miks sa eile jälle kaks raamatut ostsid? Miks sa ei kuula mind? Ma ju keelasin!
- Ei keelanud! See lõbus lugu "Ahvina Eesti Vabariigis" ilmus nüüd ning selle tohtisin osta küll.
- Mis tähendab, et ilmus nüüd? Ta oli ju ühes ajakirjas joonealusena.
- Seda küll, aga nüüd ilmus ta raamatuna, selline paks, korralik väljaanne, vaata, kas pole ilus? Sa pead tunnistama, et sellisena on ta palju ilusam kui joonealusena mingis ajakirjas, eks ole?!
- Noh ei, ajakirjanikuna hindan seda lugu siiski joonealusena, kuna nõnda jõuab ta kiiremini lugejani. Mida varem seda parem. Hiljem, raamatuna, ta ei mõju enam nii hästi.
- Mart, kas sulle meeldib see raamat? Kas pead seda ilusaks väljaandeks?
- Ah, kuule, see on suurepärane väljaanne, seda kindlasti, aga kaane värv mulle ei meeldi. Toredam oleks, kui ta oleks natuke kollasem. Nüüd on ta kuidagi liiga roheline.
- Roheline? Mina nimetaksin seda küll siniseks, vaata siit...
- Kui sa seda ei tunnista roheliseks, siis pean küll kahtlema, kas sa üldse tead, milles erinevad sinine ja roheline. Kas tead? Sinine on nimelt heledam kui roheline, ning roheline on jälle tumedam kui punane. Ning veri on paksem kui vesi. Küllap sa kasvad veel suureks, siis näed paremini.
- Ants, kas kuulsid juba, Mart läks segaseks. Tähendab, päris tark ei olnud ta ju kunagi, aga nüüd läks ta täitsa hulluks.
- Tahtsid vist ütelda, et veel hullemaks, eks ole, kui ta mõistus oli nagunii juba natuke nõrk. Või oli asi hoopis niiviisi: tema mõistus jäi nõrgaks edasi, aga me teised saime targemaks. See on ju ka üks võimalus.
- Ma ei tea, sellest saadik, kui ta sai selle tehase juhatajaks, muutus ta nii imelikuks, ta nägu muutus ka nii võõraks, see näib tal nüüd pigem kala kui inimese näona.
- Aga selles asi ongi: ta sai tõeliseks vanaks kalaks, noore poisina oli ta

lihtsalt värskem ja nii kena inimene, nüüd ta sai vanaks, ta on võimu juures, võim on tal käes, varsti pääseb ta võib-olla valitsuse liikmeks, aga seoses sellega kaotas ta kõik paremad omadused. Ning hea mõistuse ka...

- Olgu see meile õpetuseks, ärgem mingem võimule ligi!
- Piret, üks küsimus, kas see sinine raamat on ilusam kui too roheline?
- Ma näen siin kaht sinist raamatut ja samuti kaht rohelist.
- Seda väiksemat sinist ma ei kutsuks raamatuks, see on ju vihik. Võrdle seda selle suurema rohelisega, siis näed, et ta on palju õhem, kuigi ta näib samuti raamatuna. Minu meelest on ta siiski ainult vihik.
- Ent see teine roheline, milleks sa seda nimetaksid?
- See on korralik raamat, paks teos, palju huvitavam kui mitmed muud, teaduses üks suur samm edasi, suuremat saavutust ma ei mäletagi...
- Millisest seadusest sa räägid?
- Kuula nüüd hoolikamalt, ma räägin teadusest, mitte mingisugusest seadusest!
- Oo, vabandust, muidugi, teadus ongi tähtsam kui mitmed seadused, eks ole? Mis alal muide?
- Ajalugu, inimese areng, selle paremad ning selle halvemad küljed, sellest jutustab see raamat. Loe läbi, saad targemaks!
- Asta, ütle nüüd ometi, mitu venda ja mitu õde sul on! Mulle jäi ebaselgeks, kas sul on kolm venda ja kaks õde või kaks venda ja kolm õde.
- Olgu, ma teen sulle sellest ülesande, võib-olla siis jääb meelde: mina ei ole kõige noorem ja kõige vanem ka mitte. Minust noorem on üks vend, temast vanemad on kaks õde ning üks vend, aga sellest minu nooremast vennast veelgi noorem on veel üks pisikene tütarlaps, vaevalt 5-aastane.
- Aga see ju tähendab, et sul on vähem, kui ma mõtlesin. Sul on ainult kaks venda ning kaks õde, järjekord on järgmine: pisim õde ehk – mis ta nimi oligi?
- Ta nimi on Pille, aga me kutsume teda Pilveks.
- Pilveks? Miks? Kas ta on kerge nagu pilv või lendab ta pilvena läbi õhu?
- Ma täpselt ei mäletagi, kust selline nimi tuli. Aga ära juhi mu tähelepanu kõrvale, räägi edasi, mida sa minu perekonnast tead.
- Nii. Kõige väiksem on pisikene Pille või Pilve, siis järgneb sinu noorem vend, ja pärast teda tuled juba sina. Sa oled niisiis päris keskel, keskmine. Järgnevad vanem õde ning kõige vanem vend. Kas tunnistad õigeks?
- Tunnistan. Ainult et mul on vanemad ka, nad on loomulikult meie majas kõige vanemad, kuid see pole sulle uudiseks.

- Mati, kuhu see pikk tee viib? See on vist küll selle linna kõige pikem tänav?
- Ma ei tea, kas ta on just pikim tänav, aga igal juhul ulatub ta siit kesklinnast päris linna teise äärde. Kas näed seal kaugel seda kaunis suurt ehitust? Ei, mitte seda punast, vaid selle kõrval, seda veel kõrgemat hoonet, näed, sinnamaani ulatubki see tänav.
- Kas arvad, et ta on pikem kui Pärnu maantee Tallinnas?
- Mis puutub selle pikkusesse, siis ma ei oska midagi öelda, aga laiem on ta kindlasti. Sellest laiemat tänavat ei ole veel kusagil olemas. Selline tuleb alles ehitada...
- Peeter, et selline keeruline olukord uuesti ei tekiks, teatan sulle nüüd järgmist: kõik need raamatud seisavad müürina meie vahel, nad moodustavad seina, nad lõikavad toa keskelt pooleks. Nii et kui sa tahad mulle heaks sõbraks või üldse inimeseks jääda, ära siis enam osta nii palju.
- Aga ma pean, ma tahaksin kuulsaks saada. Raamatud on selleks kõige tähtsam vahend!
- Nende abil ei saa sa kunagi kuulsaks, pigem jääd sa haigeks, tolm matab sul hinge kinni ning varsti tuleb sind haiglasse viia. Mõtle ometi järele! Veel suuremaks mureks kui sinu tervis on pealegi see, et oleks tarvis rohkem ruumi, kuna varsti pean ma õue magama minema, sest raamatud katavad mu voodi juba täielikult kinni.
- Ega see kõige suuremaks õnnetuseks olekski, kui sa välja lähesid. Siis oleks sees rohkem ruumi, ma võiksin suuremad riulid osta ning kõik raamatud uude järjekorda asetada. Kuid kõige toredam oleks vist see, et sa mind enam ei segaks, kui ma lugeda tahan, eks ole. Mis sa arvad? Kas kuuled mind? Halloo?! Oioi, nüüd sai ta päris vihaseks...

Glossar

Verben

asetama, asetada, asetan
 ehitama, ehitada, ehitatan
 erinema, erineda, erinen
 hindama, hinnata, hindan
 ilmuma, ilmuda, ilmun
 juhtima, juhtida, juhitan
 järgnema, järgneda, järgnen
 kõrvale juhtima
 keelama, keelata, keelan

aufstellen, setzen, legen
 bauen, konstruieren, errichten
 sich unterscheiden, abweichen
 bewerten, beurteilen, schätzen
 erscheinen, sich zeigen, auftauchen
 leiten, lenken, führen
 folgen, nachfolgen
 ablenken, ableiten
 verbieten

kutsuma, kutsuda, kutsun
 lõikama, lõigata, lõikan
 matma, matta, matan
 moodustama, moodustada, moodustan
 nimetama, nimetada, nimetan
 näima, näida, näib
 olemas olema, olla, olen
 puutama, puutada, puutun
 teatama, teatada, teatan
 tekkima, tekkida, tekin
 tunnistama, tunnistada, tunnistan
 ulatuma, ulatuda, ulatun
 võrdlema, võrrelda, võrdlen

einladen, rufen, benennen
 schneiden; operieren; ernten
 begraben, bedecken
 bilden, darstellen, formen
 nennen, bezeichnen, benennen
 scheinen, vorkommen, aussehen
 existieren, bestehen, vorhanden sein
 berühren, betreffen
 mitteilen, berichten, informieren
 entstehen, sich bilden
 zugeben, bekennen, bezeugen
 sich erstrecken, sich ausdehnen
 vergleichen

Substantive, Namen

abi, abi, abi, abisid
 ahv, ahvi, ahvi, ahve
 ajakiri, -kirja, -kirja, -kirju
 ajakirjanik, -niku, -nikku, -nikke
 ajalugu, ajaloo, ajalugu
 ala, ala, ala, alasid
 areng, arengu, arengut, arenguid
 ehitus, ehituse, ehitust, ehitusi
 haigla, haigla, haiglat, haiglaid
 hing, hinge, hinge, hingi
 hoone, hoone, hoonet, hooneid
 joon, joone, joont, jooni
 joonealune, -aluse, -alust, -aluseid
 juhataja, juhataja, juhatajat, juhatajaid
 järjekord, -korra, -korda, -kordi
 kaas, kaane, kaant, kaasi
 kesklinn, -linna, -linna, -linnasid
 liige, liikme, liiget, liikmeid
 lugeja, lugeja, lugejat, lugejaid
 mure, mure, muret, muresid
 mõistus, mõistuse, mõistust, mõistusi
 müür, müüri, müüri, müüre
 omadus, omaduse, omadust, omadusi
 pikkus, pikkuse, pikkust, pikkusi
 Pille, Pille, Pillet
 pilv, pilve, pilve, pilvi
 riik, riigi, riiki, riike
 riul, riuli, riulit, riuleid
 ruum, ruumi, ruumi, ruume
 samm, sammu, sammu, samme

Hilfe
 Affe
 Zeitschrift
 Journalist/in
 Geschichte (als Disziplin)
 Gebiet, Fachgebiet, Bereich
 Entwicklung
 Bau, Bauwerk, Struktur, Aufbau
 Krankenhaus, Klinik
 Seele, Atem, Hauch
 Gebäude, Haus
 Strich
 Feuilleton, Fortsetzungsgeschichte, Fuß-
 note, Anmerkung "unter dem Strich"
 Leiter/in, Direktor/in
 Reihenfolge, Anordnung
 Einband, Deckel
 Stadtmitte, Zentrum
 Mitglied, Angehörige/r
 Leser/in
 Sorge, Besorgnis, Kummer
 Verstand, Vernunft
 Mauer
 Eigenschaft
 Länge
 (weibl. Vorname)
 Wolke
 Staat, Reich
 Regal
 Raum, Platz
 Schritt

saavutus, saavutuse, saavutust, saavutusi
 seadus, seaduse, seadust, seadusi
 sein, seina, seina, seinu
 seos, seose, seost, seoseid
 teadus, teaduse, teadust, teadusi
 tehas, tehase, tehast, tehaseid
 teos, teose, teost, teoseid
 tervis, tervise, tervist, terviseid
 tolm, tolmu, tolmu, tolme
 turist, turisti, turisti, turiste
 tähelepanu, -panu, -panu, -panusid
 tütarlaps, -lapse, -last, -lapsi
 uudis, uudise, uudist, uudiseid
 vabariik, -riigi, -riiki, -riike
 vahend, vahendi, vahendit, vahendeid
 valitsus, valitsuse, valitsust, valitsusi
 veri, vere, verd, veresid
 vihik, vihiku, vihikut, vihikuid
 võim, võimu, võimu, võime
 väljaanne, -ande, -annet, -andeid
 värv, värvi, värvi, värve
 õnnetus, õnnetuse, õnnetust, õnnetusi
 õpetus, õpetuse, õpetust, õpetusi
 õu, õue, õue, õuesid
 äär, ääre, äärt, ääri
 ülesanne, -ande, -annet, -andeid

Ergebnis, Errungenschaft, Leistung
 Gesetz
 Wand
 Zusammenhang, Beziehung, Verbindung
 Wissenschaft
 Fabrik
 Werk
 Gesundheit
 Staub
 Tourist/in
 Aufmerksamkeit
 Mädchen
 Neuigkeit, Nachricht
 Republik
 Mittel, Instrument, Werkzeug
 Regierung, Verwaltung
 Blut
 Heft
 Macht, Gewalt
 Ausgabe, Edition
 Farbe
 Unglück
 Lehre, Unterricht
 Hof, Vorplatz, Vorgarten
 Rand
 Aufgabe

Adjektive

aastane, aastase, aastast, aastasi
 -aastane, -aastase, -aastast, -aastasi
 ebaselge, -selge, -selget, -selgeid
 hele, heleda, heledat, heledaid
 hoolikas, hoolika, hoolikat, hoolikaid
 keskmine, keskmise, keskmist, keskmisi
 korralik, korraliku, korralikku, korralikke
 kuulus, kuulsa, kuulsat, kuulsaid
 kõrge, kõrge, kõrget, kõrgeid
 lai, laia, laia, laiu
 nõrk, nõrga, nõrka, nõrku
 segane, segase, segast, segaseid
 suurepärase, -pärase, -pärest, -päraseid
 tõeline, tõelise, tõelist, tõelisi
 värske, värske, värsket, värskeid
 õhuke, õhukese, õhukest, õhukesti
 üldine, üldise, üldist, üldisi

einjährig
 -jährig
 unklar
 hell, klar, licht
 aufmerksam, sorgfältig
 mittlere/r
 ordentlich, anständig
 berühmt
 hoch
 breit
 schwach
 verwirrt, vermischt, verrückt
 großartig
 wahrhaftig, wahr, echt
 frisch
 dünn
 allgemein

Kleine Wörter

abil	mit Hilfe, vermöge
ehk	oder, vielleicht, beziehungsweise
ei midagi	nichts
kaunis	recht, ziemlich, ganz schön
keskel	in der Mitte, inmitten
kuidagi	irgendwie, auf irgendeine Weise
kuna	da, weil
kõige	(zur Bildung des Superlativs)
küllap	wohl, sicher, wahrscheinlich, gewiß
ligi	nahe, annähernd, nahezu
ligidal	nahe bei, in der Nähe
mida...seda	je...desto
mingisugune, -suguse, -sugust, -suguseid	irgendein/e
nagunii	sowieso, ohnehin
niiviisi	so, auf diese Weise
paremini	besser
pärast (prp. + par.)	nach
saadik	seit
selleks et	damit
sinnamaani	bis dorthin
tarvis	notwendig, nötig
täitsa	vollkommen, völlig, ganz, total
vahel	zwischen
vähem	weniger

Übungen

1. Setzen Sie das eingeklammerte Wort bzw. die eingeklammerten Wörter in den Essiv:

(Poiss) mängisin palju.
 (Väike tüdruk) elasin Viljandis.
 See tekst ilmub varsti (raamat).
 (Ajakirjanik) kirjutab ta hästi.
 Mati istus (kurb) nurgas.
 (Noor üliõpilane) lugesin palju.
 See lugu näib mulle (rumal).
 Kas käisid seal (turist)?
 Ta töötab nüüd (arst).
 Mina läksin (rõõmus) koju.

Poisina mängisin palju.
 Väikse tüdrukuna elasin Viljandis.
 See tekst ilmub varsti raamatuna.
 Ajakirjanikuna kirjutab ta hästi.
 Mati istus kurvana nurgas.
 Noore üliõpilasena lugesin palju.
 See lugu näib mulle rumalana.
 Kas käisid seal turistina?
 Ta töötab nüüd arstina.
 Mina läksin rõõmsana koju.

2. Setzen Sie das eingeklammerte Wort bzw. die eingeklammerten Wörter in den Translativ:

Ma sain kohe (vihane).
 Pean seda väga (hea idee).
 Asta jutt muutus (segane).
 Ilm läheb (ilus).
 Mina nimetaksin seda (sinine).
 Olgu see meile (õpetus).
 Tuleme (õhtu) koju.
 Ma sain nüüd selle tehase (juhataja).

Laps jäi (haige).
 See on meile (kõige suurem probleem).

Ma sain kohe vihaseks.
 Pean seda väga heaks ideeks.
 Asta jutt muutus segaseks.
 Ilm läheb ilusaks.
 Mina nimetaksin seda siniseks.
 Olgu see meile õpetuseks.
 Tuleme õhtuks koju.
 Ma sain nüüd selle tehase juhatajaks.
 Laps jäi haigeks.
 See on meile kõige suuremaks probleemiks.

3. Setzen Sie das eingeklammerte Wort bzw. die eingeklammerten Wörter in den Essiv oder Translativ:

(Selline) on ta palju ilusam.
 Asi läks veel (hullem).
 Kas sa hakkad valitsuse (liige)?
 Valitsuse (liige) ei saa ma seda teha.

(Noor poiss) käisin tihti Pärnus.
 Kas sa tuled (õhtu) koju?
 Kas see polnud sulle (uudis)?
 Ta muutus jälle (noor poiss).
 Asta töötab nüüd (juhataja).
 See näib mulle (kala).
 Asta sai nüüd (uus juhataja).
 Ta muutus nii (võõras).
 (Kes) sa tahad saada?

Sellisena on ta palju ilusam.
 Asi läks veel hullemaks.
 Kas sa hakkad valitsuse liikmeks?
 Valitsuse liikmena ei saa ma seda teha.
 Noore poisina käisin tihti Pärnus.
 Kas sa tuled õhtuks koju?
 Kas see polnud sulle uudiseks?
 Ta muutus jälle nooreks poisiks.
 Asta töötab nüüd juhatajana.
 See näib mulle kalana.
 Asta sai nüüd uueks juhatajaks.
 Ta muutus nii võõraks.
 Kelleks sa tahad saada?

4. Setzen Sie das eingeklammerte Wort in den Komparativ:

See maja on palju (suur).
 Minust (noor) on ainult Asta.
 (Huvitavad) raamatud on siin.
 Mati püksid on (moodsad).
 Kas see pole (ilus)?

See maja on palju suurem.
 Minust noorem on ainult Asta.
 Huvitavamad raamatud on siin.
 Mati püksid on moodsamad.
 Kas see pole ilusam?

Kas Mati on sinust (vana)?
 See vihik on (õhuke) kui see teine.
 Ema on isast palju (kuulus).
 Asta püksid on veel (ilusad).
 Minu lilled on (värsked).
 See oli meile (suureks) probleemiks.

Need raamatud on palju (odavad).

Need tänavad on (laiad).
 Kas sa said (targaks)?
 Seda võiks (korralikult) teha.

Kas Mati on sinust vanem?
 See vihik on õhem kui see teine.
 Ema on isast palju kuulsam.
 Asta püksid on veel ilusamad.
 Minu lilled on värskemad.
 See oli meile suuremaks probleemiks.

Need raamatud on palju odavamad.

Need tänavad on laiemad.
 Kas sa said targemaks?
 Seda võiks korralikumalt teha.

5. Setzen Sie das eingeklammerte Wort in den Superlativ:

Mati on siin (noor).
 Minu ema on (vana).
 Need poisid on (rumalad).
 See raamat näib (huvitava).

Nemad on (vaesed).
 Epu püksid on (ilusad).
 See on (aeglane) rong.
 See oli (hea) film.
 Pean teda (armsaks) inimeseks.

See õlu on (tume).
 Tema uus romaan on (põnev).

Minu meelest on ta nagunii (vana).

Millal oli (kuum) päev?
 See vein on vist (kuiv).

Mati on siin kõige noorem.
 Minu ema on kõige vanem.
 Need poisid on kõige rumalamad.
 See raamat näib kõige huvitavamana.

Nemad on kõige vaesemad.
 Epu püksid on kõige ilusamad.
 See on kõige aeglasem rong.
 See oli kõige parem film.
 Pean teda kõige armsamaks inimeseks.

See õlu on kõige tumedam.
 Tema uus romaan on kõige põnevam.

Minu meelest on ta nagunii kõige vanem.

Millal oli kõige kuumem päev?
 See vein on vist kõige kuivem.

LEKTION 13

Grammatik

GWE: Genitiv, Pluralbildung, Postposition, Präposition

Plural Genitiv

Diese Form ist besonders wichtig, weil von ihr – analog zum Singular Genitiv – alle anderen Kasusformen des Plurals (mit Ausnahme des Partitivs) gebildet werden. In der Regel wird der Plural Genitiv vom Singular Partitiv abgeleitet.

Plural Genitiv auf **-de**

Wenn der Singular Partitiv eines Nomens auf Vokal oder **-d** endet, so ist die Endung des Plural Genitiv **-de**:

<i>sg nom</i>	<i>sg par</i>	<i>pl gen</i>	
tuba	tuba	tubade	der Zimmer
jalg	jalga	jalgade	der Füße/Beine
töö	tööd	tööde	der Arbeiten

Plural Genitiv auf **-te**

Wenn der Singular Partitiv eines Nomens auf **-t** endet, so ist die Endung des Plural Genitiv in der Regel **-te**:

<i>sg nom</i>	<i>sg par</i>	<i>pl gen</i>	
tuttav	tuttavat	tuttavate	der Bekannten
mees	meest	meeste	der Männer
mõte	mõtet	mõtete	der Gedanken

Ausnahmefälle:

Es gibt einige Sonderfälle, bei denen der Singular Partitiv auf **-t** endet, der Plural Genitiv jedoch die Endung **-de** hat:

<i>sg nom</i>	<i>sg par</i>	<i>pl gen</i>	
ime	imet	imede	der Wunder
kõne	kõnet	kõnede	der Reden
tütär	tütärt	tütärde	der Töchter

Wenn der Singular Partitiv auf **-tt** endet, so fällt im Plural Genitiv ein **t** weg:

<i>sg nom</i>	<i>sg par</i>	<i>pl gen</i>	
vesi	vett	vete	der Gewässer
käsi	kätt	käte	der Hände

Einige Wörter bilden den Plural Genitiv vom Singular Genitiv, z.B.:

<i>sg nom</i>	<i>sg gen</i>	<i>sg par</i>	<i>pl gen</i>
liige	liikme	liiget	liikmete

Einige Wörter haben eine kurze Parallelfom:

<i>sg nom</i>	<i>sg par</i>	<i>pl gen</i>
kirjanik	kirjanikku	kirjanikkude od. kirjanike

Pluralbildung

Bis auf Nominativ, Genitiv und Partitiv (sowie bei einigen Worttypen den Illativ) haben alle Kasus im Plural das gleiche Suffix wie im Singular. Für die Bildung des Plurals ist – analog zur Bildungsweise beim Singular – von der Form des Plurals Genitiv auszugehen. An ihn wird das jeweilige Kasus-suffix angefügt. Bei Stufenwechselwörtern stehen bei dieser Bildungsweise die obliquen Kasus folglich immer in der gleichen Stufe wie der Genitiv Plural:

mõte, mõtte, mõtet 'Gedanke', **pl gen mõtete** 'der Gedanken'

<i>ill</i>	mõtetsesse	in die Gedanken
<i>ine</i>	mõtetes	in den Gedanken
<i>ela</i>	mõtetest	aus den Gedanken
<i>all</i>	mõtetele	den Gedanken
<i>ade</i>	mõtetel	bei den Gedanken
<i>abl</i>	mõtetelt	von den Gedanken
<i>tra</i>	mõteteks	zu Gedanken
<i>ter</i>	mõteteni	bis zu den Gedanken
<i>ess</i>	mõtetena	als Gedanken
<i>abe</i>	mõteteta	ohne Gedanken
<i>kom</i>	mõtetega	mit Gedanken

isa, isa, isa 'Vater', pl gen **isade** 'der Väter'

<i>ill</i>	isadesse	in die Väter
<i>ine</i>	isades	in den Vätern
<i>ela</i>	isadest	aus den Vätern
<i>all</i>	isadele	den Vätern
<i>ade</i>	isadel	bei den Vätern
<i>abl</i>	isadelt	von den Vätern
<i>tra</i>	isadeks	zu Vätern
<i>ter</i>	isadeni	bis zu den Vätern
<i>ess</i>	isadena	als Väter
<i>abe</i>	isadeta	ohne Väter
<i>kom</i>	isadega	mit Vätern

Text

- Asta Sepp kuuleb.
- Tere, Asta, siin Ants. Ma helistan sulle, sest tahtsin küsida, miks sa eile õigel ajal koju ei tulnud? Sinu pärast me ootasime siin kuni keskööni. Vaata, ostsime sulle ilusad lilledki. Nüüd ei teagi, mis nendega peale hakata.
- Ma ju lihtsalt ei jõudnud! Kõik jäid hiljaks, peale minu hilinesid kamitmed teised reisijad. Pidime igasuguste raskustega võitlema: laevade sõiduplaan oli päris korrast ära, lennukitega oli sama lugu, ning rongide – jah, rongide suhtes oli asi veelgi hullem. Suurem osa neist üldse ei sõitnudki...
- Ära räägi!
- Päris tõsi! Olge õnnelikud, et ma nende raskuste järel üldse siin olen! Võiksin praegu veel Rootsis olla, Stockholmi tänavatel ringi hulkuda, vanalinna vanade majade vahel kõndida ja oma sõprade ning sõbrannade peale mõelda...
- Oh, ma usun küll! Aga kuule, on sul paar tundi aega? Tule korraks siit läbi, pead ju niikuinii oma lillede järele tulema, siis võid natuke pikemalt jutustada.
- Olgu, ma tulen, astun korraks läbi.
- Keegi helistas uksekella, kas kuulsid? See on vist Asta, ta lubas tulla, ole nii hea ja mine avama!
- Tere, Asta! Kas tohib õnnitleda?
- Mille puhul? Mul pole ju sünnipäev ega midagi selletaolist.
- Seda küll mitte, kuid läbi suuremate ning väiksemate raskuste saabusid sa

lõpuks siia. See on ju piisav põhjus, et rõõmus olla, eks ole? Astu edasi, tule sisse, jah, kohe siit trepist üles. Sul vedas, meil on õhtusöök valmis, saad süüa ka.

- Oh, ma tänan, mul ongi kõht tühi. Aga oota, tahan enne käed ära pesta, need on päris mustad. Mustade kätega mina küll ei taha laua ärde istuda. Kus teil oligi tualett? Unustasin...
- Vaata, kemps on siit vasakule, nende kappide taga. Ma lähen juba üles, ootame sind üleval.
- Kus?
- No ülal, seal, kus teised ka on. Tule järele.

- Kallid sõbrad, täna...
- Kallid sõbrannad ka!
- Loomulikult. Kallid sõbrad, kallid sõbrannad, meie hulgas viibib täna...
- Ära lobise! Ära nüüd kõnet pidama hakka! Hakkame parem laulma. Tahtsime teda ju lauludega vastu võtta, eks ole?
- Kas lauludega? Kas ühest laulust ei piisa?
- Ükskõik, kõige tähtsam on, et laulame, nii et...
- Oota! Enne seda peame talle lilled kätte andma. Kus need on?
- Seal riiulil, raamatute vahel. Kas näed?
- Kus? Siin, nende piltide taga? Muide, kelle pilt see on? Kas sinu vanemate oma? Nii noored... millal see oli?
- Vist sõja ajal, kui nad elasid maal. Aga tõsta nüüd need fotod eest ära ja vaata, nende taga need lilled ongi.
- Ei, fotode taga pole midagi. Üksnes tolmu.
- Siis on nad väikese laua peal, teiste asjade seas, vaata sealt. Seal ka mitte? Siis ma ei tea, olgu peale, kõigest hoolimata võiksimme ju vähemalt klaasid tõsta ning juua külaliste terviseks. Terviseks!
- Terviseks! Proosit!

- Vaadake, siin päris nurgas, kõige vanemate raamatute vahel leiduski üks lillekene. Kas te seda otsisite? Kes selle siis nende vahele pani?
- Ei tea, ongi ükskõik, meiesugustes perekondades on kõik võimalik, peaasi, et sa selle üles leidsid, hoolimata pimedusest. Täna väga. Anna see nüüd talle kätte. Selle jaoks pole vaasi vajagi. Sellised lilled tuleb lihtsalt rinda panna, tead, rinnas paistavad nad kõige paremini silma.
- Oh, ma tänan väga. Te tabasite täpselt minu maitset.
- Vähemalt lilledega, ei tea, kas söökidega samuti õnnestub, eks näeb. Head isu!
- Jätku leivale!

- Aga Asta, kuule, nüüd sa võiksid ju natukene oma reisist jutustada. Me oleme kõik nii uudishimulikud!
- Jah, kust alustada? Meie grupp oli tegelikult väga kena, kuigi natuke liiga suur, ligi nelikümmend inimest. Nii jagasimegi selle kaheks rühmaks, selle järgi, mida igaüks heameelega teha tahtis. Muide, nii meeste kui ka naiste hulgas valitsesid samad huvid: nooremad tahtsid linnas jalutada, eriti tüdrukute seas oli selline soov väga tugev, ja vanemad inimesed eelistasid jalutuskäikudele muuseumi.
- Aga sina ise? Olid sa vanade või noortega?
- Teate, need vanad olid tegelikult väga sõbralikud inimesed, aga siiski: neis polnud enam seda elurõõmu, nagu noorematel ometi tihti on. Ning noorte hulgas oli üks teravmeelne poiss, nii et tegin temaga ringsõidu läbi vanalinna...
- Päris üksi, tähendab kahekesi?
- Aga muidugi. Sest teate, muidu on see ju tohutult igav, kui käid rühmaga: sinu ees seisab mingi juht ning seletab: "Vaadake nüüd vasakule, neis kollastes majades elasid seitsmeteistkümnendal sajandil kaupmehed, aga sajandite jooksul muutus olukord ning alates üheksateistkümnendast sajandist elasid siin kaupmeeste perekonnad, kusjuures kaupmehed ise elasid neis suuremates punastes majades paremat kätt. Kui vaatate neist punastest hoonetest mööda, näete linna kõige vanemat kirikut. Ta pikk, kitsas torn on vormi poolest ainulaadne, kui aga sõidate meie maa teistesse linnadesse, otsite asjata sellist torni, kuna seda pole mujal olemaski. Aga vaadake nüüd, palun, sinna, seal nende sirgete roheliste puude kohal..." – muide, kas puud saavadki midagi muud, näiteks sinised olla? – "...nende ilusate roheliste puude kohal..." – loomulikult, kõik on alati väga ilus – "...nende puude kohal..." Ah, ma ei jaksa enam, te saate ju aru, missugune selline reisi juht võiks olla, eks ju?
- Saan aru küll, aga tahaksin teada, mis nende ilusate roheliste sirgete puude kohal nüüd oligi.
- Kust mina tean, ma ju ei käinud seal. Mul pole aimugi. Võib-olla lähenes sealt mingi püha või paha märk või langes täht või kes teab mis...
- Ära räägi niiviisi, neil asjadel võib siiski mingi tähendus olla.
- Grupijuhhi jutu järgi nii oligi, aga mind see sellest hoolimata ei huvita. Olen juba selles eas, et pean teadma, kus on mõistuse piir. Ning minu jaoks on ta umbes roheliste puude ning pahade märkide vahel.
- Sinu asemel ma poleks nii kindel, kes teab, mida kõike taeva ja maa vahel leidub. Kindlasti rohkem, kui sina seda endale ette kujutada võid! Ma uurin seda praegu...

- Oi oi, selleks soovin palju edu! Kahjuks pean mina nüüd ruttama, aitäh lilledele eest ja edaspidigi kõike head!

Glossar

Verben

avama, avada, avan	öffnen
eelistama, eelistada, eelistan	vorziehen, bevorzugen
helistama, helistada, helistan	anrufen, schellen, klingeln lassen
hilinema, hilineda, hilinen	sich verspäten
hiljaks jääma	sich verspäten
hulkuma, hulkuda, hulgun	sich herumtreiben, herumstreichen
jaksama, jaksata, jaksan	können, schaffen, Kraft haben
järele tulema	abholen
kujutama, kujutada, kujutan	bilden, darstellen, gestalten
ette kujutama	sich vorstellen
langema, langeda, langen	fallen
lobisema, lobiseda, lobisen	schwätzen, plappern, plaudern
lähenema, läheneda, lähenen	sich nähern
pesema, pesta, pesen	waschen
ruttama, rutata, ruttan	eilen, sich beeilen, hasten
tabama, tabada, taban	treffen, fassen, greifen
tõstma, tõsta, tõstan	heben, erheben
uurima, uurida, uurin	untersuchen, forschen
valitsema, valitseda, valitsen	herrschen, vorherrschen, regieren, verwalten
vedama, vedada, vean	ziehen, führen, schleppen, fahren
viibima, viibida, viibin	verbringen, sich befinden, sich aufhalten, verweilen
võitlema, võidelda, võitlen	kämpfen, streiten
õnnitlema, õnnitleda, õnnitlen	gratulieren, beglückwünschen

Substantive, Namen

edu, edu, edu, edusid	Erfolg, Fortschritt
grupp, grupi, gruppi, gruppe	Gruppe
huvi, huvi, huvi, huve	Interesse
iga, ea, iga, igasid	Alter
isu, isu, isu, isusid	Appetit
jalutuskäik, -käigu, -käiku, -käike	Spaziergang
juht, juhi, juhti, juhte	Leiter/in, Führer/in
kapp, kapi, kappi, kappe	Schrank
kaup, kauba, kaupa, kaupu	Handel, Kauf, Ware
kaupmees, -mehe, -meest, -mehi	Kaufmann
kemps, kempsu, kempsu, kempsusid	Klo, WC

kesköö, kesköö, keskööd, kesköid	Mitternacht
kirik, kiriku, kirikut, kirikuid	Kirche
kõne, kõne, kõnet, kõnesid	Rede, Gespräch
käsi, käe, kätt, käsi	Hand; Arm
laul, laulu, laulu, laule	Lied, Gesang
lennuk, lennuki, lennukit, lennukeid	Flugzeug
lill, lille, lille, lilli	Blume
maitse, maitse, maitset, maitseid	Geschmack
muuseum, muuseumi, muuseumi, muuseume	Museum
märk, märgi, märki, märke	Zeichen
nurk, nurga, nurka, nurki	Ecke, Winkel
osa, osa, osa, osi	Teil, Anteil
piir, piiri, piiri, piire	Grenze
pimedus, pimeduse, pimedust, pimedusi	Dunkelheit
põhjus, põhjuse, põhjust, põhjusi	Grund, Ursache
raskus, raskuse, raskust, raskusi	Schwierigkeit
reisija, reisija, reisijat, reisijaid	Reisende/r
rind, rinna, rinda, rindu	Brust
ring, ringi, ringi, ringe	Kreis, Ring, Runde
ringsõit, -sõidu, -sõitu, -sõite	Rundreise
Rootsi, Rootsi, Rootsit	Schweden
rühm, rühma, rühma, rühmi	Gruppe, Trupp, Abteilung
sajand, sajandi, sajandit, sajandeid	Jahrhundert
sõda, sõja, sõda, sõdu	Krieg
sõiduplaan, -plaani, -plaani, plaane	Fahrplan
sõök, sõögi, sõöki, sõöke	Speise, Essen, Mahlzeit
taanlane, taanlase, taanlast, taanlasi	Dänin, Däne
torn, torni, torni, torne	Turm
trepp, trepi, treppi, treppe	Treppe
tualett, tualeti, tualetti, tualette	Toilette, WC, Klo
tähendus, -duse, -dust, -dusi	Bedeutung
vaas, vaasi, vaasi, vaase	Vase
vorm, vormi, vormi, vorme	Form, Gestalt
ukse kell, -kella, -kella, -kelli	Türglocke, Klingel

Adjektive

ainulaadne, -laadse, -laadset, -laadseid	einzigartig
igasugune, -suguse, -sugust, -suguseid	jede/r beliebige, alle möglichen
kitsas, kitsa, kitsast, kitsaid	schmal, eng, knapp
piisav, piisava, piisavat, piisavaid	ausreichend, hinreichend
selletaoline, -taolise, -taolist, -taolisi	derartig
sirge, sirge, sirget, sirgeid	aufrecht, gerade
-sugune, -suguse, -sugust, -suguseid	-artig
sõbralik, -liku, -likku, -likke	freundlich
terav, terava, teravat, teravaid	scharf, spitz
teravmeelne, -meelse, -meelset, -meelseid	intelligent, scharfsinnig, pffiffig

tohtutu, tohtutu, tohtutut, tohtutuid
uudishimulik, -liku, -likku, -likke

unermäßig, enorm, riesig
neugierig

Kleine Wörter

ajal
asjata
edaspidi(gi)
enne (prp. + par.)
hulgas
järel
järgi
jätku leivale
kahekesi
kohal
kusjuures
kätte
mööda
paar, paari, paari
peale (prp. + gen.)
proosit
puhul
pärast (pop. + gen.)
seas
suhtes
vahele
vahelt
üksnes
ülal
üleval

während
vergeblich
weiterhin (auch)
vor, bevor
unter, inmitten
nach
zufolge, gemäß, nach
guten Appetit
zu zweit
über
wobei, während
in, an
längs, entlang, nach
ein paar, zwei
außer
prost
anlässlich
wegen
unter, inmitten
hinsichtlich, betreffend
zwischen
zwischen
bloß, nur
oben; wach
oben; wach

Ausdrücke

mul vedas
sul vedas
...

ich habe Glück gehabt
du hast Glück gehabt
...

Übungen

1. Setzen Sie das eingeklammerte Wort bzw. die eingeklammerten Wörter in den Plural Genitiv:

(Elanik) arv langes.
(Buss) asemel seisab siin auto.

Elanikkude/Elanike arv langes.
Busside asemel seisab siin auto.

Ta läks (aasta) jooksul ilusamaks.
 (Ajaleht) hind tõuseb.
 (Raamat) vahel on üks lill.
 Lilled on (laud) peal.
 (Naine) ja (mees) hulgas valitsesid samad huvid.
 Kempis on (see kapp) taga.
 (Liige) arv kasvab.
 Mina istun oma (vanemad) vahel.
 Kes on (see laps) isa?
 (Erinev grupp) hulgas olid ka taanlased.
 (Ilus poiss) keskel istus üks tüdruk.
 Kas (see maja) taga on mets?
 (Laev) sõiduplaan oli korrast ära.
 Millal sa (lill) järele tuled?
 Läbi (raskus) saabusid sa lõpuks siia.
 (Tüdruk) kõrval istus üks ilus mees.

Ta läks aastate jooksul ilusamaks.
 Ajalehtede hind tõuseb.
 Raamatute vahel on üks lill.
 Lilled on laudade peal.
 Naiste ja meeste hulgas valitsesid samad huvid.
 Kempis on nende kappide taga.
 Liikmete arv kasvab.
 Mina istun oma vanemate vahel.
 Kes on nende laste isa?
 Erinevate gruppide hulgas olid ka taanlased.
 Ilusate poiste keskel istus üks tüdruk.
 Kas nende majade taga on mets?
 Laevade sõiduplaan oli korrast ära.
 Millal sa lillede järele tuled?
 Läbi raskuste saabusid sa lõpuks siia.
 Tüdrukute kõrval istus üks ilus mees.

2. Setzen Sie das eingeklammerte Wort bzw. die eingeklammerten Wörter in den Plural:

Lähen oma (lapsega) kooli.
 (Selles perekonnas) on kõik võimalik.
 Stockholmi (tänaval) on nii ilus kõndida.
 Tahtsime teda ju (lauluga) vastu võtta.
 (Rongiga) oli asi päris hull.
 Tegime selle ära ilma (probleemita).
 Nad elavad (selles suuremas majas).
 Annan raamatu oma (õele).
 (Kaupluses) on praegu väga palju osta.
 Vaata (sellest sinisest hoonest) mööda!
 Ta läks (teise linna).
 Eelistan (jalutuskäigule) muuseumi.
 Tõlgin selle (teise keelde).
 Ta läks kuni (selle suure majani).

Lähen oma lastega kooli.
 Nendes perekondades on kõik võimalik.
 Stockholmi tänavatel on nii ilus kõndida.
 Tahtsime teda ju lauludega vastu võtta.
 Rongidega oli asi päris hull.
 Tegime selle ära ilma probleemideta.
 Nad elavad nendes suuremates majades.
 Annan raamatu oma õdedele.
 Kauplustes on praegu väga palju osta.
 Vaata neist sinistest hoonetest mööda!
 Ta läks teistesse linnadesse.
 Eelistan jalutuskäikudele muuseumi.
 Tõlgin selle teistesse keeltesse.
 Ta läks kuni nende suurte majadeni.

Oma (vennast) ei tea ma palju.	Oma vendadest ei tea ma palju.
Läksime (hea sõbraga) koju.	Läksime heade sõpradega koju.
Mida sa oma (naabriga) tegid?	Mida sa oma naabritega tegid?
Küsi seda oma (sõbrannalt)!	Küsi seda oma sõbrannadelt!
Läksin sinna (segase tundega).	Läksin sinna segaste tunnetega.
Kõik leidub (raamatus).	Kõik leidub raamatutes.
Asi läks läbi ilma (suurema raskuseta).	Asi läks läbi ilma suuremate raskusteta.

3. Bilden Sie Sätze unter Verwendung der folgenden Post- und Präpositionen:

all:	käest:
alla:	kätte:
alt:	läbi:
asemel:	peal:
ees:	peale:
eest:	pealt:
enne:	poolest:
ette:	pärast:
hulgas:	sees:
jaoks:	seest:
jooksul:	taga:
juurde:	tagant:
juures:	taha:
järel:	tõttu:
järele:	vahel:
järgi:	vastas:
keskel:	vastu:
kohal:	äärde:
kohta:	ääres:
koos:	üle:
kõrval:	ümber:
kõrvale:	

LEKTION 14

Grammatik

GWE: Agens, Genus verbi, Impersonal, Substantivierung

Impersonal

Im Gegensatz zum Aktiv ist beim Impersonal die handelnde, ausführende Person entweder nicht bekannt oder nicht näher bezeichnet bzw. kollektiv. Für alle Tempora des Impersonals gibt es daher nur eine Form. Im Deutschen kann man es häufig entweder mit 'man' (+ Aktivverbform, 3. sg.) oder mit einer Passivform und 'es' als unpersönlichem Subjekt übersetzen.

Alle Formen des Impersonals stehen bei den Stufenwechselverben in der schwachen Stufe. Im Präsens ist das Suffix **-a**, **-da** oder **-ta**, das um die Endung **-kse** erweitert wird.

Die Endung **-akse** wird verwendet bei Verben, deren **da**-Infinitiv weder auf **-da** noch auf **-ta** endet (ausgenommen die wenigen Verben auf **-pa**), die Endung **-kse** wird dann an den **da**-Infinitiv angefügt:

<i>ma-Infinitiv</i>	<i>da-Infinitiv</i>	<i>Impersonal Präsens</i>	
panema	panna	pannakse	man stellt, legt
minema	minna	minnakse	man geht
jooma	juua	juuakse	man trinkt
tegema	teha	tehakse	man macht, es wird getan
nägema	näha	nähakse	man sieht
surema	surra	surrakse	man stirbt

Die Endung **-dakse** wird verwendet bei Verben, deren Stamm auf Diphthong, langen Vokal oder **-l**, **-n**, **-r** endet. Die Endung **-kse** wird dann an den **da**-Infinitiv angefügt:

<i>ma-Infinitiv</i>	<i>da-Infinitiv</i>	<i>Impersonal Präsens</i>	
saama	saada	saadakse	man bekommt
võima	võida	võidakse	man kann
jääma	jääda	jäädakse	man bleibt
naerma	naerda	naerdakse	man lacht

In allen anderen Fällen wird die Endung **-takse** verwendet, wobei geringe Veränderungen auftreten können:

<i>ma-Infinitiv</i>	<i>da-Infinitiv</i>	<i>Impersonal Präsens</i>	
kirjutama	kirjutada	kirjutatakse	man schreibt
laskma	lasta	lastakse	man läßt
jookma	joosta	joostakse	man läuft
andma	anda	antakse	man gibt
lugema	lugeda, loen	loetakse	man liest
sõitma	sõita, sõidan	sõidetakse	man reist
võtma	võtta, võtan	võetakse	man nimmt

Die Verneinung wird mit der Partikel **ei** gebildet, der die Impersonalform ohne die Endung **-kse** folgt. Bei den Formen auf **-dakse** und **-takse** fällt **-kse** weg:

<i>ma-Infinitiv</i>	<i>Impersonal</i>	<i>neg. Impersonal</i>	
kirjutama	kirjutatakse	ei kirjutata	man schreibt nicht
saama	saadakse	ei saada	man bekommt nicht
lugema	loetakse	ei loeta	man liest nicht

Bei den Verben auf **-akse** tritt in der Verneinung das Impersonalkennzeichen **d** bzw. **t** wieder auf. Zusätzlich können bei den im Stamm einsilbigen Verben auf langen Vokal Vokalveränderungen erfolgen:

<i>ma-Infinitiv</i>	<i>Impersonal</i>	<i>neg. Impersonal</i>	
panema	pannakse	ei panda	man stellt nicht
minema	minnakse	ei minda	man geht nicht
jooma	juuakse	ei jooda	man trinkt nicht
tege ma	tehakse	ei tehta	man macht nicht

Nomen actionis

Das Verbalsubstantiv kann von jedem Verb gebildet werden, indem die Infinitiv-Endung **-ma** durch **-mine** ersetzt wird: **lugema** → **lugemine** ('lesen' – 'das Lesen'), **sööma** → **söömine** ('essen' – 'das Essen'). Diese Form kann in allen Kasus flektiert werden und ist sehr verbreitet.

<i>nom</i>	lugemine
<i>gen</i>	lugemise
<i>par</i>	lugemist

<i>ill</i>	lugemisse
<i>ine</i>	lugemises
...	...

Text

- Tere, Arvo! Kas nägid seda pilti ajalehes?
- Missugust pilti?
- Ühest ehitusest. Sinna, kus oli meie vana põld, ehitatakse maja. Sellest tuleb vist Priidu uus maja, kas teadsid seda?
- Ei teadnud. Kas juba kaua ehitatakse? Keset meie vana põldu!
- Noh, see ei kandnud juba ammu vilja. Las nad ehitavad.
- Aga kes selle ehitab? Kas Priit ja Reet ise või ehitatakse seda linna poolt?
- Räägitakse, et linna poolt, et praegu antakse palju raha, aga ma pole päris kindel. Sest majanduse olukord pole ju nii hea, et linn või riik annaksid niisama raha ehitamiseks. Vähemalt oli ajakirjanduses sellest juttu. Teisest küljest: ajalehtedes kirjutatakse ja jutustatakse palju. Ei tohi kõike uskuda. Ajalehe lugemine on ka kunst, sest sa pead aru saama sellest, mis öeldakse ridade vahel. Ära mõtlegi, et rahvas aru saab, kui niisama loetakse! Kui sa ajakirjandust hästi jälgid, paned varsti tähele, et kõige huvitavamad uudised jäetakse tihti välja.
- Olgu, aga kuidas olid nüüd lood selle ehitusega? Kas seal on küllalt ruumi? Selle ehituse taga jõe kaldal on ju veel see vana kauplus, mis sellest saab?
- See pannakse vist kinni, sealt ostetakse liiga harva, jah, suletakse, ta ei toonudki enam kasumit. Ma kardan, et see lammutatakse päris maha, sest sinna peaks ju saun tulema.
- Ah soo, saun tehakse muidugi ka. No siis on asi parem, siis võib neile pärast külla minna. Millal kõik valmis saab?
- Ei tea, aga seda võime täna õhtul kontrollida. Nad kutsusid meid õhtuks sinna. Lähme vaatama, küllap meile siis kõik ära seletatakse.
- Aga mis seal täna õhtul toimub?
- Arvatavasti juuakse ja süüakse. Reet võitis mingi auhinna ning tahtis selle kättesaamist tähistada. Nemad hoolitsevad söögi eest, külalised ostku ainult joogid. Nii et: millal sõidame? Mitte liiga hilise rongiga, siis oleks nii vähe aega, teised lähevad ka varsti, Asta, Epp, Virve, Ants ja Mati. Tunni aja pärast saadakse jaamas kokku, kas sobib?
- Sobib küll. Astun veel poest läbi ja jooksen kohe jaama.

- Rääkige nüüd, Priit ja Reet, milline see kõik tuleb, maja ja saun ja...
- No, väga lihtne. Vaadake, siia ehitatakse praegu meie uut maja, nagu näete, selle ümber tuleb muru, siin on väga hea muld – loomulikult, see on ju endine põld –, rohi kasvab kindlasti suurepäraselt. Mis veel? Noh, loomulikult tahetakse nii väga, et oleks ka saun. Kõik meie sõbrad küsisid, nii et saun tuleb ka. See ehitatakse sinna, kus on praegu see vana kauplus.
- Kui kahju! Miks? See on ometi väga hea kauplus, seal müüakse kõike.
- Väga hea, kui müüakse kõike, iseküsimus on, kas ka ostetakse. Kui enam ei osteta, siis paljast müümisest ei aita. Viimasel ajal mingit kasumit polnud, kauplus tõi ainult kahju. Nii et siin kuulsus enam ei aita. Nõnda see elu maailmas käib, vähemalt meie ühiskonnas, igalpool surrakse ja sünnitakse...
- Oi, nüüd tullakse juba selliste tarkustega, vaata aga, kuidas uus peremees käitub! Tõepoolest, juba rõõmustatakse selle üle, et teistel ei lähegi sama hästi. Oota, sind veel õpetatakse...
- Ärge nüüd tülli minge. Peremees, perenaine, kas siin pakutakse juua ka midagi? Kurk on päris kuiv, keel ei liigu enam hästi.

- Mis juttu siin aetakse? Kas teil piinlik pole? Meil on täna pidu, tahan, et naerdakse ja lauldakse, aga mida ma pean siin nägema: varsti hakatakse nutmagi, lõpetage ometi! Tulge meie seltsi!
- Siin veel ei nuteta, aga sul on vist õigus, lõpetagem see vaidlemine ning vaadakem, kus pidu peetakse. Kas juba hakatakse tantsima?
- Õigesti nägid, juba tantsitakse laudadel, enam ei sööda ega jooda. Jäime vist hiljaks, süüa on veel vaid mõni kala ja paar muna.
- Kas sa söömiseks tulid siia?
- Milleks siis? Kas joomiseks? Näed, tühjad pudelid kantakse juba ära. Varsti teatatakse, et peol on lõpp ja igaüks mingu koju.
- Näed: kui see kauplus veel lahti oleks, siis võiks ju sealt midagi tuua. Neil pakutakse seal väga head õlut.
- Ära mine nüüd sinna, muidu kardetakse, et hakkad jälle tülitsema. Sa ju nägid, et seda kauplust siin ei pooldata.

- Kuidas me nüüd koju saame? Kuulsin, et Ants on telefoni juures. Ta helistab. Vist tellitakse takso. Kas läheme kaasa? Või tahad siia jääda?
- Tahaksin küll, näiteks kui meie vana talu veel alles oleks. Selles võiks ööbida ja hommikul läheks kauplusse piima tooma...
- Hommikul ei minda kuhugi! Sa võtsid selle kaupluse sulgemise päris südamesse, kas võid juba ükskord lõpetada? Varsti viiakse sind veel hullumajja, kui sa järele ei jäta. Seal on doktorid, kes hoolitsevad sinusuguste eest. Mõttele ometi järele!

- Kuule, siin paljas mõtlemine ei aita. Eks inimesed loovadki mõnikord sellise olukorra, et parem on hullumajas elada?
- Ise sa seda tegid!
- Ei teinud! See oli meie esivanemate talu koos põldude, loomade ja kõige-ga. Meie sugu, meie soo õlgadel... ah, olime siin nii õnnelikud, ja selle maa kaotamine oli meile tõesti raske. Nüüd aga luuakse siin hoopis teistsu-gune kord, uued inimesed tulevad, mingi uus ettevõtte, nii et vana maad ei tunne enam ära. Ning valitsuse poolt tuleb selleks veel toetust. On ju nii, et kõike toetatakse valitsuse poolt, eks ju?
- No, miks sa ise seda maad ei ostmud? Ning seda kauplust? Seleta mulle, palun!
- Oh, ma ei oska, ei viitsi, parem on vist koju minna, või siis otse hullumaj-ja, kes teab.

Glossar

Verben

hoolitsema, hoolitseda, hoolitsen	sorgen, sich kümmern
jälgima, jälgida, jälgin	verfolgen, beobachten
kontrollima, kontrollida, kontrollin	kontrollieren, nachprüfen
käituma, käituda, käitun	sich benehmen, sich verhalten
kätte saama	bekommen, erhalten
külla tulema	besuchen
lammutama, lammutada, lammutan	abreißen
looma, luua, loon	schöpfen, schaffen
pooldama, pooldada, pooldan	unterstützen, befürworten
sulgema, sulgeda, sulen	schließen, zumachen
tantsima, tantsida, tantsin	tanzen
toetama, toetada, toetan	unterstützen
tähistama, tähistada, tähistan	feiern, bezeichnen, begehen
tülitsema, tülitsema, tülitzen	streiten, Streit suchen, zanken
vaidlema, vaielda, vaidlen	streiten, diskutieren
viitsima, viitsida, viitsin	Lust haben, können, mögen
võitma, võita, võidan	gewinnen, besiegen
õõbima, õõbida, õõbin	übernachten, schlafen, nächtigen

Substantive, Namen

ajakirjandus, -kirjanduse, -kirjandust	Presse, Zeitungswesen
auhind, auhinna, auhinda, auhindu	Preis, Gewinn, Prämie
doktor, doktor, doktorit, doktoreid	Doktor, Arzt, Ärztin

esivanemad, esivanemate, esivanemaid
 ettevõtte, ettevõtte, ettevõtet, ettevõtteid
 hullumaja, -maja, -maja, -maju
 iseküsimus, -muse, -must, -musi

jook, joogi, jooki, jooki
 kahju, kahju, kahju, kahjusid
 kallas, kalda, kallast, kaldaid
 kasum, kasumi, kasumit, kasumeid
 kasv, kasvu, kasvu, kasve
 kurk, kurgu, kurku, kurke
 kuulsus, kuulsuse, kuulsust, kuulsusi
 majandus, majanduse, majandust
 muld, mulla, mulda, muldi
 muru, muru, muru, murusid
 paik, paiga, paika, paiku
 peremees, -mehe, -meest, -mehi
 perenaine, -naise, -nais, -naisi
 pidu, peo, pidu, pidusid
 Priit, Priidu, Priitu
 põld, põllu, põldu, põlde
 rahvas, rahva, rahvast, rahvaid
 Reet, Reeda, Reeta
 rohi, rohu, rohtu, rohte
 saun, sauna, sauna, saunu
 selts, seltsi, seltsi, seltsid
 sugu, soo, sugu, sugusid
 talu, talu, talu, talusid
 takso, takso, taksot, taksosid
 tarkus, tarkuse, tarkust, tarkusi
 toetus, toetuse, toetust, toetusi
 tüli, tüli, tüli, tülisid
 vili, vilja, vilja, viljasid
 õlg, õla, õlga, õlgu
 ühiskond, -konna, -konda, -kondi

Adjektive

endine, endise, endist, endisi
 hiline, hilise, hilist, hiliseid
 paljas, palja, paljast, paljaid
 piinlik, piinliku, piinlikku, piinlikke
 teistsugune, -suguse, -sugust, -suguseid

Vorfahren
 Unternehmen, Vorhaben, Betrieb
 Irrenhaus, Irrenanstalt
 eine andere Frage, eine Frage für sich,
 ein anderes Problem
 Getränk
 Schaden, Nachteil, Verlust
 Ufer, Küste
 Gewinn, Profit
 Wuchs, Wachstum, Zuwachs
 Kehle, Hals, Rachen, Gurgel
 Berühmtheit, Ruf, Ruhm
 Wirtschaft, Ökonomie
 Erde, Erdreich, Boden
 Rasen
 Platz, Ort, Stelle
 Hausherr, Wirt, Gastgeber
 Hausfrau, Wirtin, Gastgeberin
 Fest
 (männlicher Vorname)
 Acker, Feld
 Volk, Leute
 (weiblicher Vorname)
 Gras, Kraut, Medizin
 Sauna
 Gesellschaft, Gemeinschaft
 Geschlecht, Art, Gattung
 Bauernhof, Gehöft
 Taxi
 Weisheit
 Unterstützung, Förderung
 Streit
 Getreide, Frucht, Obst, Korn
 Schulter
 Gesellschaft, Gemeinschaft

ehemalig, vormalig
 spät, verspätet
 nackt, bloß
 peinlich
 andersartig, ander

Kleine Wörter

ammu
harva
keset
külge
küljes
poolt

längst, schon lange
selten
inmitten, in der Mitte
an, heran
an, dran, fest
von, von seiten, seitens

Übungen

1. Setzen Sie das eingeklammerte Verb in die Präsensform des Impersonals (ggf. verneint!):

Siin (laulma) palju.
Mida siin (pakkuma)?
Kas juba (sööma)?
Ma ei tea, kas sellest (aru saama).
Kas Pärnus (käima) palju teatris?
(Ütlema), et sa olid haige.
Kas juba kaua (ootama)?
Seda siin ei (teadma).
Poed (sulgema) varsti.
Ma ei tea, mis sellest (arvama).
Kinos siin palju ei (käima).
Sinna paika (ehitama) maja.
Meil (elama) praegu väga hästi.
Seda ei (kontrollima).
Kas siin üldse (töötama)?
Kas meid (võtma) vastu?
Seda (teadma) ainult Tallinnas.
Taksot ei (tellima).
Selle eest (hoolitsema) kindlasti.
Asja (uurima) praegu.
Seal (paluma), et sa külla tuleksid.
Kala ei (sööma) meil üldse.
Kõik (andma) lastele.
Seda siin ei (uskuma).
Kohe (hakkama) tantsima.

Siin lauldakse palju.
Mida siin pakutakse?
Kas juba süüakse?
Ma ei tea, kas sellest saadakse aru.
Kas Pärnus käiakse palju teatris?
Õeldakse, et sa olid haige.
Kas juba kaua oodatakse?
Seda siin ei teata.
Poed suletakse varsti.
Ma ei tea, mis sellest arvatakse.
Kinos siin palju ei käida.
Sinna paika ehitatakse maja.
Meil elatakse praegu väga hästi.
Seda ei kontrollita.
Kas siin üldse töötatakse?
Kas meid võetakse vastu?
Seda teatakse ainult Tallinnas.
Taksot ei tellita.
Selle eest hoolitsetakse kindlasti.
Asja uuritakse praegu.
Seal palutakse, et sa külla tuleksid.
Kala ei sööda meil üldse.
Kõik antakse lastele.
Seda siin ei usuta.
Kohe hakatakse tantsima.

Mida siin (tegema)?
 Meie majas ei (öõbima).
 Selle eest (maksma) praegu palju.
 Kus (õpetama) vene keelt?
 Täna siin pidu ei (pidama).
 Seda maja ei (põletama) maha.
 Kas selle üle (rõõmustama)?
 Toolid (lukkama) nurka.
 Näed, juba (tooma) kala lauale.
 Seal (müüma) piima.
 Siin väga palju ei (nutma).
 Kas sellega (kaotama) väga palju?
 Meil ei (jooma) palju veini.
 Pudelid (kandma) laudadele.
 Mis seal (hüüdma)?
 Seda raamatut ei (panema) lauale.
 Seda (otsustama) valitsuses.
 Kas (lubama) kindlasti?
 Mis keelt siin (kõnelema)?
 Mind sellega ei (segama).

Mida siin tehakse?
 Meie majas ei öõbita.
 Selle eest makstakse praegu palju.
 Kus õpetatakse vene keelt?
 Täna siin pidu ei peeta.
 Seda maja ei põletata maha.
 Kas selle üle rõõmustatakse?
 Toolid lukatakse nurka.
 Näed, juba tuuakse kala lauale.
 Seal müüakse piima.
 Siin väga palju ei nuteta.
 Kas sellega kaotatakse väga palju?
 Meil ei jooda palju veini.
 Pudelid kantakse laudadele.
 Mis seal hüütakse?
 Seda raamatut ei panda lauale.
 Seda otsustatakse valitsuses.
 Kas lubatakse kindlasti?
 Mis keelt siin kõneldakse?
 Mind sellega ei segata.

2. Bilden Sie aus dem eingeklammerten Infinitiv eine substantivierte Form im passenden Kasus:

(Lugema) on mulle väga raske.
 Linn annab (ehitama) toetust.
 Lõpetage see (vaidlema)!
 Ma ei kuulnud kella (lööma).
 Kas see on toodud siia (sööma)?
 Kartulite (võtma) võtab palju aega.
 (Ostma) tuleb oodata.
 Seda ei või (müüma) nimetada.
 Ta jutustas järve (kukkuma).
 Selle maa (kaotama) ma ei unusta.
 Ajaloo (mäletama) on tähtsaim asi.
 Probleem on (aru saama).
 Õhtu lõppes lillede (jagama).
 Vaatasin puude (kasvama).
 Ta ei tundnud rõõmu (mängima).
 (Laulma) on suur kunst.

Lugemine on mulle väga raske.
 Linn annab ehitamiseks toetust.
 Lõpetage see vaidlemine!
 Ma ei kuulnud kella löömist.
 Kas see on toodud siia söömiseks?
 Kartulite võtmine võtab palju aega.
 Ostmisega tuleb oodata.
 Seda ei või müümiseks nimetada.
 Ta jutustas järve kukkumisest.
 Selle maa kaotamist ma ei unusta.
 Ajaloo mäletamine on tähtsaim asi.
 Probleem on arusaamises.
 Õhtu lõppes lillede jagamisega.
 Vaatasin puude kasvamist.
 Ta ei tundnud rõõmu mängimisest.
 Laulmine on suur kunst.

See romaan on praegu (tõlkima).
 Ta on hädas raha (saama).
 Kas meil on (arutama) veel aega?
 Ütlesin seda sulle (teadma).

See romaan on praegu tõlkimisel.
 Ta on hädas raha saamisega.
 Kas meil on arutamiseks veel aega?
 Ütlesin seda sulle teadmiseks.

3. Beantworten Sie die folgenden Fragen verneinend:

Kas täna süüakse?	Ei sööda.
Kas hakatakse mängima?	Ei hakata.
Kas õhtul vaadatakse televiisorit?	Ei vaadata.
Kas siin müüakse piima?	Ei müüda.
Kas sõidetakse homme hommikul?	Ei sõideta.
Kas siin tehakse sauna?	Ei tehta.
Kas see visatakse ära?	Ei visata.
Kas kaotatakse palju aega?	Ei kaotata.
Kas minnakse juba koju?	Ei minda.
Kas täna õhtul mängitakse?	Ei mängita.
Kas sellest tuntakse rõõmu?	Ei tunta.
Kas selles nähakse probleemi?	Ei nähta.
Kas sellest teatakse palju?	Ei teata.
Kas homme juuakse?	Ei jooda.
Kas siin ehitatakse palju?	Ei ehitata.
Kas haiglates surrakse palju?	Ei surda.
Kas kirjutatakse väga tihti?	Ei kirjutata.
Kas käiakse tihti näitustel?	Ei käida.
Kas oodatakse juba kaua?	Ei oodata.
Kas homme peetakse pidu?	Ei peeta.

LEKTION 15

Grammatik

GWE: Demonstrativpronomen, Partitiv, Perfekt, Plusquamperfekt

Plural Partitiv

Der Plural Partitiv wird auf verschiedene Art und Weise gebildet. Eine Reihe von Substantiven weist zwei Parallelförmigkeiten im Plural Partitiv auf. Bei Wörtern, die dem Stufenwechsel unterliegen, steht der Plural Partitiv immer in der starken Stufe. Die regelmäßigen Endungen lauten **-id** oder **-sid**, wobei sehr viele der auf **-sid** endenden Wörter auch eine Kurzform auf **-e**, **-i** oder **-u** haben. Da die entsprechenden Formen von Beginn an als vierte Form im Glossar angegeben sind, werden die mitunter komplizierten Bildungshinweise hier nicht weiter erläutert.

Perfekt

Die 2. Vergangenheitsform wird gebildet mit der finiten Präsensform des Hilfsverbs (**olema**) und dem **nud**-Partizip des jeweiligen Verbs:

ootama, oodata, oodanud	warten
(mina) olen oodanud	ich habe gewartet
(sina) oled oodanud	du hast gewartet
tema on oodanud	sie/er hat gewartet
(meie) oleme oodanud	wir haben gewartet
(teie) olete oodanud	ihr habt gewartet / Sie haben gewartet
nemad on oodanud	sie haben gewartet

Das verneinte Perfekt wird mit Hilfe des verneinten Präsens von **olema** und dem **nud**-Partizip gebildet:

ma ei ole oodanud	ich habe nicht gewartet
sa ei ole oodanud	du hast nicht gewartet
ta ei ole oodanud	sie/er hat nicht gewartet
me ei ole oodanud	wir haben nicht gewartet
te ei ole oodanud	ihr habt nicht / Sie haben nicht gewartet
nad ei ole oodanud	sie haben nicht gewartet

Plusquamperfekt

Die 3. Vergangenheitsform wird gebildet mit der finiten Form des Präteritums des Hilfsverbs (**olema**) und dem **nud**-Partizip des jeweiligen Verbs:

ootama, oodata, oodanud	warten
ma olin oodanud	ich hatte gewartet
sa olid oodanud	du hattest gewartet
ta oli oodanud	sie/er hatte gewartet
me olime oodanud	wir hatten gewartet
te olite oodanud	ihr hattet gewartet / Sie hatten gewartet
nad olid oodanud	sie hatten gewartet

Das verneinte Plusquamperfekt wird mit Hilfe des verneinten Präteritums von **olema** und dem **nud**-Partizip gebildet:

ma ei olnud oodanud	ich hatte nicht gewartet
----------------------------	--------------------------

Text

- Peeter, pole sind ammugi näinud! Kust sa praegu tuled?
- Mina või? Kas sa ei näe?
- Tõsi küll, mis rumal küsimus, oled loomulikult jälle raamatukaupluses käinud, tunnista üles. Ma näen seda sinu paksust kotist. Jälle oled sa midagi ostnud! Kas kohver poleks parem?
- Vist oleks. Aga sa tunned ju mind, kogu elu pole ma midagi muud teinudki. Ostnud ja lugenud. Sest ma loen neid ka, olen väga palju lugenud, peale lugemise ma ei teagi, mida võiks teha.
- No, võiks ju pidudel käia, näiteks eile, kas olid Priidu ja Reeda pool? Neil oli pidu. Ei olnud? Nad olid ju kõiki kutsunud, kas sind mitte?
- Mind ka, olen kutse ammu kätte saanud, aga ei viitsinud minna. Pidin nimelt nõusid pesema ja igasugust muud tegemist oli ka.
- Mingil määral saan sust aru küll, sest õhtu muutus natuke keeruliseks. Kõik olid juba ära läinud, kui Arvo hakkas järsku oma esivanematest rääkima, vihast punase näoga maad tagasi nõudma ja nii edasi. Küllap ta oli natuke purjus. Nii et arvatavasti oledki õhtut paremini kasutanud, kuna jäid koju. Tegid õige valiku!

- Täpselt. Kaks raamatut lugesin eile õhtul läbi, kolmandat olen alustanud. Järelikult oligi täna hommikul põhjust uuesti raamatukauplust külastada, et uut lugemist muretseda.
- Ent kas sa midagi leidsid ka?
- Leidsin küll, kas sa mäletad toda üht romaani, pealkiri ei tule praegu meelde, mingi inglise kirjaniku oma, igatahes olin toda kaua otsinud, ja äkki ta oligi mu ees. Otsin muidugi kohe ära. Nüüd on mul üpris hea kogu koos, umbes viisteist raamatut samalt autorilt. Tule ükskord vaatama!
- Olen sinu kogu juba näinud, vaevalt ta mulle enam huvi pakub, olgugi et ta on tohutult kasvanud. Sa räägid nii, nagu poleks mul ühtki raamatut kodus, kuigi sa tead väga hästi, et minagi olen väga palju ostnud. Aga pärast seda, kui olin uude korterisse kolinud, polnud ju enam ruumi raamatute jaoks. Seepärast olen palju ära kinkinud, sulle ju ka, kui sa juhuslikult unustanud ei ole.

- Kuule, astume korraks minu poolt läbi, ma näitan sulle üht asja.
- Las ma arvan: näitad raamatuid?
- Seekord arvasid valesti. Mul on küll palju raamatuid, aga samuti hulk ajalehti ning ajakirju. Ega ma neid sulle praegu ei tahagi näidata. Noid ajakirju ma muide ei ostnud ka, ma laenutasin nad raamatukogust. Aga need siin, vaata, needsamad olen ostnud, kas pole ilusad? Oled sa kunagi varem nii ilusaid pilte näinud? Vaata neid värve, kas pole ilus? Peale tavaliste raamatute, see tähendab peale romaanide ja jutu- või luulekogude, armastan ma nimelt ka kunstiraamatuid ning -ajakirju. Vaatan heameelega erinevaid pilte ja kujusid, meeste või naiste paljaid kehasid, joonistusi, maale või fotosid, ükskõik. Tead, nii palju huvitavaid asju on maailmas, aga me vaatame neist tihti mööda. Kui inimene näeks rohkem neid pisisasju ning maailma erinevaid värvikaid külgi, siis polekski võib-olla nii palju õnnetuid inimesi, kas sa ei arva nii?
- Aga vaadaku nad ise, tehku silmad lahti! Mina ei ole nende silmi kinni sidunud! Jumal või kurat teab, kes või mis on maailma niiviisi seadnud, et pakutakse kõike, ning ainult meist sõltub, milliseid külgi me vaatame, kas häid ja ilusaid või halbu ja kurbi.

- Aitab filosoferimisest. Pealegi pean nüüd minema, hambaarst ootab. Lähme raamatupoe kaudu, ostaks veel mõne hea raamatu kaasa, enne kui hakatakse hambaid välja tõmbama. Vähemalt möödunud nädalal tõmbas ta ühe välja, ning kardan, et täna tõmmatakse jälle. Kui ma viimati seal käisin, olin juba ukse juures, kui arst haaras mul õlast kinni ning kinnitas mulle, et ärgu ma uskugu, et selle väljatõmbamisega kõik möödaks oleks. Järgmine kord jätkatakse...

- Paras sulle!
- Miks?
- Rääkisid äsja nii kaunilt maailma ilusatest asjadest ning headest mälestustest, aga nüüd pead ise tunnistama, et maailm on siiski täis muresid ja raskusi. Või tahad ütelda, et sulle meeldib hammaste väljatõmbamine?
- Ei, aga mu peamisi mõtteid sa ei ole ikka veel mõistnud: peamine, kõige tähtsam asi on see, et murede ja raskuste taga nähakse elu rõõmusid! Kui sa neid rõõme ei taha või ei oska näha, siis on sinuga lõpp. Mina aga tean oma hammaste halvast olukorrast hoolimata, et elu on täis kenasid, toredaid, naljakaid, ilusaid, huvitavaid, põnevaid asju. Selles seisnebki elu kunst, saad aru?! Minu elurõõmu varjutab mõnikord hambavalu, aga see tuleb ikka uuesti esile, kui sa teda otsid. Kuid... jälle hakkasin lobisema, lähme nüüd poodi.

- Nii, mida sa tahtsid siin teha?
- Ma vaataksin ainult heameelega uusi raamatuid. Näed, noid suuri seal üleval, neid ma veel ei tea. Kas sina tead?
- Sa mõtled neid rohelisi? Või hoopis noid siniseid nende roheliste raamatute kõrval? See on ju väga kuulus sari, juba aastaid olemas, väga palju häid kirjanikke, peamiselt romaane. Kas sa pole neid lugenud?
- Osaliselt olen küll lugenud, kuid mitte kõiki. Võib-olla peaks veel mõne juurde ostma, mis sa arvad?
- Ära kõiki korraga osta! Nii kaua ei käi isegi sina hambaarsti juures, nende lugemiseks läheb mitu kuud. Vaata neid väiksemaid, paremat kätt, ilusate kaantega, kas näed? Need on odavamad ka, neid tasuks osta.
- Mina hindan raamatuid siiski sisu, mitte vormi või madala või kõrge hinna poolest.
- Kas tõesti? Missugune üllatus! Fakt aga on, et üks ja seesama romaan võib ilmuda mitu korda ning siis tasub küll hindu võrrelda! Vaata, siin on prantsuse kirjanike sari ja seal maailmakirjanduse sari. Osaliselt on tegu samade romaanidega, aga üks maksab kümme krooni rohkem kui teine.
- Ma armastan prantsuse kirjanikke, kuigi ma hindan kõrgelt ka inglise luulet, eriti moodsaid luuletusi. Olen neid palju lugenud ning tõlkinud. Praegu eelistaksin siiski luulet. Võtan ühe neist luulekogudest. Lähme kohe ära, enne kui suletakse ning meid välja visatakse.
- Sa pead niikuinii minema, sest sind oodatakse hambaarsti juures. Oi, vabandust, ma ei tahtnud sulle maailma halbu külgi meelde tuletada...
- Ah, tead, ega see mind ei sega. Vastaksin hoopis luuleridadega: "Ei ole paremaid, halvemaid aegu / on ainult hetk, milles viibime praegu." Kas sa

ei ole neid ridu varem kuulnud? Kas tuleb meelde? Täpselt, Artur Allik-
saar, temaga elad sa nimelt ka hambaarsti üle!

- Noh, siis nägemist ja jõudu!
- Tänan kena seltskonna eest, nägemiseni!

Glossar

Verben

filosofeerima, filosofeerida, filosofeerin	philosophieren
haarama, haarata, haaran	greifen, packen
jätkama, jätkata, jätkan	fortsetzen, fortführen, verlängern
kinkima, kinkida, kingin	schenken, verschenken
kinnitama, kinnitada, kinnitan	befestigen, versichern, bekräftigen
kolima, kolida, kolin	umziehen
külastama, külastada, külastan	besuchen
laenutama, laenutada, laenutan	leihen, ausleihen
muretsema, muretseda, muretsen	besorgen, sich beschaffen, zulegen
seadma, seada, sean	stellen, setzen, ordnen, regeln
seisnema, seisneda, seisnen	bestehen
siduma, siduda, seon	binden, verbinden
sõltuma, sõltuda, sõltun	abhängen, abhängig sein
tuletama, tuletada, tuletan	führen, ableiten, folgern
meelde tuletama	in Erinnerung rufen
tõmbama, tõmmata, tõmban	ziehen
varjutama, varjutada, varjutan	überschatten, bedecken

Substantive, Namen

autor, autori, autorit, autoreid	Autor/in
fakt, fakti, fakti, fakte	Fakt, Faktum, Tatsache
hambaarst, -arsti, -arsti, -arste	Zahnärztin, Zahnarzt
hammas, hamba, hammas, hambaid	Zahn
hulk, hulga, hulka, hulki	Menge, Masse, Haufen
joonistus, joonistuse, joonistust, joonistusi	Zeichnung
jõud, jõu, jõudu, jõude	Kraft, Stärke, Macht
keha, keha, keha, kehasid	Körper, Rumpf, Leib
kogu, kogu, kogu, kogusid	Sammlung, Masse, Menge
kohver, kohvri, kohvrit, kohvleid	Koffer
kott, koti, kotti, kotte	(Trage-)Tasche, Sack
kuju, kuju, kuju, kujusid	Gestalt, Form, Figur
kutse, kutse, kutset, kutseid	Einladung, Aufruf, Aufforderung, Beruf
luule, luule, luulet	Dichtung, Lyrik
luuletus, luuletuse, luuletust, luuletusi	Gedicht
maal, maali, maali, maale	Gemälde

määr, määra, määra, määri
 nõu, nõu, nõu, nõusid
 pealkiri, -kirja, -kirja, -kirju
 pisiasi, -asja, -asja, -asju
 raamatukauplus, -luse, -lust, -lusi
 raamatukogu, -kogu, -kogu, -kogusid
 sari, sarja, sarja, sarju
 seltskond, -konna, -konda, -kondi
 sisu, sisu, sisu, sisusid
 valik, valiku, valikut, valikuid
 viha, viha, viha, vihasid
 üllatus, üllatuse, üllatust, üllatusi

Maß, Ausmaß, Norm, Weise
 Gefäß, Geschirr
 Überschrift
 Kleinigkeit, Winzigkeit
 Buchhandlung
 Bibliothek
 Reihe, Serie, Gruppe, Folge
 Gesellschaft, Kreis
 Inhalt, Gehalt, Füllung
 Wahl, Auswahl, Entscheidung
 Wut, Zorn, Groll
 Überraschung, Erstaunen

Adjektive

paras, paraja, parajat, parajaid
 peamine, peamise, peamist, peamisi
 värvikas, värvika, värvikat, värvikaid

passend, richtig, geeignet
 hauptsächlich, wesentlich, Haupt-
 farbenfroh, farbig, bunt

Kleine Wörter

esile
 juhuslikult
 juurest
 järelikult
 järsku
 kaudu
 kohale
 koos
 milline, millise, millist, milliseid
 osaliselt
 peamiselt
 pool
 purjus
 seekord
 valesti
 viimati
 ükski, ühegi, ühtki/ühtegi
 üpris

hervor
 zufällig(erweise)
 von, bei
 folglich
 plötzlich, abrupt, jählings
 durch, über, mittels
 an, zu, herbei, zur Stelle
 beisammen, zusammen
 was für ein
 teilweise
 hauptsächlich
 bei
 betrunken
 diesmal
 falsch, verkehrt
 letztens, unlängst, neuerdings
 auch nur ein, ein einziges
 ziemlich, recht, ganz

Ausdrücke

paras sulle!
 paras talle!
 ... ..

geschicht dir recht!
 geschicht ihr/ihm recht!

Übungen

1. Wandeln Sie das Verb vom Präsens ins Perfekt und vom Präteritum ins Plusquamperfekt um:

Jaan on Helsingis.
 Te küsite liiga palju.
 Laev sõidab kohale.
 Ma sõin liiga palju.
 Kas sa saad sellest aru?
 Epp käis kinos.
 Ma ootasin kaua.
 Mart teab seda.
 Me tuleme koju.
 Mida sa sellest arvasid?
 Mida nad mõtlesid?
 Tema räägib loo ära.
 Nad uskusid seda.
 Ma vaatan kogu aeg.
 Ta tahtis seda väga.
 Te annate meile kõik.
 Ma vastasin kohe.
 Kas sa õppisid rootsi keelt?
 Nad arutavad asja.
 See rõõmustas meid.

Jaan on Helsingis olnud.
 Te olete liiga palju küsinud.
 Laev on kohale sõitnud.
 Ma olin liiga palju sõõnud.
 Kas sa oled sellest aru saanud?
 Epp oli kinos käinud.
 Ma olin kaua oodanud.
 Mart on seda teadnud.
 Me oleme koju tulnud.
 Mida sa olid sellest arvanud?
 Mida nad olid mõelnud?
 Tema on loo ära rääkinud.
 Nad olid seda uskunud.
 Ma olen kogu aeg vaadanud.
 Ta oli seda väga tahtnud.
 Te olete meile kõik andnud.
 Ma olin kohe vastanud.
 Kas sa olid rootsi keelt õppinud?
 Nad on asja arutanud.
 See oli meid rõõmustanud.

2. Verneinen Sie die folgenden Sätze:

Jaan on Helsingis olnud.
 Ma olin liiga palju sõõnud.
 Ta oli kõva häälega hüüdnud.
 Laev on kohale tulnud.
 Me oleme kohe hüpanud.
 Kas sa oled sellest aru saanud?
 Epp oli kinos käinud.
 Kas te olete tellinud?
 Ma olin kaua oodanud.
 Mart on seda teadnud.
 Ta on mind ju lõõnud.
 Oleme teksti tõlkinud.
 Me oleme koju tulnud.

Jaan ei ole Helsingis olnud.
 Ma ei olnud liiga palju sõõnud.
 Ta polnud kõva häälega hüüdnud.
 Laev ei ole kohale tulnud.
 Me ei ole kohe hüpanud.
 Kas sa pole sellest aru saanud?
 Epp polnud kinos käinud.
 Kas te pole tellinud?
 Ma ei olnud kaua oodanud.
 Mart pole seda teadnud.
 Ta pole mind ju lõõnud.
 Me pole teksti tõlkinud.
 Me ei ole koju tulnud.

Nad olid seda uskunud.
 Ta oli seda väga tahtnud.
 Kas oled tunnistanud?
 Ma olin kohe vastanud.
 Nad on asja arutanud.
 Nad olid maja ehitanud.
 See oli meid rõõmustanud.

Nad ei olnud seda uskunud.
 Ta polnud seda väga tahtnud.
 Kas sa pole tunnistanud?
 Ma polnud kohe vastanud.
 Nad pole asja arutanud.
 Nad polnud maja ehitanud.
 See polnud meid rõõmustanud.

3. Setzen Sie das Objekt in den Plural:

Ta ei ostnud raamatut.
 Ma ei lugenud seda ajalehte.
 Ma nägin sinu venda.
 Nägin ilusat fotot.
 Tunnen seda paksu meest.
 Ma ei leidnud huvitavat autot.
 Tunnen seda vana maja.
 Nägin ainult pikka tänavat.
 Kohtasin sakslast.
 Ma ei näinud eesti laeva.
 Õpetan uut sõna.
 Eelistan muuseumi.
 Ma ei osta hobust.
 Kas sa näed seda naist?
 Ma ei söö koera.
 Ma ei taha oma sõpra näha.
 Ma armastasin venelast.
 Õppisin keelt.
 Ma ei ostnud kella.
 Kas sa ei lugenud seda romaani?

Ta ei ostnud raamatuid.
 Ma ei lugenud neid ajalehti.
 Ma nägin sinu vendi.
 Nägin ilusaid fotosid.
 Tunnen neid pakse mehi.
 Ma ei leidnud huvitavaid autosid.
 Tunnen neid vanu maju.
 Nägin ainult pikki tänavaid.
 Kohtasin sakslasi.
 Ma ei näinud eesti laevu.
 Õpetan uusi sõnu.
 Eelistan muuseume.
 Ma ei osta hobuseid.
 Kas sa näed neid naisi?
 Ma ei söö koerasid/koeri.
 Ma ei taha oma sõpru näha.
 Ma armastasin venelasi.
 Õppisin keeli.
 Ma ei ostnud kellasi/kelli.
 Kas sa ei lugenud neid romaane?

4. Setzen Sie das eingeklammerte Wort in den korrekten Kasus und Numerus:

Mul on viis (vend).
 Mul on väga palju (õde).
 Eile on palju (vihm) sadanud.
 Kas näed neid kolme (venelane)?
 Ostan (see raamat).
 Mitu (aasta) sa oled Eestis olnud?
 Ostsin viis (raamat).
 Kui palju (raamat) sa ostsid?

Mul on viis venda.
 Mul on väga palju õdesid.
 Eile on palju vihma sadanud.
 Kas näed neid kolme venelast?
 Ostan selle raamatu.
 Mitu aastat sa oled Eestis olnud?
 Ostsin viis raamatut.
 Kui palju raamatuid sa ostsid?

Seal on kaheksasada (maja).
Nägin väga palju (lehm).
Kas sa jood palju (piim)?
Ta tegi seda tööd palju (aasta).
Selles majas on üheksa (korter).
Sain temalt viis (kiri).
Ma olen väga palju (kiri) saanud.
Nägin seal (mitu uus inimene).
Kas teil oli palju (külaline)?
Meil oli kakssada (külaline).
Väljas seisab kolm (ajakirjanik).
Homme sajab kindlasti palju
(lumi).

Seal on kaheksasada maja.
Nägin väga palju lehma.
Kas sa jood palju piima?
Ta tegi seda tööd palju aastaid.
Selles majas on üheksa korterit.
Sain temalt viis kirja.
Ma olen väga palju kirju saanud.
Nägin seal mitut uut inimest.
Kas teil oli palju külalisi?
Meil oli kakssada külalist.
Väljas seisab kolm ajakirjanikku.
Homme sajab kindlasti palju lund.

LEKTION 16

Grammatik

GWE: Agens, Impersonal, Indefinitpronomen, Interrogativpronomen, Lokaladverb, Modaladverb, tud-Partizip

tud-Partizip

Für die Verneinung des Präteritums des Impersonals (und für andere Formen) wird das Partizip Perfekt Impersonal verwendet. Das Kennzeichen ist **-dud** oder **-tud**. Das Suffix **-tud** wird in der Regel an den Stamm des **da**-Infinitivs angefügt, wobei Stufenwechselverben aber immer in der schwachen Stufe stehen. Die Endung **-dud** steht nur nach langem Vokal, nach Diphthong oder nach einem stammauslautenden **l, n** oder **r**.

<i>ma-Infinitiv</i>	<i>da-Infinitiv</i>	<i>tud-Partizip</i>	
saama	saada	saadud	bekommen
könelema	könelda	köneldud	gesprochen
panema	panna	pandud	gestellt
jooma	juua	joodud	getrunken
teadma	teada	teatud	gewußt, bestimmt
lugema	lugeda (loen)	loetud	gelesen
saatma	saata	saadetud	geschickt
hakkama	hakata	hakatud	angefangen
kirjutama	kirjutada	kirjutatud	geschrieben
tegeema	teha	tehtud	gemacht

Vergangenheitsformen des Impersonal

Das Präteritum des Impersonals hat das Suffix **-di** oder **-ti**. Bei Verben, deren **tud-Partizip** auf **-dud** endet, wird dies im Präteritum durch **-di** ersetzt, bei Verben, deren **tud-Partizip** auf **-tud** endet, wird dies im Präteritum durch **-ti** ersetzt:

<i>ma-Infinitiv</i>	<i>Impers. Präsens</i>	<i>Impers. Präteritum</i>	
saama	saadakse	saadi	man bekam
kirjutama	kirjutatakse	kirjutati	man schrieb
tundma	tuntakse	tunti	man fühlte
lugema	loetakse	loeti	man las

sõitma	sõidetakse	sõideti	man reiste
võtma	võetakse	võeti	man nahm

Bei Verben, deren Impersonal im Präsens auf **-akse** endet, treten die gleichen Veränderung wie bei der Verneinung des Präsens auf:

<i>ma-Infinitiv</i>	<i>Impers. Präsens</i>	<i>Impers. Präteritum</i>	
panema	pannakse	pandi	man stellte
minema	minnakse	mindi	man ging
jooma	juuakse	joodi	man trank
tegema	tehakse	tehti	man machte

Die Verneinung des Präteritum wird mit der Partikel **ei** gebildet, der das **tud-**Partizip nachgestellt wird:

<i>Präteritum</i>	<i>neg Präteritum</i>	
maksti	ei makstud	man bezahlte nicht
loeti	ei loetud	man las nicht
söödi	ei söödud	man aß nicht
nähti	ei nähtud	man sah nicht

Das *Perfekt* des Impersonals wird gebildet mit Hilfe der 3. Person sg Präsens des Hilfsverbs und des **tud-**Partizips, das *Plusquamperfekt* mit Hilfe der 3. Person sg Präteritum des Hilfsverbs und des **tud-**Partizips. Bei der Verneinung wird das Hilfsverb verneint, das **tud-**Partizip bleibt unverändert:

<i>Perfekt</i>	<i>neg Perfekt</i>	
on kirjutatud	ei ole kirjutatud	man hat geschrieben/nicht geschrieben
on loetud	ei ole loetud	man hat gelesen/man hat nicht gelesen
<i>plq</i>	<i>neg plq</i>	
oli loetud	ei olnud loetud	man hatte gelesen/nicht gelesen
oli toodud	ei olnud toodud	man hatte gebracht/nicht gebracht

Text

- Virve siin pool, kas Arvo on ka kodus?
- Üks hetk, ma kohe kutsun. Oota palun.
- Arvo kuuleb.
- Tere, Virve siin. Kuule, kas mäletad seda pidu Priidu ja Reeda juures, seal, kus ehitati nende uut maja? Tol õhtul joodi ja söödi kõvasti, ning enne kojuminemist hakati veel kõvasti tülitsema, majanduse ja ühiskonna üle vaidlema ja nii edasi. Mäletad?
- Mäletan küll, miks sa seda kõike meelde tuletad?
- Kas sul see on ka meeles, mida tookord ajalehes kirjutati?
- Noh, miks ei ole, seal vist näidati ilusaid pilte, kuidas ehitus käib, ning samuti oli juttu sellest, et riigi poolt anti toetust, eks ole.
- Õigus. Aga millest veel räägiti?
- Miks sa mind piinad? Mäletan väga hästi, et tookord öeldi, et vana kauplus lammutatakse maha, et selle asemel kavatsetakse saun ehitada, eks ole. Keegi peale minu polnud selle vastu. Mind kuulati ära, aga see oligi kõik. Pärast sunniti mind jooma ning hiljem võidigi ütelda, et olin purjus. Miks sa seda kõike meelde tuletad?
- Kuule, see pole telefonijutt. Mis sul praegu kavas on? Astun korraks läbi, kas sobib?
- Sobib küll, mul on õhtuni aega, ootan sind.
- Hästi, tulen kohe, nägemiseni.

- Tere, Virve, astu sisse. Mis uudiseid sa mulle tood?
- Väga huvitavaid uudiseid, selles võid kindel olla. Nimelt, sulle teadmiseks: sauna sinna ei ehitatudki.
- Kuhu?
- Noh, sinna kohta, jõe ääres, sinu esivanemate krundile, kus see vana kauplus oli. Või on. Sest ta on alles, teda ei võetudki maha.
- Kas tõesti? Ma ei saa aru. Meie vana talu oli siiski juba lammutatud ja kaupluse suhtes oli neil kindel plaan olemas.
- Oli, oli, aga mina rääkisin neile augu pähe ning veensin neid, et avalik arvamus on kaupluse lammutamise vastu. Vana kultuurilooline väärtus ja nii edasi. Nad veendusid selles ning kauplus on siamaani alles. Ei võetudki maha, kuigi krunt oli ostetud ja kõik juba kinni makstud. Kauplus müüdi kellelegi edasi, nüüd töötab see jälle!
- Kui tore! Siis on põhjust pidutsemiseks!
- Näed, ei maksa karu nahka jagada, enne kui ta on tapetud, või kuidas see kõlab?

- Umbes niiviisi. Igatahes joome nüüd selle vana kaupluse terviseks. Kas sul on midagi?
- Siin on üks pudel õunaveini, ema tehtud, sel on väga hea lõhn, ainult maitse üle on palju vaieldud. Aga proovi ise, minu meelest ta kõlbab küll. Mis sa arvad?
- Täitsa hea, ta maitseb veel paremini kui lõhnab. Ta lõhnab millegi järele... ma ei tea, mis see on. Kuid maitse on täitsa korras. Aga kas sul midagi süüa ka on? Ma pole terve päeva veel ühtki leivatükki suhu saanud.
- Kardan, et kõik on ära söödud, eile käidi meil külas, midagi pole järele jäänud. Tead, lähme mainitud kauplusse ja pärast Priidu ja Reeda poole, tahaksin ometi pisut täpsemalt teada saada, kuidas kõik läks.
- Olgu, oleme rääkinud, nii teemegi, lähme.

- Tere, Priit ja Reet, jutustage meile nüüd, miks seda sauna siiski ei ehitatud. Kas siin majas sauna äkki enam ei tahetudki, või kuidas?
- Tead, Arvo, asi polnudki nii lihtne kui tookord kevadel paistis. Kevadel kavatseti veel rajada mingi selvekauplus teispool tänavat, kuid kui meie maja sügisel valmis sai, selgus, et linnavalitsuses olid plaanid jälle muudetud. Mitte üht suuremat kauplust ei tahetud rajada, vaid mitmeid väiksemaid poode. Nõnda see läkski, et see vana kauplus jõe ääres jäi alles.
- Aga te olite selle juba ostnud, eks ju?
- Seda küll, aga eks ta sai edasi müüdnud, üleile saime rahad kätte, kõik on korras. Ainult et...
- Ainult mida? Kas siiski pole kõik korras? Sa ei jäänud kuidagi rahule...
- Noh, mõtlesin et kätte saadud rahaga võiks ju midagi mõistlikku peale hakata, eks ole. Midagi osta, saad aru.
- Osta kas või jalgratas. See on mõistlik ja otstarbekas asi.
- Kuule, vana loll, müüdnud kaupluse eest saadakse rohkem raha, kui ühe jalgratta tarvis vaja läheb. Ja meil on auto ka olemas, mis sellest, et see on päris vana masin.
- Mõtle ometi keskkonna peale! Pealegi võite ju mitu jalgratast osta, kas või kuus: Kummalegi teist kaks, üks kevade ja suve, teine sügise ja talve jaoks, kui teed on porised. Ja veel kaks meile, see oleks alles hea tegu! Või mida sina arvad, Virve?
- Arvan kõigepealt, et on aeg minna, enne kui te jälle tülli lähete.
- Kuidas nii, ma ainult...
- Tule nüüd, kas möödunud kevad on juba unustatud?
- Kas see on käsk? Kes sa mulle oled, et võid mind käskida või keelata?
- Ole vait ja rahune maha. See oli üksnes soovitus, ise vastutad oma tegude eest, võid jääda kui tahad, mina pole su esinaine või esimees, mina igal juhul lahkun nüüd. Huvasti.

- Head... head aega, näed, läski minema.
- Arvo, mina teie suhtest hästi aru ei saa. Ükskord käitute nagu vana paar, teinekord olete tülis nagu õde ja vend. Kumb ta sulle on, sõbranna või õde?
- Eks mingil määral mõlemat, sest ta on mu klassiõde, oleme palju aastaid koolis samas klassis olnud, istusime isegi kõrvuti, aga pärast kooli ei ühendanud meid enam miski: tema läks ülikooli, mind aga võeti siin linnas tööle. Kui mõne aasta eest uuesti kohtusime, algas kõik.
- Mis kõik?
- Ma ei tea ju, missugune see meie suhe täpselt on, missuguseks see on välja kujunenud.
- Aga kumba sa eelistaksid: õde või armsamat? Tänapäevase vaielduse põhjal võiks ju oletada, et sulle meeldib, kui ta käitub nagu vanem õde.
- Teate, paljud inimesed mind ei mõista, minust ei ole peaaegu kunagi õigesti aru saadud, liiga tihti saadakse valesti aru, ainult üksikud mõistavad mind täielikult ja taipavad, mida mõtlen. Ja tema on üks neist vähestest, uskuge või mitte, ja kui inimest mõistetakse, siis on ju täitsa ükskõik, kas seda tehakse õena, vennana või armastajatena. On ju nii.

Glossar

Verben

jagu saama	durchsteigen, kapiieren, mit etwas fertigwerden, bewältigen, meistern
kavatsema, kavatseda, kavatsen	vorhaben, planen, beabsichtigen
kõlama, kõlada, kõlan	klingen, sich anhören, lauten
kõlbama, kõlvata, kõlban	taugen, gut sein, gelten
käskima, käskida, käsin	befehlen
lõhnama, lõhnata, lõhnan	duften, riechen
mainima, mainida, mainin	erwähnen, nennen
pidutsema, pidutseda, pidutsen	feiern
oletama, oletada, oletan	annehmen, vermuten
piinama, piinata, piinan	quälen, peinigen, foltern
rajama, rajada, rajan	gründen, anlegen, stiften
selguma, selguda, selgun	sich herausstellen, sich erweisen
sundima, sundida, sunnin	zwingen, nötigen
taipama, taibata, taipan	begreifen, verstehen
tapma, tappa, tapan	töten, ermorden, erlegen
vastutama, vastutada, vastutan	verantworten, verantwortlich sein

veenma, veenda, veenan
 veenduma, veenduda, veendun
 ühendama, ühendada, ühendand

jdn. überzeugen
 sich überzeugen, sich vergewissern
 verbinden, vereinigen

Substantive, Namen

aadress, aadressi, aadressi, aadresse
 armastaja, -taja, -tajat, -tajaid
 auk, augu, auku, auke
 esimees, -mehe, -meest, -mehi
 esinaine, -naise, -naist, -naisi
 jagu, jao, jagu, jagusid
 jalgratas, -ratta, -ratast, -rattaid
 karu, karu, karu, karusid
 kava, kava, kava, kavasid
 keskkond, -konna, -konda, -kondi
 klass, klassi, klassi, klasse
 klassivend, -venna, -venda, -vendi
 klassiõde, -õe, -õde, -õdesid
 krunt, krundi, krunti, krunte
 käsk, käsu, käsku, käske
 linnavalitsus, -suse, -sust, -susi
 lõhn, lõhna, lõhna, lõhnu
 masin, masina, masinat, masinaid
 nahk, naha, nahka, nahku
 ots, otsa, otsa, otsi
 paar, paari, paari, paare
 põhi, põhja, põhja, põhju
 ratas, ratta, ratast, rattaid
 selvekauplus, -luse, -lust, -lusi
 soovitus, soovituse, soovitust, soovitusi
 suhe, suhte, suhet, suhteid
 vaidlus, vaidluse, vaidlust, vaidlusi
 väärtus, väärtuse, väärtust, väärtusi
 ülikool, -kooli, -kooli, -koole

Adresse
 Liebhaber/in, Liebende/r
 Loch
 Vorgesetzter, Präsident
 Vorgesetzte, Präsidentin
 Teil, Anteil, Gruppe
 Fahrrad
 Bär
 Programm, Plan, Vorhaben
 Umwelt
 Klasse
 Mitschüler
 Mitschülerin
 Grundstück
 Befehl
 Stadtverwaltung
 Duft, Aroma
 Maschine, Auto
 Haut, Fell
 Ende, Schluß; Anfang, Spitze
 Paar, Pärchen
 Grund, Ursache, Hintergrund
 Rad
 Selbstbedienungsladen
 Empfehlung
 Verhältnis, Beziehung, Bezug
 Streit, Polemik
 Wert, Preis
 Universität

Adjektive

avalik, avaliku, avalikku, avalikke
 kultuurilooline, -loolise, -loolist, -loolisi
 mõistlik, mõistliku, mõistlikku, mõistlikke
 otstarbekas, -beka, -bekat, -bekaid
 porine, porise, porist, poriseid
 vähesed, väheste, väheseid
 üksik, üksiku, üksikut, üksikuid

öffentlich, offen
 kulturgeschichtlich
 vernünftig, sinnvoll
 zweckmäßig
 schmutzig, verschmutzt
 wenige
 einzeln, einzig, vereinzelt

Kleine Wörter

ei / mitte keegi	niemand
ei / mitte miski	nichts
kas või	zum Beispiel, etwa, warum nicht
keegi, kellegi, kedagi	jemand
kumb, kumma, kumba	wer, welche/r (von zweien)
kumbki, kummagi, kumbagi	beide
kõigepealt	zunächst, vor allem, in erster Linie
kõrvuti	nebeneinander
miski, millegi, midagi	etwas
poole	zu, nach
tarvis	für, zu, zwecks
teinekord	ein andermal
teispool	jenseits, auf der anderen Seite, gegenüber

Übungen

1. Setzen Sie die Sätze ins Präteritum des Impersonals:

Siin lauldakse palju.	Siin lauldi palju.
Mida siin pakutakse?	Mida siin pakuti?
Kas juba süüakse?	Kas juba söödi?
Ma ei tea, kas sellest saadakse aru.	Ma ei tea, kas sellest saadi aru.
Kas käiakse palju teatris?	Kas käidi palju teatris?
Õeldakse, et sa olid haige.	Õeldi, et sa olid haige.
Kas oodatakse kaua?	Kas oodati kaua?
Seda siin ei teata.	Seda siin ei teatud.
Poed suletakse varsti.	Poed suleti varsti.
Ma ei tea, mis sellest arvatakse.	Ma ei tea, mis sellest arvati.
Kinos siin palju ei käida.	Kinos siin palju ei käidud.
Räägitakse, et sinna ehitatakse maja.	Räägiti, et sinna ehitati maja.
Meil elatakse väga hästi.	Meil elati väga hästi.
Seda ei kontrollita.	Seda ei kontrollitud.
Kas siin üldse töötatakse?	Kas siin üldse töötati?
Kas neid võetakse vastu?	Kas neid võeti vastu?
Seda teatakse ainult Tallinnas.	Seda teati ainult Tallinnas.
Taksot ei tellita.	Taksot ei tellitud.
Selle eest hoolitsetakse kindlasti.	Selle eest hoolitseti kindlasti.
Asja uuritakse.	Asja uuriti.
Seal palutakse, et sa tuleksid.	Seal paluti, et sa tuleksid.
Kala ei süüda meil üldse.	Kala ei süüdüd meil üldse.

Kõik antakse lastele.
 Seda siin ei usuta.
 Hakatakse tantsima.
 Mida siin tehakse?
 Meie majas ei ööbita.
 Selle eest makstakse palju.
 Kus õpetatakse vene keelt?
 Pidu siin täna ei peeta.
 Seda maja ei põletata maha.
 Kas selle üle rõõmustatakse?
 Toolid lükatakse nurka.
 Näed, juba tuuakse kala lauale.
 Seal müüakse piima.
 Siin ei nuteta väga palju.
 Kas kaotatakse väga palju?
 Palju veini meil ei jooda.
 Pudelid kantakse laudadele.
 Mis seal hüütakse?
 Seda raamatut ei panda lauale.
 Seda otsustatakse valitsuses.
 Kas lubatakse kindlasti?
 Mis keelt siin kõneldakse?
 Mind sellega ei segata.

Kõik anti lastele.
 Seda siin ei usutud.
 Hakati tantsima.
 Mida siin tehti?
 Meie majas ei ööbitud.
 Selle eest maksti palju.
 Kus õpetati vene keelt?
 Pidu siin täna ei peetud.
 Seda maja ei põletatud maha.
 Kas selle üle rõõmustati?
 Toolid lükati nurka.
 Näed, juba toodi kala lauale.
 Seal müüdi piima.
 Siin ei nutetud väga palju.
 Kas kaotati väga palju?
 Palju veini meil ei joodud.
 Pudelid kanti laudadele.
 Mis seal hüüti?
 Seda raamatut ei pandud lauale.
 Seda otsustati valitsuses.
 Kas lubati kindlasti?
 Mis keelt siin kõneldi?
 Mind sellega ei segatud.

2. Wandeln Sie das Verb vom Präsens ins Perfekt und vom Präteritum ins Plusquamperfekt um:

Siin lauldakse palju.
 Mida siin pakuti?
 Kas juba söödi?
 Kas käiakse palju teatris?
 Kas oodati kaua?
 Seda siin ei teata.
 Poed suleti varsti.
 Kinos siin palju ei käida.
 Meil elatakse väga hästi.
 Seda ei kontrollitud.
 Kas siin üldse töötatakse?
 Kas neid võetakse vastu?
 Taksot ei tellita.

Siin on palju lauldud.
 Mida siin oli pakutud?
 Kas juba oli söödud?
 Kas on palju teatris käidud?
 Kas oli kaua oodatud?
 Seda siin ei ole teatud.
 Poed olid varsti suletud.
 Kinos siin palju ei ole käidud.
 Meil on väga hästi elatud.
 Seda ei olnud kontrollitud.
 Kas siin üldse on töötatud?
 Kas neid on vastu võetud?
 Taksot ei ole tellitud.

Selle eest hoolitseti kindlasti.
 Asja uuriti.
 Kala ei sööda meil üldse.
 Kõik anti lastele.
 Seda siin ei usuta.
 Hakati tantsimagi.
 Mida siin tehakse?
 Meie majas ei õõbitud.
 Selle eest makstakse palju.
 Kus õpetati vene keelt?
 Pidu täna siin ei peeta.
 Seda maja ei põletatud maha.
 Kas selle üle rõõmustatakse?
 Toolid lükati nurka.
 Seal müüdi piima.
 Siin väga palju ei nutetud.
 Kas kaotatakse väga palju?
 Need hobused ostetakse.
 Meil ei jooda palju veini.
 Pudelid kantakse laudadele.
 Mida seal karjutakse?
 Kas mindi koju?
 Seda raamatut ei pandud lauale.

 Seda otsustatakse valitsuses.
 Kas lubatakse kindlasti?
 Kas sind palju piinati?
 Mis keelt kõneldi?

Selle eest oli kindlasti hoolitsetud.
 Asja oli uuritud.
 Kala ei ole meil üldse söödud.
 Kõik oli lastele antud.
 Seda siin ei ole usutud.
 Oli hakatud tantsimagi.
 Mida siin on tehtud?
 Meie majas ei olnud õõbitud.
 Selle eest on palju makstud.
 Kus oli vene keelt õpetatud?
 Pidu täna siin ei ole peetud.
 Seda maja ei olnud maha põletatud.
 Kas selle üle on rõõmustatud?
 Toolid olid nurka lükatud.
 Seal oli piima müüdud.
 Siin ei olnud väga palju nutetud.
 Kas on väga palju kaotatud?
 Need hobused on ostetud.
 Meil ei ole palju veini joodud.
 Pudelid on laudadele kantud.
 Mida seal on karjutud?
 Kas oli koju mindud?
 Seda raamatut ei olnud lauale pandud.

 Seda on valitsuses otsustatud.
 Kas on kindlasti lubatud?
 Kas sind oli palju piinatud?
 Mis keelt oli kõneldud?

3. Setzen Sie die korrekte Form des eingeklammerten Pronomens ein:

Ta nägi seal (keegi).
 Mina pole (miski) näinud.
 Pean (keegi) küsima.
 See on (keegi teine) oma.
 Kas (keegi) on aega?
 Kohtusin (keegi).
 See ei sõltu (miski).
 Nad mängivad (miski).
 Pean selle (keegi) andma.
 Olen raamatu (keegi) saanud.

Ta nägi seal kedagi.
 Mina pole midagi näinud.
 Pean kelleltki küsima.
 See on kellegi teise oma.
 Kas kellelgi on aega?
 Kohtusin kellegagi.
 See ei sõltu millestki.
 Nad mängivad millegagi.
 Pean selle kellelegi andma.
 Olen raamatu kelleltki saanud.

See peab ju (miski) hea olema.
Ma kuulsin (miski).
Sa pead ju (keegi) saama!
Ma ei mäleta (keegi).
Ma ei saanud (miski) aru.
See lõhnab (miski) järele.
Otsin selle raamatu (keegi).
Seda tuleb (miski) ühendada.
Ta tuli (keegi).
Ma sain (keegi) aadressi.

See peab ju millekski hea olema.
Ma kuulsin midagi.
Sa pead ju kellekski saama!
Ma ei mäleta kedagi.
Ma ei saanud millestki aru.
See lõhnab millegi järele.
Otsin selle raamatu kellelegi.
Seda tuleb millegagi ühendada.
Ta tuli kellegagi.
Ma sain kellegi aadressi.

LEKTION 17

Grammatik

GWE: da-Infinitiv, Finalität, Konditional, ma-Infinitiv, Partikelverb, Partizip, Relativpronomen, Satzentsprechung

da-Infinitiv

Der **da-Infinitiv** kann flektiert werden und in der Inessivform stehen. Hierbei wird das **-a** der **da-Infinitivendung** durch **-es** ersetzt:

ma-Infinitiv, da-Infinitiv

da-Infinitiv im ine

armastama, armastada

armastades

liebend, liebenderweise

naerma, naerda

naerdes

lachend, lachenderweise

ootama, oodata

oodates

wartend, wartenderweise

tulema, tulla

tulles

kommend

sööma, süüa

süües

essend

minema, minna

minnes

gehend

Diese Form wird im Deutschen mit einem Partizip Präsens Aktiv in adverbialer Funktion oder einem ganzen Nebensatz ('Satzentsprechung') wiedergegeben:

Õde tuli naerdes tagasi.

Die Schwester kam lachend zurück.

Nad läksid lauldes edasi.

Sie zogen singend weiter.

Lapsed tulid joostes.

Die Kinder kamen angerannt (rennend).

Õpime lugedes.

Wir lernen durchs Lesen / lesenderweise.

Süües kasvab isu.

Mit dem Essen wächst der Appetit.

ma-Infinitiv

Neben der (illativischen, richtungsweisenden) Grundform kann der **ma-Infinitiv** auch in einigen anderen Kasusformen auftreten:

ine

lugemas

beim Lesen

ela

lugemast

vom Lesen (z.B. kommen)

tra

lugemaks

zum Lesen, um zu lesen

abe

lugemata

ohne Lesen, ohne zu lesen, ungelesen

Konditional Perfekt

Der Konditional des Perfekts wird mit Hilfe des Konditionals von **olema** und dem **nud**-Partizip des jeweiligen Verbs gebildet:

ma oleksin lugenud	ich hätte gelesen
sa oleksid lugenud	du hättest gelesen
ta oleks lugenud	sie/er hätte gelesen
me oleksime lugenud	wir hätten gelesen
te oleksite lugenud	ihr hättet gelesen
nad oleksid lugenud	sie hätten gelesen

Verneinung:

ma ei oleks lugenud	ich hätte nicht gelesen
sa ei oleks lugenud	du hättest nicht gelesen
ta ei oleks lugenud	sie/er hätte nicht gelesen
me ei oleks lugenud	wir hätten nicht gelesen
te ei oleks lugenud	ihr hättet nicht gelesen
nad ei oleks lugenud	sie hätten nicht gelesen

Auch im Perfekt gibt es eine Kurzform des Konditionals. Diese ist aber weit weniger gebräuchlich als im Präsens und gehört nur der Schriftsprache an:

ma oleksin lugenud = lugenuksin = ma lugenuks 'ich hätte gelesen'

Relativpronomen

Das Relativpronomen ist identisch mit dem Interrogativpronomen. Für Singular und Plural werden die gleichen Formen benutzt. Die in der folgenden Tabelle unter Plural eingetragene Form wird nur sehr selten benutzt:

	<i>sg</i>		<i>(pl)</i>
<i>nom</i>	kes	mis	kes/mis
<i>gen</i>	kelle	mille	kellede/millede
<i>par</i>	keda	mida	keda/mida
<i>ill</i>	kellesse	millesse	kelledesse/milledesse
<i>ine</i>	kelles	milles	kelledes/milledes
<i>ela</i>	kellest	millest	kelledest/milledest
<i>all</i>	kellele	millele	kelledele/milledele
<i>ade</i>	kellel/kel	millel/mil	kelledel/milledel

<i>abl</i>	kellelt	millelt	kelledelt/milledelt
<i>tra</i>	kelleks	milleks	kelledeks/milledeks
<i>ter</i>	kelleni	milleni	kelledeni/milledeni
<i>ess</i>	kellena	millena	kelledena/milledena
<i>abe</i>	kelleta	milleta	kelledeta/milledeta
<i>kom</i>	kellega	millega	kelledega/milledega

Partizip Präsens

Das Partizip Präsens Aktiv wird gebildet, indem die Endung **-ma** des **ma**-Infinitivs durch **-v** ersetzt wird:

lugema	lesen	lugev	lesend
---------------	-------	--------------	--------

Das Partizip Präsens Impersonal wird gebildet, indem die Endung **-tud/-dud** des **tud**-Partizips durch **-tav/-dav** ersetzt wird:

loetud	gelesen	loetav	zu lesen, lesbar
---------------	---------	---------------	------------------

Beide Partizipien können vollständig flektiert werden:

<i>nom</i>	lugev	loetav
<i>gen</i>	lugeva	loetava
<i>par</i>	lugevat	loetavat
<i>ill</i>	lugevasse	loetavasse
<i>ine</i>	lugevas	loetavas
...	...	...

Text

- Kas sa tänast lehte juba oled lugenud, Mati?
- Ei ole. Miks sa küsid, kas on midagi tähtsat sees?
- Kuidas võtta, kas tähtis või mitte, igatahes poleks sa neid teateid mujalt kätte saanud. Kuula, ma loen sulle ette: "Eile õhtul kell kaheksa..."
- Oota, ma ei saa sõnagi aru, pean enne raadio kinni keerama. Nii, sai kinni keeratud. Palun, kuulan sind nüüd.
- Nii, "Eile õhtul kell kaheksa ..."
- Kus kohal?
- Kuidas kus kohal?
- Kus kohal "eile õhtul kell kaheksa"?
- Oota nüüd ometi, las ma loen rahulikult: "Eile õhtul kell kaheksa võeti

- kinni kaua otsitud varas Vabaduse platsil, mille ääres asub..."
- See pole plats, see on ju väljak!
  - Ära sega mind kogu aeg! Siin on lugeda "plats", ja ajalehes kirjutavad inimesed peaksid ikka teadma, kas see on plats või väljak. Ole nüüd vait ja kuula mind! "Eile õhtul kell kaheksa võeti kinni kaua otsitud varas Vabaduse platsil, mille ääres asub teatud suur raamatukauplus. Punkt. Tema..."
  - Miks sa punkte kaasa loed? Kas see on nüüd uus mood?
  - Ei ole. Aga ma olin nii õnnelik ja uhke, et sain lausega lõpule.
  - Soovin palju õnne. Aga see, millest sa pidid mulle rääkima ja mis pidi nii põnev olema, jäi mulle veel ebaselgeks.
  - Pole ime, sest sa peaksid ükskord ometi kuulama, et aru saada.
  - Teen seda ainult tingimusel, et sa etteloetava teksti ilma punktideta arusaa-daval viisil ette kannad.
-
- Niisiis, kuula nüüd hoolega: "Eile õhtul kell kaheksa võeti kinni kaua otsitud varas Vabaduse platsil, mille ääres asub teatud suur raamatukaup-lus. Tema käes oli viis nimetatud raamatukauplusest kadunud raamatut. Hiljem tema kodus toime pandud läbiotsimisel leitud esemete põhjal, mille peal oli selgesti näha tagaotsitava sõrmejäljed, võib oletada, et kõne all olev isik on süüdi ka teistes kuritegudes. Politsei süüdistab teda..."
  - Kuule, ma ei jaks enam. Minu arvates on see ju täitsa normaalne lugu, milliseid on ajalehtedes tuhandete kaupa. Mis meil sellega tegemist on? Sellega võrreldes, mida ma üleile lugesin, pole selles midagi erilist. Kas mäletad? See oli see lugu, kus keegi hull oli mingist tehasest ära viinud viis tuhat naela, millega ta täitis oma patju. Kui politsei saabus, tormas ta ühe padjaga neile kallale, see läks muidugi katki ja põrandal olidki laiali kõik varastatud naelad. Oli see alles hull lugu!
  - Oleksid sa pisut oodanud ja lasknud mul edasi lugeda, siis oleksid küll näinud, et käesolevas loos on midagi erilist. Sest vaata: "Politsei süüdistab teda järgmises: peale mainitud viie raamatu äraviimise kahe raamatupaki varastamises bussijaamas möödunud laupäeval, raskes varguses erakorrist Pärnu maantee number kuusteist kaks nädalat tagasi ning võimalik, et veel teistes suuremates ja väiksemates raamatutega seoses olevates vargustes." Mis sa nüüd ütled? Kas naerda või nutta?
  - Kui oleksin mõistnud kogu lugu, võiksin emba-kumba teha, aga kahjuks ma ei taibanud kübetki.
  - Issand jumal, kas sa oled tõesti nii aeglane? Ma varsti loobun sulle midagi ette lugemast. Kuule, see tagaotsitav või nüüd kätte saadud isik, kes eile raamatukauplusesse sisse murdis, kellel olid need kadunud raamatud, kelle

korterist leiti mitmed varastatud esemed, ning kelle osas politsei pole kindel, mitu muud vargust ta veel sooritas, – see on ju meile hästi tuttav isik, kellega me alles üleeile koos istusime.

- Kuidas?! Sa ju ei mõtle ometi, et seda kõike oleks teinud meie Peeter, et ta oleks sisse murdnud, raamatuid ära viinud ja ma ei tea mis veel. Ei, ei, ta on küll raamatuhull, aga et vargaks saada, peab veel midagi muud olema, mida temas ei ole. Selleks on ta liiga pai poiss, päris kindlasti.
- Minu teada on kõik vargad eraelus väga armsad inimesed. Nii et...
- Kuidas "sinu teada"? Kas sa siis tunned nii palju vargaid?
- Ei tunne ühtegi, aga ajalehti lugedes saab ju üht-teist teada. Seda arvesse võttes pole sugugi välistatud, et meie armas Peeter võis läbi linna jalutades siin või seal mõne raamatu või koguni raamatupaki kaasa võtta. Mis muud tal üle jääb, nii vaene kui ta on.
- Paljugi mis võimalik, aga ma lihtsalt ei usu, et ta oleks kusagil varastamas käinud. See ju tähendaks, et eile meile vastu sattudes oleks ta otsekohe sisse murdmast tulnud, sa mäletad ju, tal olid raamatud kaenlas.
- Me võime seda ju järele kontrollida: helistame talle. Kui ta on kodus, mitte vanglas, siis on ta arvatavasti süütu.
- Peeter Sepp kuuleb.
- Tere Peeter, Virve siin otsas. Kuidas sa elad, millega tegeled?
- Täna küsimast. Ma olen just söömas, tähendab, telefonile vastamiseks olen korraks söömise katkestanud, et natuke viisakas olla. Mis uudist sul on?
- Tegelikult midagi erilist polegi. Küsiksin ainult, kas sa tänast lehte oled juba lugenud?
- Ei, see on mul täna veel lugemata, lihtsalt ei jõudnud, ma tulin hommikul ujumast ning hakkasin kohe tööle. On õndselt palju tegemist, viis raamatut on lugemata, homme peaks nad tagasi viima.
- Viis!?
- Täpselt viis, mis siis sellest? Miks sa küsid? Kas on midagi juhtunud või?
- Ei ole midagi juhtunud, aga oleks võinud juhtuda.
- Kuidas ma peaksin sellest aru saama?
- Mitte kuidagi, aga üks küsimus on mul veel: kas sa käisid eile raamatuid ostmas?
- Eile või? Las ma mõtlen, kui tulin õpetamast, läksin kohe malet mängima, nii... ja mängimast tulles olid poed vist juba kinni. Ei, ma vist ei käinud eile üheski raamatupoes, kuigi tegelikult oleksin pidanud minema, sest edasi uurimiseks vajan hädasti üht raamatut. Noh, mis eile tegemata jäi, võib ju täna ära teha! Aga ütle, palun, milleks sul on vaja seda kõike

teada?

- Seda ma sulle ei ütle.
- Miks?
- Lihtsalt ei ütle.
- No, kuule, miks sa nüüd keeldud seda ütlemast, kui mina katkestasin nii viisakalt söömise, et telefonile vastata? Ma oleksin võinud ka vastamata jätta, siis poleks sa mitte midagi teada saanud. Pea seda meeles! Huvasti!

Glossar

Verben

arvesse võtma
ette lugema
jalutama, jalutada, jalutan
katkestama, katkestada, katkestan
katki minema
keelduma, keelduda, keeldun
keerama, keerata, keeran
kinni keerama
kinni võtma
lahti keerama
loobuma, loobuda, loobun
murdma, murda, murran
sisse murdma
sooritama, sooritada, sooritan

süüdistama, süüdistada, süüdistan
taga otsima
toime panema
tormama, tormata, torman
täitma, täita, täidan
ujuma, ujuda, ujun
varastama, varastada, varastan
välistama, välistada, välistan
ära viima

bertücksichtigen
vorlesen
spazieren, zu Fuß gehen
unterbrechen, abbrechen
kaputtgehen, zerfallen
sich weigern, ablehnen
drehen, wenden
zudrehen, abstellen, abdrehen, zuschrauben
festnehmen
aufdrehen, anstellen, aufschrauben
aufgeben, aufhören, entsagen
brechen, zerbrechen
einbrechen
absolvieren, durchführen, ausführen,
vollziehen
beschuldigen, anklagen
verfolgen, suchen
durchführen, vollstrecken
stürmen, jagen, rasen
füllen, anfüllen, erfüllen
schwimmen
stehlen, klauen
ausschließen
wegschaffen, stehlen

Substantive, Namen

eraelu, -elu, -elu, -elusid
erakorter, -korterit, -korterit, -kortereid
ese, eseme, eset, esemeid
issand, issanda, issandat, issandaid
jalg, jälje, jälge, jälgi

Privatleben
Privatwohnung
Gegenstand, Objekt, Ding
Herr, Herrscher, Gott
Spur, Abdruck

kaenal, kaenla, kaenalt, kaenlaid
 kuritegu, -teo, -tegu, -tegu
 kübe, kübeme, kübet, kübemeid
 male, male, malet
 mood, moe, moodi, moode
 nael, naela, naela, naelu
 padi, padja, patja, patju
 pass, passi, passi, passe
 plats, platsi, platsi, platse
 politsei, politsei, politseid
 punkt, punkti, punkti, punkte
 sõrm, sõrme, sõrme, sõrmi
 tekst, teksti, teksti, tekste
 tingimus, tingimuse, tingimust, tingimusi
 vangla, vangla, vanglat, vanglaid
 varas, varga, varast, vargaid
 vargus, varguse, vargust, vargusi
 väljak, väljaku, väljakut, väljakuid

Achsel, Arm
 Verbrechen
 Staubkörnchen, Krümel, Krümchen
 Schachspiel, Schach
 Mode, Art und Weise
 Nagel; Pfund
 Kissen
 Paß, Reisepaß
 Platz
 Polizei
 Punkt
 Finger
 Text
 Bedingung
 Gefängnis
 Dieb/in
 Diebstahl
 Platz

Adjektive

normaalne, -lse, -lset, -lseid
 pai, pai, paid, paisid
 põhjalik, põhjaliku, põhjalikku, põhjalikke
 süütu, süütu, süütut, süütuid
 tänane, tänase, tänast, tänaseid
 uhke, uhke, uhket, uhkeid
 viisakas, viisaka, viisakat, viisakaid
 õudne, õudse, õudset, õudseid

normal, gewöhnlich
 brav, lieb, artig
 gründlich
 unschuldig, schuldlos
 heutig
 stolz
 höflich, anständig
 schrecklich, fürchterlich, gräßlich,
 unheimlich

Kleine Wörter

katki
 kaupa
 laiali

kaputt
 -weise, -fach
 auseinander, zerstreut

Übungen

1. Formulieren Sie den mit **kui** oder **ja** beginnenden Satz in eine Satzentsprechung um:

Ta tuli koju ja laulis.

Kui ma koju tulin, rääkisin kogu aeg.

Kui ta ust avas, nägi ta karu.

Ta tuli lauldes koju.

Koju tulles rääkisin kogu aeg.

Ust avades nägi ta karu.

Mart tuli tagasi ja naeris.	Mart tuli naerdes tagasi.
Kui koju sõitsime, kuulasime muusikat.	Koju sõites kuulasime muusikat.
Sa unustasid passi, kui sa ära läksid.	Sa unustasid ära minnes passi.
Nad õpivad, kui nad loevad.	Nad õpivad lugedes.
Kui sööme, kasvab meie isu.	Süües kasvab meie isu.
Kui ma seda nägin, sain kohe aru.	Seda nähes sain kohe aru.
Kui ta lõpetas lugu, hakkas ta naerma.	Lugu lõpetades hakkas ta naerma.

2. Setzen Sie das eingeklammerte Verb in eine flektierte Form des **ma**-Infinitivs:

Ma tulin (ujuma) alles hilja õhtul.	Ma tulin ujumast alles hilja õhtul.
Me oleme praegu (sööma).	Me oleme praegu söömas.
Olin (lugema), kui sa tulid.	Olin lugemas, kui sa tulid.
Keelan sul seda (tegema).	Keelan sul seda tegemast.
Käisime filmi (vaatama).	Käisime filmi vaatamas.
Miks nad keelduvad (tantsima)?	Miks nad keelduvad tantsimast?
Nad tulid (kutsuma).	Nad tulid kutsumata.
Kas sa unustasid selle (tegema)?	Kas sa unustasid selle tegemata?
Nad jäid (istuma).	Nad jäid istuma.
Lapsed on õues (mängima).	Lapsed on õues mängimas.

3. Formulieren Sie den mit et beginnenden Satz in eine Satzentsprechung um:

Jooksen, et kiiremini koju tulla.	Jooksen tulemaks kiiremini koju.
Katkestasin söömise, et telefonile vastata.	Katkestasin söömise telefonile vastamiseks.
Annan sulle selle raamatu, et loeksid läbi.	Annan sulle selle raamatu läbi lugemiseks.
Ta tõusis, et paremini näha.	Ta tõusis nägemaks paremini.
Ta tuli, et seda täpsemalt uurida.	Ta tuli uurimiseks seda täpsemalt.

4. Setzen Sie die folgenden Sätze ins Perfekt:

Kui ma seda teaksin...	Kui ma oleksin seda teadnud...
Selle raamatu ostaksin küll.	Selle raamatu oleksin küll ostnud.
Kas sa saaksid õhtul tulla?	Kas sa oleksid saanud õhtul tulla?
Nad teeksid seda heameelega.	Nad oleksid seda heameelega teinud.
Kodus vaataksin seda filmi.	Kodus oleksin seda filmi vaadanud.
Ma ootaksin veel.	Ma oleksin veel oodanud.
Sa võiksid kohe vastata.	Sa oleksid võinud kohe vastata.

Seda ma küll ei sööks.
Kas te käiksite teatris?
Tema ei küsiks seda.

Seda ma küll poleks söönud.
Kas te oleksite teatris käinud?
Tema poleks seda küsinud.

5. Verbinden Sie die beiden Sätze zu einem Satzgefüge mit Relativsatz:

See maja on suur. - See ehitati
möödunud aastal.
See on raamat. - Ma armastan seda.
Siin on Mart. - Temalt saan veel raha.

Seal on Virve. - Talle pean veel
vastama.
See on Epp. - Tema isa on surnud.
See on probleem. - Sellest sõltub kõik.
See on lehm. - Sellega mängis mu õde.
Homme tuleb Mati. - Ta on minu
sõber.
Ta on hea inimene. - Ilma temata ei
saa ma elada.
Tunnen palju inimesi. - Neil on raha.
See on mu tädi. - Temalt sain jalgratta.
Too maja on ilus. - Ma nägin seda
Tartus.
Seal elavad minu vanemad. - Kirjutan
nendele tihti.
Nad on minu sõbrad. - Saan nendega
hästi läbi.
See on kummaline asi. - Ma ei saa
sellest aru.

See maja, mis ehitati möödunud aastal, on suur.
See on raamat, mida ma armastan.
Siin on Mart, kellelt ma veel raha saan.
Seal on Virve, kellele pean veel vastama.
See on Epp, kelle isa on surnud.
See on probleem, millest kõik sõltub.
See on lehm, kellega mu õde mängis.
Homme tuleb Mati, kes on minu sõber.
Ta on hea inimene, ilma kelleleta ma ei saa elada.
Tunnen palju inimesi, kellel on raha.
See on mu tädi, kellelt sain jalgratta.
Too maja, mida ma Tartus nägin, on ilus.
Seal elavad minu vanemad, kellele tihti kirjutan.
Nad on minu sõbrad, kellega saan hästi läbi.
See on kummaline asi, millest ma ei saa aru.

6. Lösen Sie den Relativsatz mit einem Partizip auf:

Siin istub inimene, kes palju kirjutab.
Seal seisab maja, mida väga armastatakse.
Nad on inimesed, kes kõike loevad.
See on karu, kes jookseb koju.
Armastan inimesi, kes laulavad.
Leidsin raamatu, mis oli kadunud.
Kuulan teksti, mida loetakse ette.

Siin istub palju kirjutav inimene.
Seal seisab väga armastatud maja.
Nad on kõike lugevad inimesed.
See on koju jooksev karu.
Armastan laulvaid inimesi.
Leidsin kadunud raamatu.
Kuulan etteloetavat teksti.

Kus on inimesed, kes räägivad eesti keelt?

Nad on inimesed, kes on kõike lugenud.

Ta on minu vend, kes elab Tartus.

Kus on eesti keelt rääkivad inimesed?

Nad on kõike lugenud inimesed.

Ta on minu Tartus elav vend.

LEKTION 18

Grammatik

GWE: Impersonal, Modus obliquus, Rezipropronomen, Satzentsprechung

Modus obliquus

In dieser Form wird über eine Handlung oder einen Zustand berichtet, wenn die Informationen darüber indirekt oder unklar sind. Er findet häufig in der indirekten Rede Verwendung und kann im Deutschen mit dem Konjunktiv, mit dem Verb 'sollen' oder mit Zusätzen wie 'angeblich', 'möglicherweise' o.ä. übersetzt werden. In der gesprochenen Sprache wird er relativ selten benutzt, er kommt in der Schriftsprache vor und häufig bei Legenden, Anekdoten und Sagen. Er tritt in zwei Tempora auf, Präsens und Perfekt. Im Präsens ist sein Suffix **-vat** für alle Personen, das das **-ma** des **ma**-Infinitivs ersetzt. Daher steht er immer in der starken Stufe. Durch den Fortfall der Personalendungen ist der Gebrauch der Personalpronomina verpflichtend:

lugema, lugeda, loen

lesen:

ma lugevat

ich lese angeblich; man sagt, daß ich lese

sa lugevat

du liest angeblich

ta lugevat

sie/er liest angeblich

me lugevat

wir lesen angeblich

te lugevat

ihr lest angeblich, Sie lesen angeblich

nad lugevat

sie lesen angeblich

Im *Perfekt* wird dem **nud**-Partizip die Präsensform des Modus obliquus des Hilfsverbs (**olema**) vorangestellt:

ma olevat lugenud

ich habe angeblich gelesen

sa olevat lugenud

du hast angeblich gelesen

ta olevat lugenud

sie/er hat angeblich gelesen

me olevat lugenud

wir haben angeblich gelesen

te olevat lugenud

ihr habt angeblich gelesen

nad olevat lugenud

sie haben angeblich gelesen

Die Verneinung erfolgt durch die Einfügung der Partikel **ei** zwischen Personalpronomen und Verb. Es treten keine weiteren Veränderungen auf:

ma ei lugevat

ich lese angeblich nicht

ma ei olevat lugenud

ich habe angeblich nicht gelesen

Text

- Asta, kas sina said aru, mida Virve tahtis? Ajalehes olevat mingisugune huvitav artikkel, midagi olevat juhtunud, aga kus ja millal ja kuidas, pole mul aimugi.
- Ega see nii tähtis olnudki, las Virve lobiseb. Mina olen terve lehe algusest lõpuni läbi lugenud ja võin sulle kinnitada, et sa pole millestki ilma jäänud, kui sul tänane leht lugemata jäi. Tahad, et ma sulle lühidalt kokku võtan?
- Ma kuulan heameelega.
- Niisiis: järgmise kuu alguseks tõusvat uuesti kirjamarkide hinnad, meie peaminister külastavat praegu Soomet, meie president sõitvat ülehomme puhkusele, eile olevat sadamasse saabunud viissada reisijat, möödunud aastal olevat sündinud rohkem lapsi kui kunagi varem, eile olevat võetud kinni kaua otsitud raamatuvaras, ilm minevat täna ja homme eriti tuuliseks ning jahedaks ja homme algavat mingi teaduslik konverents. See ongi kõik.
- Aga loe viimane lehekülge ka, seal on mõnikord hästi naljakaid uudiseid.
- Tallinnas elavat maailma kõige vanem jääkaru. Samal ajal olevat ta ka kõige suurem või pikem, sest kui ta püsti tõuseb, olevat ta kolm meetrit pikk. – Huvitav, kes seda looma on mõtmas käinud, mina küll ei julgeks.
- Palju huvitavam on, kas see uudis on ka teistes maailma ajalehtedes. Sest kas panid tähele: seal pole öeldud, et see loom elaks loomaaias, välismaal usuvad nüüd inimesed, et siin jalutavad jääkarud tänavatel, inimesed on alles hiljuti puude otsast alla tulnud, söövad toorest liha ning joovad kanget viina.
- Seda viimast nad muide teevadki, kas sa pole veel tähele pannud!?
- Niisiis, teiste sõnadega: midagi erilist ajalehes küll polnud. Ma tahaks teada, mis Virvel mõttes oli. Kui helistaks talle uuesti?
- Milleks?
- Et tulgu ta otsekohe siia ja seletagu meile, miks ta telefonis nii imelikult rääkis.
- Ma kahtlen, kas see oleks eriti mõttekas. Rääkimata sellest, et see poleks

- ka eriti viisakas: ütelda, et olgu tunni aja pärast siin ja andku oma tagamõtetest aru. Pealegi oleme omavahel viimasel ajal väga hästi läbi saanud, milleks siis seda head suhet ära rikkuda?
- Ära seda nii tõsiselt võta! Kui lihtsalt saaks kokku, jooks kohvi ja sööks kooki ning lobiseks natuke. See ei pruugi ju veel tähendada, nagu annaksime üksteisele aru või päriksime järele, mida ta õieti mõtles. Pole mõtet kohe suhete rikkumisest rääkima hakata.
  - Aga Virve pidavat väga kergesti solvuma.
  - Kelle käest sa seda oled kuulnud?
  - Mati olevat seda mitu korda kogenud või pidanud kogema. See polevat eriti kaunis kogemus, nagu ta ütles.
  - Kas tema solvab siis teda regulaarselt?
  - Eks kõik ole suhteline, ma ei tea ju täpselt. Epp rääkis, et Mati solvavat teda, tähendab Virvet, väga sageli, Mati jälle väidab, et Epp valetavat kogu aeg, kusjuures Piret teab, et Matil olevat midagi Epuga.
  - Mida midagi?
  - No midagi, mis inimeste vahel ette tuleb, millest väidetakse, et algul olevat ilusad silmad ja lõpuks niisked linad. Või algul niisked linad, pärast niisked silmad – see on ainult tõlgendamise küsimus! Oleneb vaatevinklist.
  - Kes selle on välja mõelnud? Ma pole seda kunagi kuulnud!
- Ah, ükskõik, mul tekkis hoopis teine küsimus: kas oled üldse kindel, et meil on sama ajaleht mis neil? Võib-olla peaks asjade klaarimiseks ajalehti vahetama.
- Ei, ma tean, mis me teeme. Nüüd hirmutame nad päriselt ära. Ulata mulle, palun, telefon, mis number neil on?
  - Viis-viis-kaheksa, üks-kuus-null.
  - Nii, viis, viis, kaheksa, üks, kuus, null.
  - Mida sa ometi teha tahad? Ole ettevaatlik, ära liialda!
  - Ära karda, ega ma lollusi ei tee. Oota, Mati juba vastab.
- Mati Kapp, tere päevast.
  - Tere, Mati, Arvo siin, kuidas elad?
  - Hästi, tänan küsimast, kuidas ise elad?
  - Pole viga, kaebamiseks pole vähimatki põhjust. Aga kuule, üks küsimus, kas sa tänast lehte oled lugenud?
  - Olen küll, miks sa küsid?
  - Küsin sellepärast, et sa elad Õismäel. Ning seal on teatavasti Tallinna loomaaed, kus on maailma üks suurimaid jääkarusid. Tähendab...
  - Miks sa arvad, et mind jääkarud huvitavad?

- Oota ometi, ma ju tahtsingi ütelda, et mainitud jääkaru *oli* seal loomaaias. Enam teda pole seal, ta põgenes üleile öösel.
- Väga huvitav, kuid mis seos on sel meiega?
- Tahad, ma loen sulle ette, mis meie lehes seisab, seda võib-olla polegi teie omas: "Jääkaru kadunud. Tallinna loomaia suurim jääkaru on öösel nähtavasti põgenenud. Seda ütles loomaia ametnik eile hommikul, kui kuulus karu hommikul kadunud oli. 'Puuri ust avades, et loomale süüa anda, tundsin kohe, et miski on muutunud. Puuri põhjalikumalt läbi otsides oligi selge, et karu on kadunud', seletab loomaia valvur. Kohe alanud otsingud ei ole siia maani tulemusi andnud, mistõttu trükime siinkohas ära politsei ametliku hoiatuse: 'Tänavatel karu nähes ärge karjuge, vaid helistage otsekohe politseisse. Kui karu kallale tuleb, ärge suruge teda nurka! Püsige vait ja oodake ära – tavaliselt tahab karu ainult mängida. Kui...'"
- Oota, kuule, ma pean...
- Hahaha, ära nüüd...
- Ei, päris tõesti, lapsed on õues, ma...
- Mati! Ära nüüd usu, et...
- Ei, aitab küll, pean lõpetama. Nägemist!

Glossar

Verben

aru andma	berichten, Bericht erstatten
hirmutama, hirmutada, hirmutan	erschrecken, einen Schrecken einjagen, verscheuchen
ilma jääma	etwas verlieren, einer Sache verlustig gehen, verpassen, leer ausgehen
kaebama, kaevata, kaeban	klagen, jammern, sich beklagen, verklagen, denunzieren
kallale tulema	angreifen
klaarima, klaarida, klaarin	klären, aufklären, erklären
kogema, kogeda, kogen	erfahren, mitmachen, erleben
kokku võtma	zusammenfassen
liialdama, liialdada, liialdan	übertreiben, aufbauschen
mõõtma, mõõta, mõõdan	messen, abmessen
olenema, oleneda, olenen	abhängen, abhängig sein
pruukima, pruukida, pruugin	brauchen, gebrauchen, benutzen
põgenema, põgeneda, põgenen	fliehen, flüchten
pärima, pärida, pärin	nachforschen, ausfragen; erben
püsima, püsida, püsin	bleiben, dauern, sich halten

solvama, solvata, solvan
 solvuma, solvuda, solvun

suruma, suruda, surun
 trükkima, trükkida, trükin
 tõlgendama, tõlgendada, tõlgendan
 ulatama, ulatada, ulatan
 vahetama, vahetada, vahetan
 väitma, väita, väidan

verletzen, beleidigen, kränken
 getroffen werden, beleidigt sein, verletzt
 sein
 drücken, pressen, bedrücken
 drucken
 interpretieren, deuten, erklären
 reichen, herüberreichen, ausstrecken
 wechseln, tauschen, auswechseln
 behaupten

Substantive, Namen

artikkel, artikli, artiklit, artikleid
 hoiatus, hoiatuse, hoiatust, hoiatusi
 jää, jää, jääd, jäid
 jääkaru, -karu, -karu, -karusid
 kirjamark, -margi, -marki, -marke
 konverents, -rentsi, -rentsi, -rentse
 kook, koogi, kooki, kooke
 lehekülg, -külje, -külge, -külgi
 lina, lina, lina, linasid
 lollus, lolluse, lollust, lollusi
 loomaaed, -aia, -aeda, -aedu
 otsing, otsingu, otsingut, otsinguid
 peaminister, -stri, -strit, -treid
 president, -dendi, -denti, -dente
 puhkus, puhkuse, puhkust, puhkusi
 puur, puuri, puuri, puure
 Soome, Soome, Soomet
 tagamõte, -mõtte, -mõtet, -mõtteid
 vaatevinkel, -vinkli, -vinklit, -vinkleid
 valvur, valvuri, valvurit, valvureid
 välismaa, välismaa, välismaad, välismaid
 Öismäe, -mäe, -mäed

Artikel, Aufsatz
 Warnung
 Eis
 Eisbär
 Briefmarke
 Konferenz
 Kuchen, Torte
 Seite
 Laken, Tuch, Flachs
 Dummheit
 Tiergarten, Zoo
 Durchsuchung, Suche, Nachforschung
 Ministerpräsident/in, Premierminister/in
 Präsident/in
 Urlaub
 Käfig
 Finnland
 Hintergedanke
 Blickwinkel, Gesichtswinkel
 Wächter/in, Aufseher/in
 Ausland
 (Tallinner Stadtteil)

Adjektive

ametlik, -liku, -likku, -likke
 ettevaatlik, -liku, -likku, -likke
 niiske, niiske, niisket, niiskeid
 regulaarne, -laarse, -laarset, -laarseid
 suhteline, suhtelise, suhtelist, suhtelisi
 teaduslik, -liku, -likku, -likke
 toores, toore, toorest, tooreid
 tuuline, tuulise, tuulist, tuuliseid
 tõsine, tõsise, tõsist, tõsiseid

amtlich, offiziell
 vorsichtig, achtsam
 feucht
 regulär, regelmäßig
 relativ
 wissenschaftlich
 roh, unreif
 windig
 ernst, ernsthaft, streng

Kleine Wörter

lühidalt	kurz, knapp
mistõttu	weswegen
nähtavasti	anscheinend, offenbar
omavahel	miteinander, untereinander
otsast	von...herab
päriselt	ganz und gar
püsti	aufrecht, auf-
siinkohas	anbei, hiermit, hierbei
teatavasti	bekanntlich
teineteise, teineteist	gegenseitig (bei zweien)
õösel	nachts, des Nachts
üksteise, üksteist	gegenseitig (bei mehreren)

Übungen

1. Setzen Sie das Verb in den Modus obliquus:

Ma olen väga haige.	Ma olevat väga haige.
Nad tulevad homme koju.	Nad tulevat homme koju.
Ta pole soomlane.	Ta polevat soomlane.
Ta sööb ainult õunu.	Ta söövat ainult õunu.
Ta on terve õhtu kodus olnud.	Ta olevat terve õhtu kodus olnud.
Sa lähed Helsingisse.	Sa minevat Helsingisse.
Me oleme eestlased.	Me olevat eestlased.
Ma ei tea seda täpselt.	Ma ei teadvat seda täpselt.
Nad on seda kõike teadnud.	Nad olevat seda kõike teadnud.
Tema kirjutab väga palju.	Tema kirjutavat väga palju.
See on olnud maailma suurim jääkaru.	See olevat olnud maailma suurim jääkaru.
Nad hakkavad tantsima.	Nad hakkavat tantsima.
Ma ei saa eesti keelest aru.	Ma ei saavat eesti keelest aru.
Epp armastab Matit.	Epp armastavat Matit.
Nemad ei sõida bussiga.	Nemad ei sõitvat bussiga.

2. Lösen Sie die Satzentsprechung (bzw. Partizipialkonstruktion) in einen Nebensatz (bzw. Relativsatz) auf:

Ta tõusis püsti nägemaks paremini.	Ta tõusis püsti, et paremini näha.
See on koju jooksev karu.	See on karu, kes jookseb koju.

Koju tulnud, avas ta akna.
Seal seisab väga armastatud maja.

Koju tulles rääkis kogu aeg.
Siin istub palju kirjutav inimene.
Ust avades nägi ta karu.
Armastan laulvaid inimesi.
Ta on minu Tartus elav vend.
Süües kasvab isu.
Kuulan ettelooetavat teksti.
Koju sõites kuulasime muusikat.

Ära minnes sa unustasid oma passi.

Kus on saksa keelt rääkivad
inimesed?
Leidsin kadunud raamatu.
Seda nähes sain kohe aru.
Seda näinud, helistasin ma kohe
Epule.
Töö tehtud, läksime koju.
Ta on minu armastatud naine.

Kui ta oli koju tulnud, avas ta akna.
Seal seisab maja, mida väga armastatakse.

Kui ma koju tulin, rääkis kogu aeg.
Siin istub inimene, kes palju kirjutab.
Kui ta ust avas, nägi ta karu.
Armastan inimesi, kes laulavad.
Ta on minu vend, kes elab Tartus.
Kui süüakse, kasvab isu.
Kuulan teksti, mida ette loetakse.
Kui sõitsime koju, kuulasime muusikat.

Sa unustasid oma passi, kui sa ära läksid.

Kus on inimesed, kes räägivad saksa keelt?
Leidsin raamatu, mis oli kadunud.
Kui ma seda nägin, sain kohe aru.
Kui olin seda näinud, helistasin ma kohe Epule.
Kui töö oli tehtud, läksime koju.
Ta on naine, keda mina armastan.

3. Setzen Sie die korrekte Form des Reziprokonomens (**teineteise** bzw. **üksteise**) ein:

Me kõik saame _____ hästi läbi.
Mart ja Epp ei mõista _____.
Nad armastavad _____.
Ema ja isa said _____ lilled.
Viis poissi kohtusid _____.
Mati ja Virve ei teadnud
midagi _____.
Kas te saate _____ üldse aru?
Nad keelasid _____ midagi küsida.

Mu vanemad ei osta _____ enam
midagi.

Me kõik saame üksteisega hästi läbi.
Mart ja Epp ei mõista teineteist.
Nad armastavad teineteist.
Ema ja isa said teineteiselt lilled.
Viis poissi kohtusid üksteisega.
Mati ja Virve ei teadnud midagi teineteisest.
Kas te saate üksteisest üldse aru?
Nad keelasid üksteiselt midagi küsida.

Mu vanemad ei osta teineteisele
enam midagi.

4. Verfassen Sie eine kurze Zeitungsnachricht!

LEKTION 19

Grammatik

GWE: Determinativpronomen, Reflexives Verb, Reflexivpronomen

Reflexivpronomen

Das rückbezügliche Fürwort **ise** - 'selbst' wird benutzt, wenn sich die Handlung auf das Subjekt selbst bezieht. Es hat für alle drei Personen die gleiche Form und in fast jedem Kasus zwei Parallelformen, wobei die kürzere (**enda** etc.) meist vorgezogen wird:

	<i>sg</i>	<i>pl</i>
<i>nom</i>	ise	ise
<i>gen</i>	enda/enese	endi/eneste
<i>par</i>	end/ennast	endid
<i>ill</i>	endasse/enesesse	endisise/enestesse
<i>ine</i>	endas/eneses	endis/enestes
<i>ela</i>	endast/enesest	endist/enestest
<i>all</i>	endale/enesele	endile/enestele
<i>ade</i>	endal/enesel	endil/enestel
<i>abl</i>	endalt/eneselt	endilt/enestelt
<i>tra</i>	endaks/eneseks	endiks/enesteks
<i>ter</i>	endani/eneseni	endini/enesteni
<i>ess</i>	endana/enesena	endina/enestena
<i>abe</i>	endata/eneseta	endita/enesteta
<i>kom</i>	endaga/enesega	endiga/enestega

Zur Verstärkung und besonderen Betonung kann der flektierten Form noch einmal das **ise** vorangestellt werden:

enesele = endale = isenesele = iseendale

Im Plural kann die Singular- und die Pluralform verwendet werden:

Ostsiime endale raamatud = ostsiime endile raamatud

Wir kauften uns die Bücher.

Text

- Epp, kas sa võiksid mind aidata?
- Milles?
- Pean oma eluloo kirjutama.
- Kellele?
- Ma vahetasin töökohta, ja uus ülemus tahab minu elulooga tutvuda. Kas ma loen sulle ette?
- Noh, lase käia, see huvitab mind ka!
- Niisiis: "Olen sündinud Viljandis ning läksin kooli aastal tuhat üheksasada kaheksakümmend. Pärast..."
- Miks nii hilja?
- Kuidas nii hilja? Ma olin siis ju kuueaastane.
- Siis peaksid sa sünniaasta ka ära mainima!
- Õigus! Katsun siis uuesti: "Olen sündinud Viljandis kuuendal augustil tuhande üheksasaja seitsmekümne neljandal aastal. Aastal tuhat üheksasada kaheksakümmend läksin Viljandis algkooli. Pärast läksin Tartusse, kus käisin keskkoolis kuni aastani tuhat üheksasada üheksakümmend üks. Pärast seda oleksin pidanud sõjaväes teenima, kuid seda ma ei tahtnud. Sellepärast..."
- Kellele see korda läheb? Ära seda niiviisi ütle, jäta lihtsalt mainimata. Kui uus šeff huvitub sinu minevikust ja sellest, kas oled teeninud või mitte, las ta siis küsib. Aga kuna sa nangun ei tea, kuidas keegi sellesse suhtub, pole seda infot esialgu üldse vaja.
- Aga ma ei suuda seda ju maha salata!
- Miks mitte?! Mainimata jätmine pole mahasalgamine. Sa lihtsalt ei käinud. Punkt. Hoopis iseküsimus on, kas sa peitsid end ära või keeldusid minevast või olid haige...
- Hästi. Edasi. "Pärast keskkooli lõpetamist astusin ülikooli, kus hakkasin filoloogiat õppima. Teisel semestril tutvusin ühe ülikoolikaaslasega, kellesse sedamaid armusin ning..."
- Tohoh! Kas arvad, et sinu ülemus tahab seda lugeda? Sinu artikkel, tähendab sinu kirja pandud elulugu kannatab praegu tõesti liigse täpsuse all. Pole ju vaja kõike üles loetleda!
- Oota! See, et ma tookord armusin, on ju edaspidi määranud kogu mu elu. Tal oli minu üle nii suur mõjuvõim, et tegin kõike, mida ta tahtis. Mina ise poleks nii täpselt teadnud, mida teha. Tema aga ütles nii ja naa, ja ma lasin end ümber veenda. Temata poleks ma siia sattunudki, istuksin nüüdki veel Tartus või ma ei tea kus.
- Kuule, see võib küll niiviisi olla, et kellelgi on sinu üle suur mõjuvõim,

eks igalühel ole selliseid inimesi olnud, aga ma ei kirjutaks seda. Sest lõppude lõpuks on tähtis, mida sa ise tegid ja saavutasid – sõltumata sellest, kes nende mõtete taga seisab. Sa pead rohkem oma häid külgi näitama, mitte oma nõrkusi. Näiteks ei tuleks kirjutada "Ma olen elus palju raskusi kannatanud", vaid peaks kirjutama "Ma olen elus palju erinevaid kogemusi läbi teinud". Kas see ei kõla palju paremini?

- Kõlab küll, aga ma küsin endalt, kas see on aus.
- See on tegelikult väga hea ja õige küsimus, kuid sama õigustatult võiks küsida, kui aus peab olema, kui sa elulugu kirjutad. Selge see, et lausa valetamine ei tule kõne alla, aga kus on mahasalgamise ja valetamise piir? Kas sina oskaksid seda öelda? Mina igatahes mitte, aga mul on tunne, nagu ei kuuluks armumise kogemused praeguses seoses esimeste mainitavate asjade hulka.
- Aga millises seoses siis? Kas armastus pole kõige tähtsam asi maailmas?
- On küll, aga palun räägime nüüd sinu eluloost – mitte armastusest!
- Loll! See on ju üks ja sama asi!
- Issand jumal! Ma tean seda, aga mõtle nüüd ometi oma šefi ja töökohta ja elukutse peale! Ma kahtlen, kas sinu firma tahab kõigepealt sinu isikliku eluga tutvuda. Ma arvan siiski, et sind võeti tööle tõlkijaks – mitte armastajaks!
- Olgu peale, ma loobun. Jätkan niisiis: "Teisel semestril tutvusin ühe poisiga, kes mängis jalgpalli. Ise hakkasin jalgpalli mängima..."
- Mis sul nüüd tuli? Kas spordi tegemine on asi, mis kedagi huvitaks?
- Ma ei tea, aga parem rääkida spordist kui poliitikast, sest poliitika valdkond on liiga ohtlik.
- Kulla inimene, sa ei pruugi siin millestki rääkida või lobiseda, sa peaksid oma eluloo paberile panema! Kas sa tead, mis see tähendab?
- Kurat, tean küll, aga millest ma siis kirjutan? Armastusest ei tohi kirjutada, spordist ja poliitikast ka mitte! Mis siis veel üle jääb? Kas peaksin ilmast lobisema? Näiteks: "Kui ma sündisin, oli kõva äike." Kas see on parem? Või hoopis: "Minu ülikoolis käimise ajal sadas väga vähe lund." Ei, ma ei oska, ma loobun. Küllap nad tutvuvad minuga niikuinii, kas elulooga või eluloota!
- Oota, mulle tuli üks hea idee: mina võiksin sind ju nendega – või neid sinuga, kuidas võtta – tutvustada! Ma kirjutan sinu asemel sinu eluloo. Kas sobib?
- Ei sobi! See ju tähendaks, et mina ise oleksin eluloo kirjutamiseks liiga rumal! Ja sina kirjutaksid nagu arst: "Minu patsient on peast pisut nõrk, ta ise ei oska hästi kirjutada, sellepärast seletan mina teile, missugune ta on..." Ei tule kõne alla, anna paber minu kätte, mina, ainult mina ise kirjutan!

- Vabandust, see oli ju ainult ettepanek, ma ei tahtnud sind solvata...
- Ära vabanda, lase parem jalga!
- Olgu, olgu, ma juba lähen.

Glossar

Verben

armuma, armuda, armun
 huvituma, huvituda, huvitun
 kannatama, kannatada, kannatan
 korda minema
 loetlema, loetleda, loetlen
 määrama, määrata, määran
 peitma, peita, peidan
 saavutama, saavutada, saavutan
 salgama, salata, salgan
 suhtuma, suhtuda, suhtun

teenima, teenida, teenin
 tutvuma, tutvuda, tutvun

tutvustama, tutvustada, tutvustan
 vabandama, vabandada, vabandan
 valetama, valetada, valetan
 õigustama, õigustada, õigustan

sich verlieben
 sich für etwas interessieren
 erleiden, erdulden, aushalten
 angehen, berühren; gelingen, glücken
 aufzählen, verzeichnen, auflisten
 bestimmen, definieren, festlegen
 bedecken, verstecken, verhüllen
 erreichen, bewirken
 leugnen, verheimlichen
 sich verhalten, zu etwas eingestellt sein,
 sich beziehen
 dienen; verdienen
 bekannt werden, sich bekannt machen,
 kennenlernen
 bekanntmachen
 (sich) entschuldigen
 lügen
 rechtfertigen

Substantive, Namen

algkool, -kooli, -kooli, -koole
 elukutse, elukutse, elukutset, elukutseid
 elulugu, eluloo, elulugu, elulugusid
 ettepanek, -paneku, -panekut, -panekuid
 filoloogia, filoloogia, filoloogiat
 info, info, infot, infosid
 jalgpall, -palli, -palli, -palle
 kaaslane, kaaslase, kaaslasi, kaaslasi

keskkool, -kooli, -kooli, -koole
 minevik, mineviku, minevikku
 mõjuvõim, -võimu, -võimu, -võime
 nõrkus, nõrkuse, nõrkust, nõrkusi
 oht, ohu, ohtu, ohte
 pall, palli, palli, palle
 patsient, patsiendi, patsienti, patsiente

Grundschule
 Beruf
 Lebenslauf
 Vorschlag
 Philologie
 Information
 Fußball
 Kolleg/in/e, Begleiter/in, Freund/in,
 Gefährt/in/e
 Mittelschule, Oberschule
 Vergangenheit
 Wirkung, Einfluß, Geltung
 Schwäche
 Gefahr
 Ball
 Patient/in

poliitika, poliitika, poliitikat, poliitikaid
 šeff, šefi, šeffi, šeffe
 sport, spordi, sporti
 sõjavägi, -väe, -väge, -vägesid
 sünniaasta, -aasta, -aastat, -aastaid
 teade, teatme, teadet, teatmeid
 tõlkija, tõlkija, tõlkijat, tõlkijaid
 täpsus, täpsuse, täpsust, täpsusi
 töökoht, töökohta, töökohta, töökohti
 valdkond, -konna, -konda, -kondi
 äike(ne), äik(e)se, äikest, äikesi
 ülemus, ülemuse, ülemust, ülemusi

Politik
 Chef/in
 Sport
 Armee, Heer, Militär
 Geburtsjahr
 Auskunft, Information
 Übersetzer/in
 Genauigkeit, Präzision
 Arbeitsplatz, -stelle
 Bereich, Gebiet
 Gewitter
 Vorgesetzte/r

Adjektive

aus, ausa, ausat, ausaid
 liigne, liigse, liigset, liigseid
 ohtlik, ohtliku, ohtlikku, ohtlikke

ehrlich
 überflüssig, übermäßig
 gefährlich

Kleine Wörter

sedamaid

sofort, umgehend, alsbald

Übungen

1. Setzen Sie eine korrekte Form des Reflexivpronomens (bzw. Determinativpronomens) ein:

Otsin _____ viis raamatut.

Otsin endale viis raamatut.

Olen seda _____ mitu korda küsinud.

Olen seda endalt mitu korda küsinud.

Kuidas sa _____ tunned?

Kuidas sa ennast/end tunned?

Mul _____ pole aega.

Mul endal pole aega.

Ta hakkas _____ tutvuma.

Ta hakkas endaga tutvuma.

Nad küsisid seda ka _____ käest.

Nad küsisid seda ka enda/enese käest.

Talle _____ tundub, et see on hea.

Talle endale tundub, et see on hea.

Tõin selle pildi _____ kaasa.

Tõin selle pildi endaga kaasa.

Peame _____ pesema.

Peame end pesema.

Võta _____ kokku!

Võta ennast/end kokku!

2. Erzählen Sie einander Ihren Lebenslauf!

3. Schreiben Sie Ihren Lebenslauf!

LEKTION 20

Grammatik

GWE: Derivation, Präfix, Zusammensetzung

Derivation

Agglutinierende Sprachen, zu denen das Estnische gehört, sind dadurch gekennzeichnet, daß neue Wörter häufig durch Ableitung gebildet werden. Nach einiger Übung kann man somit selbständig auch bisher nicht gelernte Wörter bilden.

a) Suffixe zur Bildung von Substantiven:

-ur, -nik: zur Bildung von Berufsbezeichnungen (von einem Nomen):

kala	Fisch	→ kalur	Fischer/in
sōda	Krieg	→ sōdur	Soldat/in, Krieger/in
kiri	Schrift	→ kirjanik	Schriftsteller/in
kunst	Kunst	→ kunstnik	Künstler/in

-ja : zur Bildung von ausführenden Personen (von einem Verb):

lugema	lesen	→ lugeja	Leser/in
töötama	arbeiten	→ töötaja	Arbeiter/in
müüma	verkaufen	→ müüja	Verkäufer/in

-la: zur Bildung von Ortsbezeichnungen (von einem Nomen):

haige	krank	→ haigla	Krankenhaus
suvi	Sommer	→ suvila	Sommerhaus

-lane: zur Bezeichnung der Zugehörigkeit zu einer Gruppe oder einem Volk (von einem Nomen):

eesti	estnisch	→ eestlane	Este/Estin
sugu	Geschlecht	→ sugulane	Verwandte/r
Hamburg	Hamburg	→ hamburglane	Hamburger/in

-ke(ne): zur Bildung von Diminutiva (von einem Nomen):

ema	Mutter	→ emake(ne)	Mütterchen
lill	Blume	→ lilleke(ne)	Blümchen
poiss	Junge, Knabe	→ poisike(ne)	Knäblein, Kerlchen

b) Suffixe zur Bildung von Verben:

-u-: zur Bildung von reflexiven und intransitiven Verben:

kordama	wiederholen	→ korduma	sich wiederholen
tundma	etw. fühlen	→ tunduma	fühlbar sein, erscheinen

-ta-: zur Bildung von faktitiven (kausativen, verursachenden) Verben:

kaduma (kaon)	verschwinden	→ kaotama	verlieren
----------------------	--------------	------------------	-----------

c) Suffixe zur Bildung von Adjektiven:

-ne: zur Bezeichnung materieller Beschaffenheit:

vesi	Wasser	→ vesine	wässrig
raud	Eisen	→ raudne	eisern
kivi	Stein	→ kivine	steinern; steinig

-line: zur Bezeichnung von Eigenschaft oder Zugehörigkeit:

keel	Sprache	→ keeleline	sprachlich
värv	Farbe	→ värviline	farbig

-lik: zur Bezeichnung wesenseigener Merkmale:

rahu	Ruhe, Frieden	→ rahulik	friedlich, still, ruhig
laps	Kind	→ lapselik	kindlich
optimist	Optimist	→ optimistik	optimistisch

Zusammensetzung

Im Gegensatz zur Derivation, bei der an bestehende Wörter Suffixe angefügt werden, die meistens kein eigenständiges Wort sind, können auch zwei (oder mehrere) eigenständige Lexeme zu einem neuen Wort zusammengefügt werden:

rahvas 'Volk', gen rahva + raamat 'Buch'	→ rahvaraamat 'Volksbuch'
sügis 'Herbst' + õhtu 'Abend'	→ sügisõhtu 'Herbstabend'

elu 'Leben' + tee 'Weg'	→ elutee 'Lebensweg'
ime 'Wunder' + ilus 'schön'	→ imeilus 'wunderschön'
hea 'gut' + olu 'Sein, Befinden'	→ heaolu 'Wohlsein, Wohlergehen'
ees 'vor' + kiri 'Schrift'	→ eeskiri 'Vorschrift'

Text

- Ants, palun ütle mulle, miks sa nii kannatamatu oled?
- Mina või? Kas ma olen tõesti nii väljakannatamatu?
- Ei, sa said valesti aru, ma mõtlesin kannatamatu kärsituse mõttes.
- Kuidas nii? Kas sina siis oled maailma kõige kannatlikum inimene?
- Ega ma seda öelnudki. Ka minule pole kannatamatus võõras asi, aga sulle paistab seevastu kannatlikkus täiesti tundmatu olevat! Sa kaotad väga ruttu kannatuse, kusjuures mina võin siiski natuke kannatada. Kas pole nii?
- Jäta see jutt, ma ei kannata seda enam välja!

- Piret, kas teadsid, et Mati on kirjastaja?
- Ei teadnud! Kas ta siis oskab nii hästi kirjutada? Ma mõtlesin, et ta on peaaegu kirjaoskamatu.
- Küllap ta kirjutada oskab, kuid kirjastamine on ju teine asi.
- Kas sa võiksid seda tegevust natuke täpsemalt kirjeldada? Kas see töö seisneb kirjade saatmises või milles?
- Eks kirjade saatmises ja saamises ka. Aga kõigepealt tegelevad kirjastajad ju kirjanduse ja kirjanikega. See on mõnikord päris kirju töö, kuigi nad istuvad kogu päeva kirjutuslaua taga, kirjutusmasinate klõbina saatel. Olen kord töötanud ühes suures kirjastuses raamatupidajana, tegin seal igasugust tööd, see oli uskumatu töö. Tõesti, seal oli kirjeldamatu segadus, aga nagu ma ütlesin: päris kirju ja iseenesestmõistetavalt vaheldusrikas töö!

- Ants, kas sa võid mulle teatada, kui televiisoris tuleb ilmateade? Tahaksin seda meelsasti vaadata.
- Võin küll, kui ma enne seda teadvust pole kaotanud.
- Kuidas? Kas sul on paha olla?
- Ei ole, aga teatavasti on uudised täis igasugust halba teavet, et hakkab lausa kõhe. Võib kergesti minestada.
- Aga sellest sa oled ju teadlik, see pole uus asi, see ei saaks enam teadvusetust põhjustada. Sina kui teadlane peaksid ju teadma...
- Jäta järele! Siin ei aita midagi, kas oled teadlane või teadur või ei tea kes. Teadlikkus ei tähenda veel tundetust!

- Kuidas teie enesetunne nüüd on? Kas tunnete ennast paremini?
- Kas teile siis tundus, et ma ei tundnudki ennast hästi?
- Teil oli äsja küll minestamise tundemärgid, seda peate tunnistama.
- Tunnistangi ja samuti tunnustan, et te mulle nii sügavalt kaasa tundsite. Kaastunne on väga hea omadus, tundlikke inimesi on maailmas väga vähe, sellepärast hindan teie tundlikkust kõrgelt. Inimeste mõistmine ja tunnetamine pole sugugi lihtne.
- Mul läheb see asi siiski korda, olen inimeste tundja, kuigi sel alal on väga raske asjatundja olla. Kui sa pole päris tundetu inimene, pole sul inimeste enesetundeküsimused enam päris tundmatud.
- Aga kui teie ees seisab päris tundmatu?
- Isikud võivad ju tundmatud olla, aga kui üldised tundemärgid on teada, tunnend kõik kohe ära! Tunnetusprotsess on siis...
- Oodake, nüüd läheb asi liiga filosoofiliseks. Kuidas oli teie nimi?
- Tunne Sepp.
- Kuidas??!
- Tunne... Oh, nüüd ta minestas siiski.

- See oli nüüd ebameeldiv üllatus.
- Miks?
- Selguse asemel valitseb nüüd täielik ebaselgus. See jutt jäi kuidagi uduseks ja ebamääraseks. See filosoof hakkas nii kõvasti filosofeerima, et mul on nüüd hoopis ebakindel tunne. Sest päris tundetu ma ju ka ei ole, tema aga väitis, et ta nimi olevat Tunne ja et ta tunnetavat kõiki inimesi.
- Aga see ta nimi ongi!
- See pole ju võimalik.
- On küll. Teie ebaõnn on ainult see, et te polnud sellest teadlik.
- Minu ebaõnn? No kuulge, kuidas ma võin kõigi inimeste nimesid teada? Muuseas, kuidas on Teie nimi?
- Õnne Raid.
- Kuidas??!
- Õnne Raid, kas see on nii imelik? Vist on, sest jälle ta minestas...

- Ants, kuule, Antsukene, halloo, tule nüüd kaasa, me läheme ära, aitab küll. Sa oled üsna haige, sul oli täna oma küsimustega liiga suur ebaedu.
- Kas mul on siis kunagi olnud mingit edu?
- On küll, üldiselt läheb ju kõik hästi, aga täna sattusid mitmed asjaolud kokku: halb enesetunne, võõrad inimesed ja lõpuks veel need ebatavalised eesnimed. See on ju liig!
- Ma tunnistan üles, see oli liig ning ma oleksin enesestmõistetavalt pidanud

varem lõpetama. Sul on õigus. Lähme nüüd, head aega!

- Head aega, kõike head ja nägemist.
- Huvasti. Ütleksin meelsamini huvasti...

Glossar

Verben

kaasa tundma, tunda, tunnen
kirjastama, kirjastada, kirjastan
kirjeldama, kirjeldada, kirjeldan
minestama, minestada, minestan
põhjustama, põhjustada, põhjustan
tunnetama, tunnetada, tunnetan
tunnustama, tunnustada, tunnustan
välja kannatama

mitfühlen, nachempfinden
verlegen (von Büchern etc.)
beschreiben
ohnmächtig werden
verursachen, hervorrufen
erkennen, begreifen
anerkennen
aushalten, ertragen

Substantive, Namen

asjatundja, -tundja, -tundjat, -tundjaid
ebaedu, -edu, -edu, -edusid
ebaselgus, -selguse, -selgust, -selgusi
ebaõnn, -õnne, -õnne, -õnnesid
eesnimi, -nime, -nime, -nimesid
enesetunne, -tunde, -tunnet, -tundeid
filosoof, filosoofi, filosoofi, filosoofe
ilmateade, -teate, -teadet, -teateid
kaastunne, -tunde, -tunnet, -tundeid
kannatamatus, -matuse, -matust, -matusi
kannatlikkus, -likkuse, -likkust, -likkusi
kannatus, -tuse, -tust, -tusi
kirjaoskamatu, -matu, -matut, -matuid
kirjastaja, -taja, -tajat, -tajaid
kirjastus, -tuse, -tust, -tusi
kirjutuslaud, -laua, -lauda, -laudu
kirjutusmasin, -sina, -sinat, -sinaid
klõbin, klõbina, klõbinat, klõbinaid
kärstitus, kärsituse, kärstitust, kärsitusi
raamatupidaja, -pidaja, -pidajat, -pidajaid
selgus, selguse, selgust, selgusi
teadlane, -lase, -last, -lasi
teadlikkus, -likkuse, -likkust, -likkusi
teadur, teaduri, teadurit, teadureid

Sachkenner/in, Sachverständige/r
Mißerfolg
Unklarheit
Unglück, Pech, Mißgeschick
Vorname
Befinden, Gefühl, Stimmung
Philosoph/in
Wetterbericht
Mitgefühl
Ungeduld
Geduld, Duldsamkeit
Geduld, Leiden
Analphabet/in
Verleger/in
Verlag
Schreibtisch
Schreibmaschine
Geklapper, Krach
Ungeduld
Buchhalter/in
Klarheit
Wissenschaftler/in
Wissen, Gewißheit, Bewußtsein
Wissenschaftler/in, wissenschaftliche/r
Angestellte/r

teadvus, teadvuse, teadvust, teadvusi
 teadvusetus, -tuse, -tust, -tusi
 teave, teabe, teavet, teabeid
 tundetus, tundetuse, tundetust, tundetusi
 tundja, tundja, tundjat, tundjaid
 tundlikkus, -likkuse, -likkust, -likkusi
 tundmatu, -matu, -matut, -matuid
 Tunne, Tunne, Tunnet
 tunnetus, tunnetuse, tunnetust, tunnetusi
 tunnetusprotsess, -sessi, -sessi, -sesse
 tunnus, tunnuse, tunnust, tunnuseid
 Õnne, Õnne, Õnnet

Adjektive

ebakindel, -kindla, -kindlat, -kindlaid
 ebameeldiv, -diva, -divat, -divaid
 ebamäärane, -rase, -rast, -raseid
 ebatavaline, -lise, -list, -lisi
 filosoofiline, -lise, -list, -lisi
 iseenesestmõistetav, -tava, -tavat, -tavaid
 kannatamatu, -matu, -matut, -matuid
 kannatlik, -liku, -likku, likke
 kirjaoskamatu, -matu, -matut, -matuid
 kirjeldamatu, -matu, -matut, -matuid
 kirju, kirju, kirjut, kirjusid
 kõhe, kõheda, kõhedat, kõhedaid
 kärsitu, kärsitu, kärsitut, kärsituid
 teadlik, teadliku, teadlikku, teadlikke
 tundetu, tundetu, tundetut, tundetuid
 tundlik, tundliku, tundlikku, tundlikke
 tundmatu, -matu, -matut, -matuid
 udune, uduse, udust, uduseid
 uskumatu, -matu, -matut, -matuid
 vaheldusrikas, -rikka, -rikast, -rikkaid
 väljakannatamatu, -matu, -matut, -matuid

Kleine Wörter

liig
 meelsasti
 meelsamini
 muuseas
 saatel

Bewußtsein, Besinnung
 Bewußtlosigkeit
 Information
 Gefühllosigkeit, Unempfindlichkeit
 Kenner/in
 Empfindlichkeit
 Unbekannte/r, Fremde/r
 (seltener männl. Vorname)
 Erkenntnis
 Erkenntnisprozeß
 Kennzeichen, Symptom
 (seltener weibl. Vorname)

unsicher
 unangenehm
 unbestimmt, undeutlich
 ungewöhnlich
 philosophisch
 selbstverständlich
 ungeduldig
 geduldig
 lese- und schreibunkundig, analphabetisch
 unbeschreiblich
 bunt
 unangenehm, frostig
 ungeduldig
 bewußt
 gefühllos
 empfindlich, einfühlsam
 unbekannt
 neblig, trüb, verschwommen
 unglaublich
 abwechslungsreich
 unerträglich, unausstehlich

zuviel (des Guten)
 gerne
 lieber
 apropos, im übrigen, übrigens
 in Begleitung, begleitet von

Übungen

1. Ersetzen Sie den Relativsatz durch ein abgeleitetes Adjektiv:

Inimesed, keda ei tunta.	Tundmatud inimesed.
Asjad, mida ei usuta.	Uskumatud asjad.
Nimi, mis pole tavaline.	Ebatavaline nimi.
Sõber, kes ei kannata palju.	Kannatamatu sõber.
Asjad, mis pole meeldivad.	Ebameeldivad asjad.
Inimesed, kel pole tundeid.	Tundetud inimesed.
Asjad, mida ei või kirjeldada.	Kirjeldamatud asjad.
Lugu, mis pole selge.	Ebaselge lugu.
Inimene, kes pole õnnelik.	Õnnetu inimene.
Asi, mis pole kindel.	Ebakindel asi.

2. Bilden Sie aus dem Verb eine handelnde Person (nomen agentis):

kirjastama	kirjastaja
müüma	müüja
tunnetama	tunnetaja
töötama	töötaja
lugema	lugeja
tegema	tegija
tundma	tundja
kannatama	kannataja
kirjutama	kirjutaja
sisse murdma	sissemurdja

3. Zählen Sie alle Ableitungen auf, die Ihnen zu einem Wort einfallen:

kiri	kirjutama, kirjastama, kirjeldama, kirju, kirjanik, kirjandus, kirjutaja, kirjutus, kirjastus...
teadma	teatama, teadus, teadlane, teatavasti, teadlik, teadlikkus, teadvus, teade, teave, teadmatu...
tundma	tunduma, tunnetama, tunnistama, tunnustama, tunnus, tunnetus, tundja, tunnustus, tundlik, tundetu...
kannatama	kannataja, kannatlik, kannatamatu, väljakannatamatu, kannatlikkus, kannatamatus...

GRAMMATISCHER INDEX

(Die Zahlen verweisen auf die Lektionen)

- Abessiv 10
- Ablativ 6
- Adessiv 6
- Adverb 9
- Allativ 6
- Alphabet 1
- Attribut 3
- Aufforderung 4
- Aussprache 1
- Betonung 1
- da-Infinitiv 5, 17
- Derivation 20
- Elativ 4
- Essiv 12
- Fragesätze 1
- Fragewörter 4
- Genitiv (Plural) 13
- Genitiv (Singular) 2
- gi/-ki 4
- Hilfsverb 1
- Illativ 4
- Imperativ 8
- Impersonal (Präsens) 14
- Impersonal (übrige Formen) 16
- Inessiv 4
- ki/-gi 4
- Komitativ 3
- Komparativ 12
- Konditional (Perfekt) 17
- Konditional (Präsens) 10
- Länge 1
- ma-Infinitiv 5, 17
- Modus obliquus 18
- Nomen actionis 14
- Nominativ (Singular und Plural) 3
- nud-Partizip 11
- Numeralia 7, 9
- Objekt 8
- Partitiv (Plural) 15
- Partitiv (Singular) 7
- Partizip Präsens 17
- Partizip Perfekt 11, 16
- Perfekt 15
- Personalendung 1
- Personalpronomen 1
- Pluralbildung 13
- Plusquamperfekt 15
- Possessivpronomen 2
- Postposition 10
- Präposition 10
- Präteritum 11
- Reflexivpronomen 19
- Relativpronomen 17
- Satzentsprechung 17
- Stufenwechsel (Verb) 5
- Stufenwechsel (Nomen) 7
- Subjektlose Sätze 5
- Substantivierung 14
- Terminativ 9
- Translativ 12
- tud-Partizip 16
- Superlativ 12
- Verbalflexion 1
- Zahlwörter 7, 9
- Zusammensetzung 20

WORTINDEX

(Die Zahlen verweisen auf die Lektionen)

A

aadress 16
aasta 9
aastane 12
-aastane 12
abi 12
abil 12
aed 11
aeg 7
aeglane 9
aga 1
ah soo 9
ahaa 1
ahv 12
ainuke(ne) 8
ainulaadne 13
ainult 3
ainus 7
aitama 3
aitäh 6
ajakiri 12
ajakirjandus 14
ajakirjanik 12
ajal 13
ajaleht 2
ajalugu 12
ajama 10
aken 3
ala 12
alati 5
algama 8
algkool 19
algul 8
algus 8
all 10
alla 10
alla suruma 18
alles 3
alt 10
alustama 8
amet 10

ametlik 18
ammu 14
andma 6
Ants 1
aprill 9
areng 12
armas 9
armastaja 16
armastama 7
armastus 8
armuma 19
arst 8
artikkel 18
aru 1
aru andma 18
aru saama 1
arutama 8
arv 9
arvama 2
arvamus 9
arvatavasti 6
arve 9
arvesse võtma 17
Arvo 1
asemel 10
asetama 12
asi 3
asjaolu 7
asjata 13
asjatundja 20
Asta 9
astuma 6
asuma 5
august 9
auhind 14
auk 16
aus 19
auto 3
autor 15
avalik 16
avama 13

B

buss 3

D

detsember 9
doktor 14

E

ebaedu 20
ebakindel 20
ebameeldiv 20
ebamäärane 20
ebaselge 12
ebaselgus 20
ebatavaline 20
ebaõnn 20
edasi 4
edasi lükkama 10
edasi magama 6
edaspidi(gi) 13
edu 13
eelistama 13
ees 10
eesnimi 20
eest 10
Eesti 2
Eeva 9
ega 3
ehitama 12
ehitus 12
ehk 12
ei 1
ei midagi 12
ei / mitte keegi 16
ei / mitte miski 16
eile 11
eks 8
eks ole? 3
eksima 4
elama 4
elanik 4

elu 3
 elukutse 19
 elulugu 19
 ema 2
 enam 3
 endine 14
 enesetunne 20
 enne 8, 10, 13
 enne kui 8
 enne seda 10
 ent 7
 Epp 3
 eraelu 17
 erakorter 17
 eriline 9
 erinema 12
 erinev 11
 eriti 3
 ese 17
 esialgu 11
 esile 15
 esimees 16
 esimene 7
 esinaine 16
 esivanemad 14
 esmaspäev 6
 et 2
 ette 10
 ette kujutama 13
 ette lugema 17
 ettepanek 19
 ettevaatlik 18
 ettevõtte 14

F

fakt 15
 film 11
 filoloogia 19
 filosoferima 15
 filosoof 20
 filosoofiline 20
 foto 2

G

-gi/-ki 4
 grupp 13

H

haarama 15
 haige 3
 haigla 12
 hakkama 5
 hakkama saama 7
 halb 4
 hall 7
 hambaarst 15
 hammas 15
 harilik 9
 harva 14
 hea 1
 head aega 1
 head ööd 1
 heameelelega 10
 heitma 10
 hele 12
 helistama 13
 Helsingi 4
 hetk 7
 Hiiumaa 6
 hiline 14
 hiline 13
 hilja 5
 hiljaks jääma 13
 hiljem 7
 hind 7
 hindama 12
 hing 12
 hirm 8
 hirmus 9
 hirmutama 18
 Hispaania 11
 hobune 5
 hoiatus 18
 hoidma 10
 homme 4
 hommik 6
 hool 9
 hoolega 9
 hoolimata 10
 hoolitsema 14
 hoone 12
 hoopis 4
 hotell 2

hulgas 13
 hulk 15
 hulkuma 13
 hull 2
 hullumaja 14
 huul 10
 huvi 13
 huvitama 7
 huvitav 3
 huvituma 19
 häda 7
 häirima 10
 härra 1
 hästi 3
 hääl 10
 hüppama 10
 hütüdma 10

I

ida 11
 idee 7
 iga 6
 iga (ea) 13
 igasugune 13
 igav 11
 igaüks 5
 ikka 4
 ikkagi 8
 ilm 9
 ilma 10
 ilma jääma 18
 ilmteade 20
 ilmselt 9
 ilmuma 12
 ilus 2
 ime 11
 imelik 6
 info 19
 inglise 7
 Inglismaa 6
 inimene 4
 isa 2
 ise 8
 iseenesestmõistetav 20
 isegi 7
 iseküsimus 14

iseloom 10
 isik 9
 isiklik 10
 issand 17
 istuma 1
 isu 13
 Itaalia 11

J

ja 1
 jaam 3
 Jaan 8
 jaanuar 9
 jagama 8
 jagu 16
 jagu saama 16
 jah 1
 jahe 8
 jaksama 13
 jalg 8
 jalgpall 19
 jalgratas 16
 jalutama 17
 jalutuskäik 13
 jaoks 10
 jook 14
 jooksuma 5
 jooksul 10
 jooma 5
 joon 12
 joonealune 12
 joonistus 15
 ju 3
 juba 3
 juhataja 12
 juhataja 8
 juht (juhi) 13
 juht (juhu) 6
 juhtima 12
 juhtuma 6
 juhuslikult 15
 julgema 8
 jumal 2
 just 11
 jutt 8
 jutustama 8

juuli 9
 juuni 9
 juurde 9
 juures 10
 juurest 15
 juus (juuksed) 10
 jõgi 8
 jõud 15
 jõudma 5
 jälg 17
 jälgima 14
 jälle 6
 järel 13
 järele 10
 järele jätma 10
 järele tulema 13
 järelikult 15
 järgi 13
 järgmine 5
 järgnema 12
 järjekord 12
 järsku 15
 järv 8
 jätkama 15
 jätku leivale 13
 jätkuma 11
 jätma 10
 jää 18
 jääkaru 18
 jääma 4

K

ka 1
 kaas 12
 kaasa 3
 kaasa tundma 20
 kaaslane 19
 kaastunne 20
 kaduma 8
 kaebama 18
 kael 10
 kaenal 17
 kahekesi 13
 kaheksa 7
 kahju 14
 kahjuks 9

kahtlema 11
 kaitsma 9
 kaks 7
 kala 8
 kallale tulema 18
 kallas 14
 kallis 4
 kandma 9
 kange 10
 kannatama 19
 kannatamatu 20
 kannatamatus 20
 kannatlik 20
 kannatlikkus 20
 kannatus 20
 kaotama 8
 kapp 13
 karjuma 6
 kartma 6
 kartul 8
 karu 16
 kas 1
 kas või 16
 kass 5
 kasu 9
 kasulik 8
 kasum 14
 kasutama 11
 kasv 14
 kasvama 11
 katkestama 17
 katki 17
 katki minema 17
 katma 11
 katsuma 9
 kaua 6
 kaudu 15
 kauge 4
 kaugel 5
 kaugele 6
 kaugelt 6
 kaunis 12
 kaup 13
 kaup 17
 kauplus 5
 kaupmees 13
 kava 16

- kavatsema 16
 keegi 16
 keel 7
 keelama 12
 keelduma 17
 keerama 17
 keeruline 7
 keha 15
 keiser 2
 kelder 11
 kell 7
 kemps 13
 kena 3
 kerge 9
 kes 1
 keset 14
 keskel 12
 keskkond 16
 keskkool 19
 kesklinn 12
 keskmine 12
 kesknädal 6
 kesköö 13
 kestma 6
 kevad 6
 -ki/-gi 4
 kiire 5
 kindel 5
 kindlasti 5
 king 9
 kinkima 15
 kinni 5
 kinni hoidma 10
 kinni keerama 17
 kinni võtma 17
 kinnitama 15
 kino 4
 kiri 9
 kirik 13
 kirjamark 18
 kirjandus 7
 kirjanik 7
 kirjaoskamatu 20
 kirjastaja 20
 kirjastama 20
 kirjastus 20
 kirjeldama 20
 kirjeldamatu 20
 kirju 20
 kirjutama 5
 kirjutuslaud 20
 kirjutusmasin 20
 kitsas 13
 kivi 8
 klaarima 18
 klaas 11
 klass 16
 klassivend 16
 klassiõde 16
 kleit 6
 klõbin 20
 kodu 6
 kodumaa 9
 kodus 6
 koer 5
 kogema 18
 kogemus 8
 kogu 4
 kogu (kogu) 15
 koguni 9
 kohal 6, 13
 kohale 15
 kohe 5
 koht 2
 kohta 10
 kohtama 11
 kohtuma 4
 kohtumiseni 1
 kohutav 8
 kohv 8
 kohver 15
 kohvik 11
 koju 4
 kokku 7
 kokku saama 7
 kokku võtma 18
 kolima 15
 kollane 3
 kolm 7
 kolmapäev 6
 komme 10
 konjak 11
 kontrollima 14
 kontsert 11
 konverents 18
 kook 18
 kool 4
 koos 8, 15
 kord (korra) 8
 kord 9
 korda minema 19
 korralik 12
 korras 8
 korrus 9
 korter 9
 kott 15
 kroon 7
 krunt 16
 kuhu 4
 kui 2
 kui palju 9
 kuid 5
 kuidagi 12
 kuidas 1
 kuigi 8
 kuiv 11
 kuivama 11
 kuju 15
 kujutama 13
 kukkuma 8
 kuld 8
 kultuur 11
 kultuurilooline 16
 kumb 16
 kumbki 16
 kummaline 11
 kuna 12
 kuni 9
 kunst 11
 kurat 6
 kurb 3
 kuritegu 17
 kurk 14
 kus 3
 kusagil 11
 kusjuures 13
 kuskil 10
 kust 4
 kutse 15
 kutsuma 12
 kuu 8

- kuulama 6
 kuulma 6
 kuulsus 14
 kuuluma 8
 kuulus 12
 kuum 11
 kuus 7
 kõhe 20
 kõht 5
 kõige 12
 kõigepealt 16
 kõik 3
 kõlama 16
 kõlbama 16
 kõndima 4
 kõne 13
 kõnelema 9
 kõrge 12
 kõrts 11
 kõrv 8
 kõrval 10
 kõrvale 10
 kõrvale juhtima 12
 kõrvuti 16
 kõva 6
 käest 6
 käima 3
 käituma 14
 kärsitu 20
 kärsitus 20
 käsi 13
 käsk 16
 käskima 16
 kätte 13
 kätte saama 14
 kõhima 11
 köök 10
 kübe 17
 küla 4
 külaline 10
 külastama 15
 külg 10
 külge 14
 küljes 14
 küll 1
 külla tulema 14
 küllalt 9
- küllap 12
 külm 9
 kümme 7
 küsima 4
 küsimus 6
- L
- laenutama 15
 laev 3
 lahkuma 4
 lahti 5
 lahti keerama 17
 lahti tegema 6
 lai 12
 laiali 17
 lamama 10
 lammutama 14
 langema 13
 laps 3
 laskma 8
 laud 2
 laul 13
 laulma 4
 laupäev 6
 lausa 11
 lause 9
 lehekülg 18
 lehm 5
 leht 2
 leib 6
 leidma 7
 leiduma 9
 lendama 3
 lennuk 13
 ligi 12
 ligidal 12
 liha 8
 lihtne 3
 lihtsalt 4
 liialdama 18
 liig 20
 liiga 3
 liige 12
 liigne 19
 liikuma 5
 lill 13
- lina 18
 lind 4
 linn 4
 linnavalitsus 16
 lobisema 13
 loetlema 19
 loll 11
 lollus 18
 loobuma 17
 loodus 4
 loom 8
 looma 14
 loomaaed 18
 loomulik 9
 lootma 7
 lootus 8
 lubama 7
 lugeja 12
 lugema 7
 lugu 4
 lumi 9
 luule 15
 luuletus 15
 lõbus 3
 lõhn 16
 lõhnama 16
 lõikama 12
 lõpetama 8
 lõpp 6
 lõppema 8
 lõpuks 6
 lõuna 6
 läbi 8
 lähedal 3
 lähenema 13
 lääs 11
 lõõma 11
 lühidalt 18
 lühike(ne) 3
 lükkama 10
- M
- maa 6
 maailm 11
 maal 15
 maantee 10

madal 10
 magama 6
 magama jääma 6
 magus 6
 maha 10
 mahl 11
 mai 9
 mainima 16
 maitse 13
 maitsma 11
 maja 2
 majandus 14
 maksuma 7
 male 17
 Mari 5
 Mart 1
 masin 16
 Mati 1
 meel 6
 meelde tuletama 15
 meeldima 6
 meeldiv 9
 meelsamini 20
 meelsasti 20
 meenutama 10
 mees 5
 meie / me 1
 meri 8
 mets 8
 mida...seda 12
 miks 1
 miks mitte 1
 miljon 9
 millal 5
 milleks 7
 milline 15
 mina / ma 1
 minema 1
 minestama 20
 minevik 19
 mingi 6
 mingisugune 12
 minu 2
 minut 7
 mis 2
 miski 8
 missugune 6

mistõttu 18
 mitmes 9
 mitte 1
 mitu 9
 mood 17
 moodne 11
 moodustama 12
 muide 7
 muidu 5
 muidugi 3
 muld 14
 mullu 11
 muna 6
 murdma 17
 mure 12
 muretsema 15
 muru 14
 must 3
 muu 3
 muuseas 20
 muuseum 13
 muusika 7
 muutma 9
 muutuma 8
 mõistlik 16
 mõistma 7
 mõistus 12
 mõju 11
 mõjuma 11
 mõjuvõim 19
 mõlemad 4
 mõni 3
 mõnikord 3
 mõte 3
 mõtlema 4
 mõttekas 11
 mõõtma 18
 Mäeküla 4
 mägi 11
 mälestus 9
 mäletama 5
 mäng 3
 mängima 3
 märg 11
 märk 13
 märkama 10
 märts 9

määr 15
 määrama 19
 mõõda 13
 mõõdas 9
 mõõduma 9
 mõõdunud 9
 müüma 7
 müür 12

N

naaber 9
 nael 17
 naer 8
 naeratama 10
 naerma 8
 nagu 2
 nagunii 12
 nahk 16
 naine 5
 Naissaar 6
 naljakas 11
 natuke(ne) 4
 need 3
 neli 7
 neljapäev 6
 nemad / nad 1
 nende 2
 nii 2
 niisama 9
 niisiis 9
 niiske 18
 niisugune 9
 niiviisi 12
 nimelt 7
 nimetama 12
 nimi 2
 nina 10
 ning 9
 noh 1
 noor 3
 noormees 9
 normaalne 17
 november 9
 null 7
 number 9
 nurk 13

nutma 8
 nõnda 3
 nõrk 12
 nõrkus 19
 nõu 9
 nõu 15
 nõudma 9
 nõukogu 3
 nõukogude 3
 nõus olema 9
 nõdal 6
 nõdalalõpp 6
 nõgema 6
 nõgemiseni 1
 nõgu 10
 nõhtavasti 18
 nõide 4
 nõima 12
 nõitama 7
 nõiteks 4
 nõitus 11
 nõlg 6
 nõüd 1

 O
 odav 7
 oh 2
 oht 19
 ohtlik 19
 oktoober 9
 olema 1
 olemas olema 12
 olenema 18
 oletama 16
 olgu peale 10
 olukord 3
 oma 2
 omadus 12
 omavahel 18
 ometi 5
 oo 1
 ootama 1
 osa 13
 osaliselt 15
 oskama 7
 ostma 7

ots 16
 otsas 7
 otsast 18
 otse 4
 otsekui 11
 otsima 5
 otsing 18
 otstarbekas 16
 otsustama 9

P

paar 13, 16
 paber 9
 padi 17
 paha 8
 pai 17
 paik 14
 paistma 3
 pakkuma 7
 paks 2
 paljas 14
 palju 5
 pall 19
 paluma 5
 palun 5
 panema 8
 paras 15
 paras sulle! 15
 parem 9
 paremini 12
 pass 17
 patsient 19
 pea 6
 peaaegu 9
 peaasi 11
 peal 10
 peale 6, 13
 peale tulema 6
 peale hakkama 7
 pealegi 11
 pealkiri 15
 pealt 10
 peamine 15
 peaminister 18
 peamiselt 15
 peen 10

Peeter 1
 peitma 19
 pere 2
 perekond 2
 peremees 14
 perenaine 14
 pesema 13
 pidama 5
 pidu 14
 pidutsema 16
 pigem 10
 piibel 2
 piim 8
 piinama 16
 piinlik 14
 piir 13
 piisama 3
 piisav 13
 pikk 3
 pikkus 12
 pilk 8
 Pille 12
 pilt 2
 pilv 12
 pime 5
 pimedus 13
 Piret 2
 pisiasi 15
 pisike(ne) 10
 pisut 7
 plaan 7
 plats 17
 poeg 5
 poiss 5
 pole 2
 poliitika 19
 politsei 17
 pood 5
 pool 7
 pool 15
 pooldama 14
 poole 16
 poolest 10
 poolt 14
 porine 16
 postkontor 5
 praegu 4

- prantsuse 7
 Prantsusmaa 6
 president 18
 Priit 14
 probleem 4
 programm 11
 proosit 13
 proovima 4
 proua 1
 pruukima 18
 pruun 7
 pudel 6
 puhas 3
 puhkama 6
 puhkus 18
 puhul 13
 punane 3
 punkt 17
 purjus 15
 puu 8
 puuduma 6
 puur 18
 puutuma 12
 põgenema 18
 põhi 11, 16
 põhjalik 17
 põhjus 13
 põhjustama 20
 põld 14
 põlema 11
 põletama 11
 põnev 11
 põrand 10
 päev 2
 päike(ne) 3
 pärast 4, 12, 13
 pärastlõunal 11
 pärima 18
 päris 3
 päriselt 18
 Pärnu 4
 pääsema 10
 püha 6
 pühapäev 6
 püksid 10
 püsima 18
 püsti 18
- püüdma 11
- R
- raadio 11
 raamat 2
 raamatukauplus 15
 raamatukogu 15
 raamatupidaja 20
 raha 4
 rahu 9
 rahule jääma 9
 rahulik 7
 rahvas 14
 rajama 16
 raske 6
 raskus 13
 ratas 16
 raud 5
 raudtee 5
 reede 6
 Reet 14
 regulaarne 18
 reis 9
 reisija 13
 restoran 11
 rida 7
 riik 12
 riul 12
 rikas 7
 rikkuma 11
 rind 13
 ring 13
 ringi 9
 ringsõit 13
 roheline 3
 rohi 14
 rohkem 7
 romaan 2
 rong 3
 rootsi 7
 Rootsi 13
 rumal 8
 rumalus 11
 ruttama 13
 ruum 12
 rõõm 11
- rõõmus 4
 rõõmustama 9
 rääkima 4
 rühm 13
- S, Š
- saabuma 4
 saade 11
 saadik 12
 saama 3
 saar 6
 Saaremaa 2
 saatel 20
 saatma 9
 saatus 8
 saavutama 19
 saavutus 12
 sada 9
 sadam 4
 sadama 9
 sageli 7
 sajand 13
 saksa 7
 Saksamaa 6
 sakslane 11
 salgama 19
 sama 7, 9
 samasugune 11
 samm 12
 samuti 2
 sari 15
 sarnane 5
 sattuma 11
 saun 14
 seadma 15
 seadus 12
 seal 2
 sealt 4
 seas 13
 sedamaid 19
 see 1
 seekord 15
 seepärast 6
 sees 10
 seest 11
 šeff 19

segama 10
 segane 12
 sein 12
 seisma 5
 seisnema 15
 seitse 7
 seletama 8
 selg 10
 selge 4
 selguma 16
 selgus 20
 selleks et 12
 sellepärast 6
 sellest hoolimata 10
 selletaoline 13
 selline 3
 selts 14
 seltskond 15
 selvekauplus 16
 seos 12
 september 9
 sest 7
 siduma 15
 siia 4
 siin 2
 siinkohas 18
 siis 1
 siiski 5
 siit 4
 sild 10
 silm 8
 sina / sa 1
 sinine 3
 sinna 4
 sinnamaani 12
 sinu 2
 sirge 13
 Sirje 1
 sisse 3
 sisse murdma 17
 sisu 15
 sobima 6
 soe 3
 solvama 18
 solvuma 18
 sool 10
 soome 7

Soome 18
 sooritama 17
 soov 7
 soovima 7
 soovitus 16
 sport 19
 sugu 14
 sugugi 11
 -sugune 13
 suhe 16
 suhkur 10
 suhteline 18
 suhtes 13
 suhtuma 19
 sulgema 14
 sundima 16
 surema 8
 surm 11
 suruma 18
 suu 8
 suur 2
 suurepärane 12
 suutma 10
 suvi 6
 sõber 4
 sõbralik 13
 sõbranna 6
 sõda 13
 sõiduplaan 13
 sõit 3
 sõitma 3
 sõjavägi 19
 sõltuma 15
 sõna 7
 sõrm 17
 sõök 13
 sõõma 5
 süda 8
 sügav 11
 sügis 6
 sündima 10
 sünniaasta 19
 süüdi 11
 süüdistama 17
 süütu 17

T

taanlane 13
 taas 7
 tabama 13
 taevas 10
 taga 10
 taga ajama 10
 taga otsima 17
 tagamõte 18
 tagant 10
 tagasi 4
 tagasitee 10
 taha 10
 tahtma 3
 taipama 16
 takso 14
 Tallinn 4
 talu 14
 talv 6
 tantsima 14
 Tapa 6
 tapma 16
 tark 8
 tarkus 14
 Tartu 4
 tarvis 12, 16
 tasku 9
 tasuma 11
 tavaline 5
 teade 10
 teade 19
 teadlane 20
 teadlik 20
 teadlikkus 20
 teadma 1
 teadur 20
 teadus 12
 teaduslik 18
 teadvus 20
 teadvusetus 20
 teatama 12
 teatavasti 18
 teater 4
 teave 20
 tee 4
 teenima 19

- tegelema 10
 tegelikult 5
 tegema 6
 tegevus 11
 tegu 10
 tehas 12
 teie / te 1
 teie 2
 teine 7
 teinekord 16
 teineteise 18
 teisest küljest 10
 teispäev 6
 teisiti 10
 teispool 16
 teistsugune 14
 tekkima 12
 tekst 17
 telefon 9
 telefoninumber 9
 televiisor 11
 tellima 11
 tema / ta 1
 teos 12
 terav 13
 teravmeelne 13
 tere 1
 tere hommikust 1
 tere päevast 1
 tere õhtust 1
 terve 3
 tervis 12
 tervist 1
 tihti 7
 tingimus 17
 toetama 14
 toetus 14
 tohtima 10
 tohutu 13
 toime panema 17
 toimuma 11
 toit 8
 tolm 12
 too 2
 tookord 11
 tool 10
 tooma 7
 toores 18
 tore 2
 tormama 17
 torn 13
 trepp 13
 trükkima 18
 tualett 13
 tuba 9
 tugev 9
 tuhat 9
 tuju 11
 tulema 3
 tulemus 10
 tuletama 15
 tuli 8
 tume 10
 tund 7
 tundetu 20
 tundetus 20
 tundja 20
 tundlik 20
 tundlikkus 20
 tundma 7
 tundmatu 20
 tunduma 6
 tunne 9
 Tunne 20
 tunnetama 20
 tunnetus 20
 tunnetusprotsess 20
 tunnistama 12
 tunnus 20
 tunnustama 20
 tuntud 7
 tuttav 5
 tutvuma 19
 tutvustama 19
 tuul 8
 tuuline 18
 tõde 3
 tõeline 12
 tõepoolest 6
 tõesti 2
 tõlge 11
 tõlgendama 18
 tõlkija 19
 tõlkima 11
 tõmbama 15
 Tõnu 7
 tõsi 3
 tõsine 18
 tõstma 13
 tõttu 10
 tõusma 8
 tähele panema 8
 tähelepanu 12
 tähendab 6
 tähendama 6
 tähendus 13
 tähistama 14
 täht 8
 tähtis 2
 täielik 6
 täiesti 5
 täis 9
 täitma 17
 täitsa 12
 täna 6
 tänama 5
 tänane 17
 tänav 5
 tänavu 11
 täpselt 4
 täpsus 19
 töö 7
 tööd tegema 7
 töökoht 19
 töötama 4
 tüdruk 5
 tühi 5
 tükk 10
 tüli 14
 tülitsema 14
 tütar 5
 tütarlaps 12

 U
 udune 20
 uhke 17
 ujuma 17
 uks 6
 uksekell 13
 ulatama 18

ulatuma 12
 umbes 9
 uni 6
 unustama 7
 uskuma 5
 uskumatu 20
 uudis 12
 uudishimulik 13
 uuesti 8
 uurima 13
 uus 3

V

vaas 13
 vaatama 5
 vaatevinkel 18
 vaba 6
 vabandama 19
 vabandus 9
 vabandust! 9
 vabariik 12
 vaene 8
 vaevalt 9
 vahel 10, 12
 vaheldusrikas 20
 vahele 13
 vahelt 13
 vahend 12
 vahetama 18
 vahtima 10
 vaid 5
 vaidlema 14
 vaidlus 16
 vaikne 6
 vaja 8
 vajadus 11
 vajama 7
 valdkond 19
 valesti 15
 valetama 19
 valge 3
 valgus 3
 valik 15
 valima 9
 valitsema 13
 valitsus 12

valmis 5
 valmistama 8
 valu 8
 valvur 18
 vana 4
 vanaema 5
 vanaisa 5
 vanalinn 11
 vanemad 4
 vangla 17
 vara 10
 varas 17
 varastama 17
 varem 10
 varem või hiljem 10
 vargus 17
 varjutama 15
 varsti 4
 vasak 9
 vastama 6
 vastas 10
 vastu 10
 vastupidi 10
 vastus 9
 vastutama 16
 vedama 13
 veebruar 9
 veel 1
 veenduma 16
 veenma 16
 veidi 9
 vein 11
 vend 2
 vene 7
 Venemaa 9
 veri 12
 vesi 8
 vestlus 9
 viga 8
 viha 15
 vihane 11
 vihik 12
 vihm 9
 viibima 13
 viima 10
 viimane 9
 viimati 15

viin 11
 viis (viie) 7
 viis (viisi) 11
 viisakas 17
 viitsima 14
 vili 14
 Viljandi 4
 Virve 1
 viskama 8
 vist 9
 voodi 10
 vorm 13
 või 4
 võib-olla 4
 võim 12
 võima 5
 võimalik 5
 võimalus 9
 võitlema 13
 võitma 14
 võrdlema 12
 võti 9
 võtma 5
 võõras 10
 väga 3
 vähe 9
 vähemalt 8
 vähesed 16
 väike(ne) 2
 väitma 18
 välismaa 18
 välistama 17
 välja 5
 välja kannatama 20
 välja nägema 10
 välja valima 9
 väljaanne 12
 väljak 17
 väljakannatamatu 20
 väljas 9
 värske 12
 värv 12
 värvikas 15
 väärtus 16

Õ

õde 2
 õhk 8
 õhtu 2
 õhtul 6
 õhuke 12
 õieti 4
 õige 6
 õigus 6
 õigustama 19
 Õismäe 18
 õlg 14
 õlu 6
 õnn 6
 Õnne 20
 õnnelik 6
 õnnetu 7
 õnnetus 12
 õnnitlema 13
 õpetaja 2
 õpetama 4
 õpetus 12
 õppima 7
 õu 12
 õudne 17
 õun 6

Ä

äike(ne) 19
 äkki 8
 ära 1, 8
 ära viima 17
 äär 12
 äärde 10
 ääres 10

Ö

öö 8
 ööbima 14
 öösel 18

Ü

ühtlasi 11
 üheksa 7
 ühendama 16
 ühiskond 14
 üks 2
 ükski 8

üksik 16
 ükski 15
 ükskord 5
 ükskõik 9
 üksnes 13
 üksteise 18
 ülal 13
 üldine 12
 üldse 4
 üle 10
 ülele 11
 ülemus 19
 üles 9
 üles kirjutama 9
 ülesanne 12
 üleval 13
 ülikool 16
 üllatama 11
 üllatus 15
 ümber 10
 üpris 15
 üsna 3
 ütlema 6

